

การคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ในประเทศลาว

นางสาว ทองสมุทร เทพปัญญา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROCEDURAL PROTECTION OF CHILD'S RIGHTS IN SEXUAL CASE IN LAO P.D.R

MS. THONGSAMOUTH THEPPANGNA

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศโดย
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย

โดย

นางสาว ทองสมุทร เทพปัญญา

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

คณบดีคณะนิติศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

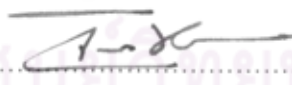
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร. จิรนิติ หะหวานนท์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทองสมุทร เทพปัญญา : การคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ โดย
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศลาว. (PROCEDURAL PROTECTION
OF CHILD' S RIGHTS IN SEXUAL CASE IN LAO P.D.R).อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
หลัก: รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, 232 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศภายใต้กระบวนการ
ยุติธรรมในประเทศลาวโดยศึกษาถึงสภาพปัญหา และข้อบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญาตั้งแต่ขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ของอัยการ และชั้นการ
พิจารณาคดีของศาลเกี่ยวกับความผิดทางเพศที่มีผู้เสียหายเป็นเด็ก เพื่อค้นหามาตรการที่
เหมาะสมในการปฏิบัติต่อเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศให้ดียิ่งขึ้นกว่าปัจจุบันที่มีอยู่
กฎหมายที่มีอยู่ในประเทศลาวปัจจุบันยังไม่ให้การคุ้มครองเด็กผู้ตกเป็นผู้เสียหายเท่าที่ควร
ซึ่งกระบวนการยุติธรรมล้มค้ำนึ่งถึงสภาพร่างกาย และจิตใจที่ได้รับความบอบช้ำมากของเด็กที่ตก
เป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางเพศ

ดังนั้นผู้เขียนจึงดำเนินการศึกษาวิจัย เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมเป็นพิเศษสำหรับ
ผู้เสียหายที่เป็นเด็กในคดีความผิดทางเพศในประเทศลาว และได้ศึกษาเปรียบเทียบกับ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศไทย อเมริกา อังกฤษ ซึ่งถือ
ได้ว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมที่พัฒนามาเป็นระยะเวลาชานาน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการ
ค้นหา และกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมในประเทศลาวสามารถ
ช่วยปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหาย โดยเฉพาะเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางเพศ
ให้ได้รับความยุติธรรมที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าที่ได้รับอยู่ใน
ปัจจุบัน และนอกจากนี้ยังทำให้กระบวนการยุติธรรมของประเทศลาวสอดคล้องกับมาตรฐาน
และข้อกำหนดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงเสนอให้มีการปรับปรุง
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการการสอบคำให้การในชั้นเจ้าหน้าที่
ตำรวจ พนักงานอัยการ และวิธีพิจารณาในชั้นศาลให้เหมาะสมมากขึ้น

สาขาวิชา นิติศาสตร์ลายมือชื่อนิติศ
ปีการศึกษา 2552ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

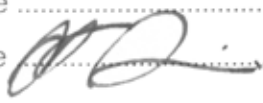
5085979934 : MAJOR LAWS

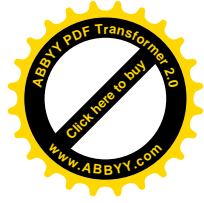
KEYWORDS: CRIMINAL PROCEDURAL / CHILD'S RIGHT / SEXUAL OFFENSE

THONGSAMOUTH TEPPANGNA: PROCEDURAL PROTECTION OF CHILD' S RIGHTS IN SEXUAL CASE IN LAO P. D. R ADVISOR:THESIS ASSOCIATE PROFESSOR. APIRAT PETCHSIRI, Ph.D., 232 pp.

This thesis studies procedural protection of child's right against sexual offense in Lao P.D.R. The thesis undertook the study of the nature of problems, and deficiency of the criminal process right from the first step of police investigation, instituting charge by public prosecutor and court hearing and rendering judgments pertaining to sexual offense where child victims are involved. The research seeks better measures that are appropriate for child victims as current laws do not provide appropriate protection for the injured parties. It is regrettable to notice that the criminal justice system neglects the physical and mental suffering of the children who had undergone sexual abuse.

Thus the research was conducted to find measures that are appropriate and designed especially for injured person who is a child. Comparative studies of criminal justice processes in Thailand, the US, and the UK pertaining to the safeguard are made with the hope that their measures can be adopted by the Laotian criminal justice system which can help to protect the right of the injured child. Especially, the system should protect a child who becomes a victim of sexual crime so he or she will receive more considerations on convenient justice, speedy, safety and effectiveness of the process. Besides, Lao P.D.R as the party to Child's Right Convention should develop the process of trial court to correspond with international regulations and accepted standard. This thesis recommend revisions of the law of criminal procedure of Lao PDR to reflect the proper implementation of law during the police investigating process, public prosecutor's practice and the court's hearing process.

Field of Study :...Laws..... Student's Signature
Academic Year :...2009..... Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้นั้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชศิริ เป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่าของท่านมารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้เขียน ซึ่งนอกจากการให้แนวทางในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว ท่านยังให้คำปรึกษาและสละเวลาอันมีค่าให้แก่ผู้เขียนด้วยดีตลอดมาโดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามความมุ่งหมาย ผู้เขียนรู้สึกสำนึกในพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชศิริ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่าน ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญเษภาส เป็นอย่างมากที่ท่านได้ให้ความเมตตากรุณา และสละเวลาอันมีค่าของท่าน มารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนและยังได้ให้คำแนะนำและแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พร้อมยังได้ให้ความห่วงใยต่อผู้เขียนโดยคอยสอบถามถึงความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน อยู่เสมอจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.จิรนิติหะหวานนท์ ที่ได้ให้ความเมตตากรุณาและสละเวลาอันมีค่ามารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน และกรุณาสันนิษฐานโครงร่างวิทยานิพนธ์ และยังได้ให้คำแนะนำ และแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์จึงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์สุผานิต เกิดสมเกียรติ และท่าน รศ.ดร.ศนันท์ภรณ์ โสทธิพันธ์ ที่ได้ให้ความห่วงใยต่อผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ นักศึกษาไทย ตลอดทั้งเจ้าหน้าที่ห้องบัณฑิตศึกษา และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่างๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในการเข้าหาข้อมูลต่างๆ และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนด้วยดีตลอดมา

ความดีอันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบให้แก่ บิดา มารดา พี่ชาย ซึ่งให้กำลังใจและสนับสนุนในการศึกษาตลอดมา คุณครูและอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียน รวมทั้งเพื่อนๆ ผู้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
บทที่ 2 สภาพปัญหาโดยทั่วไปและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศ ต่อเด็ก	6
2.1 สภาพปัญหาโดยทั่วไปเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก.....	6
2.2 ภาพปัญหาของเด็กที่ถูกกระทำความผิดทางเพศในสังคมประเทศลาว.....	6
2.2.1 ปัญหาของเด็กถูกกระทำความผิดทางเพศโดยบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด.....	8
2.2.2 ปัญหาเด็กถูกกระทำความผิดทางเพศโดยบุคคลทั่วไป.....	8
2.2.3 สาเหตุทางเศรษฐกิจกรณีเด็กถูกกระทำความผิดทางเพศ.....	10
2.3 การเข้าเป็นสมาชิกของสนธิสัญญาของประเทศลาวว่าด้วยสิทธิเด็ก.....	11
2.4 ปัญหาเรื่องค่านิยมและ ทศนคติที่เป็นอุปสรรคในการใช้สิทธิดำเนินคดีตาม กฎหมายของผู้เสียหาย.....	12
2.4.1 ทศนคติและค่านิยมทั่วไปและ เฉพาะพื้นที่.....	12
2.4.2 การใช้อำนาจของสื่อมวลชนเกินขอบเขต.....	13
2.4.3 สภาพปัญหากรณีเด็กผู้เสียหายเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา...	14
2.4.4 การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐไม่เหมาะสมในกระบวนการ	17

บทที่	หน้า
ยุติธรรม	
2.5 บทบัญญัติและสภาพบังคับในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดทาง เพศต่อเด็ก.....	17
2.5.1 ขอบเขตของการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก.....	35
2.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก.....	36
2.5.3 บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา.....	36
บทที่ 3 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ.....	39
3.1 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้น สอบสวน.....	39
3.2 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้นสอบสวน ตามกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันของประเทศไทย.....	39
3.2.1 การเริ่มการสืบสวนสอบสวน.....	40
3.2.2 อำนาจในการสอบสวนผู้เสียหาย และพยาน.....	41
3.3 สภาพแวดล้อมและสถานที่ที่มีการสอบสวน.....	42
3.3.1 การบันทึกการสอบปากคำในชั้นสอบสวน.....	43
3.3.2 บุคคลที่ควรอยู่กับเด็กในเวลาที่มีการสอบสวน.....	44
3.4 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กในชั้นพิจารณาคดีตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ใน ปัจจุบัน.....	45
3.4.1 กระบวนพิจารณาโดยเปิดเผย.....	48
3.4.2 กระบวนพิจารณาต่อหน้าจำเลย.....	49
3.5 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้นสอบสวน ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ.....	51
3.5.1 สภาพแวดล้อมและสถานที่ที่มีการสอบสวน.....	52
3.5.2 บุคคลที่ควรอยู่กับเด็กในเวลาที่มีการสอบสวน.....	53
3.5.3 การบันทึกการสอบปากคำในชั้นสอบสวน.....	54
3.6 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้นพิจารณา คดีของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ.....	59
3.6.1 ความสามารถในการเป็นพยานของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	59
3.6.2 ประเทศอังกฤษ.....	61

บทที่	หน้า
3.6.3 กระบวนการพิจารณาพิเศษสำหรับเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทาง เพศประเทศ สหรัฐอเมริกา.....	61
3.6.4 กระบวนการพิจารณาพิเศษสำหรับเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทาง เพศประเทศอังกฤษ.....	65
3.7 มาตรการคุ้มครองเด็กจากการถูกกระทำผิดทางเพศในประเทศไทย.....	66
3.7.1 มาตรการพิเศษขององค์การรัฐและเอกชนทางสังคม.....	66
3.7.2 มาตรการทางกฎหมายความอาญาของไทย.....	66
3.7.3 มาตรการเยียวยาผู้เสียหาย.....	68
3.8 การบังคับคดีต่อผู้กระทำผิดที่เป็นชาวไทย และต่างประเทศ.....	69
บทที่ 4 การของการคุ้มครองเด็กโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศลาว.....	70
4.1 วิวัฒนาการของการคุ้มครองเด็กโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในประเทศลาว.....	70
4.2 ในสมัยโบราณ.....	70
4.2.1 ในสมัยที่ลาวตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส และตกอยู่ภายใต้ อิทธิพล ของสหรัฐอเมริกา แต่ปี ค.ศ. 1893 –1975.....	72
4.2.2 ในสมัยที่ลาวได้รับเอกราชและเปลี่ยนแปลงการปกครองจาก ราชอาณาจักรมาเป็นระบอบ สปปลาว ปีค.ศ.1975-1990.....	81
4.2.3 สรุปวิวัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศลาว....	82
4.3. ปัญหาของเด็กที่ถูกกระทำผิดทางเพศตามที่ประกวดในสังคมปัจจุบัน ในประเทศลาว.....	82
4.3.1 กฎหมายอาญา.....	83
4.4 ขั้นตอนการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่.....	85
4.4.1 การสืบสวนสอบสวนคดีในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	85
4.4.2 สถานที่ที่ทำการสืบสวนสอบสวน.....	87
4.4.3 การสอบปากคำ.....	87
4.4.4 บุคคลที่ควรอยู่กับเด็กในเวลาสอบปากคำ.....	88
4.4.5 อำนาจในการสอบสวนผู้เสียหายและพยาน ผู้ต้อง และบุคคลอื่น.....	88
4.5 การดำเนินการของอัยการในการสั่งฟ้องคดีอาญา.....	89
4. 6 บทวิเคราะห์มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศในชั้นสืบสวน	93

บทที่	ญ หน้า
สอบสวนของประเทศ ลาว.....	
4.7 ขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาล.....	99
4.8 บทวิเคราะห์มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศในชั้นพิจารณาคดี ของประเทศ ลาว.....	103
4.9 มาตรการฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายที่เป็นเด็ก.....	107
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	109
5.1 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	109
รายการอ้างอิง.....	114
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก คำพิพากษาคดีอาญา.....	117
ภาคผนวก ข คำพิพากษาคดีอาญา.....	120
ภาคผนวก ค LAW ON CRIMINAL PROCEDURE.....	124
ภาคผนวก ง LOW ON THE PROTECTION OF THE RIGHTS AND INTERESTS OF CHILDREN.....	188
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	232

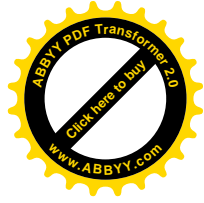
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง..... 21

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

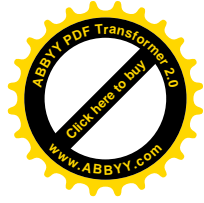
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งรัฐได้บัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแบบแผนวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และกำหนดการประพฤติปฏิบัติของประชาชน เช่นกฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการดำเนินคดีคือการค้นหาความจริงและในขณะเดียวกันการค้นหาความจริงก็ต้องคุ้มครองสิทธิ และผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วย ไม่ว่าจะเป็น ผู้เสียหาย โจทก์ร่วม พยาน ผู้ต้องหา จำเลย โดยเฉพาะผู้เสียหาย หรือพยานที่เป็นเด็กในคดีความผิดทางเพศ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญาคควรมีวิธีการที่เหมาะสมในการคุ้มครองเด็กโดยมิให้เด็กซึ่งยังไม่ทันเจริญเติบโตเพียงพอ ในแง่ของร่างกาย จิตใจ การรับรู้และการพัฒนาทางด้านอารมณ์และความคิดถูกกระทบกระเทือนมากเกินไป

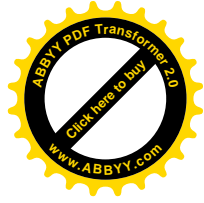
หากพิจารณาจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และปัจจัยทางด้านกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และนอกจากนี้ระบบกฎหมาย ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ ครอบคลุม และชัดเจน เพื่อปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์อันสูงสุดของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่ตกอยู่ในสภาพที่ต้องการได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษ แต่พบว่าปัญหาของเด็กเป็นปัญหาที่ค่อนข้างจะได้รับการให้ความสำคัญในระดับที่ต่ำ เมื่อเทียบกับปัญหาของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศและถูกใช้ในธุรกิจบริการทางเพศในสังคมมีปริมาณ และมีรูปแบบซับซ้อนมากขึ้นตามสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปจนเป็นที่น่าวิตกดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงสภาพปัญหาของเด็กที่ถูกกระทำความผิดทางเพศในสังคมปัจจุบันว่ามีอยู่อย่างไร และพิจารณาว่าบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก ที่มีอยู่ในขณะนี้ ให้ความคุ้มครองเพียงพอแล้วหรือไม่ โดยความจำเป็นเช่นนี้จึงจำเป็นต้องออกกฎหมายและมาตรการ วิธีการดำเนินคดี ต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก ทั้งนี้เพื่อทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถค้นหาความจริง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่สังคม ได้โดยแท้จริง

จากการพิจารณากระบวนการยุติธรรมในการค้นหาความจริงในประเทศลาว พบว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีอยู่ในชั้นสืบสวนสอบสวน และขั้นของการพิจารณาคดีสำหรับเด็กโดยเฉพาะเด็กที่เป็นผู้เสียหาย หรือตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทางเพศที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ที่จะปฏิบัติต่อเด็ก และยังไม่

สามารถที่จะคุ้มครองสิทธิของเด็กผู้ที่สมควรจะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ กล่าวคือ กระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งขาดความยืดหยุ่นในการจัดการคดีที่ผู้เสียหาย หรือพยานที่เป็นเด็กที่มีความอ่อนด้อยทางวุฒิภาวะ มีความอ่อนไหวและเกรงกลัวในการไปเป็นพยานต่อเจ้าพนักงานตำรวจในชั้นสอบสวน และในการเบิกความเป็นพยานในชั้นศาล โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังคงใช้บรรทัดฐานที่ไม่แตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาประเภทอื่น ซึ่งคดีความผิดทางเพศ ถือเป็นเรื่องที่น่าอับอายและสร้างความทุกข์ทรมานทางจิตใจอย่างร้ายแรงต่อเด็ก และทั้งที่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิดทางเพศ ซึ่งมีความบอบช้ำทางจิตใจอย่างร้ายแรง ดังจะเห็นได้จากกรณีผู้เสียหายที่เป็นเด็กต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ละขั้นตอน ตามลำดับตั้งแต่ชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการและศาล โดยแต่ละองค์กรต่างก็มีสถานที่ทำงานของตนแยกกันเป็นเอกเทศ และมีสภาพแวดล้อมที่ประกอบด้วยบุคคลในองค์กรทั้งผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเข้ามามีส่วนร่วมทำร้ายจิตใจของเด็กได้ทุกขณะนอกจากนี้การแยกการสืบสวนฟ้องร้อง ซึ่งมีการนำคำให้การเด็กผู้เสียหายของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน และต่อด้วยการดำเนินคดีของอัยการ เพื่อค้นหาข้อมูลบางประเด็นที่เห็นว่ายังไม่ทันครบถ้วนก็อาจสั่งให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน พาเด็กมาให้การในชั้นอัยการก็ได้ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 73 ข้อ 6 ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการส่วนใหญ่ยังไม่มี ความชำนาญทางด้านจิตวิทยา และเทคนิคในการใช้ภาษากับเด็กอย่างเพียงพอในการตั้งคำถามเด็ก ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวอาจสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเด็กได้ เช่นการซักถามคำให้การเด็ก ซึ่งอาจสร้างความเจ็บปวดต่อเด็กในสิ่งที่เด็กอยากจะลืมให้เร็วที่สุดกลับถูกถามในเรื่องราวดังกล่าว จากเจ้าหน้าที่อีกครั้งทำให้เด็กกลับย้อนนึกถึงเหตุการณ์อันแสนจะเจ็บปวดอีกครั้ง ซึ่งการซักถามของเจ้าพนักงานตำรวจ และพนักงานอัยการเป็นการซักถามเช่นเดียวกับการซักถามคดีอาญาโดยทั่วไป

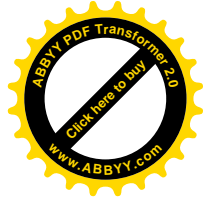
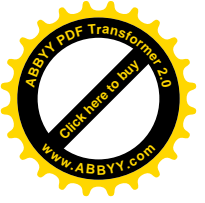
นอกจากนี้การดำเนินคดีในชั้นพิจารณาคดีในประเทศลาวใช้ระบบ **Civil Law** ซึ่งใช้ระบบไต่สวนพบว่าศาลจะเป็นผู้เริ่มในการค้นหาความจริง โดยเริ่มต้นเปิดการไต่สวนโดยประธานศาลและคณะศาล ซึ่งการไต่สวนนี้จะทำการไต่สวนโดยผู้พิพากษาคดีอาญาโดยเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่ผู้พิพากษาในศาลเด็กที่มีความชำนาญในการตั้งคำถามที่นิ่มนวลต่อเด็ก เพราะฉะนั้นบางครั้งผู้พิพากษาคดีอาญาโดยเฉพาะอาจมีความเคยชินในการตั้งคำถาม เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงสำหรับผู้ใหญ่มากกว่าการตั้งถามสำหรับเด็ก ซึ่งการตั้งคำถามดังกล่าวจะกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็ก ประกอบกับการเปิดโอกาสให้นายจำเลยซักค้านพยาน หรือผู้เสียหายทนายจำเลยอาจใช้กลวิธีในการถ่วงเวลาต่อศาลที่ทำลายจิตใจของพยานได้ หรือทำให้เด็กรู้สึกกลัว หรือการถ่วงเวลาที่มีลักษณะตอกย้ำจิตใจของเด็ก ซึ่งบอบช้ำอยู่แล้วให้เลวร้ายยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ในชั้นพิจารณาคดีของศาล ยังทำให้ผู้เสียหาย หรือพยาน และจำเลยเผชิญหน้ากันในการดำเนินคดี เนื่องจากใน

กฎหมายวิธีที่พิจารณาคความอาญามาตรา 42, 77, 78 ที่ให้มีการไต่สวน และ พิจารณาระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน และจำเลย ต่อหน้าศาล ซึ่งการจะให้เด็กผู้เสียหายทางเพศมาเผชิญหน้ากับจำเลยผู้ที่ทำร้ายตน ซึ่งทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล เกิดผลกระทบทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็ก จากสภาพการที่บีบคั้นทางด้านจิตใจดังกล่าว อาจทำให้เด็กบางคนเกิดความรู้สึกกลัว อับอายและเจ็บปวดจนทำให้เด็กเบิกความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงหรือไม่สามารถเบิกความได้ ซึ่งผลทำให้ศาลอาจยกฟ้องได้ เนื่องจากไม่มีพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำผิด

จากภาพรวมที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ไม่สามารถค้นหาความจริงจากผู้เสียหายที่เป็นเด็กที่เสียหายทางเพศได้ เนื่องจากความซับซ้อนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และความยาวนานของการดำเนินคดี ทำให้เกิดภาพการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ได้ผลและบกพร่องในการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิดทางเพศ ทำให้เด็กผู้เสียหายทางเพศญาติของเด็กส่วนใหญ่ไม่อยากจะพึ่งพากระบวนการยุติธรรม ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม จึงทำให้การกระทำผิดทางเพศต่อเด็กที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงและแพร่กระจายไปมากยิ่งขึ้น ทั้งในปริมาณและรูปแบบของการกระทำผิดที่ซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำอนาจาร การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็กเช่นการค้าประเวณี ฯลฯ ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในตัวของคุณคนผู้กระทำผิด ที่มุ่งหวังเพียงแต่จะหาความสุขทางเพศกับเด็กเป็นการส่วนตัว ซึ่งอาจเป็นการกระทำโดยบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือกระทำโดยบุคคลทั่วไปทั้งคนต่างชาติ และคนลาว ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการแตกต่างกันในแต่ละบุคคล หรือการกระทำเป็นอาชีวะในลักษณะกลุ่มผู้ประกอบการในรูปแบบธุรกิจบริการทางเพศ ซึ่งเด็กที่ตกเป็นเครื่องมือทางเพศเหล่านี้มีทั้งหญิงและชาย และมีทั้งกลุ่มที่สมัครใจยินยอมให้ผู้ใหญ่มารกระทำการเช่นนั้นกับตน และมีทั้งถูกบังคับกดขี่ ข่มเหงด้วยอำนาจและกำลังของผู้ใหญ่ที่เหนือกว่า

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรมีการปรับปรุงเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมในชั้นสืบสวน สอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาลสำหรับกรณีที่มีการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก โดยให้มีการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมที่พิจารณาคดีสำหรับเด็กเป็นพิเศษ เหมาะสมในการปฏิบัติที่แตกต่างจากการพิจารณาคดีผู้ใหญ่และคดีอาญาทั่วไป โดยใช้กระบวนการยุติธรรมปกป้องเด็กไม่ให้ตกเป็นเหยื่อต้องได้รับความทุกข์ทรมานเพิ่มขึ้นจากกระบวนการยุติธรรมอีก โดยศึกษากระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ ในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่มีมาตรการ ขั้นตอนและวิธีการที่ดีและเหมาะสม ในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศ เพื่อพิจารณาว่ามีมาตรการ ขั้นตอนและวิธีการใดบ้างที่มีประสิทธิผล

และเหมาะสมกับการนำไปพิจารณา และปรับปรุงระบบการคุ้มครองเด็กผู้เสียหายทางเพศโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศลาว

1.2 สมมุติฐานของการวิจัย

สิทธิเด็กผู้เสียหาย เป็นปัญหาที่สำคัญ และมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยเฉพาะสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ แต่ปัจจุบันประเทศลาวยังไม่มีกฎหมาย ที่บัญญัติถึง มาตรการ ขั้นตอน และวิธีการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศไว้อย่างชัดเจน มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ปัจจุบันยังเป็นกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับความผิด ส่วนบทบัญญัติในเรื่องสิทธิของผู้เสียหายไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริงของสังคม ดังนั้นเห็นควร ที่ประเทศลาวจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขบรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยเร็ว

1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ระบบการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศ โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของประเทศลาวในปัจจุบันมีข้อดีและข้อเสียอย่างไรแล้วหามาตรการ ขั้นตอน และวิธีการ ที่เหมาะสมเพื่อเสนอปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนั้นต่อไป

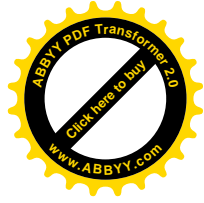
2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ระบบการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของประเทศไทย และประเทศอื่นๆว่ามีมาตรการ ขั้นตอน และวิธีการใดบ้างที่มีประสิทธิผล และเหมาะสมกับการนำไปพิจารณา และปรับปรุงระบบการคุ้มครองเด็กผู้เสียหายทางเพศ โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศลาว

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สิทธิเด็กผู้เสียหาย เป็นปัญหาที่สำคัญ และมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยเฉพาะสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ แต่ปัจจุบันประเทศลาวยังไม่มีกฎหมาย ที่บัญญัติถึง มาตรการ ขั้นตอน และวิธีการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศไว้อย่างชัดเจน มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ปัจจุบันยังเป็นกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับความผิด ส่วนบทบัญญัติในเรื่องสิทธิของผู้เสียหายไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริงของสังคม ดังนั้นเห็นควร ที่ประเทศลาวจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขบรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยเร็ว

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ

1 ทำให้ทราบถึงมาตรการ ขั้นตอน และวิธีการในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ รวมถึงวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองสิทธิเด็ก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2 ทำให้ทราบถึงจุดบกพร่องมาตรการ ขั้นตอนและวิธีการสำหรับการคุ้มครองเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในประเทศลาว และทราบถึงมาตรการ ขั้นตอนและวิธีการที่ดีสำหรับการคุ้มครองเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศของต่างประเทศ และทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมเพื่อแก้ไข เพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศให้กับประเทศลาว เพราะกฎหมายที่มีอยู่ไม่ครบถ้วนเพียงพอกับความจำเป็นในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้วิธีดำเนินการวิจัยเอกสาร(Documentary research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการ วิธีการในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ และรูปแบบของการดำเนินคดีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจากตำรากฎหมายของลาว และของต่างประเทศในรูปแบบของตัวบทกฎหมาย หนังสือ บทความทางกฎหมายตลอดจนแนวคำพิพากษาของศาล และระเบียบข้อบังคับขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับปรึกษานักกฎหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ เพื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ หาเหตุผลเป็นข้อสรุปต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1 ทำให้ทราบถึงมาตรการ ขั้นตอน และวิธีการในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ รวมถึงวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองสิทธิเด็ก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2 ทำให้ทราบถึงจุดบกพร่องมาตรการ ขั้นตอนและวิธีการสำหรับการคุ้มครองเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในประเทศลาว และทราบถึงมาตรการ ขั้นตอนและวิธีการที่ดีสำหรับการคุ้มครองเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศของต่างประเทศ และทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมเพื่อแก้ไข เพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศให้กับประเทศลาว เพราะกฎหมายที่มีอยู่ไม่ครบถ้วนเพียงพอกับความจำเป็นในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ

บทที่ 2

สภาพปัญหาโดยทั่วไปและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก

2.1 สภาพปัญหาโดยทั่วไปเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก

ในปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่าสภาพของสังคม เศรษฐกิจ รวมถึงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของประชาชนนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นไปตามวิวัฒนาการของโลกที่เจริญขึ้นนั่นเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ต่างๆ ของประชาชนเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของระดับศีลธรรมของประชาชนนั้นถือได้ว่าลดลงเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะสังเกตได้ง่ายจากเรื่องของความเสื่อมทางศีลธรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ความต้องการทางเพศ เช่น มีการกระทำความผิดทางเพศโดยการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของตนเองหรือผู้อื่น เพื่อการลามกอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจึงควรได้รับการเอาใจใส่ และช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นผู้เคราะห์ร้ายจากภาครัฐและเอกชนไม่ว่าทางด้านกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสิทธิ และให้การช่วยเหลือแก่เด็กให้กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างคนปกติทั่วไปแต่พบว่า ปัญหาของเด็กเป็นปัญหาที่ค่อนข้างจะได้รับการเอาใจใส่ในระดับที่ต่ำกว่าปัญหาการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ จึงทำให้มีการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กเกิดขึ้นมากมาย และเด็กถูกนำเข้าสู่กระบวนการบริการทางเพศในสังคมลาว ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น และมีรูปแบบวิธีการที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยสภาพที่เกิดขึ้นทำให้เราต้องเอาใจใส่ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่ามี มาตรการ วิธีการ และขั้นตอนในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อของบุคคล หรือกลุ่มคนที่แสวงหาผลประโยชน์ทางเพศว่าเพียงพอแล้วหรือไม่ในการคุ้มครองพวกเขาเหล่านี้เพื่อให้พวกเขาสามารถที่กล้าต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่¹

2.2 สภาพปัญหาของเด็กที่ถูกกระทำความผิดทางเพศในสังคมประเทศลาว

ทุกวันนี้ในสังคมในประเทศลาวมีการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งทำให้วิธีการของการดำรงชีวิตของผู้คนมีการเปลี่ยนแปลงไป และในขณะเดียวกันการก่ออาชญากรรมก็มีวิธีการและรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปเหมือนกันซึ่งมีวิธีการซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอาชญากรรมทางเพศก็มีความถี่และรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะปัญหาเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และถูกนำเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศ ซึ่งอาจเกิดจากการกระทำโดยบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัวเดียวกันกับเด็ก หรืออาจเกิดจากการกระทำโดยบุคคลทั่วไปโดยอาจจะเป็นผู้ที่เด็กรู้จักมาก่อน หรือเป็น

¹ สมพู่ แก้วมุลฉณี “บรรดาสันติสัญญา,” ใน เกี่ยวกับ สนธิสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก และกฎหมาย สปป ลาว, หน้า 10 . ปากป่าสรร ของ ส ป ป ลาว: ปากป่าสรร, 2002.

คนแปลกหน้าที่เด็กไม่รู้จักคุ้นเคย หรือเป็นกลุ่มผู้ประกอบการ กรณีการล่วงละเมิดทางเพศเกิดจากบุคคลในครอบครัวเดียวกันกับเด็กหรือบุคคลใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ทำให้เด็กได้รับความเสียหายมากที่สุด หรืออาจเกิดจากการกระทำโดยบุคคลทั่วไปโดยอาจจะเป็นบุคคลที่เด็กไม่รู้จักคุ้นเคยมาก่อน หรือเป็นกลุ่มผู้ประกอบการซึ่งการปฏิบัติของกลุ่มคนนี้มักปฏิบัติต่อเด็กในช่องอย่างเหี้ยมโหด ไร้เมตตา กรณีที่เด็กถูกข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ ในรูปแบบของผู้แข็งแรงกว่ากระทำต่อผู้อ่อนแอกว่า ทั้งร่างกาย และจิตใจ ไปจนถึงการบังคับข่มขืนใจให้เด็กยอมร่วมประเวณี การทารุณทางเพศ และการกระทำอนาจาร หรือการอนาจารในรูปแบบอื่นแล้วเผยแพร่ผลแห่งการนั้นออกไป เพื่อยุยู่ความรู้สึกทางกามารมณ์ของผู้ใหญ่ การใช้เด็กในสื่อลามก ซึ่งมีใช้เพียงแค่ภาพเปลือยของเด็กเท่านั้น แต่เป็นภาพที่เด็กถูกบังคับให้ถ่ายภาพในขณะที่ถูกกระทำอนาจาร ถูกร่วมเพศโดยผู้ใหญ่ หรือถูกบังคับให้ร่วมเพศกันเอง ฯลฯ หรือกรณีที่เด็กถูกนำไปแสวงหาผลประโยชน์ในทางเพศถูกล่อลวง ชักจูงหรือบีบบังคับให้ค้าประเวณี² ซึ่งการใช้เด็กเพื่อการค้าทางเพศหรือวัตถุประสงค์ทางการค้าทางเพศ นับเป็นการละเมิดขั้นพื้นฐานต่อสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก และการที่เด็กถูกปฏิบัติเสมือนเป็นวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยการใช้เด็กเพื่อการค้าทางเพศก่อให้เกิดรูปแบบของการข่มขู่การทำร้ายและการทารุณเด็ก นอกจากนี้ยังมี กลุ่มอาชญากร และยังมีเครือข่ายอาชญากรรมซึ่งเป็นตัวจัดหาและจัดส่งเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เข้าสู่ขบวนการการค้าประเวณี ซึ่งเป็นปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางไปทั่วประเทศ และการใช้เด็กเพื่อการค้าทางเพศก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพของเด็กในการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ และมีผลกระทบต่ออารมณ์ และความรู้สึกของเด็กเช่นสภาวะทางจิตใจเด็กมีความซอกซำทางจิตใจเด็กมีความซอกซำทางจิตใจ ผลทำให้เด็กมีความหวาดกลัว เศร้าเสียใจ หวาดผวา ผันร้ายมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง และทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ล่าช้า และร้ายแรงกว่านั้นคืออาจทำให้เด็กติดโรค HIV หรือท้องในขณะอายุน้อยอาจเกิดการตายเพราะการคลอดบุตร อาจทำให้เด็กที่คลอดออกมามีพัฒนาการช้า พิการทางร่างกาย และสมอง³ ซึ่งการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กด้วยรูปการณ์ทั้งหลายทั้งปวงเป็นการกระทำผิดต่อศีลธรรม และกฎหมายอย่างร้ายแรงต่อสังคม และประเทศชาติแต่ถึงอย่างไรก็ตามปัจจุบันยังไม่มีใครที่จะสนใจที่จะป้องกัน และหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งปัจจุบันปัญหาการละเมิดทางเพศต่อเด็กยิ่งเพิ่มทวีความรุนแรงและมี

² เขมจุฑา สุวรรณจินดา “กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540). หน้า6.

³ สัมภาษณ์ สุขกระเสริม โพธิศาล ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้ากรมท่องเที่ยวกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม ของประเทศลาว, 5 กันยายน 2007.

รูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กอาจเกิดจากใครก็ได้โดยไม่จำกัด

2.2.1 ปัญหาของเด็กที่ถูกกระทำคามผิดทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้เคียง

ทุกวันนี้ กรณีเด็กหรือเยาวชนถูกกระทำคามผิดทางเพศเกิดขึ้นอย่างมากหลายในสังคม ซึ่งการถูกกระทำผิดทางเพศ เป็นเรื่องที่หนักหนาสาหัส ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ จะรู้สึกเจ็บปวด สับสน อับอาย และไม่ต้องการเปิดเผยเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ใครได้รับรู้ ยิ่งถ้าเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้น เกิดจากการกระทำของบุคคลที่เด็กรู้จักและไว้ใจมาก่อน เช่น อาจจะเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน อันได้แก่ พ่อแม่ พี่น้อง พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ตลอดจนญาติ หรือบุคคลที่เด็กมีความใกล้ชิดคุ้นเคย เช่น เพื่อนบ้าน พี่เลี้ยงเด็ก ครู ด้วยแล้ว เรื่องราวเหล่านี้จะถูกปิดบังไว้เป็นความลับโดยไม่ให้ใครได้รับรู้ และ อาจมีการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กอย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นการยากที่คนภายนอกหรือรัฐจะเข้าไปให้การช่วยเหลือเด็กได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่สุด และมีเด็กได้รับความเสียหายกลุ่มใหญ่ที่สุด⁴ และการที่เด็กถูกกระทำคามผิดทางเพศก็เป็นเรื่องที่หนักหนาสาหัสทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เด็กหรือเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อ จากกระทำผิดทางเพศโดยบุคคลดังกล่าวจะทำให้เด็กส่วนใหญ่รู้สึกอับอาย เจ็บปวด สับสน ทำให้ความเชื่อถือนในตัวเองลดลงและสูญเสียความคิดที่จะไว้ใจใครอีกต่อไป ซึ่งกรณีที่เด็กถูกกระทำคามผิดทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวเดียวกัน เด็กจะอยู่ในสถานการณ์ที่เรียกว่า (no win) ซึ่งหมายถึง มีแต่ทางเสีย หรืออย่างดีที่สุดคือเท่ากัน กล่าวคือ ถ้าเด็กไม่บอกใครเด็กก็ต้องถูกกระทำต่อเนื่องกันไป แต่ถ้าเด็กบอกใครบางคนเด็กก็อาจถูกมองว่าเป็นคนโกหกเพื่อฝัน⁵ ซึ่งการกระทำเช่นนั้นเด็กอาจถูกตำหนิว่าเป็นเด็กไม่ดี สร้างเรื่องทำให้พ่อต้องติดคุก หรือทำให้ครอบครัวเกิดความแตกแยกไม่เป็นสุข ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีผลอย่างมากต่อการที่เด็กจะเพิกถอนคำให้การที่ให้ไว้ในตอนแรก หรือกับคำให้การหรือเปลี่ยนแปลงเรื่องราวให้ผิดไปจากคำให้การในเบื้องต้นท้ายที่สุดก็ไม่สามารถนำเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้

2.2.2 ปัญหาเด็กที่ถูกกระทำคามผิดทางเพศโดยบุคคลทั่วไป

⁴ เขมจุฑา สุวรรณจินดา “กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540)หน้า 7.

⁵ เรื่องเดียวกัน , หน้า 7

ปัญหาที่เด็กถูกระทำคามผิดทางเพศโดยบุคคลทั่วไป อาจเกิดขึ้นจากน้ำมือของผู้กระทำผิดที่เป็นชาวลาว และชาวต่างประเทศ ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจจะทำความผิดในลักษณะกลุ่มนักธุรกิจที่ประกอบการค้าทางเพศเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก หรือทำความผิดในลักษณะคนเดียว ซึ่งการกระทำของแต่ละกลุ่มคนล้วนแต่มีลักษณะของการใช้กำลังบังคับข่มขู่ ชื่นใจ หรือล่อลวงเด็กให้ยอมร่วมประเวณีกับพวกเขา อันการกระทำเหล่านี้ได้สร้างความบอบช้ำทั้งร่างกายและจิตใจของเด็กอย่างมากมาย ดังจะได้กล่าวสภาพปัญหากรณีของเด็กที่ถูกระทำความผิดทางเพศจากบุคคลแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

(ก) สภาพปัญหากรณีเด็กถูกระทำความผิดทางเพศ โดยกลุ่มนักธุรกิจที่ประกอบการค้าทางเพศ

การล่อลวงละเมิดทางเพศต่อเด็กในกรณีนี้เป็นกรกระทำของผู้ประกอบการธุรกิจทางเพศที่มีลักษณะแอบแฝงตามร้านอาหาร ร้านบันเทิงและโรงแรม บ้านพักต่างๆ ซึ่งจะพบเห็นอยู่อย่างมากมาย และเด็กที่ถูกนำเข้าสู่วงโคจรการค้าโสเภณีนี้ส่วนมากมักจะถูกล่อลวงหรือถูกบังคับ ข่มขู่ หรือสมัครใจยินยอม มาขายบริการทางเพศซึ่งถึงแม้ว่าพฤติการณ์จะเกิดขึ้นโดยความยินยอมของเด็กหรือไม่ก็ตาม ก็ต้องถือว่าเป็นการกระทำผิดต่อเด็กและฝ่าฝืนกฎหมาย และเป็นการละเมิดต่อสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กทั้งสิ้น และ ยังเป็นการขัดต่อหลักการแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการค้าหญิง และเด็กขององค์การสหประชาชาติที่ประเทศลาวได้เข้าร่วมเป็นภาคีด้วย และการค้าบริการทางเพศก็มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในรูปแบบของสถานบริการต่างๆและเด็กที่เข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศมีแนวโน้มอายุน้อยลงจนหน้าวิตก นอกจากนี้ยังมีการส่งเด็กลาวไปขายบริการในประเทศต่างๆ มากขึ้น

ในปัจจุบันค่านิยมของผู้ซื้อบริการ (ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ชาย) นั้นมีค่านิยมที่ชอบของแปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา อันเป็นตัวกำหนดให้เจ้าของสำนักการค้าประเวณี หรือพวกเอเยนต์ต้องสรรหา บรรดาพวกหญิงวัยรุ่น หรือเด็กตามความนิยมของผู้ซื้อบริการ ซึ่งมีลักษณะเหมือนการซื้อขายสิ่งของตามความนิยมหรือที่เรียกกันว่า “ตามแฟชั่น” ซึ่งก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคแต่ละสมัยกล่าวคือ เมื่อผู้ซื้อบริการไม่ต้องการหญิงที่มีอายุมาก เจ้าของหรือเอเยนต์ก็จะสรรหาบรรดาพวกหญิงวัยรุ่น หรือเด็กมาสนองความต้องการ ซึ่งทำให้เกิด “โสเภณีเด็ก” ขึ้นมา ซึ่งก็จะเห็นได้ว่าค่านิยมของผู้ชายนั้นมีส่วนกำหนดอย่างมากต่อการแก้ไขปัญหาค้าหญิง และเด็ก หากทัศนคติของผู้ชายที่มีต่อผู้หญิงยังไม่เปลี่ยนแปลงนั้น การแก้ไขปัญหาก็คงจะยากยิ่งขึ้น⁶

⁶ นาย ชนกพล สกลผดุงเขตต์ “การป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของหญิงและเด็ก :ศึกษาอนุสัญญาระหว่างประเทศและเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย , 2545), หน้า.5.

(ข) สภาพปัญหากรณีเด็กถูกระทำความผิดทางเพศโดยบุคคลทั่วไป

สภาพปัญหากรณีเด็กถูกระทำความผิดทางเพศโดยบุคคลทั่วไป อาจเป็นบุคคลทั่วไป หรือ เป็นบุคคลที่เด็กไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคยมาก่อน ซึ่งอาจเป็นใครก็ได้ เช่น กรรมกรก่อสร้าง คนขับรถ ถูกจ้าง หรือบุคคลทั่วไปที่เด็กไม่รู้จัก โดยบุคคลเหล่านี้มักจะกระทำกับเด็กเพียงครั้งเดียวแล้วมีการเปลี่ยนตัวเหยื่อไปเรื่อยๆ ซึ่งผู้กระทำส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่มีความต้องการทางเพศสูง ผิดปกติอย่างรุนแรง และเกรงว่าคนในวัยเดียวกันจะปฏิเสธจึงหันมากระทำต่อผู้ที่อ่อนแอกว่า ซึ่งส่วนมากจะเป็นรูปแบบของการข่มขืน และผู้ที่ล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กส่วนใหญ่มักมีความต้องการความแปลกใหม่เสมอหรือการมีรสนิยมทางเพศที่พิสดาร วิดถาวร ความต้องการประกาศ ความเป็นชาย และอาจจะมีเหตุผลในเรื่องความกลัวต่อการมีเพศสัมพันธ์กับคนปกติ ในทางตรงกันข้ามการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กทำให้รู้สึกควบคุมเด็กได้หรือตนเองรู้สึกมั่นคง เด็กผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการถูกล่วงละเมิดทางเพศประเภทนี้จะได้รับผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อร่างกายและจิตใจ และสร้างตราบาปให้แก่เด็กผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิดทางเพศ

(ค) สภาพปัญหากรณีเด็กถูกระทำความผิดทางเพศโดยชาวต่างประเทศ

การที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยชาวต่างชาตินี้เป็นกรณีที่ชาวต่างชาติเข้าประเทศมาในรูปแบบของนักท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก นักท่องเที่ยวประเภทนี้ จะเข้ามาเพื่อหาช่องทางในการติดต่อกับผู้อำนวยการความสะอาดหรือเอเยนต์ เพื่อหาโอกาสที่จะมีความสุขทางเพศกับเด็ก ซึ่งอาจจะเป็นเด็กหญิงหรือเด็กชายที่มีอายุตั้งแต่ 5 – 15 ปี ซึ่งสาเหตุที่พาให้เด็กตกเป็นเหยื่อของความผิดประเภทนี้มีหลายสาเหตุเช่น ความยากจน ขาดที่พักอาศัย ขาดการศึกษา ครอบครัวมีหนี้สิน ครอบครัวแตกแยก ประสบวิกฤติการณ์ต่างๆ การหลั่งไหลของชาวชนบทเข้าสู่ตัวเมือง กัญพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นช่องทางทำให้ผู้กระทำผิดได้มีโอกาสแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศหรือแสวงหาความสุขทางเพศกับเด็ก และเนื่องจากผู้กระทำผิดที่เป็นชาวต่างประเทศ เข้ามาประเทศลาวส่วนมากเข้ามาในประเทศในรูปแบบของนักท่องเที่ยวที่ใช้เวลาอยู่ในประเทศลาวในระยะเวลานั้นสั้น จึงทำให้รัฐบาลมีความลำบากในการป้องกันและคุ้มครองเด็กจากการกระทำผิดทางเพศ และมีบางกรณีรู้ว่ามีผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็ก แต่ก็สายเกินไป เพราะผู้กระทำผิดที่เป็นชาวต่างประเทศได้กลับไปประเทศของตนแล้วทำให้มีความลำบากในการจะนำเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้⁷

⁷ สัมภาษณ์ สุขกระเสริม โภธิศาล ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้ากมท่องเที่ยวกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม ของประเทศลาว, 5 กันยายน 2007.

2.2.3 สาเหตุทางเศรษฐกิจกรณีเด็กถูกระทำคามผิดทางเพศ

การนำเอาเด็กเข้าสู่วงโคจรธุรกิจบริการทางเพศ ถือเป็นปัญหาสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น หากไม่เร่งดำเนินการแก้ไขที่ถูกต้องและจริงจัง การบริการทางเพศที่นำเด็กเข้ามาบริการเป็นปัญหาที่สะท้อนให้เห็นถึงจุดสุดยอดของความเลว และความเหลวแหลกของสังคม และสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจของคนในชาติ หรือในสังคมเดียวกันที่ปล่อยปละละเลยไม่กระทำการใดๆ อย่างจริงจังในการที่จะแก้ไข ขจัดสภาวะทางสังคมที่เลวร้ายนี้ให้หมดไป ความเลวทรามดังกล่าวได้ต่ำลงไปถึงระดับที่บิดามารดาที่ควรเป็นผู้เลี้ยงดู ปกป้องเด็กมิให้ต้องตกอยู่ในสภาพที่เลวร้ายของชีวิต กลับขายลูกของตนให้เป็นโสเภณีตั้งแต่ยังอ่อนวัย นอกจากนี้ ครูอาจารย์ที่ควรอบรมขัดเกลาเด็กให้เป็นเยาวชนที่ดีเป็นอนาคตของชาติกลับประทุษร้ายต่อเด็ก และกระทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม ครูข่มขืนศิษย์และร่วมกระบวนจัดหา และการจัดส่งเด็กนักเรียนไปเป็นโสเภณี พฤติกรรมที่ผิดขนบธรรมเนียมดังกล่าวนี้เกิดมีมากขึ้น

2.3 การเข้าเป็นสมาชิกของสนธิสัญญาของประเทศลาวว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ 1990 (convention on the Rights of the Child, 1990) ซึ่งอนุสัญญานี้เกิดขึ้นจากผลงานขององค์การสหประชาชาติ ที่มุ่งเสริม สนับสนุนสิทธิเด็กทั้งหลายภายในประเทศและระหว่างประเทศ และประเทศลาวได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกใน 1991 โดยอนุสัญญาได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้รัฐภาคีสมาชิกแห่งอนุสัญญานี้ มีพันธกรณีที่พึงปฏิบัติต่อเด็กทั้งหลาย และได้บัญญัติถึงสิทธิที่เด็กควรได้รับการปกป้องเด็กจากการถูกใช้บริการทางเพศและการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และจะต้องส่งเสริมฟื้นฟูสภาวะทางกายและจิตใจ ตลอดจนการกลับเข้าสู่สังคมของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการละเมิดทางเพศ ซึ่งถือเป็นเจตนารมณ์ของสนธิสัญญานี้

โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ 1990 ได้รับการเสนอจากที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ. 1991 โดยกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ที่เด็กทุกคนทั่วทุกแห่งนั้นมีสิทธิที่จะได้รับเช่น สิทธิในการมีชีวิตอยู่รอด บรรดาสิทธินี้ รวมถึงสิทธิต่อชีวิต และมาตรฐานสูงสุดด้านสุขภาพ และการดูแลทางการแพทย์ที่สามารถบรรลุได้ สิทธิในการได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพบรรดาสิทธินี้ประกอบด้วยสิทธิในการศึกษาเล่าเรียนทุกประเภท (ในระบบโรงเรียน และนอกโรงเรียน) และสิทธิต่อมาตรฐานชีวิตการเป็นอยู่ซึ่งเหมาะสมสำหรับการพัฒนาเด็ก ทางด้านร่างกาย แนวคิด จิตใจ จริธรรม และสังคม สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง บรรดาสิทธิเหล่านี้ ประกอบด้วย การปกป้องจากการจำแนก การทารุณ และการไม่เอาใจใส่ การปกป้องสำหรับเด็กครอบครัวแตกแยก และการปกป้องสำหรับเด็กอพยพ และสิทธิที่จะมีส่วนร่วม บรรดาสิทธินี้รวมถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของตนในทุกปัญหาที่พัวพันกับเด็ก ในประเทศของตน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ลงนามในสนธิสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก ในปี 1991 มีเป้าหมายที่สำคัญ ที่รัฐบาล สปป ลาว ได้อุทิศให้แก่เด็ก เพื่อปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์อันสูงสุดของเด็ก เพื่อการอยู่รอด การปกป้อง การพัฒนา และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นคำมั่นสัญญา ของรัฐบาล สปป ลาว ต่อประชาคมโลก ว่าตนจะปฏิบัติตามสนธิสัญญาฉบับนี้ให้ประสบผลเป็นจริง เพื่อรับประกัน สิทธิ และผลประโยชน์อันสูงสุดของเด็กที่ได้กำหนดไว้ใน สิทธิเด็ก ดังนั้นรัฐบาล สปป ลาว ได้มีแผนการที่จะร่างกฎหมายว่าด้วยสตรีและเด็กของชาติเพื่อให้สอดคล้องกับ สิทธิเด็ก โดยทั่วไปแล้ว รัฐธรรมนูญ และบรรดากฎหมาย ของลาว ก็ได้กำหนดสิทธิ และพันธะของเด็ก ซึ่งก็มีส่วนสัมพันธ์กับสนธิสัญญา อยู่แล้ว

ปัจจุบันรัฐบาล สปป ลาว ได้ปรับปรุง ร่าง แก้ไข และประกาศใช้กฎหมายต่างๆ จำนวน 48 กฎหมาย รัฐดำรัส รัฐบัญญัติ ดำรัส คำสั่ง คำแนะนำ และระเบียบการต่างๆ มากกว่า 100 ฉบับ เพื่อให้ระบบกฎหมายของตนสอดคล้อง คุ่มครองสิทธิ และผลประโยชน์ ของเด็ก ก็คือประชาชนบรรดาคอนทั้งชาติให้ได้มากที่สุด

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง และการขยายตัวอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ ตลาด ตามแนวทางนโยบายของรัฐ ทำให้สังคม ของลาวทำให้มีผลกระทบต่อคนในชาติโดยเฉพาะเด็กที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากนี้ระบบกฎหมายที่มี ยังไม่เพียงพอครบถ้วน และชัดเจน เพื่อปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์อันสูงสุดของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่ตกอยู่ในสภาพที่ต้องให้ความคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยคำนึงถึงปัญหาต่างๆ รัฐบาล สปป ลาว โดยการช่วยเหลือของ UNICEF, NGOs และภาคส่วนอื่นๆ ได้จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติ เพื่อแม่และเด็ก ขึ้น ในปี 1992 เพื่อส่งเสริมทำให้นโยบาย และกฎหมายของชาติ สอดคล้องกับข้อกำหนดของ สนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

2.4 ปัญหาเรื่องค่านิยมและ ทศนคติที่เป็นอุปสรรคในการใช้สิทธิดำเนินคดีตาม กฎหมายของผู้เสียหาย

ปัญหาเรื่องทางเพศ เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนที่ยากจะเข้าใจได้ของแต่ละทัศนคติของแต่ละบุคคล ดังนั้นเมื่อมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศบุคคลนั้นส่วนมากจะไม่กล้าบอกใครหรือไม่กล้าที่จะไปฟ้องร้องต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะกลัวที่ผู้อื่นจะรู้และจะเป็นข่าว และยังถ้าเป็นบุคคลในครอบครัวของเด็กเองที่เป็นผู้ละเมิดทางเพศ เด็กยังไม่กล้าที่จะบอกใคร ซึ่งเป็นการยากที่บุคคลภายนอก หรือรัฐ จะได้รับรู้เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความลำบากที่จะเข้าไปให้การช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิดนั้นได้ ดังที่จะได้กล่าวต่อไปนี้

2.4.1 ทศนคติและค่านิยมทั่วไปเฉพาะพื้นที่

เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ควรปกปิดในสังคมลาวแต่โบราณมา ซึ่งจะสอนให้ทุกคนต้องระมัดระวังในเรื่องเพศมาก และเป็นเรื่องที่ควรปกปิด ไม่ควรจะนำมาพูดต่อสาธารณชน เพราะตามขนบธรรมเนียมของประเพณีลาว ถ้าเกิดว่าลูกบ้านไหนมีเรื่องเสื่อมเสียทางเพศเกิดขึ้นก็จะถูกสังคมประณาม แม้การที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ จะไม่ใช่ความผิดของเด็กก็ตาม แต่สังคมลาวก็ไม่สามารถยอมรับได้ และจะต้องถูกมองในแง่ลบมากขึ้นเด็กผู้เสียหายจะรู้สึกอับอายในการที่จะเล่าเรื่องให้ใครฟังต้องเก็บไว้คนเดียว และยิ่งหนักไปกว่านั้นผู้ที่ละเมิดทางเพศต่อเด็ก อาจเป็นบุคคลที่เด็กรู้จัก และให้ความนับถือด้วยแล้ว เช่น พ่อ พ่อเลี้ยง ปู่ นายจ้าง ครู ผู้ที่ถูกล่วงละเมิดพวกเขาจะรู้สึกที่ตนเองได้สูญเสียสิ่งที่มีค่าที่สุด และมักจะคิดว่าตนเองจะเป็นคนเนรคุณ ไม่รู้จักบุญคุณบางรายไม่เอาผิดกับผู้กระทำผิดถือว่าเป็นการทดแทนบุญคุณที่เล็้งดู หรือให้ความรู้มาซึ่งบางครั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิด เกิดการกระทำผิดซ้ำ และ เมื่อตัดสินใจฟ้องร้องให้มีการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด และผู้เสียหายก็ยังมีทัศนคติว่ากระบวนการยุติธรรมจะต้องใช้เวลายาวนาน และอาจสร้างความเสียหายให้แก่ตนเองมากยิ่งขึ้น เมื่อถูกเจ้าหน้าที่สอบถามถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุทำให้ไม่มีการฟ้องร้องหรือว่าต้องการให้เรื่องยุติลง

2.4.2 การใช้อำนาจของสื่อมวลชนเกินขอบเขต

สื่อมีการพัฒนาไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะสื่อมวลชนในยุคปัจจุบันได้มีการพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบของข่าวและภาพจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมากขึ้น และรูปแบบที่นำมาเสนอหรือตีแผ่เพื่อให้สาธารณชนเกิดความตื่นตัวในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก ดังนั้นความร่วมมือของสื่อมวลชนกับสถาบันต่างๆ ของสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคมลาวจึงมีความสำคัญมากเพราะสื่อมวลชนเป็นผู้นำในทางความคิดเห็นและมีอิทธิพลรุนแรงสามารถจูงใจผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ดู ได้เป็นอย่างดี และปัญหาของเด็กเป็นประเด็นหนึ่งที่สื่อมวลชน ให้ความสำคัญเพราะในประเทศเริ่มให้ความสนใจในเรื่องสิทธิเด็กมากขึ้น การที่สื่อมวลชนเสนอข่าวและปัญหาของเด็กนั้นมีผลดีในการทำให้สังคมตระหนัก และทราบถึงปัญหาของเด็กและส่งเสริมประชาชนในการให้ความสำคัญที่จะปกป้อง ดูแล และคุ้มครองสิทธิเด็ก แต่เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลของเด็กนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน อันอาจส่งผลกระทบต่อตัวเด็กได้ง่าย เพราะเด็กเป็นวัยที่อ่อนแอ และยังต้องการความดูแลจากผู้ใหญ่ในสังคม ขณะที่สื่อมวลชนบางครั้งอาจจะเสนอข้อมูลของเด็กในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเด็กด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่นการเสนอข่าวของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยการเปิดเผยข้อมูล หรือบางครั้งก็อาจจะเสนอข่าวที่เกินความเป็นจริง ซึ่งอาจเกิด

⁸ สมพู แก้วมูลถณี “บรรดาสนธิสัญญา,”ใน เกี่ยวกับ สนธิสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก และกฎหมาย สปป ลาว, หน้า 12 . ปากป้าสรร ของ ส ป ลาว: ปากป้าสรร, 2002.

ผลเสียต่อเด็กและเยาวชนทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่นทำให้เกิดความอับอาย ถูกคุกคาม เกิดความวิตกกังวล หรือส่งผลร้ายอื่นๆ แก่เด็กในอนาคตด้วย โดยผลกระทบต่างๆ ที่เด็กได้รับอาจทำให้เด็กเกิดความกดดัน และส่งผลทางจิตใจในระยะยาวจนไม่สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้

2.4.3 สภาพปัญหากรณีเด็กผู้เสียหายเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เด็กผู้เสียหายทางเพศเป็นบุคคลที่ได้รับความบอบช้ำทางด้านร่างกาย และจิตใจเป็นอย่างมาก แต่ในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดทางเพศในคดีความผิดทางเพศที่กระทำต่อเด็ก เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดในคดีความผิดทางเพศหรือไม่ นั้นเป็นหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมที่จะต้องทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งในปัจจุบันพบว่า มีสภาพและวิธีการที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก โดยไม่คำนึงถึงหลักจิตวิทยาเด็กที่มีสภาพแตกต่างจากผู้ใหญ่ทั้งร่างกาย อารมณ์ที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละวัย ทางด้านจิตใจและสติปัญญาของเด็กที่ไม่เท่าผู้ใหญ่ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีมักจะมองว่าเด็กหรือผู้เสียหายเป็นเพียงพยานธรรมดาคนหนึ่ง ไม่แตกต่างจากพยานบุคคลทั่วไป โดยลืมนึกถึงว่าเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศเหล่านี้ได้รับความบอบช้ำทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เป็นอย่างมาก จึงควรจะได้รับ การดูแล ปกป้อง และคุ้มครองทางกฎหมายเป็นพิเศษแตกต่างจากคดีทั่วไปๆ ซึ่งผลจากการดำเนินคดีอาญา พบว่ามีขั้นตอนที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือนทางด้านจิตใจ และอารมณ์ อันเป็นการซ้ำเติมให้เด็กได้รับความทุกข์ทรมานเพิ่มขึ้น จากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศมีผลทำให้เหยื่ออาชญากรรมจำนวนหนึ่งไม่กล้าเข้าพึ่งพากระบวนการยุติธรรม สถิติการยกฟ้องคดีสูงขึ้น ผู้กระทำผิดจึงไม่ถูกลงโทษ ทำให้อัตราการกระทำผิดเพิ่มขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรม

- สภาพปัญหากรณีเด็กผู้เสียหายเมื่อเข้าสู่กระบวนการในชั้นสอบสวน

การสอบสวนนับเป็นขั้นตอนแรกที่จะนำตัวผู้กระทำผิด และผู้เสียหายเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และ ในคดีความผิดทางเพศที่กระทำต่อเด็ก เมื่อพิจารณาเริ่มตั้งแต่ตอนที่เด็กเข้าสู่กระบวนการในชั้นเจ้าพนักงานพบว่าเจ้าพนักงานไม่มีประสบการณ์ทางด้านจิตวิทยา และเทคนิคในการใช้ภาษาเกี่ยวกับเด็ก องค์การในกระบวนการยุติธรรมยังคงใช้วิธีการดำเนินคดีประเภทดังกล่าวด้วยมาตรการและทัศนคติที่ไม่แตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาประเภทอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มต้นสอบสวนดำเนินคดีโดยทั่วไปจะกระทำเมื่อมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์กล่าวโทษ ซึ่งนอกจากจะทำให้เห็นว่าเป็นการดำเนินการที่ปราศจากแนวทางในเชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาแล้ว ยังสื่อให้เห็นถึงทัศนคติและวิสัยทัศน์ขององค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กด้วย และนอกจากนั้นเด็กผู้เสียหายยังจะต้องเคลื่อนตนเองเข้าสัมผัสกับองค์กร ของกระบวนการยุติธรรมที่ละขั้นตอนตามลำดับ ซึ่งแต่ละองค์กรต่างมีสถานที่ทำงานแยก

เป็นเอกเทศ มีสภาพแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยบุคคลในองค์กรทั้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเข้ามามีส่วนร่วมทำร้ายเหยื่อเหล่านี้ได้ทุกขณะในระดับที่ไม่แตกต่างกัน โดยเด็กผู้เสียหายเหล่านี้จะต้องเข้าร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจ เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำและจดบันทึกคำให้การโดยละเอียด เสร็จแล้วเด็กก็จะถูกส่งไปยังสถานพยาบาลเพื่อรับการรักษาพยาบาล หรือหาร่องรอยการทำร้าย เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อไป และเมื่อเสร็จขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทางเพศก็จะต้องกลับไปเข้าสู่สภาพแวดล้อมเดิม เพื่อรอกหมายเรียกไปเบิกความในศาล

นอกจากนี้พบว่า กระบวนการค้นหาความจริงในชั้นเจ้าพนักงานนั้น พนักงานอัยการยังคงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะให้พนักงานสอบสวนนำเด็กผู้เสียหายมาพบเพื่อซักถามข้อเท็จจริงด้วยตนเองก็ได้ ซึ่งมักพบว่าพนักงานอัยการยังไม่มีควมชำนาญเพียงพอในการที่จะใช้คำถามในการถามเด็กผู้เสียหายทางเพศเนื่องพนักงานอัยการไม่มีประสบการณ์ทางจิตวิทยา และเทคนิคในการใช้ภาษากับเด็ก ซึ่งในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศนั้น เมื่อได้รับการถามหลายครั้งอาจทำให้เด็กบางคนรู้สึกว่าเป็นการตอกย้ำ ให้ตนต้องนึกถึงเรื่องราวที่แสนเจ็บปวดอีกครั้งซ้ำแล้วซ้ำอีก จึงนับว่าเป็นการสร้างความกระทบกระเทือนต่อจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก จนบางครั้งอาจทำให้เด็กบางคนทนกับคำถามของพนักงานสอบสวนไม่ได้ จึงทำให้เลิกความตั้งใจที่จะดำเนินคดีไปในที่สุด และเมื่อพิจารณาถึงหลักการที่ใช้ดำเนินคดี ระเบียบปฏิบัติของเจ้าพนักงานตำรวจ สภาพบรรยากาศ สถานที่ และสภาวะแวดล้อมของสถานีตำรวจ พบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติกันในคดีอาญาอื่นๆ คือ การสอบสวนเด็กมักกระทำในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมในการแสดงอารมณ์ของเหยื่ออาชญากรรม เช่น กลัว โกรธ อาย เครียด ทำให้เด็กไม่เชื่อใจว่าเรื่องราวที่เด็กเล่าไปจะเป็นความลับหรือไม่ ดังนั้นคำตอบของเด็กจึงอาจคลุมเครือไม่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเพราะความอับอายทำให้เด็กไม่กล้าพูด จึงเป็นเหตุให้การสอบสวนคดีความผิดทางเพศต้องใช้ระยะเวลายาวนานมาก ในการที่จะต้องอธิบายให้เจ้าพนักงานตำรวจยอมรับแจ้งความเพื่อดำเนินคดีในแต่ละเรื่อง โดยในบางคดีเด็กผู้เสียหายต้องมาที่สถานีตำรวจให้พนักงานสอบสวนบันทึกปากคำหลาย วันจึงจะเสร็จ เนื่องจากวันแรกๆ เด็กยังอยู่ในภาวะอารมณ์ที่ไม่สามารถพูดถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความล่าช้าในการออกหมายจับผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี

สภาพปัญหากรณีเด็กผู้เสียหายเมื่อเข้าสู่กระบวนการในชั้นพิจารณาคดี

ในกระบวนการค้นหาความจริงในชั้นพิจารณาคดีในปัจจุบัน พบว่า⁹ เด็กที่เป็นผู้เสียหายหรือพยานจะต้องผ่านกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการต่างๆ ในการดำเนินการพิจารณา

⁹เรื่องเดียวกัน หน้า ,หน้า 14.

เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ และคติอาญาต่างๆ ไป ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว เด็กผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมประเภทนี้มีความบอบช้ำทางด้านร่างกายและจิตใจเป็นอย่างมาก และเด็กนั้นก็มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย บุคลิกภาพ สติปัญญา ที่มีข้อจำกัดในเรื่องของความอ่อนอายุหรือเยาว์วัย มีความด้อยประสบการณ์การเรียนรู้ชีวิตที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ ซึ่งทำให้เด็กบางคนอาจไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจในสิ่งที่เด็กเห็นได้ดีเท่าผู้ใหญ่ หรือเมื่อเด็กพบเห็นสิ่งใดแล้วอาจจะไม่สามารถแยกแยะ กลั่นกรองข้อมูล ทำให้โอกาสที่จะจดจำเหตุการณ์ในคดีคลาดเคลื่อน ดังนั้นเมื่อเด็กต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมซึ่งมีบรรยากาศแห่งการอยู่ในฐานะเป็นผู้เสียหาย หรือเป็นพยานก็อาจจะเกิดปัญหาต่างๆ เช่นการให้การที่มีลักษณะกวน และขาดความสามารถในการรับรู้ การจดจำเหตุการณ์ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ค่อยได้ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาคดี คือ ทำให้ขั้นตอนในการพิจารณาคดีดำเนินไปด้วยความไม่ราบรื่น เกิดข้อเคลือบแคลงสงสัย และเป็นปัญหาในการพิเคราะห์พยานหลักฐาน ที่จะนำไปสู่การชี้ขาดทางคดีโดยอาจทำให้ความยุติธรรมเบี่ยงเบนไป นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อถึงการพิจารณาคดีเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยเฉพาะในคดีอาญานั้นมาตรฐานในการพิสูจน์ความผิดเน้นหนักที่การพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัย เพื่อไม่ให้มีความผิดพลาดในการนำเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และคนที่บริสุทธิ์ได้รับความคุ้มครอง

การที่เด็กต้องเข้าไปเกี่ยวข้องในการพิจารณาคดีที่ตนตกเป็นเหยื่อนั้นพบว่า มีผลเลวร้ายต่อเด็กเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลกระทบต่อทางด้านจิตใจเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ไม่เคยไปศาล เนื่องจากการให้การในศาลนั้น อาจเป็นประสบการณ์ที่น่ากลัวสำหรับผู้เสียหายในคดีอาญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เสียหายที่เป็นเด็กในคดีความผิดทางเพศ เพราะโดยสภาพของคดีเป็นเรื่องที่หน้าอับอายและนำความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของตัวเด็กและครอบครัว กล่าวคือ เมื่อเด็กต้องไปเบิกความในศาล เด็กอาจไม่คุ้นเคยกับสภาพบรรยากาศภายในศาลที่ดูน่าเกรงขามและใหญ่โตในความรู้สึกของเด็ก และสภาพของการที่เด็กต้องเผชิญกับบุคคลต่างๆ ซึ่งแต่ละคนแต่งตัวในรูปแบบที่ดูเป็นทางการในห้องพิจารณาคดี นอกจากนี้เด็กยังต้องเผชิญกับคำถามของศาลเองอีกด้วย และถึงแม้ว่าศาลจะพยายามตั้งคำถามที่มีให้กระทบกระเทือนต่อเด็กก็ตาม แต่การตั้งคำถามก็เพื่อให้ได้มาซึ่งความยุติธรรม นอกจากนั้นเด็กยังต้องถูกตั้งคำถาม และเด็กจะต้องตอบคำถามในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เหมือนกับที่ตนได้เคยให้การไว้ในชั้นสอบสวน อันเป็นการรื้อฟื้นให้เด็กต้องย้อนนึกถึงเรื่องราวดังกล่าวตลอดเวลา ดังนั้นจึงอาจทำให้เด็กบางคนได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ เนื่องจากการต้องตอบคำถามซ้ำไปมาหลายครั้ง นอกจากนี้การพิจารณาคดีในชั้นศาล เด็กต้องมาเผชิญหน้ากับจำเลยผู้ที่ทำร้ายตนอีกครั้งจากสภาพเหตุการณ์ดังกล่าวเด็กส่วนใหญ่จะเกิดความเจ็บปวดและหวาดกลัวมากที่สุด และในสภาวะการณ์เช่นนี้อาจทำให้เด็กบางคนเกิดความรู้สึกว่าตนถูกบีบคั้น และรู้สึกวิตกกังวลกับการเบิกความในศาลต่อ

หน้าบุคคลดังกล่าว ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ เพราะเด็กยังมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่เจริญเต็มที่เหมือนผู้ใหญ่ และเด็กบางคนอาจจะยังไม่เข้าใจถึงเหตุผลของการที่ต้องเผชิญหน้ากับจำเลยและการต้องไปปรากฏตัวต่อหน้าศาล นอกจากนี้ในชั้นพิจารณาคดีของศาลแม้ว่าระบบของศาลประเทศที่ใช้ระบบไต่สวนก็ตาม ศาลก็ยังเปิดโอกาสให้มีการซักค้านของทนายจำเลย ซึ่งทนายจำเลยมักจะซักถามถึงรายละเอียดของการถูกข่มขืนอย่างเข้มข้นและดุเดือด เพราะต้องการชนะคดีโดยทำลายน้ำหนักพยานหลักฐานของทางฝ่ายโจทก์ ทำให้กลับกลายเป็นว่าสิ่งที่เด็กได้รับจากการขึ้นศาลคือ ความตื่นตกใจ ความอึดอัดและความอับอาย เนื่องจากการซักค้านของทนายจำเลย และการที่เด็กต้องมาเผชิญหน้ากับทนายความของจำเลยเพื่อการซักค้านเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เด็กบางคนอาจจะเกิดความสับสน และเกิดความหวาดกลัวจนไม่สามารถที่จะเป็นพยานเบิกความได้ หรือเบิกความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ซึ่งสภาพต่างๆ เหล่านี้นับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความน่าเชื่อถือของพยานที่เป็นเด็กลดน้อยลงไป อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความด้อยประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงในคดีอาญา¹⁰

2.4.4 การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐไม่เหมาะสมในกระบวนการยุติธรรม

โดยหลักแห่งการอำนวยความสะดวกยุติธรรมจะประกอบด้วยเจ้าพนักงานของรัฐ 4 ฝ่ายด้วยกัน คือ ศาล อัยการ ตำรวจ ทนายความ ถือว่าทั้ง 4 องค์การนี้ มีส่วนผดุงความยุติธรรมโดยทำหน้าที่แทนรัฐ ในฐานะอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน ปัญหาการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐต่อความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศเด็ก มีดังนี้ คือ กระบวนการยุติธรรมใช้ระบบไต่สวน เช่นเดียวกับความผิดทางอาญาทั่วไป คือผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็ก (ผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ) ต้องพิสูจน์ความผิดที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยแสดงพยานหลักฐานให้ชัดเจน ซึ่งในกฎหมายการดำเนินคดีอาญา มาตรา 7 ก็ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน¹¹ ถ้ากรณีมีข้อสงสัยศาลจะยกประโยชน์ให้จำเลย เมื่อภาระการพิสูจน์เป็นหน้าที่ของผู้เสียหาย ทั้งๆ ที่มีใช้เป็นผู้กระทำผิด การพิสูจน์โดยการซักถามผู้เสียหาย ซึ่งเป็นเด็กถึงพฤติการณ์ที่ถูกกระทำจากผู้ล่วงละเมิดทางเพศเท่ากับเป็นการล่วงละเมิดทางเพศแก่เด็กเป็นครั้งที่สอง เพราะว่าเด็กผู้เสียหายไม่เข้าใจว่าทำไมผู้สอบสวนจะต้องถามคำถามนั้น โดยเฉพาะในแง่ทางเพศ โดยถามซ้ำไปซ้ำมาหลายครั้ง ทำให้เด็กผู้เสียหายจำนวนมากไม่กล้าแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ข่มขืน

2.5 บทบัญญัติ และสภาพบังคับ ในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดทางเพศต่อเด็ก

¹⁰ เรื่องเดียวกัน หน้า, หน้า 15.

¹¹ กฎหมาย ว่าด้วย วิธีที่การดำเนินคดีอาญา ของ สปป ลาว , วันที่ 15 พฤศจิกายน 2004: มาตรา 7.

เนื่องจากสิทธิเด็กเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน ที่มีอยู่ตามธรรมชาติตั้งแต่คลอดแล้ว อยู่รอดเป็นทารก ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าการให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนนั้นจะต้องเริ่มต้นจากการที่สังคมให้การดูแลเด็กๆ ในสังคม โดยเฉพาะสังคมที่เอาใจใส่ต่อเด็กจะต้องให้เสรีภาพและยอมรับถึงศักดิ์ศรีของเด็ก รวมทั้งจะต้องสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้น เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้เด็กเหล่านั้นสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และมีโอกาสเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในบางประเด็นได้รับการกำหนดขึ้นมาเพื่อเน้นเรื่องของเด็ก โดยเฉพาะอันสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของเด็กที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากความอ่อนแอของเด็ก และความแตกต่างระหว่างโลกของเด็กกับโลกของผู้ใหญ่ ซึ่งข้อเท็จจริงเหล่านี้ก็ได้รับการยอมรับและรับรองไว้โดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของเด็ก (Declaration on the Rights of the Child) ที่ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1959 ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวได้ประกาศยืนยันว่า “มนุษยโลกทุกคนมีหน้าที่ต่อเด็กในการที่จะมอบแต่สิ่งที่ดีที่สุดให้กับเด็ก” (Mankind owes to the child the best it has to give) และโดยที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาระดับสากลว่าด้วยความอยู่รอดของเด็ก การปกป้องเด็กและการพัฒนาเด็ก (world Declaration on the Survival protection and Development of Children) และแผนปฏิบัติการเพื่ออนุวัติปฏิญญาดังกล่าวสำหรับทศวรรษ 1990 (plan of Action for Implementing the World Declaration on the Survival, Protection and Development of Children in the 1990S) รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (convention on the Rights of the Child) อันเป็นอนุสัญญาที่มีผลบังคับทางกฎหมาย ซึ่งมีความสำคัญในระดับสากลอย่างยิ่งและประเทศลาวได้เข้าเป็นภาคีสมาชิก ในปี 1991 โดยสัญญาฉบับดังกล่าวกำหนดให้รัฐภาคีจะต้องปกป้องเด็กจากการถูกใช้บริการทางเพศ และการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และจะต้องส่งเสริมฟื้นฟูสภาวะทางกายและจิตใจ ตลอดจนการกลับเข้าอยู่ในสังคมของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

ประเทศลาวได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าวในปี 1991 เป็นผลให้ประเทศลาวต้องดำเนินการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และประกาศใช้กฎหมายต่างๆ จำนวน 48 ฉบับ และระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการ ตลอดจนสร้างมาตรฐานต่างๆมากกว่า 100 ฉบับ รวมทั้งการจัดองค์กรหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและหาแนวทางป้องกันมิให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทางกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ ในการช่วยเหลือคุ้มครองป้องกันรวมทั้งมาตรการการฟื้นฟูเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม นอกเหนือจากมาตรการในการคุ้มครองและบังคับใช้กฎหมายในกรณีนี้เด็กและเยาวชนกระทำผิดทางอาญา ซึ่งมีอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัวตามกฎหมายขั้นต่ำอันเป็นมาตรฐานของสหประชาชาติสำหรับ

การบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็ก และเยาวชน¹² (United Nations Standard Minimum Rules for the Administration Justice) ซึ่งรู้จักกันในนาม “ กฎแห่งกรุงปักกิ่ง ” (The Beijing Rules) ตามข้อเสนอแนะขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (ข้อเสนอแนะแห่งกรุงริยาด (United Nations Guidelines for the Prevention of the Juvenile Delinquency (The Riyadh Guidelines) และตามกฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกริดรอนเสรีภาพ (United Nations Rules for the Protection of Juvenile Deprived of their Liberty)

หลักการของปฏิญญาระดับสากลว่าด้วยความอดurdของเด็ก การปกป้องเด็กและพัฒนาเด็กกล่าวไว้ว่า เด็กทุกคนในโลกควรจะได้รับพัฒนาให้เป็นตามวัยอันสมควร เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่พร้อมกับการมีทัศนคติที่กว้างขวาง และได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ได้รับการปกป้องจากการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ การแบ่งแยกผิว การรุกราน และการยึดครองดินแดนของต่างชาติ ตลอดจนได้รับความคุ้มครองให้รอดพ้นจากสภาพความยากจน และวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ความหิวโหย การไร้ที่อยู่อาศัย โรคระบาด ทุพโภชนาการและโรคภัยไข้เจ็บ การไม่รู้หนังสือ สภาพแวดล้อมที่เลื่อมโทรมลง ความพิการ การถูกละเลย ทอดทิ้ง ความโหดร้ายทารุณ และการกดขี่เอาเปรียบ

โดยหากพิจารณาถึงบทบัญญัติในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค. ศ.1990 แล้วก็พอที่จะแยกถึงสิทธิเด็กควรได้รับการคุ้มครองโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. สิทธิในการอดurd สิทธิในการอดurdโดยพื้นฐานแล้ว เป็นหลักประกันทางด้านสุขภาพอนามัยเด็ก ทำให้เด็กที่เกิดมาได้มีโอกาสอดurdมากขึ้น ได้รับการตั้งชื่อ และได้สัญชาติ ได้รับการรักษา และมีชีวิตการเป็นอยู่ที่เหมาะสม ซึ่งรัฐต้องมีนโยบาย มีมาตรการในการรักษาสุขภาพของเด็กก่อน และหลังการเกิดเพื่อคุ้มครองป้องกันและลดอัตราการตายของเด็ก มีความรับผิดชอบให้ความช่วยเหลือ ครอบครัวที่ยากลำบากในการเลี้ยงดูบุตร เพื่อเป็นหลักประกันตอบสนองความต้องการอันจำเป็นของเด็กเช่น ในการรักษา อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม และที่พักอาศัย เพื่อให้เด็กได้รับความรักจากพ่อแม่ และสังคม

2. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการปกป้องจากทุกรูปแบบจากการล่วงเกิน การปล่อยปละละเลย จากการกระทำที่โหดร้ายทารุณ การล่วงละเมิดทางเพศ และการกดขี่ข่มเหงทางด้านเศรษฐกิจ เด็กที่มีสิทธิได้รับการปกป้อง ในเวลาที่ตกอยู่ในสภาพยุ่งยากต่างๆเช่น เด็กอพยพ เด็กในสงคราม เด็กชนเผ่า เด็กพิการ เด็กกำพร้า เด็กข้างถนน เด็กติด

¹² สมพู แก้วมุลณณี “ บรรดาสนธิสัญญา,”ใน เกี่ยวกับ สนธิสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก และกฎหมาย สปป ลาว, หน้า 16 . ปากป่าสรร ของ สป ป ลาว: ปากป่าสรร, 2002.

ยาเสพติด เด็กกระทำผิด และเด็กที่ได้รับเคราะห์ร้ายจากภัยธรรมชาติ หรือจากการกระทำของคน รัฐต้องมีนโยบาย มีมาตรการเพื่อสกัดกั้น และป้องกัน ไม่ให้เด็กตกอยู่ในสภาพดังกล่าว และฟื้นฟู สุขภาพ และจิตใจ ให้การศึกษาอบรม และนำเด็กที่ได้รับเคราะห์ร้ายกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม

3. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นประถมโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย เพื่อศึกษาอบรมให้เด็กมีความฉลาด มีความรู้ที่ก้าวหน้า และการเติบโตทางด้านสมอง มีสิทธิได้รับการพักผ่อน สนุกสนาน การเล่นในวัยกีฬา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทางด้าน วัฒนธรรม การพัฒนาเด็กเพื่อให้เด็กมีการขยายตัวทางด้านร่างกาย สติปัญญา และมี มาตรฐานความเป็นอยู่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทางด้านความคิด จิตใจ จริยธรรม และสังคม

4. สิทธิในการมีส่วนร่วม เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็นในทุกๆ ปัญหาที่เกี่ยวพันถึงตน ความคิดเห็นของเด็กเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก และมีประโยชน์สำหรับสังคม ต้องให้ความสำคัญ ต่อทรรคนะของเด็กตามอายุ และการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความฉลาด กล้า หาญ และมีความสามารถสูง สร้างเงื่อนไขและให้โอกาสแก่เด็กได้มีบทบาทอยู่ในสังคมก็คืออยู่ใน เหวที่สากล

จากอนุสัญญาดังกล่าวมติของนานาชาติได้ให้การคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยเฉพาะ สิทธิทาง เพศทุกรูปแบบ ซึ่งตามอนุสัญญาดังกล่าวจะเป็นแม่บทในการตรากฎหมายในแต่ละประเทศจะมี ข้อแตกต่างในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป จึงเป็นที่น่าศึกษาว่าประเทศลาวมีการตรากฎหมายที่ รองรับ และคุ้มครองสิทธิทางเพศของเด็กมากน้อยและเพียงพอต่อการรองรับการคุ้มครอง และ รับรองสิทธิเด็กเพียงใด ซึ่งหลักของการคุ้มครองสิทธิเด็กมีดังนี้

อนุสัญญาฉบับนี้มี 54 มาตรา แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 บทนำ ซึ่งบอกให้ทราบหลักสำคัญ ๆ ของเรื่องทีอนุสัญญาบ่งถึง

ส่วนที่ 2 มาตรา หรือตัวบทที่กำหนดพันธกรณี ซึ่งประเทศที่ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาต้อง ปฏิบัติตาม

ส่วนที่ 3 บทบัญญัติการดำเนินการ ซึ่งให้นิยามวิธีการสอดส่องดูแลการปฏิบัติตาม อนุสัญญาและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการบังคับใช้สำหรับสรุปสาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วย สิทธิเด็กนี้ อาจแบ่งได้เป็น 6 หลักด้วยกันคือ

1 หลักทั่วไป เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทั่ว ๆ ไป ในแง่ทั้งส่วนบุคคล การแสดง ความคิดเห็น ศาสนา วัฒนธรรม ความเสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน การศึกษาอื่น ๆ

2. หลักการคุ้มครองร่างกาย ชีวิต เสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็กมุ่งคุ้มครองมิให้เด็กถูก ข่มเหงรังแก หรือถูกละเมิดสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิต และเสรีภาพ รวมทั้งสวัสดิภาพ ไม่ว่าจะทำร้าย ฆ่า ล่วงเกินทางเพศ ชู้ตริต หากำไรทางเพศ หรือค้ำำไรทางเศรษฐกิจ หรือเด็กไปเป็นวัตถุซื้อขาย

หรือปฏิบัติต่อเด็กที่ไม่เหมาะสม จนเป็นผลเสียต่อสวัสดิภาพของเด็ก รวมทั้งคุ้มครองให้มีการเยียวยาฟื้นฟูเด็กที่ถูกกระทำละเมิดดังกล่าวให้กับคืนสู่สภาพปกติได้

3. หลักการคุ้มครองเด็กที่มีปัญหาความประพฤติหรือกระทำความผิดทางอาญา มุ่งคุ้มครองให้เด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ โดยได้รับผลร้ายจากการต้องถูกดำเนินคดีและควบคุมน้อยที่สุด

4. หลักการคุ้มครองสิทธิทางแพ่ง มุ่งคุ้มครองให้เด็กได้รับสิทธิในฐานะพลเมืองของรัฐที่มีชื่อ มีสัญชาติ สามารถติดต่อกับครอบครัวญาติผู้ใหญ่หรืออยู่อาศัยร่วมกับบิดา มารดา ได้รับอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง โดยมีรัฐช่วยสนับสนุนและให้หลักประกัน

5. หลักการคุ้มครองเด็กผู้ด้อยโอกาส มุ่งคุ้มครองให้เด็กด้อยโอกาสเด็กผู้ยากไร้ขาดผู้อุปการะ เด็กผู้ตกอยู่ในภพภัย และเด็กพิการ ได้รับการดูแลและอุปการะเลี้ยงดูให้เท่าเทียมกับเด็กทั่วไป

6. หลักการให้สวัสดิการสังคมแก่เด็ก มุ่งคุ้มครองการให้เด็กได้รับข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัยได้รับการประกันสังคม ได้รับการศึกษาทั้งในแง่การเล่าเรียนและโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนเพื่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพการมีมนุษยสัมพันธ์อันดี มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้รับการพักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมชีวิตด้านศิลปวัฒนธรรม

ตารางที่ 1 สรุปสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และกฎหมายของประเทศลาว

สนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก	กฎหมายประเทศลาว
นิยามเด็ก	
มาตรา 1: เด็กเป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นเสียแต่กฎหมายแห่งชาติหากรับรู้การถึงอายุ 18 ปีก่อนนี้	รัฐธรรมนูญ มาตรา 36 (ใหม่) สิทธิในการป้อนบัตรเลือกตั้ง จะต้องมียุ 18 ปี ขึ้นไป กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญา มาตรา 7 วรรค 2 ผู้ที่มีความสามารถในการประพฤติจะต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป กฎหมายครอบครัว มาตรา 3 สิทธิในการแต่งงาน จะต้องมียุ 18 ปีขึ้นไป กฎหมายว่าด้วย พันธะป้องกันชาติ มาตรา 3

	เงื่อนไขการเป็นทหารเกณฑ์ จะต้องมียุ 18 ปีขึ้นไป
หลักการทั่วไป	
การไม่จำแนก	
มาตรา 2 สิทธิทั้งหมดให้ใช้ต่อเด็กทุกคนโดยไม่มีกรยกเว้น รัฐมีพันธะปกป้องเด็กจากทุกรูปการจำแนก และ เคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมสิทธิของเด็ก	รัฐธรรมนูญ มาตรา 35 พลเมืองลาวโดยไม่มีกรจำแนกล้วนแต่มีสิทธิเสมอภาคต่อกฎหมาย กฎหมายอาญา มาตรา 66 การแบ่งแยก หรือการก่อความบาดหมางจะถูกลงโทษ
ความเห็นของเด็ก	
มาตรา 12 เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างอิสระ และความคิดเห็นต่าง ๆ นั้นต้องได้รับการพิจารณาทุก ๆ ปัญหาหรือการดำเนินที่เกี่ยวกับเด็ก	รัฐธรรมนูญ มาตรา 44 พลเมืองมีเสรีภาพในการพูดจา ชัดเขียน ร่วมชุมนุม จัดตั้งสมาคมและเดินขบวน ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 31 วรรค 3 ในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของเด็กที่ยังไม่ถึง 18 ปี จะต้องให้มีผู้แทน กฎหมายครอบครัว มาตรา 33 วรรค 1 พันธะของพ่อแม่ ในการปกป้องสิทธิของเด็ก
การชี้แนะของพ่อแม่และความสามารถที่นับวันขยายตัวของเด็ก	
มาตรา 5 รัฐต้องเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบของพ่อแม่ และครอบครัวที่เปิดกว้างในการให้การชี้แนะที่เหมาะสมกับความสามารถที่นับวันขยายตัวของเด็ก	กฎหมายครอบครัว - พันธะของพ่อแม่ในการศึกษาอบรมลูก (มาตรา 32 วรรค 1) - พันธะของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็ก จนถึงอายุ 18 ปี (มาตรา 35 วรรค 1,2)
เสรีภาพในความคิด การเชื่อถือ และศาสนา	
มาตรา 14 รัฐต้องเคารพสิทธิ เสรีภาพของเด็กในการคิด	รัฐธรรมนูญ - รัฐเคารพ และปกป้องทุกการเคลื่อนไหว

<p>การเชื่อถือ และศาสนาภายใต้การชี้นำของพ่อแม่</p>	<p>อันถูกต้องตามกฎหมาย ของพุทธศาสนิกชน และศาสนิกชนของศาสนาอื่นๆ (มาตรา9) -สิทธิเสรีภาพในการเชื่อถือ และไม่เชื่อถือ ศาสตร์สหนา (มาตรา 43) สิทธิเสรีภาพในการค่นคิด และประดิษฐ์คิด แต่งที่ไม่ขัดกับระเบียบกฎหมาย (มาตรา45)</p>
<p>เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น</p>	
<p>มาตรา 13 เด็กมีสิทธิแสดงทรรศนะของตน ได้รับข้อมูล ข่าวสาร ทำให้แนวคิดหรือข้อมูลข่าวสารได้รับรู้ โดยไม่มีพรมแดน</p>	<p>รัฐธรรมนูญ มาตรา 44 พลเมืองมีเสรีภาพในการพูด ขีดเขียน ร่วม ชุมมุนุม จัดตั้งสมาคมและเดินขบวนที่ไม่ขัดกับ กฎหมาย กฎหมายอาญา มาตรา 102 การล่งละเมิด เสรีภาพในการพูด ขีดเขียน ร่วม ชุมมุนุม และอื่นๆจะถูกลงโทษ</p>
<p>เด็กชนเผ่าส่วนน้อยหรือเด็กคนพื้นเมือง</p>	
<p>มาตรา 30 เด็กชนเผ่าส่วนน้อยและของคนพื้นเมืองมีสิทธิ ชมใช้วัฒนธรรมของตนเองและปฏิบัติศาสนา และภาษาของตนเอง</p>	<p>รัฐธรรมนูญ - สิทธิได้รับการปกป้องและเสริมขยาย จาริตประเพณีและวัฒนธรรมของตน (มาตรา 23 วรรค1) - พลเมืองลาวมีสิทธิเสมอภาพต่อ กฎหมาย (มาตรา 35) เสรีภาพในการเชื่อถือศาสนา</p>
<p>เสรีภาพในการตั้งสมาคม</p>	
<p>มาตรา 15 เด็กทุกคนมีสิทธิเข้าร่วมหรือก่อตั้งสมาคม</p>	<p>รัฐธรรมนูญ มาตรา44 สิทธิในการจัดตั้งสมาคม</p>
<p>การปะทะกันด้วยอาวุธ</p>	
<p>มาตรา 38 บรรดารัฐภาคีต้องนำใช้ทุกมาตรการเพื่อ รับประกันไม่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีมีส่วนร่วม โดยตรงในการสู้รบไม่ให้เกณฑ์เอาเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีไปเป็นทหารอยู่ในกำลังประกอบ</p>	<p>กฎหมายว่าด้วยพันธะปกป้องชาติ มาตรา 3 พันธะในการเป็นทหารเกณฑ์</p>

อาวุธ	
การเป็นพลเมืองของรัฐ	
การอยู่รอดและการพัฒนา	
<p>มาตรา 6</p> <p>เด็กทุกคนมีสิทธิในการอยู่รอดและรัฐมีพันธะ รับประกันในการอยู่รอดและการพัฒนาของเด็ก</p>	<p>รัฐธรรมนูญมาตรา 6</p> <p>ห้ามทุกการกระทำแบบอาญาสิทธิ ช่มชู้อันก่อ ความเสียหายต่อร่างกาย</p> <p>กฎหมายว่าด้วยการสืบทอดมรดก มาตรา 20 ลูกของเจ้ามรดกที่ยังอยู่ในห้องของผู้เป็นแม่ ย่อมมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งเช่นเดียวกัน</p> <p>กฎหมายว่าด้วยการอนามัย การป้องกัน และ ส่งเสริมสุขภาพ มาตรา 3</p> <p>สิทธิได้รับการบริการด้านสุขภาพและพันธะใน การรักษาสุขภาพของตนเอง</p> <p>กฎหมายครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - การร่วมประเวณีก่อนการแต่งงานจนถึง ชั้นมีลูก เด็กที่เกิดขึ้นมานั้นจะได้รับ สิทธิตามกฎหมาย (มาตรา8) - พ่อแม่มีหน้าที่ในการดูแลลูกและให้ การศึกษาอบรมลูก (มาตรา13) - ผู้หรือเมียไม่มีสิทธิร้องขอหย่าร้างใน เวลาที่เมียกำลังตั้งครรภ์ หรือหลังจาก ที่ลูกนั้นเกิดมาไม่ถึงหนึ่งปี (มาตรา22) <p>ผู้เมียที่ได้หย่าร้างกันยังมีพันธะในการเลี้ยงดู และให้การศึกษาอบรมลูกของตนอยู่(มาตรา23 วรรค2)</p>
การแยกให้ออกจากพ่อแม่	
<p>มาตรา 9</p> <p>เด็กมีสิทธิอยู่กับพ่อแม่ของตนเว้นเสียแต่สิ่ง ดังกล่าวหากเห็นว่าขัดกับผลประโยชน์อันสูงสุด ของเด็ก</p>	<p>กฎหมายครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐและสังคมปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ ของแม่และเด็ก(มาตรา5) - เมื่อมีการหย่าร้างศาลจะกำหนดมาตรการ ปกป้องสิทธิสูงสุดสำหรับเด็ก(มาตรา 21 วรรค

	<p>3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - คู่ชีวิตที่ได้อยู่ร่วมกันแล้วนั้นยังมีพันธะในการเลี้ยงดูและศึกษาอบรมลูกของตนอยู่(มาตรา 23 วรรค2) <p>พ่อแม่จะถูกถอนสิทธิในการเป็นพ่อแม่ถ้าหากพ่อแม่ใช้สิทธิในการเป็นพ่อแม่เกินขอบเขตหรือไม่ปฏิบัติพันธะของตนต่อลูก (มาตรา32 วรรค2)</p>
ความรับผิดชอบของพ่อแม่	
<p>มาตรา 18</p> <p>พ่อแม่มีความรับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูเด็กและรัฐต้องให้การสนับสนุนเขาในการเลี้ยงดูนี้</p>	<p>กฎหมายครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่มีหน้าที่ในการดูแลลูกและศึกษาอบรมลูก(มาตรา 13) <p>พ่อแม่จะอยู่ร่วมกันหรือหย่าร้างกันแล้วล้วนแต่มีพันธะในการเลี้ยงดูลูกจนถึงอายุ 18 ปี(มาตรา 35 วรรค2)</p>
มาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่	
<p>มาตรา27</p> <p>เด็กแต่ละคนมีสิทธิในมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย มั่นคง จิตใจ จริตธรรม และสังคมของตน</p>	<p>กฎหมายครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของแม่และเด็ก(มาตรา5) - พ่อแม่มีพันธะร่วมกันในการเลี้ยงดูและศึกษาอบรมลูกและสร้างครอบครัวให้เป็นครอบครัวที่มีความสามัคคี มีความสุข และเป็นครอบครัวที่ก้าวหน้า (มาตรา13) - คู่ชีวิตที่ไม่มีสิทธิร้องขอหย่าร้างในเวลาที่เมียตั้งครรภ์ (มาตรา 22) - พ่อแม่จะถูกถอนสิทธิในการเป็นพ่อแม่ ถ้าหากว่าพ่อแม่ใช้สิทธิในการเป็นพ่อแม่เกินขอบเขตหรือไม่ปฏิบัติพันธะของตนต่อลูก(มาตรา 32 วรรค2)
สุขภาพและการบริการด้านสาธารณสุข	
มาตรา 24	รัฐธรรมนูญ มาตรา 20 วรรค 1,2

<p>เด็กมีสิทธิได้รับการดูแลด้านสุขภาพและการแพทย์ในระดับสูงสุดรัฐต้องเอาใจใส่ในการตอบสนอง การดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานเพื่อป้องกันพยาธิ การศึกษาด้านสาธารณสุข และการลดอัตราการตายของเด็ก</p>	<p>รัฐเอาใจใส่ปฏิบัตินโยบายต่อแม่และเด็ก กฎหมายว่าด้วยการอนามัย การป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> -รัฐให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการรักษาและส่งเสริมสุขภาพของประชาชน (มาตรา 4) -รัฐส่งเสริมให้มีการติดต่อร่วมมือกับสากลในด้านสาธารณสุข(มาตรา 6) -บุคคล ครอบครัวและชุมชนมีหน้าที่ในการรักษาอนามัย (มาตรา 7 วรรค 1,2) -แม่หญิงและเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการบริการด้านสาธารณสุข (มาตรา 30 วรรค 1,2,3)
<p>เด็กด้อยโอกาส</p>	
<p>การปกป้องเด็กที่ไม่มีครอบครัว</p>	
<p>มาตรา 20 รัฐมีพันธะในการปกป้องเป็นพิเศษแก่เด็กที่ไม่มีสิ่งแวดล้อมด้านครอบครัว</p>	<p>กฎหมายครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ปกครองมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูและให้การศึกษอบรมเด็ก(มาตรา43 วรรค 1,2) - ผู้ใหญ่บ้านจะต้องแต่งตั้งผู้ปกครองเด็กที่ขาดการดูแล (มาตรา44 วรรค 1,2) - ผู้ที่มีจุดประสงค์เอาเด็กมาเป็นลูกเลี้ยงให้การ ศึกษาอบรม ดูแลสุขภาพ การร่ำเรียน เป็นผู้แทนของเด็กในการทำสัญญาและเคลื่อนไหวอื่นๆ(มาตรา45 วรรค 1,2)
<p>การเอาเด็กมาเป็นลูกเลี้ยง</p>	
<p>มาตรา 21 บรรดาประเทศที่รับรู้และ/ หรืออนุญาตการเอาเด็กมาเป็นลูกเลี้ยงต้องดำเนินเพื่อผลประโยชน์อันสูงสุดของเด็กและด้วยการอนุญาตขององค์การที่มีสิทธิอำนาจและเพื่อความปลอดภัยของเด็กเท่านั้น</p>	<p>กฎหมายครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลูกเลี้ยงมีสิทธิเท่าเทียมกับลูกผู้อื่นๆ (มาตรา 37) - เงื่อนไขการเอาเด็กมาเป็นลูกเลี้ยง (มาตรา38) - ผู้มีจุดประสงค์เอาเด็กมาเป็นลูกเลี้ยง

	<p>นั้นต้องประกอบเอกสารเป็นลาย ลักษณะอักษรถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 39 วรรค 1,2) ไบเสนอ เลขที่ 194/สนย: ยุติการเสนอเอาเด็ก คนลาวมาเป็นลูกเลี้ยงของคนต่างประเทศ</p>
เด็กพิการ	
<p>มาตรา 23 เด็กพิการมีสิทธิได้รับการดูแล การศึกษาและ การฝึกพิเศษ เพื่อช่วยให้เขามีความพอใจกับ ชีวิตอย่างเต็มส่วนและมีเกียรติศักดิ์ศรีและ สามารถพึ่งตนเองในระดับสูงสุดพร้อมทั้ง สามารถเข้าสู่สังคมได้</p>	<p>กฎหมายว่าด้วย การอนามัย การป้องกัน และ ส่งเสริมสุขภาพ คนพิการมีสิทธิได้รับการติดตามดูแลสุขภาพ อย่างใกล้ชิดและครอบคลุม องค์การจัดตั้ง และ สังคมต้องเอาใจใส่ดูแล (มาตรา32 วรรค 1,2) กฎหมายว่าด้วยการศึกษา - รัฐเป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนพิเศษสำหรับผู้พิการ เข้าชั้นเรียน ส่วนผู้พิการรัฐสร้างเงื่อนไขให้เขาได้เข้า โรงเรียนทั่วไป (มาตรา14) -รัฐส่งเสริมอุดหนุนนักเรียนที่พิการ(มาตรา 24) กฎหมายอาญามาตรา 54 บุคคลที่มีอาการเสียสติหรือเป็นบ้าเสียจริต ซึ่งไม่สามารถรับรู้ถึงการกระทำของตนได้ ศาลจะใช้มาตรการกักขังในการให้บุคคล ดังกล่าวไปรักษา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 25 วรรค 1,2,3 ผู้ปกป้องมีหน้าที่ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ ของผู้ที่ไม่มีความสามารถทางด้านการประพฤติ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา81 วรรค 1 ศาลจะใช้มาตรการรักษาต่อผู้กระทำผิดใน เวลาเสียจริต</p>
การได้รับการปกป้องต่อชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพ	

การปกป้องจากการทารุณและการไม่เอาใจใส่	
<p>มาตรา 19</p> <p>1. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสมทางด้านกฎหมาย บริหารสังคม และการศึกษา เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นเหยื่อ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดของความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจ การทำร้าย หรือกลั่นแกล้งการกระทำที่ละเลย หรือประมาทการปฏิบัติที่ไม่ดีต่อเด็กหรือการถูกเอาเปรียบ รวมทั้งการรังแกทางเพศในขณะที่เด็กอยู่ในความดูแลของบิดา หรือมารดา หรือบิดา หรือมารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นใดที่ให้การดูแลแก่เด็ก</p> <p>2. ตามแต่จะเห็นเหมาะสม มาตรการคุ้มครองเหล่านั้นควรจะรวมถึงกระบวนการจัดตั้ง โครงการต่างๆ ทางสังคมที่ได้ผล เพื่อให้ความสนับสนุนที่จำเป็นแก่เด็ก และผู้ที่ดูแลเด็ก ตลอดจนให้การสนับสนุน ที่จำเป็นเพื่อการป้องกันในรูปแบบอื่นไม่ให้มีเหตุการณ์ของการปฏิบัติที่ไม่ดีต่อเด็กตามที่ระบุข้างต้น และให้มีการระบุเจาะจง มีการรายงาน การส่งเรื่องไปยังหน่วยงานอื่น การสอบสวนการดำเนินการ และการติดตามเหตุการณ์เหล่านี้ และหากเหมาะสมให้มีการดำเนินการทางศาล</p>	<p>รัฐธรรมนูญมาตรา 6</p> <p>ห้ามทุกการกระทำแบบอาญาสิทธิ ข่มขู่อันก่อความเสียหายต่อร่างกาย</p> <p>กฎหมายครอบครัว มาตรา 32 วรรค 2</p> <p>พ่อแม่จะถูกถอนสิทธิในการเป็นพ่อแม่ถ้า หากว่าพ่อแม่ได้ใช้สิทธิในการเป็นพ่อแม่เกินขอบเขต หรือไม่ปฏิบัติพันธะของตนต่อลูก</p> <p>กฎหมายอาญา 128 129</p> <p>การบังคับข่มขู่ ไม่ปฏิบัติพันธะในการเลี้ยงดู การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำชำเราเด็ก และอื่น ๆ ซึ่งสร้างความเสียหายให้เด็กจะถูกลงโทษ</p>
การขูดรีดทางเพศ	
<p>มาตรา 34 : การขูดรีดทางเพศ</p> <p>รัฐภาคีจะให้การพิทักษ์คุ้มครองเด็กจากการถูกเอาเปรียบทางเพศ และการถูกทำร้ายรังแกทางเพศเพื่อการนี้ รัฐภาคีจะให้มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทั้งหลายที่เหมาะสมทั้งในระดับประเภทวิภาคี และพหุภาคีเพื่อ</p>	<p>กฎหมายอาญา มาตรา 128 129, 132</p> <p>การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำชำเราเด็ก การค้าโสเภณี การร่วมประเวณีกับญาติใกล้ชิด การกระทำอนาจาร และการเผยแพร่สิ่งลามก ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญา</p>

<p>ป้องกัน</p> <p>ก) การล่อลวงหรือบังคับให้เด็กกระทำการทางเพศที่ผิดกฎหมาย</p> <p>ข) การใช้เด็กอย่างเอาใจเอาเปรียบเพื่อให้ค้าประเวณี หรือกระทำการทางเพศอื่นๆที่ผิดกฎหมาย</p> <p>ค) การใช้เด็กอย่างเอาใจเอาเปรียบในการแสดง หรือสิ่งของเอกสารอนาจาร</p>	
<p>การขาย การค้าและการลักพาตัวเด็ก</p>	
<p>มาตรา 35</p> <p>รัฐมีพันธะใช้ความพยายามทั้งหมดของตนเพื่อป้องกันการขาย การค้า และการลักพาตัวเด็ก</p>	<p>กฎหมายอาญา มาตรา 100</p> <p>การขายคน และการลักพาตัวถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญา</p>
<p>การโยกย้ายและการส่งคืนที่ไม่ถูกต้อง</p>	
<p>มาตรา 11</p> <p>รัฐมีพันธะและแก้ไขการลักพาตัว และการกักกันเด็กอยู่ต่างประเทศโดยพ่อแม่ผู้ใดผู้หนึ่งหรือโดยบุคคลที่สาม</p>	<p>รัฐธรรมนูญ</p> <p>-เสรีภาพในการไปมาและตั้งภูมิลำเนา (มาตรา 40)</p> <p>-รัฐปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันถูกต้องตามกฎหมายของพลเมืองลาวที่อยู่ต่างประเทศ (มาตรา 46)</p> <p>กฎหมายอาญา มาตรา 100</p> <p>การขายคน และการลักพาตัวถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญา</p>
<p>การปกป้องชีวิตเป็นส่วนตัว</p>	
<p>มาตรา 16</p> <p>เด็กมีสิทธิได้รับการปกป้องจากการแทรกแซงต่อชีวิตส่วนตัว ครอบครัว เรือน และการติดต่อสื่อสาร และ จากการมีประมาทหรือการใส่ร้าย</p>	<p>รัฐธรรมนูญ มาตรา 42</p> <p>พลเมืองลาวจะไม่ถูกจับตัวหรือตรวจค้นถ้าไม่มีคำสั่งหรืออนุญาตจากองค์การที่มีสิทธิอำนาจ</p> <p>กฎหมายอาญา มาตรา 90 97 103</p> <p>การทำร้ายร่างกาย การบังคับ การล่อลวงละเมิดเคหะสถาน ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญา</p> <p>กฎหมายวิอาญา มาตรา 51 การตรวจค้นต้องมี</p>

	คำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรของอัยการหรือศาล ยกเว้นในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน
การใช้ยาเสพติด	
มาตรา 33 เด็กมีสิทธิได้รับการปกป้องจากการใช้ยาเสพติด และสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท และมีส่วน พัวพันกับการผลิต และการจำหน่ายยาเสพติด และสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท	กฎหมายอาญา มาตรา 146 ใหม่ (หมด) การค้าขาย การผลิต จำหน่าย มีไว้ครอบครอง ส่งออก นำเข้าหรือขนส่งยาเสพติดในประเทศ ลาวถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญา
แรงงานเด็ก	
มาตรา 32 เด็กมีสิทธิได้รับการปกป้องจากการทำงานที่ เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ต่อการศึกษาหรือการ พัฒนาของเด็ก รัฐต้องกำหนดอายุต่ำสุดสำหรับ การเอาเด็กเข้าทำงาน และวางเงื่อนไขของการ ใช้แรงงานของเด็ก	รัฐธรรมนูญ มาตรา 39 สิทธิในการทำงานประกอบอาชีพ กฎหมายแรงงาน มาตรา 37 ผู้ใช้แรงงานอาจจะรับเอาผู้ใช้แรงงานที่มีอายุแต่ 15 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปีเข้าทำงานในแขนงไม่หนัก แต่ห้ามรับเอาเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีเข้า ทำงาน
การดูแลเพื่อการฟื้นฟู	
มาตรา 39 รัฐภาคีจะให้มาตรการทุกประการที่เหมาะสม เพื่อสร้างให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการถูกละเลย ทอดทิ้งในรูปแบบใดก็ตาม การถูกเอารัดเอา เปรียบหรือถูกกลั่นแกล้ง ถูกทรมาน หรือถูก ทารุณกรรม ถูกลงโทษหรือถูกกระทำใน ลักษณะที่ไร้มนุษยธรรม หรือน่าอับอาย หรือ เป็นเหยื่อของการต่อสู้ทำสงครามให้ฟื้นฟูคืนสู่ สภาวะปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ และให้ สามารถปรับตัวกลับคืนสู่สังคมได้ การฟื้นฟูคืน สภาพปกติและการปรับตัวกลับสู่สังคมดังกล่าว จะต้องมีขึ้นภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ก่อให้เกิด สุขภาพที่ดี การเคารพในตนเองและเกียรติภูมิ สำหรับเด็ก	รัฐธรรมนูญ มาตรา 29 รัฐปฏิบัตินโยบายต่อแม่ และเด็ก กฎหมายว่าด้วยการอนามัย การป้องกันและ ส่งเสริมสุขภาพ -สิทธิและพันธะของพลเมืองในการรักษา สุขภาพ(มาตรา 25) -รัฐให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อสุขภาพ ของประชาชน(มาตรา4) -คนพิการมีสิทธิได้รับการติดตามดูแลสุขภาพ อย่างใกล้ชิด และครอบครัว องค์การจัดตั้ง และ สังคมต้องเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของเขา (มาตรา 32 วรรค 1,2)

<p>การได้รับการปกป้องเมื่อถูกกล่าวหาว่าได้มีการกระทำผิดทางอาญาเมื่อมีการกระทำผิดทางอาญา และมีปัญหาเกี่ยวกับการประพฤติ</p>	
<p>ผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก</p>	
<p>มาตรา 3</p> <p>การเคลื่อนไหวทั้งหมดเกี่ยวกับเด็ก ต้องถือผลประโยชน์อันเต็มส่วนของเด็ก รัฐต้องสนองการดูแลที่เหมาะสม เมื่อพ่อแม่หรือผู้อื่นๆที่มีหน้าที่รับผิดชอบหากไม่ปฏิบัติเช่นนั้น</p>	<p>กฎหมายอาญา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จะไม่มีความรับผิดชอบทางอาญาแต่ศาลจะนำไปใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (มาตรา 53) - การกระทำผิดต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นสาเหตุให้มีการเพิ่มความรับผิดชอบทางอาญา (มาตรา 41) <p>กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญา มาตรา 7 ผู้ที่มีความสามารถทางด้านการประพฤติ ผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป</p> <p>กฎหมายครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถ้ามีการหย่าร้างศาลจะตัดสินว่าใครจะเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กที่ยังไม่ทันถึงอายุ 18 ปี เพื่อเป็นประกันผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก (มาตรา 23 วรรค 1) - หน้าที่ของพ่อแม่ต่อการปกป้องผลประโยชน์ของเด็ก (มาตรา 33)
<p>การคุ้มครองการยุติธรรมสำหรับเด็ก</p>	
<p>มาตรา 40</p> <p>เด็กซึ่งได้ละเมิดกฎหมายมีสิทธิได้รับการปฏิบัติซึ่งส่งเสริมความรู้สึกเกี่ยวกับเกียรติศักดิ์ศรีของเด็ก</p>	<p>รัฐธรรมนูญ มาตรา 29</p> <p>พลเมืองลาวจะไม่ถูกจับตัวหรือตรวจค้นถ้าหากไม่มีคำสั่งหรืออนุญาตขององค์การที่มีสิทธิอำนาจ</p> <p>กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีบุคคลผู้ใดจะถูกจับตัว ถูกกักขังได้โดยไม่มีคำสั่งของอัยการหรือศาลเว้นเสียแต่ในกรณีที่รีบด่วนเท่านั้น (มาตรา 62) - สิทธิและพันธะของผู้ปกป้องในการดำเนินคดีต่อศาล (มาตรา 35)

	<ul style="list-style-type: none"> - การเอาคำให้การของเด็กต้องมีการเข้าร่วมของผู้ปกป้อง(มาตรา44) - การจับตัวบุคคลผู้ใดผู้หนึ่งต้องมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรของอัยการ หรือ ศาล <p>กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 62 การพ้นจากการลงโทษด้วยการส่งผู้กระทำความผิดให้อำนาจการปกครองหรือการจัดตั้งสังคมศึกษาอบรมกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (49)</p>
การทรมานและการตัดอิสระภาพ	
<p>มาตรา 37</p> <p>ไม่ให้มีเด็กผู้ใดถูกทรมาน ถูกกระทำต่อหรือถูกลงโทษอย่างโหดร้าย ถูกจับตัวหรือถูกลงโทษตัดอิสระภาพโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายการลงโทษประหารชีวิตและการจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งไม่มีความสามารถจะถูกปล่อยตัวเป็นการห้ามสำหรับการกระทำผิดของบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี เด็กที่ถูกตัดอิสระภาพจะต้องถูกแยกออกจากผู้ใหญ่เว้นเสียแต่การไม่กระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นผลประโยชน์อันสูงสุดของเด็ก เด็กที่ถูกกักขังต้องได้รับการช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย และการช่วยเหลืออื่นรวมทั้งการติดต่อกับครอบครัว</p>	<p>กฎหมายอาญา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีจะไม่มีควมรับผิดชอบทางอาญา (มาตรา 53) - การลงโทษที่ไม่มีจุดประสงค์จะก่อความทุกข์ทรมานแก่ร่างกายหรือเหยียบย่ำเกียรติศักดิ์ศรีของมนุษย์ (มาตรา 27) - ห้ามลงโทษตัดอิสระภาพตลอดชีวิตต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี (มาตรา 31) - ห้ามลงโทษประหารชีวิตใส่ผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี (มาตรา 32) - ห้ามลงโทษจำคุกที่อยู่ต่อผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี (มาตรา 36) - ผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับการลดหย่อนความรับผิดชอบทางอาญา (มาตรา40) - เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดโดยมีเงื่อนไข (มาตรา 52)

	<p>การทุบตีทรมาน ใช้มาตรการหรือมีการกระทำอื่น ๆ ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายต่อผู้ต้องหา หรือนักโทษในเวลาจับตัว ในการดำเนินคดีหรือในเวลาปฏิบัติโทษถือว่าการกระทำผิดทางอาญา(มาตรา 171)</p> <p>กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 11</p> <p>ห้ามการจับตัวและกักขังโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย</p> <p>กฎหมายว่าด้วยการศึกษามาตรา 25</p> <p>รัฐเป็นผู้จัดหาให้ผู้ถูกปฏิบัติโทษให้ได้รับการศึกษาตามความเหมาะสม</p>
<p>การได้รับการพัฒนาการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรมและการพักผ่อน</p>	
<p>การศึกษา</p>	
<p>มาตรา28</p> <p>เด็กมีสิทธิได้รับการศึกษาร่ำเรียน และรัฐมีพันธะรับประกันการศึกษาชั้นประถมแบบบังคับและไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาและสูงกว่านั้นด้วยรูปการต่างๆบนพื้นฐานความสามารถ ระเบียบวินัยของโรงเรียนต้องสอดคล้องกับสิทธิและเกียรติศักดิ์ศรีของเด็กรัฐต้องร่วมมือกับสากลเพื่อจัดตั้งปฏิบัติสิทธิดังกล่าว</p>	<p>รัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐเอาใจใส่พัฒนาการศึกษาและปฏิบัติการศึกษาชั้นประถมแบบบังคับ (มาตรา 22) - สิทธิได้รับการศึกษา(มาตรา 38) <p>กฎหมายว่าด้วยการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐส่งเสริมในเอกชนลงทุนเข้าในการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติตามกฎหมาย (มาตรา 22 วรรค 3) - รัฐส่งเสริมการศึกษาและเอาใจใส่ต่อนักเรียนชนเผ่าที่อยู่เขตห่างไกล (มาตรา22 วรรค 2) - รัฐส่งเสริมให้มีการลงทุนและการร่วมมือกับสากลด้านการศึกษา(มาตรา6) - ประถมศึกษาสามัญเป็นการศึกษาภาคบังคับโดยไม่เสียค่าเรียนสำหรับประชาชนลาวบรรดาเผ่าที่มีอายุตั้งแต่ หกปีขึ้นไป (มาตรา8 ข้อ 2)

	<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิเสมอภาพของนักเรียนในการศึกษา (มาตรา22 วรรค 1-2) - รัฐให้การช่วยเหลือการอุดหนุนนักเรียนและนักศึกษา(มาตรา23)
เป้าหมายการศึกษา	
<p>มาตรา29</p> <p>การศึกษาต้องเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ พรสวรรค์และความสามารถทางด้านสมองและร่างกายของเด็กอย่างเต็มส่วน</p>	<p>รัฐธรรมนูญ มาตรา 25</p> <p>สิทธิในการศึกษา</p> <p>กฎหมายว่าด้วยการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของการศึกษา (มาตรา 2) - รัฐส่งเสริมการศึกษา และเอาใจใส่ต่อนักเรียนชนเผ่าที่อยู่เขตห่างไกล(มาตรา 5วรรค 1-2) - หน้าที่องค์การจัดตั้งของพรรคและรัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ในการศึกษา (มาตรา 45)
การละเล่นการพักผ่อน และการเคลื่อนไหวด้านวัฒนธรรม	
<p>มาตรา 31</p> <p>เด็กมีสิทธิมีเวลาว่าง เล่น และเข้าร่วมการเคลื่อนไหวด้านวัฒนธรรมและศิลปะ</p>	<p>รัฐธรรมนูญ มาตรา 31 32</p> <p>เสรีภาพในการดำเนินการค้นคว้า</p> <p>กฎหมายว่าด้วยการอนามัย การป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กจะได้รับการ ส่งเสริมทางการศึกษา กีฬา กายบริหาร ศิลปะวรรณคดีและวัฒนธรรม (มาตรา 31 วรรค 2) - รัฐส่งเสริมการเล่นกีฬา หัดกายบริหาร และแสดงศิลปะ (มาตรา34 วรรค 1-3) - การจัดหา สวนสาธารณะ เขตสีเขียวและสถานที่พักผ่อน
การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม	
<p>มาตรา 17</p> <p>รัฐต้องรับประกันให้เด็กได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ และต้องส่งเสริมสื่อมวลชนให้เผยแพร่</p>	<p>รัฐธรรมนูญ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐเสริมขยายวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และวัฒนธรรมอันก้าวหน้าของโลก (มาตรา 23)

<p>แพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมแก่เด็ก และดำเนินการปกป้องเด็กจากเอกสารที่ไม่เหมาะสม</p>	<p>- เสรีภาพในการดำเนินการค้นคว้า (มาตรา 45) กฎหมายอาญา (138) การเผยแพร่สิ่งลามกถือว่าเป็นการกระทำผิด</p>
--	---

อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้ พบว่าในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีสาระสำคัญในส่วนของสิทธิทางเพศของเด็ก อยู่ในมาตรา 19, 34 และ 39

จะเห็นได้ว่า ความคิดในการรับรองสิทธิเด็กดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก มีการออกกฎหมายรับรองและคุ้มครองสิทธิเด็ก ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้ให้สิทธิกับเด็กเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ กล่าวคือให้การรับรองและคุ้มครองบุคคลทุกคนตั้งแต่เกิดจนถึงแก่ความตาย มิได้เป็นกฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิของเด็กอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในลักษณะการข่มขืนกระทำชำเราและอนาจารเด็ก

2.5.1 ขอบเขตของการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก

การให้นิยามคำว่า เด็ก มักจะแตกต่างกันไป ในแต่ละสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย แม้ในประเทศเดียวกันก็มีการให้คำนิยาม ของคำว่า เด็ก แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

หนึ่งในปัจจุบันมีข้อตกลงระหว่างประเทศได้กำหนดคำนิยามว่า เด็ก ไร้ คืออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ ค.ศ 1989 ข้อ 1 เด็ก หมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี นอกเสียจากภายใต้กฎหมาย ที่มีผลบังคับใช้ต่อเด็กผู้นั้นได้มีการกำหนดอายุการบรรลุนิติภาวะของการเป็นผู้ใหญ่ไว้ต่ำกว่านั้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่า การให้คำนิยามในทางกฎหมายของคำว่า เด็ก มีความหลากหลายขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องเกณฑ์อายุที่ใช้กำหนด ซึ่งถ้าหากเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในอันที่จะคุ้มครองปกป้อง และส่งเสริมการใช้สิทธิของเด็กในเรื่องต่างๆ กฎหมายจะกำหนดเกณฑ์อายุเอาไว้สูง คือ เกือบอายุเด็กต่ำกว่า 18 ปี แต่ถ้าเป็นกฎหมายที่จะลงโทษบุคคลที่มากกระทำผิดต่อเด็ก โดยเฉพาะในกรณีความผิดทางเพศแล้วพบว่ากฎหมายจะกำหนดเกณฑ์อายุให้ต่ำลงมากกว่า 18 ปี โดยในบางประเทศมีการกำหนด

เกณฑ์อายุของเด็กไว้ 14 ปี หรือ 16 ปีบ้าง¹³ แต่ในกฎหมายของประเทศลาวได้กำหนดอายุเด็กไว้ต่ำกว่า 15 ปี

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 หากผู้กระทำผิดเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จะไม่ต้องรับโทษทางอาญา

มาตรา 128 ของการข่มขืนเด็กหญิงที่มีอายุแต่ 15 ปี ถึง 18 ปี

มาตรา 129 การกระทำชำเราเด็ก ซึ่งกำหนดอายุของเด็ก หญิงและชาย ต่ำกว่า 15 ปี

2.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก

ในส่วนนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กมีบทบัญญัติของกฎหมายคุ้มครองเด็กผู้เสียหายในความผิดทางเพศ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับปรับปรุง) 2004¹⁴ และกฎหมายว่าด้วย การปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของเด็ก ปี 2006¹⁵ และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 128-129 และมาตรา 133

2.5.3 บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา สปป ลาว ได้กำหนดความผิดและโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับเพศไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิง¹⁶

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุแต่ สิบห้า ปี ถึง สิบแปด ปี ที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลของตน หรือในการรักษาของตน¹⁷

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กด้วยวิธีการโสมมหญิง¹⁸

ความผิดฐานได้ทำร้ายร่างกายผู้หญิงในเวลาข่มขืน หรือทำให้ผู้หญิงพิการตลอดชีวิต หรือเสียชีวิต¹⁹

¹³ เขมจุฑา สุวรรณจินดา “กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540). หน้า. 20.

¹⁴ กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของ สปป ลาว วันที่ 15 พฤศจิกายน 2004

¹⁵ กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก ของ สปป ลาว วันที่ 27 ธันวาคม 2006

¹⁶ ประมวลกฎหมายอาญา ของ ส ปป ลาว, วันที่ 10 เมษายน 2004: มาตรา 128 วรรคแรก.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 128 วรรค สอง.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 128 วรรคสาม.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 128 วรรคสี่.

ความผิดฐานได้ข่มขืนกระทำชำเราแล้วได้ชำผู้หญิง²⁰

ความผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเรา²¹

ความผิดฐานการกระทำชำเราเด็ก²²

ความผิดฐานการทำชำเราของภิกษุ สามเณร²³

ความผิดฐานหากินด้วยการขายประเวณีให้ผู้อื่นเสพสม²⁴

ความผิดฐานให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่การเป็นโสเภณี²⁵

ความผิดฐานบุคคลใดหากหารายได้ด้วยการค้าโสเภณีจะด้วยรูปการใดก็ตาม²⁶

ความผิดฐานถือเอาการค้าโสเภณีเป็นอาชีพ²⁷

ความผิดฐานเอาผู้หญิงที่อายุไม่ถึง 18 ปีมาเป็นโสเภณีหรือบังคับผู้หญิงที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตน²⁸

ความผิดฐานบุคคลใดหากได้บังคับผู้อื่นให้เป็นโสเภณี²⁹

ความผิดฐานบุคคลใดหากได้บังคับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า สิบแปด ปี ให้เป็นโสเภณี³⁰

ความผิดฐานการร่วมประเวณีกับญาติใกล้ชิด³¹

ความผิดฐานการทำลามก³²

ความผิดฐานการทำอนาจาร

ความผิดฐานการเผยแพร่สิ่งลามก และสิ่งขัดกับการกระทำอันดีงามของชาติ³³

ความผิดฐานการทำมิดสจาร

²⁰ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 128 วรรคห้า.

²¹ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 129 วรรคแรก.

²² เรื่องเดียวกัน , มาตรา 129.

²³ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 130.

²⁴ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 131 วรรคแรก.

²⁵ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 131 วรรคสอง.

²⁶ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 132 วรรคแรก.

²⁷ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 132 วรรคสอง.

²⁸ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 132 วรรคสอง.

²⁹ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 133 วรรคแรก.

³⁰ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 133 วรรคสอง.

³¹ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 135.

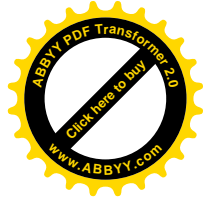
³² เรื่องเดียวกัน , มาตรา 136.

³³ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 138.

แต่อย่างไรก็ตามการคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ดังกล่าวยังมีข้อบกพร่องอยู่คือ เป็นการคุ้มครองแต่เพียงการกระทำต่อเด็กหญิงเท่านั้นทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วยังมีเด็กชายอีกเป็นจำนวนมาก ที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา และตกเป็นเหยื่อ ของการถูกแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ ดังนั้นในกฎหมาย จึงน่าจะมีบทบัญญัติที่คุ้มครองครอบคลุม ถึงเด็กชายด้วย โดยเปลี่ยนจากถ้อยคำที่ใช้ว่า เด็กหญิง เป็นคำว่า เด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคมในปัจจุบันที่มีการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กชายด้วยและในส่วนของบทบัญญัติ เรื่องความผิดฐานค้าทาส และความผิดฐานพา หรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีขอบ ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่มากมายหลายประการ ที่ทำให้การป้องกัน และปราบปรามขบวนการค้าหญิง และเด็ก ในประเทศลาว ไม่สามารถบรรลุผลตามที่ควรจะเป็น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะบทบัญญัติ ดังกล่าวมิได้บัญญัติขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาค้าหญิง และเด็กโดยเฉพาะ เพียงแต่มีความประสงค์ และขอบเขตให้สามารถใช้ได้กับความผิดทางอาญาสามัญทั่วๆ ไปรวมอยู่ด้วยรวมทั้งไม่มีมาตรการ และกลไกในการบังคับใช้ไว้เป็นพิเศษแต่อย่างใด ดังนั้นในทางปฏิบัติ จึงมีไม่มากนักที่มีการนำประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการปราบปรามกลุ่มผู้ค้าหญิงและเด็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ

3.1 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้นสอบสวน

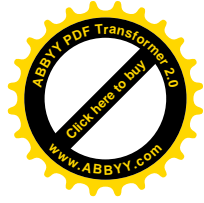
เมื่อพิจารณาถึงการคุ้มครองเด็ก ผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ ในชั้นของการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ก็พบว่าการปฏิบัติต่อเด็กยังปฏิบัติต่อเด็กเสมือนผู้ใหญ่ และคดีทั่วไป ซึ่งเจ้าพนักงานมักลืมนึกถึงว่า ในคดีเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ เป็นคดีที่มีความแตกต่างจากคดีทั่วไป ซึ่งคดีความผิดทางเพศ เป็นคดีที่มีผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจของเด็กผู้ตกเป็นเหยื่อ ของการกระทำดังกล่าวมากที่สุด ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ หรือญาติของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่กล้าเข้าพึ่งพากระบวนการยุติธรรม และถึงแม้จะนำเอาเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เด็กก็อาจไม่ให้ความไว้วางใจที่จะเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเขาให้เจ้าหน้าที่ฟัง จึงทำให้ผลของการสอบสวนมีความคลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จึงเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทราบว่ามี การทารุณกรรมเด็กเกิดขึ้น และเข้าไปช่วยเหลือเด็กจากการกระทำผิดจากพวกอาชญากรรมได้ ดังนั้นผู้ศึกษา จึงขอศึกษามาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในประเทศไทย อเมริกา อังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่ได้ให้การเอาใจใส่ในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ เป็นอย่างมาก

3.2 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้นสอบสวนตามกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันของประเทศไทย

เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาการคุ้มครองเด็กผู้ตกเป็นผู้เสียหาย ในคดีความผิดทางเพศ แล้วก็พบว่า มีหลายมาตรการ และกฎหมายที่จะคุ้มครองเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีเด็กเข้ามาแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด และทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเข้ามาดำเนินคดีในคดีความผิดทางเพศได้มากขึ้น นับว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพของมาตรการ และกฎหมายที่มีอยู่ในการคุ้มครองสิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรม

มาตรการในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่สอบสวน ของรัฐบาลไทยที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการสอบสวน หมายความถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน (ตามประเด็นในข้อกฎหมาย) และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้กระทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

เพราะฉะนั้น การสอบสวนที่กล่าวว่าการดำเนินการทั้งหลายอื่นนั้น คือ การที่เจ้าพนักงานสืบเสาะไต่ถามบุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือที่เรียกว่า "การสืบสวน" ดังกล่าวแล้ว ตลอด

จนถึงการ ตรวจ ค้น ยึด อาศัย จับกุม ควบคุมหรือขัง รวมทั้งอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการสืบสวนคดี หรือระงับคดีเป็นต้น การสอบสวนจึงเป็นการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยพนักงานสอบสวน ภายหลังการที่มีความผิดเกิดขึ้น หรือมีผู้กล่าวหาว่า ความผิดได้เกิดขึ้นแล้วและมีผู้กล่าวโทษหรือ ร้องทุกข์ เป็นการกระทำเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน (ตามข้อกฎหมาย) ทั้งปวง ตาม ประมวลวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน ให้พนักงาน สอบสวนมีอำนาจ ซึ่งหลักการของวิธีการสอบสวนผู้เสียหายและพยานได้กำหนดวิธีการเวลาและ สถานที่ ที่สอบสวน

3.2.1 การเริ่มการสืบสวนสอบสวน

เมื่อมีเหตุที่พนักงานสอบสวนจะสอบสวน พนักงานสอบสวนจะต้องเริ่มทำการสอบสวน โดยไม่ชักช้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 130 "ให้เริ่มทำการสอบสวน โดยไม่ชักช้า จะทำการในทีใดเวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร....." ซึ่งนัยหนึ่งจะต้องกระทำโดยเร็ว ที่สุดเท่าที่จะทำได้ในพฤติการณ์แห่งคดี ความประสงค์ของกฎหมายที่ให้ทำการสอบสวนโดยไม่ ชักช้าอาจจะกล่าวได้ว่ามี 2 ประการคือ

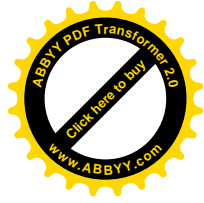
การเริ่มคดีโดยเร็วย่อมมีทางที่จะทราบข้อความจริงของคดีได้มาก เพราะพยานยังมีความ ทรงจำดี ผู้กระทำผิดอาจไม่มีเวลาที่ให้ทางแก้ตัวหรือใช้อิทธิพลข่มขู่หรือจ้างวานให้พยานให้การ เป็นประโยชน์แก่ตน พยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวน รวบรวมได้โดยฉับพลันย่อมมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือในการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี

การเริ่มคดีโดยไม่ชักช้าย่อมทำให้เจ้าพนักงานทราบผลคดีได้เร็วกว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำ ผิดจริงหรือไม่ ถ้าพยานหลักฐานแสดงว่าไม่ใช่ผู้กระทำผิด ผู้ต้องหาซึ่งหากถูกควบคุมหรือขังอยู่ก็ จะได้รับการปลดปล่อยเร็วขึ้น อันเป็นทางคุ้มครองเสรีภาพของผู้ต้องหาได้อีกทางหนึ่ง¹

ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วยในเวลาทำการสอบสวน

การสอบสวนพยานหรือผู้เสียหาย ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย ซึ่งไม่เหมือนกับการ พิเคราะห์ และสืบพยานในศาลที่กฎหมายบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 "การพิเคราะห์และสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยเว้นแต่บัญญัติไว้ เป็นอย่างอื่น" ซึ่งการสอบสวนเป็นเพียงขั้นตอนรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานในขั้นตอน เบื้องต้น เพื่อรวบรวมหลักฐานเท่าที่สามารถจะกระทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและ พฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็น ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งแตกต่างจากการพิเคราะห์ของศาลเป็นการพิจารณาว่า

¹ คณิง ภาไชย แก้วไขเพิ่มเติมโดย ณรงค์ ใจหาญ, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เล่ม 1), (พิมพ์ครั้งที่ 4) (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2537). หน้า 207.

จะลงโทษจำเลยตามที่โจทก์ฟ้องมาหรือไม่ จำเลยจึงควรได้รับสิทธิติดตามความเป็นไปของคดีโดยตลอด²

3.2.2 อำนาจในการสอบสวนผู้เสียหายและพยาน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 วรรคแรก บัญญัติว่า “พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหาย หรือบุคคลใดซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดีให้มาตามเวลาและสถานที่ในหมาย แล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้”

(1) บุคคลที่จะถูกสอบสวน

บุคคลที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่ออกหมายเรียกมาถามปากคำตามมาตรา 133 มี

1. ผู้เสียหาย ซึ่งรวมทั้งผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามมาตรา 5 และ 6 ด้วย
2. พยาน

การออกหมายเรียกผู้เสียหายและพยานไม่จำเป็นต้องให้มา ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนแต่จะให้มา ณ สถานที่ใดในเวลาใดก็ได้³

(2) กรณีการถามปากคำ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 วรรคสองบัญญัติไว้ว่า “การถามปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ และต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพยานบุคคล”

การให้อำนาจพนักงานสอบสวนที่จะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบาน หรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็เพื่อให้ผู้ให้ถ้อยคำระลึกว่าตนควรให้การด้วยความสัตย์จริง ซึ่งการสาบานเป็นการกล่าวยืนยันว่าผู้ให้ถ้อยคำจะให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริง⁴

(3) การสอบสวนจะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์

ในการสอบสวน ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบาย ซึ่งตามมาตรา 133 วรรค สาม บัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดมีถ้อยคำ ซึ่งอาจจะให้ด้วยความเต็มใจ” ซึ่งการตักเตือนในที่นี้มีความหมายถึงการไม่ยอมรับตามที่ผู้ให้ถ้อยคำให้การไว้แล้วแนะนำให้ ให้การเสียใหม่ตามที่

² เรื่องเดียวกัน. หน้า 208.

³ เขมจุฑา สุวรรณจินดา “กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540): หน้า.46.

⁴ คณิง ภาไชย แก้วไขเพิ่มเติมโดย ณรงค์ ใจหาญ, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เล่ม 1), (พิมพ์ครั้งที่ 4) (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2537): หน้า 213.

พนักงานสอบสวนต้องการ เช่น เมื่อผู้เสียหายหรือพยานให้การแล้วว่าผู้กระทำผิดมีหน้าตาคล้ายกับผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนแนะนำให้ถ้อยคำใหม่ว่า ผู้กระทำผิดคือผู้ต้องหานี้เป็นต้น

การพูดให้ท้อใจ เช่น เมื่อผู้เสียหายหรือพยานให้การแล้วว่าผู้กระทำผิดไม่ใช่ผู้ต้องหาและจะให้ถ้อยคำอธิบายประกอบอีกต่อไป พนักงานสอบสวนพูดว่า พยานหลักฐานอ่อนยืนยันแล้วว่าผู้กระทำผิดคือผู้ต้องหา ทำให้ผู้เสียหายหรือพยานไม่ยอมให้การอีกต่อไป

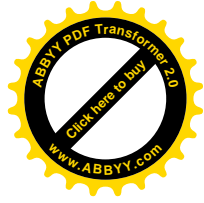
การใช้กลอุบาย เช่น เมื่อผู้เสียหายหรือพยานให้การแล้วว่าผู้ต้องหาไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนกล่าวว่าผู้ต้องหารับแล้วว่าอยู่ในที่เกิดเหตุ ผู้เสียหายหรือพยานควรให้การเป็นไปตามคำของผู้ต้องหา ซึ่งความจริงผู้ต้องหามีได้ให้การรับเช่นนั้น ดังนั้นเป็นต้น⁵

ตามมาตรา 133 จะเห็นได้ว่าพยานบุคคลมีสิทธิที่จะให้การโดยปราศจากการขัดขวางโดยมิชอบ และเป็นหน้าที่โดยเฉพาะของศาลที่จะต้องให้การดูแล และพยานบุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม และการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานตามมาตรา 133 พนักงานสอบสวนจะต้องบันทึกไว้ตามมาตรา 139 “ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการสอบสวนตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการสอบสวน และให้เอาบันทึก เอกสารอื่นซึ่งได้มาอีกทั้งบันทึกเอกสารทั้งหลายซึ่งเจ้าพนักงานอื่นผู้สอบสวนคดีเดียวกันนั้นส่งมารวมเข้าสำนวนไว้” เพื่อจะส่งต่อไปยังพนักงานอัยการในชั้นต่อไป

3.3 สภาพแวดล้อมและสถานที่ที่มีการสอบสวน

พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสอบสวนในที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 133 ทวิ บัญญัติว่า “ในคดีเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย อันมิใช่ความผิดที่เกิดขึ้นจากการข่มขืนต่อผู้ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ความผิดว่าด้วยกฎหมายสถานบริการหรือคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ การถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนลับในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใดอาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นการเฉพาะ

⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 213 - 214.

ตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวนโดยมิให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวน และห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร”

จากมาตรา 133 ทวิ วรรคแรก ดังกล่าวเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าในกรณีจะต้องสอบปากคำเด็กที่มีอายุไม่เกิน สิบแปดปี ไว้ในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน ให้แยกกระทำเป็นส่วน สัดในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งกระทำเป็นการลับ ไม่ปะปนกับผู้ใหญ่ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจจะ กระทำการสอบสวนในสถานที่ใดก็ได้ที่เห็นว่ามี ความเหมาะสม และเป็นความลับสำหรับเด็ก ผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ ซึ่งอาจจะจัดให้มีสถานที่สำหรับใช้สืบสวนสอบสวนคดีที่มีการ กระทำผิดทางเพศต่อเด็กโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะจัดคนละแห่งกับสถานีตำรวจเพื่อเด็กที่ถูกล่วง ละเมิดทางเพศที่มีความบอบช้ำทางร่างกาย และจิตใจมีความรู้สึกดีไม่มีความกดดันจากสถานที่ที่ มีผู้คนจำนวนมากเข้าออกกัน และทำให้เด็กไม่มีความกังวลว่าจะต้องมีคนอื่นรู้เรื่องของเขามาก เด็กจะรู้สึกไม่อับอายในสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขา ทำให้จิตใจของเด็กไม่กระทบกระเทือนมากต่อสภาพที่ ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทางเพศ

3.3.1 การบันทึกการสอบปากคำในชั้นสอบสวน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 วรรคสอง การถามปากคำนั้น พนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบาน หรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ และต้องปฏิบัติตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพยานบุคคล

ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจ หรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้ บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอยากจะให้ด้วยความเต็มใจ

ในความผิดเกี่ยวกับเพศการถามปากคำ ซึ่งเป็นหญิงให้พนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นหญิง เป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอม หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความ ยินยอม หรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ ได้

การจัดให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้หญิงเป็นผู้ทำการสอบสวนผู้เสียหาย ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ นั้นเป็นการดี ซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่ และที่จะเราถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่เขา

ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 139 การถามปากคำ เด็กตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพ และเสียงการถามปากคำดังกล่าว ซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคม สงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำพร้อมกันได้ ให้ พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็ก โดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามวรรคหนึ่งอยู่ร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้อง

บันทึกเหตุที่ไม่อาจรบกวนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนสอบสวน และมีให้ถือว่าคำถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย

3.3.2 บุคคลที่ควรอยู่กับเด็กในเวลาที่มีการสอบสวน

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การถามปากคำผู้เสียหาย หรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน สิบแปดปี “ต้องให้มี นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใด หรือคำถามใด อาจจะมีผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวน โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวน และห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร และการให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการทราบรวมทั้งแจ้งให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กทราบถึงสิทธิ ตามวรรคหนึ่งด้วย

นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือพนักงานอัยการที่เข้าร่วมในการถามปากคำอาจถูกผู้เสียหาย หรือพยาน ซึ่งเป็นเด็กตั้งรังเกียจได้หากมีกรณีดังกล่าวให้เปลี่ยนตัวผู้นั้น ตามมาตรา 133 ทวิวรรค สอง, สาม

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำพร้อมกันได้ ให้พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็ก โดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามวรรคหนึ่งอยู่ร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรบกวนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนสอบสวน และมีให้ถือว่าคำถามปากคำผู้เสียหายหรือพยาน ซึ่งเป็นเด็กในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 133 ทวิวรรค ห้า แสดงให้เห็นว่า นอกจากพนักงานอัยการ และพนักงานสอบสวนที่ได้รับการฝึกฝนให้มาทำหน้าที่รับผิดชอบคดีประเภทนี้ โดยเฉพาะมาซักถามคำให้การเด็กและจัดให้มีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมทักษะ และความรู้อื่นๆ เกี่ยวกับการดำเนินคดีเข้าร่วมในการสอบสวนปากคำเด็กแต่ละครั้งต้องมีการจำกัดจำนวนบุคคล และจำนวนครั้งที่สอบสวนปากคำเด็ก เนื่องจากการซักถามหลายๆ ครั้งจะเป็นการสร้างความกดดันให้กับเด็ก และอาจทำให้เด็กให้การไม่เหมือนกันในแต่ละครั้ง ซึ่งโดยทั่วไปในการสอบปากคำพบว่าเด็กส่วนใหญ่ต้องการให้มีคนอื่นอยู่ร่วมเป็นเพื่อนด้วย สำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมกับเด็กควรถามให้แน่ใจว่าเด็กต้องการให้ใครอยู่ด้วย และกรณีที่ดีให้มีบุคคลอื่นใดที่เด็กร้องขออยู่ด้วยกับเด็กในระหว่างที่มีการสอบสวนนั้นเช่น พ่อแม่ ญาติ หรือครูเป็นต้น ซึ่งในเรื่องนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้ถามความต้องการของเด็กว่าเด็กต้องการให้ใครอยู่ด้วยกับเขาเพราะในบางครั้งการที่นำเอาพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเข้ามาร่วม

ในการสอบสวนด้วยจะทำให้เด็กมีความมั่นใจมากขึ้น เนื่องจากเด็กรู้สึกว่าคุณได้รับการปกป้องคุ้มครอง และความรักรักความอบอุ่นของพ่อ แม่ จะทำให้เด็กสามารถเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์

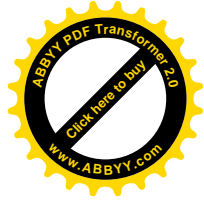
แต่ในบางครั้งเด็กอาจไม่ต้องการให้พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองอยู่ด้วยเสมอไป เพราะเด็กอาจจะกลัว หรืออับอายที่จะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น โดยเฉพาะกรณีที่เด็กถูกพ่อของตนล่วงเกินทางเพศ เด็กนั้นอาจเกิดความลังเลไม่แน่ใจว่าการให้การดังกล่าวจะเป็นการทำร้ายพ่อของตนเองหรือไม่ ถึงแม้ว่าพ่อของเด็กจะเป็นผู้กระทำความผิดต่อตนเองก็ตาม เด็กบางคนอาจไม่ต้องการให้พ่อของตนต้องได้รับความเดือดร้อน หรือแม่ของเด็กอาจใช้สายตาดูบังคับให้เด็กกลัวหรือไม่พูดในสิ่งที่ควรพูด เนื่องจากตัวเองอาจจะต้องได้รับความลำบากถ้าหากสามีได้รับคำพิพากษาว่ามีความผิดจริงเพราะฉะนั้น การถามเด็กว่าต้องการให้ใครอยู่ด้วยกับเขาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากที่สุด เนื่องจากบุคคลที่เด็กร้องขอที่ต้องการให้อยู่ด้วยเด็กจะมีความรู้สึกไว้วางใจลดความหวาดกลัว และปรับสภาพจิตใจของเด็กให้เป็นปกติ ทำให้เด็กเกิดความสบายใจ มีความอุ่นใจ และกล้าที่จะพูดมากขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับเด็ก เพื่อเด็กจะได้ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่พนักงานสอบสวน

3.4 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กในชั้นพิจารณาคดีตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

กระบวนการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น ในการพิจารณานั้นว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด เนื่องจากว่าเป็นส่วนที่โจทก์จะต้องพิสูจน์ความผิดของจำเลยว่าเป็นไปตามฟ้อง และจำเลยจะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนด้วยพยานหลักฐานตามกฎหมายที่ว่าด้วยพยานหลักฐาน ซึ่งจะนำไปสู่การวินิจฉัยของศาลว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้องหรือไม่ โดยในคดีอาญามีข้อสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าโจทก์จะพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำผิด ซึ่งเป็นไปตามหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัย ทั้งนี้หลักว่าศาลจะไม่ลงโทษจำเลยจนกว่าโจทก์จะพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดโดยปราศจากข้อสงสัย ซึ่งเป็นไปตามหลักในเรื่องการพิสูจน์นี้ให้ความชัดเจนปราศจากข้อสงสัยตามสมควร ตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common law) ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติรับรองหลักนี้ไว้ในมาตรา 227 ว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย”

มาตรานี้แม้จะกล่าวในทางที่เป็นอำนาจของศาล ที่จะวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาก็ตาม แต่ในอีกทางหนึ่งเมื่อนำมาตรานี้ไปพิจารณาประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 174 “ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้

ศาลทราบคดีจำเลย โดยแถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เสร็จแล้วมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์คือแถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เสร็จแล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพยานเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแถลงปิดคดีของตนด้วยปากหรือหนังสือหรือทั้งสองอย่าง

ในระหว่างพิจารณา ถ้าศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพยานหรือทำการอะไรอีกจะสั่งงดพยานหรือการนั้นเสียก็ได้

เมื่อสืบพยานโจทก์ และ มาตรา 175 “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้ ด้วยแล้วจะแสดงให้เห็นถึงหลักกฎหมายพื้นฐานของ ระบบกล่าวหาที่ให้โจทก์ในคดีอาญามีหน้าที่นำสืบก่อน และมีภาระการพิสูจน์ความผิดของจำเลย จึงทำให้ระบบการสืบพยานของคดีอาญาในปัจจุบันวางน้ำหนักการวินิจฉัยพยานอยู่ที่การเบิกความของผู้เสียหายเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เสียหายเป็นประจักษ์พยาน และเป็นตัวบุคคลผู้ถูกละเมิดสิทธิย่อมจะจดจำ และสามารถบอกเล่าเหตุการณ์รวมทั้งพฤติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลยได้เป็นอย่างดี

สำหรับในเรื่องของหลักเกณฑ์การซึ่งน้ำหนักพยานบุคคลพบว่า ตามปกติพยานบุคคลจะเบิกความตามที่ตนประสบพบเห็นมา ดังนั้นสิ่งที่พยานบุคคลจะเบิกความถึงจะต้องเป็นข้อเท็จจริงโดยกระบวนการในการรับรู้ข้อเท็จจริงของพยานบุคคล เป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนมาก กล่าวคือ การรับรู้ของมนุษย์เป็นการรับรู้ที่เป็นไปในทางภาวะวิสัยและอัตวิสัยประกอบกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลที่รับรู้ ในกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอน คือ (1) การรับรู้ภายนอก คือการที่ความรู้ภายนอกเข้าสู่การจดจำ⁶ สำหรับในเรื่องของการจดจำเป็นผลผลิตของข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับรู้มา การจดจำเป็นผลผลิตที่ต่อเนื่องกับข้อเท็จจริง ความสามารถในการจดจำประกอบด้วยความคิดทบทวนเหตุการณ์ที่ได้รับรู้มา การอธิบายที่สมบรณ์ของกระบวนการจดจำประกอบด้วยความคิดทบทวนเหตุการณ์ของกระบวนการยุติธรรม มีเพียงว่า ทำอย่างไรจึงจะให้เหตุการณ์ที่พยานได้รับรู้มาแล้วนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เห็นจริงเห็นจัง และต้องคำนึงถึงว่ากระบวนการในการรับรู้ที่ดี การทบทวนที่ดี การถ่ายทอดที่ดี อาจมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้นได้เสมอ⁷ ซึ่งการสืบพยานในชั้นพิจารณาคดีได้กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคสาม, สี่ “การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดย

⁶ คณิต ฐ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538) หน้า.104.

⁷ เรื่องเดียวกัน. หน้า. 104 - 106.

เปิดเผยต่อหน้าจำเลยเว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่ในการสืบพยานต้องได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งกระทำโดยการใส่โทรทัศน์วงจรปิด สื่อบันทึกเสียง หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถาม ผ่านนักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้

ในการสืบพยานให้มีการบันทึกคำเบิกความของพยาน โดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุ ซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพและเสียง ซึ่งสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องของการบันทึกได้...” และให้ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาใช้การบันทึกดังกล่าวประกอบการพิจารณาคดีด้วย ทั้งนี้ ตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ตรี ก็ได้กำหนดว่า “เว้นแต่ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ในการสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้ศาลจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) ศาลเป็นผู้ถามพยานเอง โดยแจ้งให้พยานนั้นทราบประเด็น และข้อเท็จจริงซึ่งต้องการ สืบแล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นๆ หรือศาลจะถามผ่านนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้

(2) ให้คู่ความถามค้าน หรือถามตั้งผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ในการเบิก ความของพยานดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงไปยังห้องพิจารณาด้วย และเป็นหน้าที่ของศาลที่ต้องแจ้งให้นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ทราบ

ก่อนการสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นสมควรหรือถ้าพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอโดยมีเหตุผลอันสมควร ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าจะ เป็นผลร้ายแก่เด็กถ้าไม่อนุญาตตามที่ร้องขอ ให้ศาลจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงคำให้การ ของผู้เสียหาย หรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีที่ได้บันทึกไว้ในชั้นสอบสวนตามมาตรา 133 ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา 171 วรรคสอง ซึ่งได้กำหนดเอาไว้ว่า “ให้นำบทบัญญัติ ในมาตรา 133 ทวิ และมาตรา 172 ตรีมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พยาน เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ทั้งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์และในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์” ซึ่ง ตามมาตรา 133 ทวิ และตามมาตรา 171 วรรคสอง ต่อหน้าคู่ความ และในกรณีเช่นนี้ให้ถือสื่อภาพ และเสียงคำให้การของพยานดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความ ของพยานนั้นในชั้นพิจารณา ของศาล โดยให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม ถามค้าน หรือถามตั้งพยานได้ ทั้งนี้ เท่าที่จำเป็นและ ภายในขอบเขตที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้คำนึงถึงการพิจารณาถึงความรู้สึกของ เด็กผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายโดยเฉพาะในคดีความผิดทางเพศ ซึ่งในบทบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดให้ ศาลมีดุลพินิจที่จะจัดให้พยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี อยู่ในห้องต่างหากจากห้องพิจารณา การแยกเด็กออกมาอยู่ห้องหนึ่งต่างหากจากห้องพิจารณานั้น เจ้าหน้าที่จะต้องไม่ปล่อยให้เด็กนั่ง

อยู่คนเดียวจะจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์นั่งอยู่ด้วย ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่ได้ผ่านการฝึกอบรมมาเป็นพิเศษ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาสำหรับเด็กในคดีความผิดทางเพศต่อเด็ก โดยให้ผู้พิพากษา และพนักงานอัยการถามคำถามและทนายจำเลยซักค้านพยานที่เป็นเด็กผ่านบุคคลเหล่านี้ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ปรับเปลี่ยนคำถามให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของเด็ก โดยใช้ภาษาที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อลดความกดดันและความกระทบกระเทือนจิตใจของเด็กในการตอบคำถาม ทำให้พยานที่เป็นเด็กพูดความจริง โดยอาจมีการใช้คำถามนำบ้างในบางกรณี เพราะบางคำถามก็ไม่อาจถามพยานเด็กได้อย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากเด็กบางคนอาจตื่นกลัวจนเบิกความไม่รู้เรื่อง หรือตกใจมากจนไม่พูดอะไรเลยก็มี

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคแรก “การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

3.4.1 กระบวนพิจารณาโดยเปิดเผย

หลักสำคัญประการหนึ่งของการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็คือ จะต้องกระทำโดยเปิดเผย ซึ่งหมายความว่าประชาชนมีโอกาสรับรู้การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นนี้ ซึ่งเป็นชั้นที่สำคัญที่สุดได้โดยตลอดไปจนกระทั่งถึงชั้นที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นเป็นขั้นสุดท้าย การที่ประชาชนรับรู้ อาจเป็นการรับรู้ด้วยตนเองคือเข้าไปฟังการพิจารณาในห้องพิจารณาของศาล หรือรับรู้ผ่านทางสื่อมวลชน โดยมีข้อยกเว้นที่ว่าด้วยการพิจารณาเป็นการลับ⁸ ซึ่งได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 177 ซึ่งกล่าวถึงเหตุที่ศาลพึงสั่งให้มีการพิจารณาลับ และในมาตรา 178 ซึ่งกล่าวถึงตัวบุคคลที่จะอยู่ในห้องพิจารณาระหว่างที่มีการพิจารณาลับ ดังนี้

มาตรา 177 บัญญัติว่า “ศาลมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควรโดยพลการ หรือโดยคำร้องขอของคุณความฝ่ายใดแต่ต้องเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน”

⁸ เขมจุฑา สุวรรณจินดา “กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า.76-77.

มาตรา 178 บัญญัติ “เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับ บุคคลเหล่านี้เท่านั้นมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

- (1) โจทก์และทนาย
- (2) จำเลยและทนาย
- (3) ผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (4) พยานและผู้ชำนาญการพิเศษ
- (5) ล่าม
- (6) บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องและได้รับอนุญาตจากศาล
- (7) พนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ศาลแล้วแต่จะเห็นสมควร”

ในการพิจารณาลับ ไม่ใช่พิจารณาลับทั้งคดี อาจพิจารณาลับเฉพาะข้อเท็จจริงบางตอน จำเลยบางคนหรือพยานบางปาก

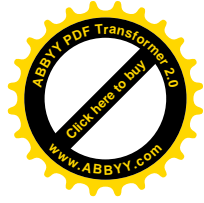
3.4.2. กระบวนพิจารณาต่อหน้าจำเลย

กระบวนพิจารณาต่อหน้าจำเลยหลักการสำคัญประการหนึ่ง ในกระบวนพิจารณาก็คือการพิจารณาและสืบพยานต้องกระทำต่อหน้าจำเลย (**Right to Confrontation**) ทั้งนี้เพื่อให้จำเลยมีโอกาสรับรู้กระบวนพิจารณาได้ทุกขั้นตอน เนื่องจากจำเลยแต่ฝ่ายเดียวที่จะเป็นผู้รับผลร้ายจากคำพิพากษาอันสืบเนื่องมาจากการพิจารณาและสืบพยานในคดีนั้น จำเลยจึงควรมีโอกาสต่อสู้คดีได้เต็มที่ และคำว่า “ต่อหน้า” ในที่นี้ต้องหมายถึง ต่อหน้าจำเลยจริงๆ เท่านั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือตัวจำเลยต้องปรากฏอยู่จริงๆ (**physical presence**) ไม่หมายถึงการพิจารณาต่อหน้าทนายจำเลยหรือคนอื่นใดในกรณีที่จำเลยไม่อาจหรือไม่ปรากฏตัวในการพิจารณานั้น เหตุผลในเรื่องนี้คงเป็นว่าในส่วนที่ว่าด้วยจำเลยกระทำผิดตามฟ้องหรือไม่ จำเลยเท่านั้นรู้ดีกว่าคนอื่น ฉะนั้นถ้าจะให้ปกป้องจำเลยตามหลักความยุติธรรม นัยนี้ก็ต้องให้จำเลยนั่นเองเป็นผู้ปกป้องตัวเขาเอง⁹ ซึ่งบทบังคับของกฎหมายที่ให้ประโยชน์แก่จำเลยในการปกป้องตนเอง

นอกจากนี้อาจมีข้อยกเว้นที่การพิจารณาอาจทำลับหลังจำเลยได้ตามกรณีดังต่อไปนี้

1. กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ทวิ เป็นกรณีที่แม้จะสืบพยานลับหลังจำเลย แต่ก็ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานตลอดการสอบพยาน เพราะเป็นกรณีที่จำเลยมีโอกาสในการซักค้านโดยทนายจำเลยซักค้านแทนจำเลย มาตรา 172 ทวิ วรรคหนึ่ง ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจาก

⁹ คณิต ฐ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538), หน้า. 197.

ศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน หรือเป็นกรณีที่มีการสืบพยานนั้นไม่เกี่ยวข้องกับ จำเลยโดยตรง มาตรา 172 ทวิ สอง และวรรคสาม ซึ่งในมาตรา 172 ทวิ ก็ได้บัญญัติรับรองว่าใน คดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยานตาม (2) หรือ (3) ลับหลังจำเลยคนใด ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการ ใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณา และการสืบพยานที่กระทำลึกลับหลังนั้นเป็นผลเสียหายแก่ จำเลยคนนั้น

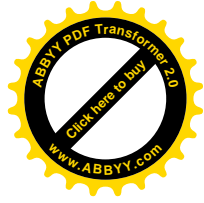
2. กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 180 ซึ่งเป็นเรื่องบทบัญญัติ เรื่องการรักษาความเรียบร้อยในศาล ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับแก่การ พิจารณาคดีอาญาโดยอนุโลม แต่ห้ามมิให้สั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เว้นแต่จำเลย ขัดขวางการพิจารณา

3. กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 230 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอัน ไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ พยานดังกล่าวเบิกความที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาล นั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ทั้งนี้ ภายใต้การ ควบคุมของศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของ ประธานศาลฎีกาโดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา และเมื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ ว่า การพิจารณาเป็นการลับเป็นมาตรการหนึ่งที่จะสามารถคุ้มครองสิทธิของเด็ก ซึ่งเป็น ผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ เนื่องจากการพิจารณาเป็นการลับจะช่วยลดความหวาดกลัว ความตื่นตระหนก ความอับอาย หรือลดอาการทางจิตอื่นๆ (trauma) เมื่อเด็กต้องอยู่ต่อหน้า ประชาชนที่เข้ามารับฟังการพิจารณา¹⁰

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน นอกจากการพิจารณาคดีเป็นการลับจะ ช่วยคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศได้แล้ว ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาของไทยยังได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจที่จะค้นหาความจริงได้อย่างกว้างขวาง ดังจะ เห็นได้จากการให้ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมโดยพลการ หรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมี อำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 228) การให้ศาลมีอำนาจถามโจทก์ จำเลย หรือพยานคนใดได้ (ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 235) การที่ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม ให้มีอำนาจ

¹⁰ เขมจุฑา สุวรรณจินดา “กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดี ความผิดทางเพศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2540) หน้า.78.

เรียกพยานมาสืบเอง หรือส่งศาลชั้นต้นสืบให้ เมื่อศาลชั้นต้นสืบพยานแล้วให้ส่งสำนวนมายังศาลอุทธรณ์เพื่อวินิจฉัยต่อไป (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 208 (1))

3.5 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้นสอบสวนในประเทศ สหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับให้รายงานคดี โดยทุกมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้ง District of Columbia หมู่เกาะ Puerto Rico และหมู่เกาะ Virgin กำหนดให้บุคคลบางคนซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก หรือดูแลเด็กจะต้องรายงานต่อสำนักงานทะเบียนกลาง (central registry)¹¹ เมื่อมีกรณีที่ตนสงสัยว่า จะเป็นเหตุแห่งการกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก หรือการทอดทิ้งเด็ก โดยบุคคล ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานในคดีเกี่ยวกับการกระทำโดยมิชอบต่อเด็ก (child abuse) ในทุกเขตอำนาจ (ทุกรัฐ) ได้แก่ แพทย์ ครู และเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ (social workers) และบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ คือรวมถึงพระ และหมายคามโดยในบางรัฐกฎหมาย ใช้คำว่า " บุคคลใดๆ " ก็อาจถือว่ามีหน้าที่ต้องรายงาน ซึ่งการรายงานดังกล่าวจะได้รับความคุ้มกัน (immunity) หากการรายงานนั้นได้กระทำด้วยความสุจริตกล่าวคือ บุคคลผู้รายงานจะต้องเชื่อโดยสุจริตว่าเด็กกำลังถูกกระทำผิดหรืออยู่ในภาวะที่ถูกกระทำผิด โดยผู้รายงานจะได้รับความคุ้มครองโดยการไม่ถูกเปิดเผยชื่อ (anonymous) หรือเพียงแต่ระบุหน่วยงานที่ตนทำงาน หรือสังกัดอยู่ก็เป็นการเพียงพอ¹² ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการที่จะช่วยเหลือเด็ก ซึ่งอาจตกอยู่ในภาวะอันตราย โดยทำการสืบสวน และให้การบำบัดรักษาเด็ก พ่อ แม่และผู้ที่เกี่ยวข้อง¹³

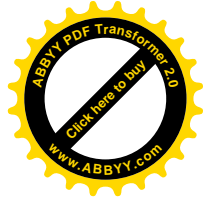
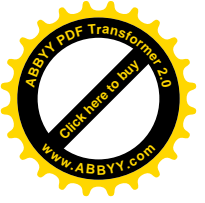
ในการสืบสวนสอบสวน เกี่ยวกับการกระทำผิดต่อเด็ก และการทอดทิ้งเด็กจะกระทำโดยหน่วยงานคุ้มครองสิทธิเด็ก (Child protective services) หรือสำนักงานสวัสดิการเด็ก (Bureau of child Welfare) โดยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสวัสดิการ เด็กมีสิทธิตามกฎหมาย เหมือนกับเจ้าพนักงานรักษาความสงบ ในการนำเด็กไป อยู่ในความดูแล หากการกระทำทารุณยังคงมีอยู่ต่อไป หรือมีภัยอันตรายใกล้จะถึง เพื่อคุ้มครองเด็ก มิให้ถูกกระทำผิดอีกต่อไป โดยบุคคลดังกล่าวมีอำนาจประเมินความเสียหายต่อเด็ก รวมทั้งประเมินความเสี่ยงภัยต่อความเสียหายในอนาคต และระบุปัญหาในครอบครัวเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการบำบัดรักษา¹⁴

¹¹ B. Anthony Morosco, *The Prosecution and Defense of Sex Crime*, (matthew Bender & co., Inc, 1995), p. 6 - 12.

¹² Ibid, p.9 - 10.

¹³ Ibid, p.9.

¹⁴ Ibid, p. 11 - 12.

ประเทศอังกฤษ มีการขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองเด็กในกรณีฉุกเฉิน (Emergency protection of children) เป็นกรณีการคุ้มครองเด็กผู้ซึ่งอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการถูกกระทำโดยมิชอบ (child abuse) โดยอาจจะมีการพาเด็กย้ายออกจากบ้าน หรือสภาพแวดล้อมที่เผชิญอันตรายต่อเด็ก หรืออาจจัดให้เด็กอยู่ในโรงพยาบาล หรือจัดหาที่พักที่ปลอดภัยให้แก่เด็ก¹⁵ โดยผู้ที่จะยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองเด็กในกรณีดังกล่าวจะเป็นผู้ใดก็ได้ เนื่องจากในพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเด็กปี 1989 (Children Act 1989) ใช้คำว่า “any person” ใน section 44

(1) แต่โดยส่วนใหญ่แล้วศาลจะมีคำสั่งดังกล่าวตามคำขอตามเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น (local authority) มากกว่ากรณีที่เป็นคำขอของนักสังคมสงเคราะห์¹⁶

กระบวนการขึ้นสอบสวนในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ สามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

3.5.1 สภาพแวดล้อมและสถานที่ที่มีการสอบสวน

จากการวิจัยพบว่า เด็กจะเล่าข้อเท็จจริงและรายละเอียดได้อย่างถูกต้องในสภาพที่ไม่เป็นทางการและในสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัว โดยการนำเด็กไปสถานที่ตำรวจนั้นไม่เหมาะต่อการสอบปากคำเด็ก เนื่องจากเด็กอาจจะรู้สึกหวาดกลัวที่เห็นมีผู้คนแต่งกายในชุดเครื่องแบบ มีทั้งปืนและกุญแจมือ และนอกจากนี้ในสถานที่ตำรวจยังมีผู้คนมากมาย ดังนั้นในการสอบปากคำเด็กในคดีความผิดทางเพศจึงมีการจัดห้องเพื่อสอบปากคำเด็กเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสบายใจปราศจากความงุนงงวุ่นวายโกลาหลที่จะเบี่ยงเบนความสนใจของเด็ก โดยในห้องสอบสวนจะมีอุปกรณ์ทดสอบความพร้อมของสภาพจิตใจและอารมณ์ และรูปแบบของห้องมีลักษณะที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าได้รับความต้อนรับอย่างอบอุ่น เช่น อาจจะมีภาพสวยๆ ติดอยู่บนผนังห้อง หรือมีการนำภาพที่เด็กเคยวาดมาติดไว้ หรือนำภาพมือของเด็กคนอื่นๆ ที่พิมพ์ลงบนกระดาษแล้วเซ็นชื่อกำกับไว้มาติด เพื่อแสดงให้เห็นว่าเด็กคนอื่นๆ ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันกับเด็กผู้เสียหายก็เคยผ่านเหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้มาแล้ว และนอกจากนี้ภายในห้องยังมีบริเวณที่กว้างพอที่เด็กจะสามารถวิ่งเล่นได้และมีของเล่นสำหรับเด็กเล็ก สัก 2 - 3 ชิ้น เพราะหากมีมากเกินไปจะเป็นการเบี่ยงเบนความสนใจของเด็กจากการสอบปากคำได้ หรืออาจจะมีการจัดห้องให้มีสภาพคล้ายโรงเรียนอนุบาล เพื่อลดความกดดันที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก¹⁷

¹⁵ Jane A. Bridge, Stuart Bridge and Susan Luke, Blackstone's Guide to the Children Act 1989 (Blackstone Press Limited, 1990), p.85

¹⁶ Ibid, p.90.

¹⁷ American prosecutors Research institute, Basic Training for child Abuse prosecutors and Investigation: hspring National Conference June 17 -21 1996, p. 60 - 61.

เมื่อต้องสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การสร้างความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันและสร้างความรู้สึกที่เป็นกันเองกับเด็กตั้งแต่ครั้งแรกที่เจอกัน เพื่อจะได้รับ ความไว้วางใจจากเด็กจนเด็กยอมเปิดเผยเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นกับตน ซึ่งในการสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันนั้นอาจจำเป็นต้องใช้เวลาบ้าง เช่น อาจมีการเล่นเกมส์ หรือพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป หรือดูโทรทัศน์กับเด็ก ฯลฯ ก่อนที่การสอบปากคำอย่างเป็นทางการหรือการซักถามปัญหาต่างๆ จะเริ่มขึ้น และในรายการของเด็กเล็ก เจ้าพนักงานตำรวจอาจต้องใช้เวลา บางส่วนในการเล่นกับเด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกไวใจและเชื่อถือในตัวเจ้าพนักงานตำรวจมากขึ้น

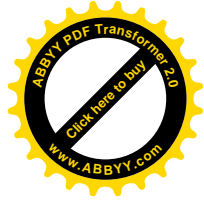
การสอบปากคำเด็กในคดีความผิดทางเพศทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ได้มีการใช้ตุ๊กตาดูที่มีลักษณะพิเศษ คือ ตุ๊กตาดูที่มีส่วนต่างๆ ของร่างกายโดยเฉพาะในส่วน ของอวัยวะเพศชัดเจนกว่าตุ๊กตาดูธรรมดา เพื่อให้เด็กใช้ชี้และอธิบายถึงว่าเด็กถูกกระทำความผิดทางเพศอย่างไร หรือบางกรณีก็มีการใช้ตุ๊กตาดูหุ่นหรือโทรศัพท์ที่เด็กเล่น (puppet or toy phone) เพราะในบางกรณีเด็กอาจจะเล่าเรื่องให้กับตุ๊กตาดูฟังมากกว่าจะเล่าให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการฟัง และเมื่อมีการใช้ตุ๊กตาดูดังกล่าว พ่อเด็กเล่าเหตุการณ์ให้ตุ๊กตาดูฟังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการก็จะได้รับรู้เรื่องราวนั้นด้วย นอกจากนี้อาจมีการสอบปากคำเด็กโดยมีการวาดภาพส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพว่าจำเลยได้ทำอะไรและตรงส่วนไหนหรือมีการเขียนวันช่องว่างให้เด็กเติมประโยคให้สมบูรณ์ ซึ่งการใช้อุปกรณ์หรือวิธีการพิเศษดังกล่าวข้างต้น ข้อที่ควรต้องระวัง คือ ไม่ควรตีความเรื่องที่ได้จากวิธีการดังกล่าวมากเกินไป เนื่องจากวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีสำหรับบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นพิเศษที่จะดำเนินการสอบปากคำ เพราะฉะนั้นหากพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการคนใดหากไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาเป็นพิเศษแล้วมาดำเนินการสอบปากคำโดยใช้อุปกรณ์หรือวิธีการพิเศษดังกล่าว ก็อาจถูกโต้แย้งในเรื่องการใช้วิธีการดังกล่าวได้ทั้งในศาลและนอกศาล¹⁸

3.5.2 บุคคลที่ควรอยู่กับเด็กในเวลาที่มีการสอบสวน

ในการสอบปากคำเด็กแต่ละครั้งควรมีการจำกัดจำนวนบุคคล และจำนวนครั้งที่ สอบปากคำเด็ก เนื่องจากการซักถามหลายครั้งจะเป็นการสร้างความกดดันให้กับเด็กและอาจทำให้เด็กให้การไม่เหมือนกันในแต่ละครั้ง

โดยทั่วไปแล้วในการสอบปากคำเด็กแต่ละครั้งพบว่า เด็กส่วนใหญ่ต้องการให้มีคนอื่นอยู่ ร่วมเป็นเพื่อนด้วย สำหรับตัวบุคคลที่อยู่ร่วมกับเด็กควรถามให้แน่ว่าเด็กต้องการให้ใครอยู่ด้วย เนื่องจากในบางครั้งเด็กอาจไม่ต้องการให้พ่อ แม่ ญาติหรือบุคคลใกล้ชิดติดอยู่ด้วยกับเด็กเสมอไป

¹⁸ Ibid, p.61.

เพราะเด็กบางคนมีความรู้สึกอับอายต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตน และไม่เต็มใจที่จะเปิดเผยรายละเอียดทั้งหมดต่อหน้าบุคคลดังกล่าว ทำให้การสอบปากคำในกรณีนี้ทำได้ยากยิ่งขึ้น

โดยปกติแล้วพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ที่ จะทำการสอบปากคำเด็กจะต้องสอบปากคำเด็กผ่านนักจิตวิทยา

3.5.3 การบันทึกการสอบปากคำในชั้นสอบสวน

ในการสอบปากคำจะเริ่มกระทำเมื่อเด็กมีความพร้อม และในระหว่างการสอบปากคำจะมีการบันทึกวีดีโอเทปทั้งภาพ และเสียงการสัมภาษณ์เด็ก และร่องรอยการทำร้ายเด็กที่ปรากฏตามใบหน้าและส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยกล้องบันทึกภาพ จะติดอยู่หัวกระจก ซึ่งมองผ่านได้เพียงด้านเดียว ทำให้เด็กมองไม่เห็นกล้อง ซึ่งการบันทึกเทปดังกล่าวทำให้มีการสอบปากคำเด็กผู้เสียหายน้อยครั้งลง หรือนัยหนึ่งก็คือเป็นการจำกัดจำนวนครั้งที่เด็กจะต้องให้การเนื่องจากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายของผู้เสียหาย และพยานผู้เชี่ยวชาญสามารถดูวีดีโอเทปและประเมินคดีได้ โดยตัดการถามคำถามที่มากเกินไปจนความจำหรือไม่มีความสำคัญออก โดยภาพและเสียงที่ได้จากการสอบปากคำเด็กถือเป็นพยานหลักฐานสำคัญของคดี ซึ่งกฎหมายในหลายมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา ยินยอมให้ใช้วีดีโอเทปเหล่านี้เป็นพยานหลักฐานในศาลโดยไม่ต้องนำเด็กมาให้การในศาลอีก แต่ในบางรัฐพนักงานอัยการให้ถือว่าการบันทึกวีดีโอเทปเป็นวิธีเสริมการให้ปากคำของเด็กในห้องพิจารณา มิใช่ใช้วีดีโอเทปแทนการให้ปากคำของเด็ก ซึ่งรัฐที่มีการสนับสนุน การบันทึกวีดีโอเทปเห็นว่าวิธีนี้น่าจะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินคดีได้ดีกว่า เช่น ในเมืองซานดิเอโก รัฐแคลิฟอร์เนีย เมืองพอร์ตแลนด์ รัฐโอเรกอน และเมืองมิดเดิลเซ็กซ์ รัฐแมตซาชูเซต ซึ่งเป็นเมืองที่มีการรายงานว่าประสบความสำเร็จในการใช้วีดีโอเทปในการบันทึกปากคำของเด็ก กล่าวคือ มีสถิติถึง 80% ที่ผู้กระทำยอมรับผิด¹⁹

ในกระบวนการพิจารณาพิเศษในศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกล่าวถึงข้อดี และข้อเสียของการบันทึกปากคำเด็กโดยใช้วีดีโอเทป

ด้านข้อดีในการใช้วีดีโอเทปพบว่า

1) วีดีโอเทปที่บันทึกการสอบปากคำหรือคำให้การในช่วงที่ใกล้กับเหตุการณ์มากที่สุด มักจะสื่อได้ถึงภาพของการตอบสนองที่เป็นธรรมชาติและอารมณ์ของเด็กได้ดีกว่า หรือมักจะได้รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด

2) วีดีโอเทปสามารถนำมาใช้เพื่อกระตุ้นความทรงจำของเด็กก่อนมีการพิจารณาคดีในลักษณะเดียวกันกับผู้ใหญ่ ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทบทวนบันทึกคำให้การที่ไว้แก่พนักงานสอบสวน

¹⁹ American Prosecutors Research Institute, Basic Training for Child Abuse Prosecutors and Investigation: hspring national conference June 17 -21 1996, p. 480.

ก่อนที่จะมีการพิจารณาคดี ซึ่งวิธีการนี้เป็นประโยชน์มากสำหรับเด็กที่ยังไม่สามารถอ่านออกเขียนได้

3) วิดีโอเทปอาจจะถูกใช้เพื่อการซักค้านเด็ก หากว่าเด็กนั้นกลับคำให้การในภายหลัง ดังนั้นวีดีโอเทปดังกล่าวจึงอาจจะเป็นประโยชน์ในการหักล้างคำให้การที่ถูกกลับได้

4) ถ้าหากการเล่าข้อเท็จจริงของเด็กถูกบิดเบือน หรือมีข้อถกเถียงในส่วนของ การดำเนินการของผู้สอบปากคำ ภาพบันทึกของวีดีโอเทปจะช่วยแสดงเหตุการณ์รวมทั้งคำพูดคำต่อคำ (Verbatim) ในการสอบสวนครั้งนั้น²⁰

สำหรับด้านข้อเสียของการใช้วีดีโอเทปพบว่า

1) เด็กหรือผู้ทำการสอบสวนอาจรู้สึกไม่มั่นใจ หรือประหม่าในการบันทึกวีดีโอเทป กล่าวคือ เด็กอาจรู้สึกกังวลที่จะต้องเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากจะต้องทำการบันทึกเทป เรื่องของตนเองในระหว่างที่ยังมีความสับสนวุ่นวายใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2) เด็กผู้เสียหายเมื่อมองไปที่กล้องวีดีโอเทปที่ตั้งอยู่ตรงหน้าอาจรู้สึกกระตือรือร้น จิตใจว่าทำไมจะต้องมานั่งให้คนแปลหน้าถ่ายภาพและบันทึกภาพเช่นนี้ด้วย

3) การสอบสวนเด็กโดยใช้วีดีโอเทปนั้น ฝ่ายจำเลยอาจอ้างว่าไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจาก จำเลยอาจอ้างว่ามีการซักซ้อมพยานกันก่อนที่เด็กจะถูกสอบปากคำ หรือเด็กได้รับการชักจูงจากบุคคลต่างๆ ทำให้ประเด็นสำคัญในคดีถูกเบี่ยงเบนไป

4) ความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับเทคโนโลยีสามารถทำให้มีผลกระทบในทางลบ ตัวอย่าง เช่น การทำงานผิดพลาดของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือถ้าระดับของเสียงที่ทำการบันทึกเบาไปก็ จะบันทึกลงบนเทปไม่ได้ หรือเกิดมีกรณีที่มีกล้องเสีย ระยะเวลาที่จะทำให้ภาพชัดหรือกล้องอยู่ใน ตำแหน่งที่ไม่ถูกต้อง เทปถูกลบหรือสูญหาย หรือเทปคุณภาพไม่ดี ซึ่งกฎหมายในบางมลรัฐ บัญญัติว่า การสูญหายหรือเสียหายของพยานหลักฐานโดยไม่ได้ตั้งใจ สามารถใช้เป็นข้ออ้างในการยกฟ้องข้อหาในคดีอาญาได้²¹

เมื่อพิจารณาข้อดี และข้อเสียของการใช้วีดีโอเทปในการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กแล้ว พนักงานอัยการหลายคนไม่ต้องการให้มีการใช้วีดีโอเทปหรือเครื่องบันทึกเทป (video or audio tape) ในระหว่างที่มีการสอบปากคำเด็ก เพราะว่าเด็กบางคนอาจรู้สึกสนใจอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ เหล่านั้นมากกว่าที่จะตั้งใจจะตอบคำถาม หรือเด็กบางคนที่โตหรือมีอายุมากหน่อยก็อาจจะรู้สึก กระอักกระอ่วนใจที่จะเล่าถึงเหตุการณ์ต่างๆ หากมีการบันทึกคำพูดของเขา นอกจากนี้การรับฟัง พยานหลักฐานในกรณีที่เป็นการบันทึกเทป บางทีก็มีผู้คัดค้านได้แย้งในภายหลัง หรือหากเด็กพูด เมาหรือเดินไปรอบๆ ไม่อยู่กับที่ อาจจะทำให้คำให้การของเด็กบางตอนขาดไป เนื่องจากไม่อยู่ใน

²⁰ Ibid, p. 481.

²¹ Ibid, p. 481 - 482.

ระยะหรือตำแหน่งที่กล้องวิดีโอจะสามารถบันทึกภาพได้ และโดยปกติแล้วเด็กจะเล่าข้อเท็จจริงต่างๆ หรือให้ข้อมูลในตอนที่มีการสอบปากคำครั้งแรกน้อยกว่าในครั้งต่อๆ มา เพราะฉะนั้นถ้าหากไม่มีการบันทึกเทปการสอบปากคำครั้งหลัง ทนายจำเลยอาจยกขึ้นเป็นข้ออ้างได้ว่าการสอบสวนได้กระทำโดยไม่สุจริต

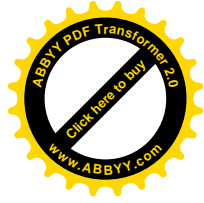
แต่อย่างไรก็ตามมีพนักงานอัยการหลายคน เห็นว่าการบันทึกวิดีโอเทปในการสอบปากคำเป็นประโยชน์อย่างมาก เมื่อการสอบปากคำได้กระทำโดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี โดยในระหว่างที่มีการสอบปากคำให้มีการซ่อนกล้องวิดีโอไว้หลังกระจกที่มองเห็นด้านเดียว (one - way mirror) เพื่อไม่ให้เด็กเห็นกล้อง และจากการบันทึกวิดีโอเทปดังกล่าวทำให้ได้เห็นพฤติกรรมของเด็กในตอนให้การว่า เด็กมีท่าทีหรือพฤติกรรมการแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกในขณะนั้นอย่างไร และสามารถเก็บรายละเอียดในคำให้การของเด็กได้ทั้งหมด แต่การบันทึกการสอบปากคำด้วยวิดีโอเทปเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดถูกกระทำ ความผิดทางเพศดังกล่าว มีแนวโน้มว่าจะเป็นการคุกคามต่อสิทธิส่วนบุคคลของเด็ก ดังนั้นพนักงานอัยการควรจะจำกัดวิธีการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวโดยคำสั่งศาล ซึ่งโดยทั่วไปแล้วในรัฐที่ยอมให้มีการบันทึกวิดีโอเทปจะกำหนดวิธีการใช้ และกรรมสิทธิในวิดีโอเทปไว้โดยกฎหมายด้วย²²

เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรมีการบันทึกวิดีโอเทปการให้ปากคำของเด็ก โดยพนักงานอัยการเป็นผู้นำในการวางกฎเกณฑ์ในการสอบสวน เพื่อแน่ใจว่าการบันทึกการสอบสวนนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งรวมถึงการลดความเจ็บปวดของเด็กที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการขึ้นสอบสวนและทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพในเวลาเดียวกัน ซึ่งสิ่งแรกที่พนักงานอัยการต้องพิจารณา คือจะดำเนินการบันทึกวิดีโอเทปเมื่อใด เพราะถ้ารีบบันทึกเทปเร็วเกินไป การให้ปากคำของเด็กอาจจะไม่สมบูรณ์และทำให้เสียรูปคดีได้ และในทางปฏิบัตินั้นไม่สามารถจะบันทึกปากคำของเด็กได้ทุกครั้งที่พบเด็ก ถ้าหากทำการบันทึกเทปบ่อยเกินไป ก็จะทำให้ขัดกับวัตถุประสงค์ที่ไม่ต้องการให้เด็กเข้ามาเกี่ยวข้องมากเกินไป หรือหากทำการบันทึกเทปเพียงบางครั้ง อาจทำให้ฝ่ายจำเลยอ้างได้ว่าการบันทึกเทปในตอนนั้นได้ถูกเลือกจำเพราะเจาะจงไว้ก่อนแล้ว หรืออาจถูกโต้แย้งว่าเด็กได้รับเสียงสอนในการให้ปากคำได้ เนื่องจากการให้ปากคำในครั้งแรกของเด็กไม่มีการบันทึกเทป หรืออาจถูกฝ่ายจำเลยโต้แย้งว่ามีการให้ปากคำขัดแย้งกับการที่ให้การไว้ในเทปดังนั้นช่วงเวลาในการบันทึกเทปที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ จึงอาจถูกโต้แย้งได้ว่าไม่น่าเชื่อถือ²³

สำหรับในประเทศอังกฤษ การบันทึกการสอบปากคำ (interview) เด็กโดยวิดีโอเทปอาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีอาญาได้ตามมาตรา 32A แห่งพระราชบัญญัติ

²²ibid, p. 63.

²³ Ibid, p.483

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1988 (Criminal Justice Act 1988) ตามที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1991 (Criminal Justice Act 1991) ที่อนุญาตให้มีการบันทึกปากคำของพยานเด็กในคดีความผิดทางเพศ หรือการใช้ความรุนแรง (sexual or violent offences) ได้ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในกระบวนการพิจารณา

ตามมาตรา 32 A แห่งพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1988 ตามที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1991 นั้นบัญญัติว่า การบันทึกวิดีโอเทปไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ เว้นแต่เด็กจะต้องสามารถถูกซักค้านได้ ซึ่งหมายความว่าหากผู้ต้องหาไม่รับสารภาพ บุคคลดังกล่าวต้องมีโอกาสที่จะให้มีการพิสูจน์ความผิดในศาลตามพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1991 ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาจะไม่ได้รับอนุญาตให้ถามเด็กเป็นการส่วนตัว

การบันทึกวิดีโอเทปจะทำได้ในกรณีที่

(ก) เด็กมิใช่ผู้ถูกกล่าวหา

(ข) เด็กต้องสามารถถูกซักค้านได้

(ค) กฎของศาลที่กำหนดให้มีการเปิดเผยพฤติกรรม ซึ่งการบันทึกวิดีโอเทปนั้นได้มีการปฏิบัติตามโดยชอบแล้ว

อายุสูงสุดของพยานเด็กที่มาตรา 32A จะใช้บังคับ คือ

(1) ในกรณีความผิดเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงหรือทารุณตาม (ก) หรือ (ข) เด็กมีอายุต่ำกว่า 14 ปี ในขณะที่มีการบันทึกวิดีโอเทป และมีอายุต่ำกว่า 15 ปี ในขณะที่พิจารณาคดี

(2) ในกรณีความผิดทางเพศอย่างใดอย่างหนึ่งใน (ค) เด็กมีอายุต่ำกว่า 17 ปี เมื่อมีการบันทึกวิดีโอเทป และมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในขณะที่พิจารณาคดี

นอกจากนี้ในประเทศอังกฤษ ได้มีการบัญญัติถึงวิธีการพิเศษในชั้นพิจารณาคดีสำหรับกรณีที่เด็กตกเป็นผู้เสียหายไว้ใน Criminal Justice Act 1988 มาตรา 32A

มาตรา 32 A (1) มาตรานี้ใช้บังคับเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

(ก) การพิจารณาฟ้องสำหรับความผิดใดๆ ที่มาตรา 32 (2) ใช้บังคับ

(ข) การอุทธรณ์ไปยังแผนกคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ และการนั่งพิจารณาดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 17 แห่ง Criminal Act 1968 เกี่ยวกับความผิดใดๆ เช่นว่านั้น และ

(ค) กระบวนการพิจารณาในศาลเยาวชน สำหรับความผิดใดๆ เช่นว่านั้น และการอุทธรณ์ไปยัง Crown court ซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการพิจารณาเช่นว่านั้น และ

(2) ในกระบวนการพิจารณาใดๆ เช่นว่านั้น การบันทึกภาพ (วิดีโอ) การสอบปากคำ

(ก) ทำขึ้นระหว่างผู้ใหญ่และเด็กซึ่งมิใช่ผู้ต้องหา หรือคนใดคนหนึ่งในจำนวนผู้ต้องหา (พยานเด็ก)

(ข) เกี่ยวกับกรณีใดๆ ที่เป็นประเด็นในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ตราบเท่าที่ไม่เป็นการต้องห้ามโดยศาลตามอนุมาตรา 3 ข้างล่างนี้ เมื่อศาลอนุญาต

(3) ในกรณีที่จะให้มีการบันทึกวิดีโอเพื่อเป็นพยานหลักฐานตามมาตรา 3 ศาลจะต้องให้อนุญาตตามอนุมาตรา 2 ข้างต้น (ภายใต้บังคับแห่งการใช้อำนาจใดๆ ของศาล) เพื่อไม่ให้รับฟังพยานหลักฐานซึ่งอาจรับฟังได้โดยประการอื่นเว้นแต่

(ก) เมื่อปรากฏว่าพยานเด็กจะไม่สามารถพามาเพื่อการซักค้านได้

(ข) กฎเกณฑ์ใดๆ ของศาลซึ่งกำหนดให้มีการเปิดเผยพฤติการณ์ ซึ่งมีการบันทึกวิดีโอเทปไม่เป็นที่พึงพอใจของศาล หรือ

(ค) ศาลมีความเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม การบันทึกไม่ควรได้รับอนุญาตโดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดีและในกรณีที่ศาลอนุญาต หากศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมไม่ควรรับฟังส่วนใดๆ ของการบันทึกนั้น ศาลอาจสั่งไม่ควรรับฟังส่วนของการบันทึกนั้นก็ได้

(4) ในการพิจารณาว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของการบันทึกไม่ควรรับฟังตามอนุมาตรา 3 ข้างต้นนั้น ศาลจะต้องพิจารณาว่าความปรารถนาที่จะต้องให้แสดงถึงการสอบปากคำทั้งหมด หรือในบางส่วนสำคัญนั้นมีมากกว่าอคติที่จะมีต่อผู้ต้องหา

(5) ในกรณีที่มีการรับฟังการบันทึกวิดีโอเทปตามมาตรา 3

(ก) เด็กจะต้องถูกเรียกมาให้การต่อคู่ความที่เสนอการบันทึกเป็นหลักฐานพยาน

(ข) พยานนั้นจะต้องไม่ถูกถามในเรื่องที่เป็นความเห็นของศาลแล้ว เป็นเรื่องที่กำลังกล่าวถึงในพยานหลักฐานที่บันทึกนั้น

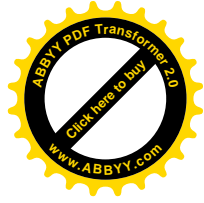
(6) ในกรณีที่การบันทึกวิดีโอเทปนั้นนำมาเป็นหลักฐานตามมาตรา 3 ถ้อยคำใดๆ ซึ่งพยานเด็กได้ให้ไว้ซึ่งได้รับการเปิดเผยจากการบันทึก ให้ถือเสมือนว่าได้ให้การโดยพยานหลักฐานด้วยวาจาโดยตรงและ

(ก) ถ้อยคำใด ๆ เช่นว่านั้นให้เป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งจะฟังจะเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้จากพยานนั้น

(ข) คำให้การเช่นว่านั้นไม่อาจใช้ประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ ซึ่งตนได้ให้ไว้ และในการซึ่งนำหน้าคำให้การเช่นว่านั้น หากจะฟังมี ก็ให้คำนึงถึงพฤติการณ์ทั้งปวงซึ่งอาจจะอนุญาตได้ตามสมควรเกี่ยวกับความถูกต้องหรือประการอื่นใด

(7) ในมาตรา 3 “เด็ก” หมายถึงบุคคลซึ่ง

(a) ในกรณีความผิดตามมาตรา 32 (2) (ก) หรือ (ข) ข้างต้น มีอายุต่ำกว่า 14 ปี หรือ หากอายุต่ำกว่า 14 ปี เมื่อมีการบันทึกวิดีโอมีอายุต่ำกว่า 15 ปี หรือ

(b) ในกรณีของความผิดตามมาตรา 32 (2) (ค) ข้างต้น มีอายุต่ำกว่า 17 ปี หรือหากว่าอายุต่ำกว่า 17 ปี มีการบันทึกวิดีโอมีอายุต่ำกว่า 18 ปี

(8) การอ้างถึงใดๆ ในอนุมาตรา 7 ข้างต้น เกี่ยวกับความผิดตามวรรค (a), (b) หรือ (c) แห่งมาตรา 32 (2) ข้างต้นย่อมรวมถึงการอ้างถึงความผิดซึ่งประกอบด้วยการพยายามหรือการลงมือ หรือการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ปรีกษา ได้มา หรือยุยง การกระทำความผิดตามวรรคนั้น

(9) ในมาตรานี้ "คำให้การ" รวมถึงการแสดงใดๆ ซึ่งข้อเท็จจริงไม่ว่าจะกระทำด้วยถ้อยคำหรือวิธีอื่นใด

"การบันทึกวิดีโอ "หมายถึง" การบันทึกใดๆบนสื่อใดๆ ซึ่งจะทำให้เกิดภาพเคลื่อนไหวและให้รวมถึงเสียงในวิดีโอด้วย"

(10) ศาลซึ่งไต่สวนความผิดตามมาตรา 6 แห่ง Magistrates Courts Act 1950 อาจพิจารณาให้มีการบันทึกวิดีโอใดๆ ซึ่งจะมีการขออนุญาตตามอนุมาตรา 2 ข้างต้น ถึงแม้พยานเด็กจะไม่ถูกเรียกมาในกระบวนการพิจารณาก็ตาม

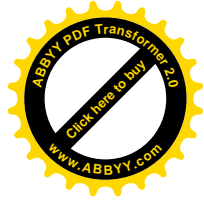
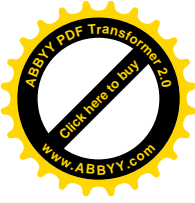
(11) มาตรานี้ไม่ทำให้เสื่อมเสียต่อกฎหมายที่ให้อำนาจในการวางกฎหมายของศาล กฎ เช่นว่านั้นอาจทำให้บัญญัติเช่นที่ปรากฏต่อศาลว่าจำเป็น หรือสมควรตามความมุ่งประสงค์แห่งมาตรานี้

(12) มาตรานี้ไม่ทำให้เสื่อมเสียต่อการยอมรับฟัง การบันทึกวิดีโอซึ่งอาจยอมรับฟังได้แยกต่างหากจากมาตรานี้เหตุผลเบื้องหลังพระราชบัญญัตินี้ คือ ความตื่นตัวของประชาชนเกี่ยวกับการกระทำโดยมิชอบต่อเด็ก (Child Abuse) และปัญหาความยากลำบากในการลงโทษผู้กระทำความผิด ตลอดทั้งการคำนึงถึงความเจ็บปวด หรือความเสียหายในระบบความยุติธรรมทางอาญาที่เด็กจะได้รับเนื่องมาจากการให้การ โดยกฎหมายดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อที่จะปรับปรุงสถานภาพของเด็กในฐานะพยาน และขจัดหลักเกณฑ์บางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการให้การของเด็กตลอดถึงระมัดระวังมิให้จำเลยเสียเปรียบด้วย²⁴

3.6 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศในชั้นพิจารณาคดีของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ

3.6.1 ความสามารถในการเป็นพยานของประเทศสหรัฐอเมริกา

²⁴Martin Wasik and Richard D. Taylor, Blackstone's Guide to The Criminal Justice Act 1991, (Ashford Colour press: Gosport, Hampshire, 1994), p. 138.

ความสามารถในการเป็นพยาน ความสามารถในการเป็นพยานที่เด็กนั้น ในอดีตบุคคลที่ถือว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถในการเบิกความในศาลนั้นพิจารณาได้จากหลายปัจจัย²⁵ อันได้แก่ อายุ ความเชื่อทางศาสนา สภาพความสัมพันธ์โดยการสมรสกับผู้กระทำคามผิด แต่นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1914 หลังจากมีการประกาศกฎหมาย **Federal Rule of Evidence** และต่อมาถูกดัดแปลง **Uniform Rules of Evidence** ของรัฐต่างๆ หลายรัฐในอเมริกาได้กำหนดว่า เด็กมีสมรรถภาพเพียงพอที่จะให้การในศาลได้แก่ เด็กที่มีอายุมากกว่า 14 ปี ขึ้นไป ซึ่งหลักนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางโดย **American Bar Association's National Resource Center for Child Advocacy and Protection**²⁶ ส่วนระดับมาตรฐานความสามารถของเด็กนั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ ซึ่งต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานของศาลตามกฎหมาย ในแต่ละรัฐที่มีกฎเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) มี 5 รัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ไม่มีบทบัญญัติพิเศษ หรือหลักเกณฑ์ของศาล โดยเฉพาะในการพิจารณาสมรรถภาพของเด็กที่จะให้การในศาล แต่ในแต่ละคดีจะมีการระบุว่าส่วนใหญ่ มักใช้หลักกฎหมายของคอมมอนลอว์เป็นมาตรฐาน นั่นคือเด็กที่มีอายุมากกว่า 14 ปี นั้นก็ถือว่าเป็นสมรรถภาพเพียงพอ

2) ใน 13 รัฐ นั้นถือว่าเด็กที่มีอายุมากกว่า 10 ปี มีสมรรถภาพเพียงพอ และ 2 ใน 13 ของรัฐดังกล่าวระบุว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 12 ปี สามารถจะเข้าใจว่าการกล่าวปฏิญาณหรือสาบานตนมีความสำคัญอย่างไร

3) มี 5 รัฐที่กำหนดเป็นข้อตกลงว่าเด็กที่สามารถเข้าใจในธรรมชาติ และข้อบังคับของคำสาบาน หรือบางรัฐกำหนดว่าเด็กที่เข้าใจในหน้าที่ของการเป็นพยานว่าต้องพูดแต่ความจริง ถือว่าเด็กเหล่านี้มีสมรรถภาพเพียงพอ

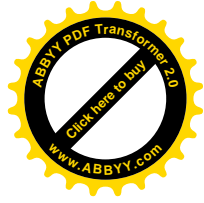
4) มี 13 รัฐที่ถือว่าบุคคลที่เข้าใจการสาบานหรือหน้าที่ที่จะต้องพูดแต่ความจริงนั้นมีสมรรถภาพเพียงพอที่จะให้การโดยไม่ต้องคำนึงถึงอายุ

5) ส่วนอีก 20 รัฐนั้นถือว่าบุคคลทุกคนมีสมรรถภาพเพียงพอที่จะให้การตามมาตรฐานที่บัญญัติไว้ใน **Federal Rule 601**

ในเรื่องความสามารถของพยานที่เป็นเด็กในคดีที่มีการกระทำโดยมิชอบต่อเด็ก (**Child abuse**) ส่วนใหญ่ผู้เสียหายมักมีอายุต่ำกว่า 3 ขวบ และไม่อาจให้การได้ แต่ถ้าเป็นเด็กที่มีอายุมากขึ้นก็อาจให้การได้ หลายมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับเอา **Rule 601** แห่ง **Federal Rule of Evidence** ว่าพยานบุคคลทั้งปวงรวมทั้งพยานเด็กย่อมสามารถเป็นพยานได้ แต่บางมลรัฐ

²⁵ Mary Ann Galante, *New War on Child Abuses*, *National Law Journal*, 26. (1984).

²⁶ Gails. Goodman, *Children's Testimony in Historical Perspective*, vol. 40 *Journal of social issues*, 12 (1984)

ยังไม่อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์เบิกความเป็นพยาน เว้นแต่ว่าจะแสดงให้เห็นว่ามีคุณสมบัติพอที่จะให้การเป็นพยานได้

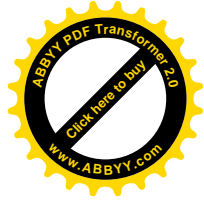
โดยปกติแล้วจะมีการพิจารณาในเรื่องความสามารถของพยานเสมอ เว้นแต่จะไม่มีการคัดค้าน ซึ่งความสามารถนั้นหมายรวมถึงความสามารถในการสื่อสารที่จะเข้าใจคำถาม และตอบคำถามได้ ความสามารถในการให้การเกี่ยวกับคดี การเชื่อมโยงเหตุการณ์ และความเข้าใจว่าจะต้องให้การด้วยความสัตย์

3.6.2 ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษตามกฎหมายที่มีอยู่ ก่อนพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1991 (Criminal Justice Act 1991) นั้น เด็กวัยรุ่นจะถูกสันนิษฐานว่ามีความสามารถเป็นพยานได้ เว้นแต่จะพิสูจน์เป็นอย่างอื่น โดยก่อนที่จะกล่าวว่าเด็กมีความสามารถเป็นพยานหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาจนเป็นที่พอใจว่าเด็กมีสติปัญญาเพียงพอที่จะเข้าใจความแตกต่างระหว่างความจริง และการพูดโกหก ตลอดจนเข้าใจถึงความสำคัญของการพูดความจริงเมื่อเด็กต้องมาเบิกความในศาล ซึ่งตามพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1991 (Criminal Justice Act 1991) นั้นไม่ปรากฏว่ามีข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ เด็กจะไม่ถูกสันนิษฐานว่ามีความสามารถเช่นนั้น และศาลก็ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องตรวจดูว่าเด็กมีความสามารถในการเป็นพยานหรือไม่ นอกจากนี้โดยปกติแล้วจะอ้างว่าตัวเด็กไม่ต้องการมาเบิกความเป็นพยานในศาลนั้นไม่ได้ เพราะการที่เด็กจะไม่มาศาลได้นั้นต้องปรากฏเหตุดังนี้ คือ เด็กนั้นตายหรืออยู่ในสภาพที่ทั้งร่างกายและจิตใจไม่เหมาะแก่การมาเบิกความ หรือเด็กนั้นอยู่นอกราชอาณาจักรจึงไม่สามารถตามตัวมาเบิกความได้หรือหาตัวเด็กไม่พบ โดยในการวินิจฉัยควรจะเรียกเด็กมาศาลหรือไม่และการวินิจฉัยว่าคดีนั้นควรมีการฟ้องร้องหรือไม่ Crown Prosecution Service จะต้องระบุข้อความประสงค์ของเด็ก โดยในการรายงานที่ส่งไปยัง Crown Prosecution Service Crown Prosecution Service จะต้องระบุข้อความชัดเจนเกี่ยวกับความประสงค์ของเด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครองเกี่ยวกับการไปศาลของเด็ก

3.6.3 กระบวนการพิจารณาพิเศษสำหรับเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในระยะผ่านมาสภาคองเกรส และฝ่ายนิติบัญญัติของแต่ละมลรัฐได้อนุญาตให้มีกระบวนการพิจารณาพิเศษสำหรับผู้เสียหายที่เป็นเด็ก โดยกฎหมายบางฉบับอนุญาตให้ใช้วิดีโอเทปเพื่อบันทึกการสอบปากคำหรือคำให้การก่อนการพิจารณา กฎหมายบางฉบับก็อนุญาตให้ใช้โทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit Television) หรือ CCTV เพื่อแพร่ภาพการเบิกความของเด็กจากอีกห้องหนึ่งมายังห้องพิจารณา โดยการสืบพยานที่ผ่านระบบโทรทัศน์วงจรปิดได้รับการ

ยอมรับที่แตกต่างจากการใช้วีดีโอเทป โดยให้ถือว่าเป็นการสืบพยานตามสภาพจริง กล่าวคือวิธีพิจารณาดังกล่าวไม่ได้แตกต่างไปจากการซักถามพยานตามปกติ เพียงแต่จะมีการแยกเด็กผู้เสียหาย (victim) ไว้อีกห้องหนึ่งต่างหากจากห้องพิจารณา แล้วเชื่อมโยงห้องทั้งสองด้วยระบบโทรทัศน์วงจรปิด โดยการซักถามพยานกระทำผ่านระบบโทรทัศน์วงจรปิด ซึ่งอาจจะมีวิธีการที่แตกต่างกันไป เช่น ในบางรัฐเป็นระบบ **One Way CCTV** กล่าวคือ จำเลยจะมองเห็นพยานผู้เสียหาย ในขณะที่ผู้เสียหายไม่สามารถมองเห็นจำเลย แต่ในบางรัฐเป็นระบบ **2 - Way CCTV** กล่าวคือทั้งสองฝ่ายสามารถมองเห็นกันและกันได้โดยผ่านระบบ CCTV ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวความคิดด้านสิทธิของจำเลยที่จะได้เผชิญหน้ากับผู้เสียหายหรือพยาน (**The right to face to face confrontation**) ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ และนอกจากนี้ยังมีกระบวนการพิจารณาพิเศษสำหรับผู้เสียหายที่เป็นเด็กอื่นๆอีก เช่นมีหลายมลรัฐบัญญัติให้อ่านนางผู้พิพากษาที่จะสั่งให้พิจารณาลับ ในชั้นศาลสำหรับกรณีที่เกิดจะต้องเบิกความเป็นพยาน หากเด็กรู้สึกอึดอัดที่จะต้องเบิกความต่อหน้าสาธารณชน และการให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาของศาลไม่ถือเป็นการขัดต่อสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยาน²⁷ และศาลอาจอนุญาตให้บุคคลใดมาอยู่เป็นเพื่อนเด็กในระหว่างที่เด็กเบิกความในศาล หรือศาลอาจจำกัดระยะเวลาในการให้การในศาล และพยายามตั้งคำถามให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก หรืออาจมีการปรับปรุงสภาพห้องพิจารณาคดีเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก

สำหรับกรณีดังกล่าวข้างต้นใน **United States Code Service 1996 title 18.crimes and criminal procedure part II. criminal procedure chapter 223. Witnesses and evidence** ได้บัญญัติไว้ใน **section 3509 (13) (b)** ในเรื่องทางเลือกของการเบิกความในศาล โดย

(1) บัญญัติถึงเรื่องของการเบิกความของเด็กโดยผ่านโทรทัศน์วงจรปิด 2 ทาง (**2 - way closed circuit television**) ว่า

(A) ในกระบวนการพิจารณาความผิดที่กล่าวอ้างถึงเด็ก พนักงานอัยการ (**the attorney for the government**) ทนายความของเด็ก หรือผู้อนุบาลตามกฎหมายอาจขอให้มีคำสั่งให้มีการเบิกความของเด็กในห้องอื่นนอกจากห้องพิจารณา และถ่ายทอดสัญญาณโดยโทรทัศน์วงจรปิด บุคคลที่ขอให้คำสั่งเช่นนั้นจะต้องร้องขอให้มีคำสั่งอย่างน้อย 5 วันก่อนวันพิจารณา เว้นแต่ศาลจะพิจารณาจากสำนวนเองว่า ความจำเป็นสำหรับการมีคำสั่งเช่นนั้นไม่อาจคาดเห็นได้ตามสมควร

²⁷People v. Williams, 588n N.E.2d 983996 (Ill. 1991), cert. Denied, 61 U.S.L.W. 3261(1992)
(Witness is competent to testify if he has capacity to observe, recollect and communicate)

(B) ศาลอาจสั่งให้มีการเบิกความของเด็กโดยผ่านโทรศัพท์วงจรปิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรค (A) หากศาลเห็นว่าเด็กไม่สามารถเบิกความในห้องพิจารณาต่อหน้าจำเลยได้ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

(1) เด็กไม่สามารถเบิกความได้เพราะความกลัว

(2) มีความเป็นไปได้อย่างมาก โดยคำให้การของผู้เชี่ยวชาญว่าเด็กจะได้รับความทุกข์ทรมานจากการเบิกความนั้น

(3) เด็กมีความอ่อนแอทางจิตใจหรือด้านอื่นใด

(4) การกระทำของจำเลยหรือทนายของจำเลยเป็นเหตุให้เด็กไม่สามารถเบิกความได้ต่อไป

(C) ศาลจะต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับความไม่สามารถของเด็ก ในการที่จะเบิกความในศาลตามสำนวนของศาล ในการพิจารณาว่าผลกระทบต่อเด็กเกี่ยวข้องกับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งตามอนุ (B) นั้น มีมากพอที่จะทำให้ศาลมีคำสั่งตามอนุวรรค (A) หรือไม่นั้นศาลอาจถามเด็กในห้องหรือสถานที่อื่นใดที่สะดวกสบายกว่าห้องพิจารณา โดยมีผู้ดูแลเด็ก พนักงานอัยการ (the prosecutor) ทนายความของเด็ก ผู้อำนวยการ และทนายจำเลยอยู่ด้วย

(D) หากศาลสั่งให้เด็กมาเบิกความโดยผ่านโทรศัพท์วงจรปิด ให้พนักงานอัยการ (the attorney for the government) ทนายจำเลยอยู่ด้วยกับเด็กในห้องอื่นนอกห้องพิจารณา โดยที่เด็กอาจถูกถามหรือซักค้านได้ คนอื่นๆ ที่อาจอนุญาตให้อยู่กับเด็ก ได้แก่

(1) ทนายความของเด็กหรือผู้อำนวยการ

(2) บุคคลที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับอุปกรณ์โทรศัพท์วงจรปิด

(3) เจ้าหน้าที่ศาลซึ่งแต่งตั้งโดยศาลและ

(4) บุคคลอื่นใดซึ่งศาลระบุให้อยู่เพื่อสวัสดิภาพของเด็ก

(2) การบันทึกวิดีโอเทปของเด็ก (videotaped deposition of child)

(A) ในกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อเด็ก พนักงานอัยการ (the attorney for the government) บิดามารดาของเด็กทนายความของเด็ก หรือผู้อำนวยการอาจขอให้ศาลมีคำสั่งว่าให้มีการบันทึกคำเบิกความของเด็กด้วยวิดีโอเทป

(B) (i) เมื่อได้รับคำขอตามอนุ (A) ศาลจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า ในขณะที่พิจารณาคดีนั้นเด็กไม่สามารถเบิกความในห้องพิจารณาคดีได้ โดยมีจำเลย ลูกขุน ผู้พิพากษา และสาธารณชนอยู่ด้วย ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

(1) เด็กไม่สามารถเบิกความได้เพราะความกลัว

(2) มีความเป็นไปได้อย่างมาก โดยคำให้การของผู้เชี่ยวชาญว่าเด็กจะได้รับความทุกข์ทรมานด้านจิตใจ เพราะการเบิกความในห้องพิจารณา

(3) เด็กมีความอ่อนแอทางด้านจิตใจหรือด้านอื่นใด

(4) การกระทำของจำเลยหรือทนายของจำเลยเป็นเหตุให้เด็กไม่สามารถเบิกความได้ต่อไป

(ii) ถ้าศาลเห็นว่าเด็กไม่สามารถเบิกความในศาลได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งตามข้อ (1) ศาลจะต้องสั่งให้มีการบันทึกวิดีโอเทปคำเบิกความของเด็ก

(iii) ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีจะต้องนั่งพิจารณาในขณะที่มีการบันทึกวิดีโอการเบิกความของเด็ก และต้องมีคำสั่งต่างๆ เสมือนหนึ่งว่ามีการนั่งพิจารณาโดยปกติ บุคคลอื่นที่อนุญาตให้อยู่ในกระบวนการพิจารณาได้คือ

(1) ทนายความของเด็กหรือผู้อนุบาล

(2) บุคคลที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับอุปกรณ์โทรทัศน์วงจรปิด

(3) เจ้าหน้าที่ศาลซึ่งแต่งตั้งโดยศาลและ

(4) บุคคลอื่นใดซึ่งศาลระบุให้อยู่เพื่อสวัสดิภาพของเด็ก

(5) ภายใต้บังคับข้อ (4) จำเลยและ

(6) บุคคลอื่นใดที่ศาลกำหนดให้อยู่ได้เพื่อสวัสดิภาพของเด็ก

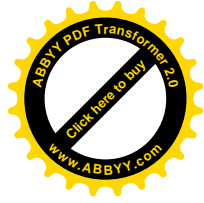
ในระหว่างพิจารณาจำเลยต้องมีสิทธิในฐานะจำเลย รวมทั้งมีสิทธิที่จะมีทนายที่จะเผชิญหน้ากับพยาน และมีสิทธิในการซักค้านเด็ก

(iv) หากการไม่สามารถมาเบิกความตามข้อ (i) อาศัยพยานหลักฐานว่าเด็กไม่สามารถเบิกความโดยมีจำเลยอยู่ด้วยได้ ศาลอาจสั่งให้จำเลยรวมทั้งผู้แทนของจำเลยออกนอกห้องบันทึกวิดีโอเทปได้ หากศาลสั่งให้จำเลยออกนอกห้องบันทึกวิดีโอเทป ศาลจะต้องสั่งให้ถ่ายทอดโทรทัศน์วงจรปิดให้เด็กเห็นหน้าจำเลย และให้จำเลยเห็นกระบวนการพิจารณาทั้งหมดได้เช่นกันและต้องให้จำเลยสามารถติดต่อกับทนายของตนได้ในขณะที่เด็กกำลังเบิกความ

(vi) การใช้วิดีโอเทปนั้นใช้กับการสืบพยานเด็กรวมทั้งการบันทึกภาพ และเสียงของบุคคลทั้งหมดที่เข้าในการสืบพยาน นอกจากการจดเลขวเลข วิดีโอเทปจะต้องส่งต่อไปยังเสมียนศาลซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่ และต้องจัดให้แก่ทนายโจทก์ จำเลยและทนายจำเลยในระหว่างเวลาทำการปกติ

(c) ในระหว่างพิจารณาคดี ศาลพิจารณาเห็นว่าเด็กไม่สามารถเบิกความได้ตามอนุ (B) (i) ศาลอาจรับฟังวิดีโอเทปแทนการเบิกความของเด็กก็ได้

(D) เมื่อมีคำบอกกล่าวว่ามีกรพบพยานหลักฐานใหม่หลังจากบันทึกวิดีโอเทป และก่อนหรือระหว่างพิจารณาคดี ศาลอาจสั่งให้มีการบันทึกวิดีโอเทปเพิ่มเติม คำเบิกความเพิ่มเติมนั้นให้จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องที่ศาลกำหนดไว้สำหรับการมีคำสั่งอนุญาตเท่านั้น

(E) ในการสั่งให้มีการบันทึกวิดีโอเทปตามวรรคนี้ ศาลอาจมีคำสั่งคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของเด็กก็ได้

(F) ให้ทำลายวิดีโอเทปที่บันทึกไว้เมื่อล่วงพ้นระยะเวลา 5 ปี หลังจากวันที่ศาลซึ่งนั่งพิจารณาคดีมีคำพิพากษา แต่จะไม่ทำลายก่อนที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดเพราะการอุทธรณ์หรือฎีกา และถือว่าวิดีโอเทปนี้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนของศาล ให้ศาลเก็บรักษาไว้จนกว่าจะถูกทำลาย

3.6.4 กระบวนการพิจารณาพิเศษสำหรับเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ ประเทศอังกฤษ

ในปี 1987 ศาลอาญากลางแห่งลอนดอน (The London Central Court) ได้อนุญาตให้เด็กเบิกความหลังจากกัน (screen) โดยไม่ต้องเผชิญหน้ากับจำเลย ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ ศาลอุทธรณ์ของอังกฤษก็ให้การยอมรับ และในมาตรา 32 (1) (b) แห่งพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1988 (Criminal Justice Act 1988 (แก้ไขเพิ่มเติม)) ได้บัญญัติว่าเด็กอาจขอให้มีการให้การนอกศาลได้ในคดีความผิดทางเพศโดยผ่านโทรทัศน์วงจรปิด โดยตามมาตรานี้วางหลักว่า ในระหว่างที่มีการพิจารณานั้น พยานที่เป็นเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 14 ปี สามารถเบิกความผ่านโทรทัศน์วงจรปิดโดยไม่ต้องไปปรากฏตัวที่ศาล ถ้าหากว่าความผิดนั้นเป็นความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 32 (2)

บทบัญญัตินี้ได้พิสูจน์ว่ามีประโยชน์ที่จะช่วยลดความตึงเครียดของพยานที่เป็นเด็ก ในการเบิกความต่อศาลโดยเปิดเผย โดยก่อนหน้าที่จะมีบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ศาลได้อนุญาตให้มีการเอาฉากมากระหว่างพยานที่เป็นเด็กกับจำเลย เพื่อไม่ให้เด็กเห็นตัวจำเลย แต่สำหรับในปัจจุบันพบว่ามีการใช้ฉากกันระหว่างพยานที่เป็นเด็กกับจำเลยน้อยลง ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้นิยมใช้โทรทัศน์วงจรปิดแทน โดยเด็กนั่งอยู่หน้าจอโทรทัศน์ในห้อง ซึ่งอยู่ถัดจากห้องพิจารณาและมีคนดูแลช่วยเหลืออยู่ด้วย ซึ่งเด็กจะเห็นหน้าผู้พิพากษาจากจอโทรทัศน์ในห้องซึ่งอยู่ถัดจากห้องพิจารณาและมีคนดูแลช่วยเหลืออยู่ด้วย ซึ่งเด็กจะเห็นหน้าผู้พิพากษาจากจอโทรทัศน์ และหน้าทนายจำเลยในขณะที่ซักถามเด็ก ส่วนผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ทนายจำเลย คณะลูกขุนก็สามารถเห็นหน้าเด็กจากจอโทรทัศน์ในห้องพิจารณาได้เช่นกัน โดยวิธีการปฏิบัติดังกล่าวได้รับการยอมรับในศาลอุทธรณ์ว่ามีใช่เป็นกระบวนการที่ไม่เป็นธรรมหรือเป็นการรบกวนสิทธิของจำเลย เพราะยังมีการสงวนสิทธิของจำเลยที่จะซักค้านเด็ก และให้คณะลูกขุนมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะที่ถูกซักค้านด้วย ซึ่งศาลส่วนใหญ่ไม่ปฏิเสธที่จะให้รับฟังพยานหลักฐานในกรณีเช่นนั้น

นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 1988 (Criminal Justice Act 1988) มาตรา 33 ที่วางหลักว่า คำให้การของพยานที่เป็นเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 14 ปี ในการพิจารณาคดีความผิดทางเพศนั้น ไม่ให้มีการเรียกเด็กมาเป็นพยานในการร้องฟ้องดำเนินคดี

ประเภทที่มาตรา 32 (2) ระบุไว้ กล่าวคือ แทนที่จะให้เด็กมาเบิกความต่อหน้าศาลด้วยตนเองก็กำหนดให้คำให้การของเด็กในชั้นสอบสวนสามารถรับฟังในการพิจารณาในศาลได้ โดยวัตถุประสงค์ที่อยู่เบื้องหลังมาตรา 33 คือ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้พยานที่เป็นเด็กต้องเผชิญกับความเจ็บปวดในการเบิกความในศาลเกี่ยวกับประสบการณ์อันน่ากลัวถึงสองครั้งในเวลาเดียวกัน ซึ่งวิธีการนี้มีข้อบกพร่องตรงที่นายจำเลยไม่สามารถซักค้านได้²⁸

3.7 มาตรการคุ้มครองเด็กจากการถูกระงับการกระทำผิดทางเพศในประเทศไทย

3.7.1 มาตรการพิเศษขององค์การรัฐและเอกชนทางสังคม

องค์กรที่คุ้มครอง และแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราเด็กในประเทศไทยมีหน่วยงานที่สำคัญคือ คณะทำงานเพื่อยุติการเอาเปรียบทางเพศ (พป.พ.) ได้ก่อตั้งเมื่อปลายเดือนมกราคม 2534 ซึ่งเป็นผลจากการสัมมนาเรื่องปัญหาโสเภณีที่เซาท์ไฮวู โดยการรวมตัวขององค์กรพัฒนาเอกชนและบุคคลผู้สนใจในปัญหาดังกล่าว คณะทำงานนี้มีเป้าหมายร่วมกันในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิเด็กและช่วยเหลือมิให้เด็กตกเป็นเหยื่อของการเอาเปรียบทางเพศ

องค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิเด็กและเป็นหนึ่งในสมาชิกทั้งหลายของคณะ พป.พ. นี้ก็คือ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ซึ่งเป็นองค์กรสาธารณกุศลที่สร้างขึ้นเมื่อปี 2524 เพื่อให้การพิทักษ์และคุ้มครองช่วยเหลือและฟื้นฟูเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 16 ปี บริบูรณ์ จากการถูกละเมิดทางสิทธิในร่างกาย จิตใจและเสรีภาพ อันได้แก่การถูกทารุณกรรม การถูกล่วงเกินทางเพศ การใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรม ฯลฯ

3.7.2 มาตรการทางกฎหมายอาญาของไทย

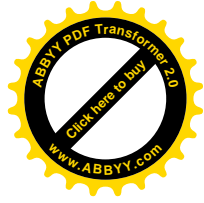
คดีเด็กถูกละเมิดทางเพศเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรงสะท้อนขวัญและน่าเศร้าสลดใจของประชาชนอย่างมาก ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในปัญหาดังกล่าวมากจึงได้มีมาตรการทางกฎหมายอาญาในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายอาญา มาตรการคุ้มครองเมื่อมีการกระทำผิดในฐานนี้แล้วคือมาตรา 276-287 ตามประมวลกฎหมายอาญา คือ

- 1). ความฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น²⁹
- 2). ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี.³⁰

²⁸Martin Wasik and Richard D. Taylor, Blackstone's Guide to The Criminal Justice Act 1991, p.139.

²⁹ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับสมบูรณ์ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2551
มาตรา 276วรรคแรก.

³⁰เรื่องเดียวกัน. มาตรา 277วรรคแรก.

- 3). ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี³¹.
- 4). ความผิดฐานกระทำชำเราเด็ก ซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กรณีพิเศษ³²
- 5). ความผิดฐานกระทำอนาจารแก่บุคคลกว่าสิบห้าปี³³
- 6). ความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีโดยเด็กนั้นจะยินยอม หรือไม่ยินยอมก็ตาม³⁴
- 7). ความผิดฐานเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจาร เด็กอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีแม้เด็กจะยินยอม³⁵
- 8). ความผิดฐานเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจาร เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีแม้เด็กจะยินยอม³⁶
- 9). ความผิดฐานเป็นธุระจัดหาเด็กอายุเกินสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น³⁷
- 10). ความผิดฐานเป็นธุระจัดหาเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี³⁸
- 11). ความผิดฐานรับตัว ผู้จัดหา หรือสนับสนุนในการกระทำความผิด ต่อเด็กตามมาตรา 283 วรรคสอง และวรรคสาม เพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น³⁹
- 12). ความผิดฐานพาเด็กอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจารแม้เด็กจะยินยอมก็ตาม⁴⁰
- 13). ความผิดฐานพาเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเพื่อการอนาจารแม้เด็กจะยินยอมก็ตาม
- 14). ความผิดฐานซ่อนเร้นเด็กที่ถูกพาไปเพื่อการอนาจารตามมาตรา 283 ทวิ วรรคแรก และวรรคสอง⁴¹

³¹ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 277 วรรคสาม.

³² เรื่องเดียวกัน. มาตรา 277 วรรคห้า.

³³ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 278 วรรคแรก.

³⁴ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 279 วรรคแรก.

³⁵ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 282 วรรคสอง.

³⁶ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 282 วรรคสาม.

³⁷ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 283 วรรคสอง.

³⁸ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 283 วรรคสาม.

³⁹ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 283 วรรคสี่.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 283 ทวิวรรคแรก.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน. มาตรา 283 ทวิวรรคสาม.

15). ความผิดฐานพาเด็กอายุเกินสิบห้าปีไปเพื่อการอนาจาร แม้เด็กจะยินยอมก็ตาม นั้น เป็นความผิดที่ยอมความกันได้⁴²

16). ความผิดฐานซ่อนเร้นเด็กอายุเกินสิบห้าปีที่ถูกพาไปเพื่อการอนาจาร นั้นเป็น ความผิดที่ยอมความกันได้⁴³

17). ความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตริ มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 280 มาตรา 282 หรือมาตรา 283 เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดานศิษย์ซึ่งอยู่ใน ความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการหรือผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือ ในความอนุบาล⁴⁴

18). ความผิดฐานค้า แจกจ่าย ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พาไป หรือยังให้พาไป หรือทำให้แพร่หลายโดย ประการใด ๆ⁴⁵

3.7.3 มาตรการเยียวยาผู้เสียหาย

สาเหตุที่ต้องได้รับการเยียวยาเด็กผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เนื่องจากว่าการถูกกระทำ ความผิดทางเพศก็ให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งร่างกาย และจิตใจต่อเด็กผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทาง เพศ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นความเจ็บปวด ความหวาดกลัว หรือความตาย รวมทั้งภาวะความวุ่นวายทาง อารมณ์และจิตใจ ดังนั้นการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขภาวะทางร่างกายและจิตใจ ให้คืนสู่สภาพปกติ นั่นถือ เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ต้องอาศัยเวลานานพอสมควร บางคนอาจใช้ชีวิตทั้งชีวิตก็ ได้

เหตุการณ์จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ย่อมทำให้เกิดความแปรเปลี่ยนในชีวิตของเด็กที่ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ไม่เพียงแต่ในช่วงวันแรกๆ ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์เท่านั้น ซึ่งผลกระทบ ของการถูกล่วงละเมิดทางเพศจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และส่งผล กระทบทางด้านจิตใจ

(1) ผลกระทบทางด้านร่างกาย (physical impact)

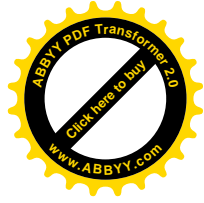
การที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการใดก็ตามล้วนแล้วแต่เป็น การประทุษร้ายทางเพศต่อเด็กผู้ที่ถูกกระทำ ดังนั้น ภายหลังจากที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้ถูกกระทำจะมีความเจ็บป่วยทางกายหลายด้าน เช่น เกิดอาการบาดเจ็บตามร่างกาย (ถ้าคอ

⁴²เรื่องเดียวกัน. มาตรา 283 ทวิวรรคสี่.

⁴³เรื่องเดียวกัน. มาตรา 283 ทวิวรรคสี่.

⁴⁴เรื่องเดียวกัน. มาตรา 285 ทวิวรรคแรก.

⁴⁵เรื่องเดียวกัน. มาตรา 287.

แขนขา) และอาการฟกช้ำตามบริเวณลำคอ หน้าอก ไคนขา กระดูก หรือกล้ามเนื้อ การระคายเคืองในระบบปัสสาวะและอวัยวะสืบพันธุ์ ปัสสาวะไม่สะดวก

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่พบในระยะยาว ก็คือการติดเชื้ออักเสบเรื้อรังของระบบสืบพันธุ์ และการตั้งครวมซึ่งมีผลกระทบต่อทารกในครรภ์ด้วย

(2) ผลกระทบทางด้านจิตใจ (mental impact)

อาการทางจิตใจที่พบหลังเหตุการณ์ ทั้งในระยะแรกๆ และระยะยาว ก็คือ การฝันร้าย เช่น ฝันถึงเหตุการณ์ที่ตนถูกกระทำ หรือเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความหวาดกลัว โดยไม่มีเหตุผลจะเกิดขึ้นเสมอๆ เช่น หวาดกลัวเมื่อต้องอยู่คนเดียว หวาดกลัวว่าจะมีคนรู้ว่าตนถูกล่วงละเมิดทางเพศ หวาดกลัวเมื่อต้องอยู่ในที่ชุมชนหรือที่มีคนพลุกพล่าน

(3) ผลกระทบทางด้านสังคม (social impact)

การที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ จะทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือนต่อการดำรงชีวิตตามปกติของเด็กได้ เช่นเด็กอาจจะกลับไปเรียนแต่ไม่สามารถที่จะเข้าไปร่วมในกิจกรรมกับเพื่อนๆได้เหมือนเดิม เพราะกลัวว่าจะมีคนรู้กลัวสายตาที่จ้องมองมาที่ตัวของเขา เด็กบางคนอาจเก็บตัวอยู่แต่ในบ้าน เนื่องจากสภาพจิตใจที่อ่อนแอ และเริ่มมองตัวเองว่าเป็นคนไม่ดี ไม่มีคุณค่าเกิดความไม่ไว้วางใจผู้อื่นที่อยู่รอบข้างและคนแปลกหน้า

(4) ผลกระทบทางด้านเพศ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเด็ก ที่ถูกกระทำ ความผิดทางเพศทำให้เด็กเกิดสภาวะความอ่อนแอทางจิตใจและความเครียด หากเกิดขึ้นในช่วงชีวิตของบุคคลที่มีความเจริญเติบโตยังไม่บรรลุนิติภาวะเต็มที่แล้ว ย่อมทำให้นुकคลิกภาพและรูปแบบการดำรงชีวิตของเด็กเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องการความช่วยเหลือจากครอบครัว ญาติมิตร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อช่วยบรรเทาปัญหา และเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ ให้มีความเข้มแข็ง และสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขในอนาคต

3.8 การบังคับคดีต่อผู้กระทำผิดที่เป็นชาวไทย และต่างประเทศ

ในส่วนของผู้กระทำผิด ก็สามารถที่จะบังคับคดีได้ตามหลักทั่วไปอยู่แล้วแต่ปัญหาคือถ้าผู้กระทำผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็ก เป็นผู้มีภูมิลำเนาในต่างประเทศ และกระทำการหลบหนีไป หรือกระทำผิดในต่างประเทศ และหลบหนีมาเมืองไทย ปัญหานี้มีแนวทางแก้ไข 2 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ คือ

- 1) เรื่องการรับรองคำพิพากษาของต่างประเทศ
- 2) เรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

บทที่ 4

การของการคุ้มครองเด็กโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศลาว

4.1 วิวัฒนาการของการคุ้มครองเด็กโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศลาว

ก่อนปี ค.ศ. 1975 ประเทศลาวยังไม่มีความเป็นเอกราช โดยตกเป็นประเทศราชอาณานิคม และตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของต่างชาติมาเป็นเวลาช้านาน จึงทำให้การจัดระบบขององค์กรต่างๆภายในประเทศไม่มีความต่อเนื่อง รวมทั้งองค์กรในกระบวนการยุติธรรมก็ตกอยู่ในสภาพเดียวกันเนื่องจากว่าชาติใดเข้ามาปกครองประเทศลาว ชาตินั้นก็จะทำการแก้ไข หรือก่อตั้งองค์กรต่างๆ เหล่านี้ให้มีความเหมือน หรือใกล้เคียงกับฉบับของตน ซึ่งคนลาวในเวลานั้นต้องตกอยู่ใน สภาพจำยอมทุกอย่างไม่มีอำนาจ หรือพลังต่อรองใดๆทั้งสิ้น แม้แต่สิทธิและเสรีภาพของความเป็น พลเมืองเหนือผืนแผ่นดินลาวก็ยังถูกจำกัด คนลาวไม่ได้เป็นเจ้าของประเทศลาว แต่หากเป็นผู้ล่าอาณานิคมต่างหากที่เป็นผู้ใช้อำนาจเหนือ ผืนดินลาวทั้งปวง ฉะนั้นในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนจึงขอแยกวิวัฒนาการของการคุ้มครองเด็กโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในประเทศลาวออกเป็นระยะตามประวัติศาสตร์ของชาติลาว กล่าวคือ ในสมัยโบราณนับตั้งแต่ลาวตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส และ ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา แต่ปี ค.ศ. 1893 – 1975 ในสมัยที่ลาวได้รับเอกราช และเปลี่ยนแปลงแบบการปกครองจากราชอาณาจักรมาเป็นระบอบสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อมาปี ค.ศ. 1975 -1990 และการคุ้มครองเด็กตามรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับปัจจุบัน ปี ค.ศ. 1991 และจนกระทั่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขในปี ค.ศ. 2003 ดังต่อไปนี้

4.2 ในสมัยโบราณ

ในสมัยโบราณประเทศลาวยังไม่มีองค์กรสืบสวนสอบสวน และองค์กรฟ้องคดีในกระบวนการยุติธรรมเหมือนเช่นปัจจุบัน การดำเนินคดีอาญาไม่มีโจทก์ไม่มีจำเลยในศาล กฎหมายโบราณของลาวได้กล่าวไว้บางตอนว่า ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินคดีความนั้นก็คือเจ้าเมือง หรือผู้ปกครองเมืองเป็นผู้ตัดสินคดี ความด้วยตนเอง การวินิจฉัยคดีก็อาศัยจารีตประเพณี ไม่มีตัวบทกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ หรือเขตชนบทก็จะเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าก๊กเจ้าเหล่า หรือหัวหน้าเผ่า ผู้มีอิทธิพลและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

ในเขตนั้นเป็นผู้ตัดสิน และคำตัดสินดังกล่าวนั้นก็จะมีผล บังคับใช้โดยเด็ดขาด คู่กรณีไม่มีสิทธิอุทธรณ์ หรือร้องขอแต่อย่างใด¹

ตามขนบธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ คือ ประตู่ทางเข้าหน้าบ้านของเจ้าเมือง หรือผู้ปกครองเมือง จะมีห้อง หรือกลองขนาดใหญ่แขวนไว้ ใครฟ้าราษฎรคนใดมีความเดือดร้อน มีเรื่องมีความ หรือได้รับความเป็นทุกข์ ก็จะเข้ามาตีห้องตีกลอง หรือที่เรียกว่าลั่นฆ้อง ลั่นกลอง พอได้ยินเสียงฆ้อง หรือเสียงกลอง ใครฟ้าราษฎรทั้งปวงก็จะแห่แหนกันมาที่นั่น และเจ้าเมืองก็จะออกมารับทราบเรื่องราวต่างๆ แล้วทำการสอบสวนหรือไต่สวนข้อเท็จจริง แล้วตัดสินคดีความให้ทันที โดยไม่มีตำรวจสอบสวนและไม่อัยการฟ้องคดีแต่ประการใด และคำตัดสินนั้นก็เป็นอย่างที่สุด ไม่มีการอุทธรณ์ นอกจากนั้นฆ้อง หรือ กลองยังใช้ไว้เป็นเสียงสัญญาณเตือนภัยต่างๆ เช่น ในเวลาที่มี ข้าศึกเข้าบ้าน เข้าเมือง หรือมีเหตุร้ายต่างๆ เสียงฆ้องเสียงกลองจะเป็นเสียงออกคำสั่งให้ราษฎร รีบมาที่บ้านเจ้าเมือง หรือให้รีบหลบหนีไปที่อื่นแล้วแต่จังหวะของเสียง

ในปี ค.ศ.1633 เจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช ขึ้นครองราช² ภายใต้การปกครองของเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช การปกครองอาณาจักรล้านช้างก็ได้มีการปฏิรูประบบการปกครอง เช่น ในราชสำนักมีเจ้าแผ่นดินเป็นผู้ปกครองทั่วทั้งราชอาณาจักร และมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครอง โดยมีเจ้ามหาอุปราชเป็นผู้ทำการแทนเจ้าแผ่นดิน (เปรียบเสมือนนายกรัฐมนตรี) มีหน้าที่สำคัญคือ การปกครอง เป็นประธานสมภารราชกิจ ประธานคณะเสนาบดี และมีอำนาจในการออกคำสั่งต่างๆ รวมทั้งสั่งเกณฑ์ทหารในยามสงคราม นอกจากนี้ยังมีเจ้าราชวงศ์ มีฐานะต่ำกว่าเจ้ามหาอุปราช มีหน้าที่ดูแลช่วยงานเสนาบดีฝ่ายกลาง และมีเจ้าราชบุตร ซึ่งมีหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ส่วนเสนาบดีฝ่ายขวา ทั้งสามพระองค์เรียกว่าฝ่ายแผ่นดิน คณะเสนาบดีแบ่งเป็น เสนาบดีฝ่ายขวา คณะเสนาบดีฝ่ายกลางและเสนาบดีฝ่ายซ้าย การบริหารงานแผ่นดินทั้งหมดขึ้นกับคณะเสนาบดี กล่าวคือ เสนาบดีฝ่ายขวามีหน้าที่รับผิดชอบงานกลาโหม กรมคลัง และ กรมนา โดยมีพระยาเมืองแสนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีฝ่ายขวา คณะเสนาบดีฝ่ายซ้าย รับผิดชอบงานปกครอง งานรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน รับผิดชอบกรมเมือง และกรมวัง โดยมีพระยาเมืองจันทร์เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีฝ่ายซ้าย ส่วนคณะเสนาบดีฝ่ายกลางรับผิดชอบงานแก้ไขปัญหาต่างๆ และตัดสินคดีความที่เกิดขึ้น ทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นองค์กรตุลาการ โดยมีพระยาเมืองกลางเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีฝ่ายกลาง

¹ สุภาสิทธิ์ รอดวันชัย, "กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเปรียบเทียบไทย - ลาว: ขั้นตอนก่อน การพิจารณาคดีของศาล", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ,2547), หน้า 46.

² สำลิต บัวศรีสวัสดิ์, คัมภีร์พระธรรมศาสตร์หลวง กฎหมายโบราณลาว, พิมพ์ครั้งที่ 1,(นครเวียง จันทน์:โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ, ค.ศ. 1993), หน้า 8.

เห็นได้ว่าในสมัยพระเจ้าสุริยวงศา ธรรมมิกราช องค์กษัตริย์ในระบอบการ ยุติธรรมได้ปรากฏขึ้นโดยเสนาบดีฝ่ายกลางเป็นผู้ดำเนินและตัดสินคดีความ มิใช่พระเจ้าแผ่นดินจะตัดสินคดีด้วยตนเองเหมือนในเมื่อก่อน ซึ่งภาพของศาลก็ได้ปรากฏให้เห็นนับแต่บัดนั้น เป็นต้นมา ส่วนในหัวเมืองต่าง ๆ อำนาจทั้งหมดยังเป็นของเจ้าเมือง ในช่วงเวลานี้เอง คือ ในระหว่าง ปี ค.ศ. 1660 ได้มีการสร้างกฎหมายขึ้นมาใช้หลายฉบับซึ่งเรียกว่า คัมภีร์ โดยเขียนลงบนใบลาน เช่น คัมภีร์มูลตัน ไตร สร้อยสายคำ พระธรรมศาสตร์หลวง สุวันนะมุขา ราชศาสตร์ โคสรวาด สังคะ หะปะกร และ คดีโลกคดีธรรม นอกจากนี้ยังมีหลายประเภทย่อยๆ ซึ่งมีเป้าหมายในการใช้เฉพาะ เรื่องและส่วนมากจะเป็นหนังสือสั้นๆ เรียกว่าหนังสือก้อม³

ส่วนคัมภีร์พระธรรมศาสตร์หลวง นับว่าเป็นกฎหมายโบราณลาวที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นกฎหมายหลัก(เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญ) มีบทบัญญัติเป็นมาตรารวมทั้งสิ้นประมาณ 400 กว่ามาตรา(เพราะหายไปประมาณ 60 กว่ามาตรา) และแบ่งเป็นหมวดหรือเรียกว่าห้องซึ่งมีอยู่ห้าห้อง โดยยึดถือหลักศีลห้าหรือปัญจะสีลาเป็นหลักในการแบ่งห้อง กล่าวคือ

1. ห้องปานาติปาต พุทธถึงการฆ่า(ฆาตกรรม)การทำร้ายร่างกายคนอื่น เป็นต้น
2. ห้องอทินนาทาน พุทธถึงการลัก การปล้น และการชิงทรัพย์ เป็นต้น
3. ห้องกาเมสุมิตสาจัน พุทธถึงการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ และความสัมพันธ์ทางครอบครัว เป็นต้น
4. ห้องมุสวาท พุทธถึงการหลอกลวง ต้มตุ๋น ช้อโกง ช้อฉล ยักยอก เป็นต้น
5. ห้องสุราเมระยะมัดชะ พุทธถึงความผิดที่เกิดขึ้นเนื่องจากการดื่มสุราหรือการเสพสมสิ่งเสพติดอื่น ๆ เป็นต้น

แต่ละห้องก็จะมีหลายมาตรา หรือหลายข้อที่ได้บัญญัติ และกำหนดบทลงโทษไว้แล้วแต่กรณีหนัก หรือเบา

4.2.1 ในสมัยที่ลาวตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา แต่ปี ค.ศ. 1893 – 1975

นับว่าเป็นเวลานานถึง 115 ปี ที่ลาวตกเป็นประเทศราชของสยาม คือ ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1778 – 1893 จึงสิ้นสุดลงโดยการเข้ารุกรานลาวของพวกล่าอาณานิคมฝรั่งเศส คือวันที่ 3 ตุลาคมปี ค.ศ. 1893 สนธิสัญญาฝรั่งเศส – สยาม ได้รับการลงนามที่บางกอก รัฐบาลสยามได้

³ สำลิต บัวศรีสวัสดิ์, คัมภีร์ พระธรรมศาสตร์หลวง กฎหมายโบราณลาว, พิมพ์ครั้งที่ 1, (นครเวียงจันทน์: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ, ค.ศ. 1993), หน้า 1. อ้างถึงใน ศรีสวัสดิ์ มณีวงศ์, "การบังคับโทษประหารชีวิต: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว", (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2550). หน้า 53.

ประกาศยกเลิก อำนาจทั้งหมดบนดินแดนลาวฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง และดินแดนส่วนหนึ่งทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงสนธิสัญญาฉบับนี้ถือว่าเป็นการเปิดประตูเพื่อให้ฝรั่งเศสเข้ามาปกครองลาว

เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1893 เป็นต้นมาฝรั่งเศสได้เข้ามาปกครองทั้งสามประเทศในอินโดจีน คือ ลาว เวียดนาม และกัมพูชา หรือที่เรียกสั้นๆ ว่าอินโดจีนฝรั่งเศส ในเวลานั้น ทั้งสามประเทศนี้ใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน และกฎหมายฉบับนั้นเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส (ไม่ได้บอกว่าใครเป็นผู้ยกร่าง และร่างอยู่ที่ใด) กฎหมายฉบับดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับกฎหมายของฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก ยิ่ง ไม่ ว่าจะเป็นเรื่องขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ตลอดถึงวิธีการ และขั้นตอนของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ก็นับว่ามีต้นฉบับจากฝรั่งเศส⁴

จนมาถึงปี ค.ศ. 1927 ฝรั่งเศสจึงอนุญาตให้ประเทศลาวมีรัฐธรรมนูญฉบับแรกของตนเอง และพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาลาว อันเป็นแม่บทแห่งภาษาลาว กฎหมายทุกแขนงที่เห็นว่ามี ความจำเป็นฝรั่งเศสก็จะอนุญาตให้พิมพ์เป็นภาษาลาว การจัดองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตลอดถึงการสอบสวนและฟ้องร้องก็ยังมีลักษณะใกล้เคียงกับฉบับภาษาฝรั่งเศส กล่าวคือ องค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะมีตำรวจยุติธรรม ตุลาการสอบสวน อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ จนมาถึงปี ค.ศ. 1954 ฝรั่งเศสได้ถอนหนี่จากลาว และสหรัฐอเมริกาเข้ามาแทนที่ แต่ก็ยังใช้กฎหมายฉบับนี้ตลอดมาจนถึงวันที่ 2 ธันวาคม ปี ค.ศ. 1975⁵ และในกฎหมายฉบับดังกล่าวก็ยังได้กำหนดการทำผิดทางอาญามีประมาณ 156 มาตรา และในนั้นก็ยังสามารถกำหนดเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ ซึ่งมีดังนี้

มาตรา 162 ผู้ชายทุกคนที่ได้ทำชำเราผู้หญิงโดยใช้กำลัง หรือทำการรุนแรงแล้ว ก็จะเป็นผู้ผิดฐานข่มขืนทำชำเรา⁶

มาตรา 163 การข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงอายุต่ำกว่า สิบห้าปี ก็จะได้มีโทษ แต่ ห้า ถึงยี่สิบปี และเสียค่าพินัยหลวง (โทษปรับ) แต่ 50.000 กีบ ถึง 500.000 กีบ⁷

⁴ สัมภาษณ์ สมลิต จันทะจักร. อดีต รตช. กระทรวงยุติธรรม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองอัยการสูงสุด แห่ง ส.ป.ป.ลาว. สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม พ.ศ.2545. อ้างถึงใน สุภาสิทธิ์ รอวันชัย, " กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบเทียบไทย – ลาว : ขั้นตอนก่อนการพิจารณาของศาล ", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,2547), หน้า 48 .

⁵ สัมภาษณ์ กิสิน ศรีพันธุ์งาม.อดีตรองอัยการสูงสุด ปัจจุบันดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมแห่ง ส.ป.ป.ลาว. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม พ.ศ.2545.อ้างถึงใน สุภาสิทธิ์ รอวันชัย, " กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบเทียบไทย – ลาว: ขั้นตอนก่อนการพิจารณาของศาล", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,2547), หน้า 48 .

⁶ ประมวลกฎหมายอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว , 2516: มาตรา 162.

มาตรา 164 การข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงที่มีสามีแล้ว ก็จะมีโทษ แต่ห้าปี ถึงสิบปี และเสียค่าปรับยี่หลวง 50.000 กีบ ถึง 500.000 กีบ⁸

มาตรา 165 การข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงโสด อายุ สิบห้าปี หรือเกินกว่า สิบห้าปี แม่หม้าย ก็จะมีโทษแต่ ห้าปี และเสียค่าปรับยี่หลวง 50.000 กีบ 500.000 กีบ⁹

มาตรา 166/1 ผู้หญิงทุกคนได้ฆ่าบุคคลที่ได้ข่มขืนกระทำชำเราตน หรือได้พยายามข่มขืนกระทำชำเราตนนั้นตายคาที่แล้ว ก็จะไม่ถูกลงโทษใดๆ¹⁰

มาตรา 166/2 ทุกการกระทำผิดปองร้าย หรือการพยายามปองร้าย โดยไม่ได้ทำการรุนแรงต่อความสงบเสียในตัวเด็กชาย หรือเด็กหญิงที่มีอายุต่ำกว่า สิบห้าปีแล้วก็จะให้มีโทษจำคุกแต่หกเดือน ถึง ห้าปี และเสียค่าปรับยี่หลวง 5.000 กีบ ถึง 100.000 กีบ¹¹

มาตรา 166/3 ทุกคนที่ได้กระทำให้เสียชื่อเสียง ในความสงบต่อหน้าประชาชนแล้ว ก็จะถูกลงโทษจำคุกแต่ สองเดือนถึงหนึ่งปี เสียค่าปรับยี่หลวง 5.000 กีบ ถึง 50.000 กีบ¹²

มาตรา 166/4 จะให้ถือว่าเป็นผู้ค้าโสเภณี และจะถูกลงโทษจำคุก ตั้งแต่ หกเดือน ถึง ห้าปี และเสียค่าปรับยี่หลวง ตั้งแต่ 50.000 กีบ ถึง 500.000 กีบ และผู้ชายหรือหญิงคนใด:

1. ที่โดยวิธีหนึ่ง ได้มีเจตนาช่วยเหลืออุดหนุน หรือป้องกันเพื่อให้คนอื่นเป็นโสเภณี หรือให้การชักชวนยี่ว่ยู่เพื่อการโสเภณี
2. ที่โดยรูปใดรูปหนึ่ง ได้แบ่งปันเอาผลต่างๆ อันมาจากการค้าโสเภณีของคนอื่น หรือได้รับเงินอนุกุล จากบุคคลที่เป็นโสเภณีเป็นปกติ
3. ที่ได้มีเจตนาอยู่กินกับบุคคลหนึ่งที่เป็นโสเภณีเป็นปกติ
4. ที่ได้มีการติดต่อเป็นปกติกับบุคคลหนึ่ง หรือหลายคนที่เป็นโสเภณีนั้นจะนำหลักฐานมายืนยันรายได้อันสมกับการครองชีพของตนไม่ได้
5. ที่ได้รับเอา ฝักฝืน หรือสนับสนุนบุคคลหนึ่ง ถึงจะพ้นอายุ 18 ปีแล้วและด้วยความสมยอมของผู้นั้นก็ตาม เพื่อการโสเภณี หรือได้ให้ผู้นั้นเป็นโสเภณีหรือเป็นคนเลง
6. ที่ได้เป็นสื่อในสถานใดสถานหนึ่งระหว่างบรรดาบุคคลที่เป็นโสเภณี หรือเป็นคนเลง และบรรดาบุคคลที่หาประโยชน์จาก หรือให้รางวัลแก่โสเภณีหรือการเลงของคนอื่น

⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 163.

⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 164.

⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 165.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 166/1.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 166/2.

¹² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 166/3.

7. ที่ด้วยการข่มขู่ การบีบบังคับ การออกอุบาย หรือด้วยทุกวิธีอื่นๆ ได้ขัดขวางกิจการแห่ง การตักเตือน การควบคุม การช่วยเหลือ หรือการฝึกฝนตนใหม่ ซึ่งบรรดาองค์การที่มีคุณวุฒิ ได้ลงมือทำเพื่อเป็นประโยชน์แก่บรรดาบุคคลที่เป็นโสเภณี หรืออยู่ในชั้นอันตรายจะเป็นโสเภณี

การพยายามกระทำความผิดต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ในมาตรานี้ ก็จะทำให้มีโทษที่ได้กล่าวไว้สำหรับความผิดนั้น¹³

มาตรา 166/5 บรรดาโทษที่ได้กล่าวไว้ในมาตราก่อนนี้ ก็จะได้ทวีขึ้นสองเท่า ในกรณีที่

1. ได้กระทำความผิดต่อเด็กที่ยังพ้น 18 ปี
2. ได้กระทำความผิดด้วยการข่มขู่ การบังคับ การใช้ความรุนแรง การทำร้ายร่างกาย การใช้อำนาจเกินขอบเขต หรือการหลอกลวง
3. ผู้กระทำความผิดได้มีอาวุธอย่างประจักษ์ตา หรืออย่างลับ
4. ผู้กระทำความผิดเป็นสามี พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง บุพการี หรือบุคคลที่มีอำนาจต่อผู้เสียหาย
5. ผู้กระทำความผิดโดยหน้าที่ของตน ๗ ได้ถูกเรียกให้มาร่วมมือในการต่อสู้การโสเภณี ในการป้องกันสุขภาพ หรือในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประชาชน
6. ได้กระทำความผิดต่อบุคคลหลายคน
7. บรรดาผู้เสียหายเนื่องด้วยความผิด ได้ถูกให้เป็น หรือช่วยๆ ให้เป็นโสเภณี อยู่นอกดินแดนพระราชอาณาจักร

8. บรรดาผู้เสียหายเนื่องด้วยความผิด ได้ถูกให้เป็น หรือช่วยๆ ให้เป็นโสเภณี เมื่อพวกเกี้ยวมาถึง หรือในเวลาอันให้การมาถึงของพวกเกี้ยว ในดินแดนพระราชอาณาจักร

9. มีผู้ต้นเหตุ ผู้กระทำความผิดเดียวกัน หรือสมรู้ร่วมคิดหลายคน ได้กระทำความผิดนั้น¹⁴

มาตรา 167. การกระทำความผิดในฐานมิตรสาจาร นั้น จะเอาออกกว่ากล่าวต่อหน้าศาล ก็ต้องให้มีใบฟ้องผู้เป็นสามี หรือภริยา จึงว่ากล่าวได้

ผู้เป็นสามีมีสิทธิจะถอนฟ้องนั้น ก่อนเวลาศาลจะลงคำพิพากษาตัดสิน แต่ว่าการที่ผู้เป็นสามีได้ถอนฟ้องดังนี้ ก็ไม่เป็นข้อทำให้เลิกโทษแก่ชายผู้นั้นได้ ผู้เป็นภริยาก็มีสิทธิถอนฟ้องได้เหมือนกัน¹⁵

มาตรา 168. ถ้าสืบเห็นเป็นจริงว่าผู้ใดทำมิตรสาจารด้วยมะเหลสี หรือเทวีของบรรดาเจ้าซึ่งมีนามแจ้งไว้ในมาตรา 92 (พระกษัตริย์ องค์มกุฎราชกุมาร หรือเจ้ามหาอุปราช ตลอดถึงเจ้าจำปา

¹³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 166/3.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 166/4.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 167.

ลัก และสมาชิกคณะรัฐบาล) บุคคลผู้นั้นก็จะถูกลงโทษจำคุกแต่ หนึ่งปี ถึง ห้าปี และเสียค่าปรับย
หลวงที่ได้พิกักไว้ในมาตรานั้นด้วยหญิงมิตรสาจาร ต้องโทษเสมือนกันกับชายผู้¹⁶

มาตรา 169. ผู้หญิงที่มีสามีแล้ว ซึ่งมีหลักฐานว่าได้กระทำมิตรสาจารแล้ว ก็จะถูกลงโทษ
จำคุกแต่สามเดือน ถึงสองปี และเสียค่าปรับหลวงแต่ 3.000 กีบ ถึง 10.000 กีบ¹⁷

มาตรา 170. ผู้ชายที่มีภริยาแล้วทุกคนที่ได้กระทำผิดมิตรสาจาร อยู่ในเรือน ซึ่งภริยาตนอยู่
ด้วยกัน ก็จะได้ถูกลงโทษเสียค่าปรับหลวงแต่ 5.000 กีบ ถึง 50.000 กีบ

ตามแต่กรณี หญิงผู้ที่จะถูกลงโทษจำคุกและเสียค่าปรับหลวง ที่ได้กล่าวไว้ในมาตราก่อน
นี้ มาตราใดมาตราหนึ่ง¹⁸

มาตรา 171. ถ้าผู้เป็นสามีหากพบภริยาของตนทำมิตรสาจาร แล้วได้ฆ่าภริยาและชายผู้
นั้นตายคาที่ ผู้เป็นสามีก็จะต้องโทษจำคุกแต่หนึ่งปีไปถึงห้าปี

ถ้าผู้เป็นสามีไม่นำส่งภริยามิตรสาจาร และชายผู้ไปยังอาญาสิทธิ์ โดยได้ผูกหรือกักขังเขา
ไว้แล้วเจตนาทุบตีเขาจนให้ตายไป โทษของผู้เป็นสามีก็จะทวีขึ้น แต่ห้าปี ถึงสิบปี

โทษเรานั้นก็จะได้ลงแก่ภริยา ซึ่งได้พบจอบสามีทำมิตรสาจารอยู่ในเรือนของตนอยู่ถ้า
ภริยานั้นได้กระทำผิดดังกล่าวมาข้างบนนี้¹⁹

มาตรา 172. ถ้าผู้หญิงผู้หนึ่งได้ถูกลงโทษสามครั้งแล้ว ฐานทำมิตรสาจารกับบุคคลสาม
คนต่างๆ กัน สามีผู้ถูกดูหมิ่น ก็จะไม่มีความผิดฟ้องร้องได้อีกเลย

ถ้าสามีหากฟ้องร้องใหม่อีกก็จะได้ถือว่าได้ส่งเสริมให้ภริยาตนทำมิตรสาจารและก็จะถูก
ลงโทษจำคุกแต่หกเดือนถึงห้าปี และเสียค่าปรับหลวงแต่ 50.000 กีบ ถึง 500.000 กีบ²⁰

มาตรา 173. บุคคลผู้ใดซึ่งมีหลักฐานว่า ได้เป็นสื่อเพื่อทำความสะดวกให้ผู้หญิงที่มีสามี
แล้ว ทำมิตรสาจารนั้นก็จะได้รับโทษต่างๆ ที่กล่าวไว้ในมาตรา 166/4 ²¹

มาตรา 174. ในกรณีที่เกิดเหตุต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ในมาตราก่อนนี้ได้เกิดขึ้นในเวลาสามี
ไปเป็นผ้าขาวจำศีลอยู่ในวัด โดยได้รับความสมยอมของภริยาแล้ว ภริยานี้ก็จะได้รับโทษฐานกระทำ
มิตรสาจารทวีขึ้นสองเท่า²²

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 168.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 169.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 170.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 171.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 172.

²¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 173.

²² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 174.

มาตรา 175. ในความผิดตามมาตรา ก่อนนี้ หากเกิดขึ้นในเวลาสามปีไปจำคุกเป็นผ้าขาวอยู่ วัต โดยได้รับความสมยอมของภริยาและพ่อแม่ของภริยาตนแล้วนั้น พ่อและแม่ภริยานั้นก็จะต้อง จำคุกตั้งแต่สิบห้าวันไปถึงหนึ่งเดือน²³

มาตรา 176. ถ้าพ่อแม่หรือตา ยาย ปู่ ย่า จะมีฐานะเป็นญาติใกล้ชิดหรือญาติห่างๆก็ได้ ทำสังวาสชำเรากับลูกหรือหลานของตน ก็จะถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

ลูกหรือหลานนั้นก็ถูกลงโทษเช่นกัน เว้นแต่เมื่อเขาได้ยอมสังวาสชำเรานั้นโดยการข่มขู่ ข่มเหง ซึ่งเขาต่อสู้ป้องกันไม่ได้

ถ้าผู้กระทำผิดหากมีอายุเกินกว่า 60 ปีแล้ว โทษนั้นก็ลดลงเป็นได้รับโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปี ถึงสิบปี²⁴

มาตรา 177. บุคคลผู้ใดได้ทำชำเราภริยาของพ่อตน ภริยาของตา ยาย ปู่ ย่า พี่ น้อง ลูก อาน้ำ ของตน หรือได้ทำชำเรากับลูกผู้หญิงของพ่อ หรือแม่ของปู่ หรือแม่ย่า พ่อตา หรือแม่ยาย ของตน บุคคลผู้นั้นก็จะถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนไปถึงห้าปี ผู้หรือลูกผู้หญิง ซึ่งเป็นผู้สมรู้เป็น ใจก็จะต้องโทษนั้นเสมอกันก็จะถูกลงโทษเหมือนกันเมื่อสามปี หรือภริยาได้ทำชำเรากับลูกเก่าของ ภริยาหรือของสามีตน

บุคคลพวกใดโดยไม่นับถือตามมาตรา 8 แห่งกฎหมายแห่งลักษณะความแพ่ง ได้แต่งงาน เอาญาติของตนเป็นสามีภริยา บุคคลผู้นั้นก็จะถูกลงโทษเหมือนกัน²⁵

มาตรา 178. ถ้าสืบเห็นเป็นจริงว่า บุคคลผู้ใดทำชำเราผิดธรรมดา คือ การชำเราด้วยเพศ เดียวกัน หรือชำเราด้วยสัตว์เดรัจฉานก็ดี บุคคลผู้นั้นก็จะต้องโทษจำคุกแต่สามเดือนไปถึงสองปี²⁶

มาตรา 179. ครูผู้ชาย หรือครูผู้หญิง ที่ได้ร่วมประเวณีด้วยลูกศิษย์ผู้หญิง หรือลูกศิษย์ ผู้ชายของตนผู้หนึ่งแล้ว ก็จะได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึงสิบปี

ถ้าผู้กระทำผิดมีอายุเกินกว่า หกสิบปี แล้ว โทษจะก็จะถูกผ่อนผันลงเป็นโทษจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปีถึงห้าปี²⁷

มาตรา 180. บุคคลที่ได้ร่วมประเวณีกับหญิงสาวอายุต่ำกว่าสิบห้าปีแล้ว ก็จะถูกลงโทษ จำคุกตั้งแต่หนึ่ง ถึงห้าปี และเสียค่าปรับหลวงตั้งแต่ 5.000 กีบ ถึง 50.000 กีบ²⁸

²³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 175.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 176.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 177.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 178.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 179.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 180.

มาตรา 181. บุคคลทุกคนที่ได้หลอกลวง หรือทารุณ ได้ขโมย หรือได้ขโมยหญิงสาวอายุต่ำกว่า สิบหกปี หนีจากที่อยู่ของหญิงนี้แล้ว ก็จะได้ถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ ห้าปี ถึง สิบปี และเสียค่าพินัยหลวงตั้งแต่ 50.000 กีบ ถึง 500.000 กีบ

อย่างไรก็ดี ถ้าพ่อแม่หากสมยอมยกลูกสาวของตน ให้แต่งงานกับชายที่ขโมยเอาไป และถ้าหญิงสาวหากสมยอมแต่งงานแล้วก็จะได้รับโทษใดๆแต่ในกรณีที่หญิงสาวได้มีอายุเกินกว่า สิบห้าปีเท่านั้น ด้วยว่าถ้าหลุดอายุนี้แล้ว ให้ห้ามไม่ให้แต่งงานเว้นแต่จะมีการยกเว้นพิเศษ²⁹

เมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นว่ากฎหมายอาญาในยุคนี้ก็มีมาตรการที่หนักในการลงโทษผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งจะมีขั้นตอนของการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งราชอาณาจักรลาว

1. ตำรวจยุติธรรม

ในเขตอำนาจของศาลอุทธรณ์หนึ่ง ตำรวจยุติธรรมจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของอธิบดีอัยการประจำศาลอุทธรณ์นั้น³⁰ และมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานในทั่วประเทศอำนาจของศาลชั้นต้นที่สังกัด³¹ ในการดำเนินงานนั้น ถ้าหากกรณียังไม่ได้เปิดการสอบสวน ตำรวจยุติธรรมมีหน้าที่บันทึกว่าการกระทำผิดนั้นผิดต่อกฎหมายอาญามาตราใด จากนั้นก็ทำการรวบรวมพยานหลักฐาน และสืบหาตัวผู้กระทำผิด หากเมื่อใดเปิดการสืบสวนสอบสวนแล้ว ตำรวจยุติธรรมจะปฏิบัติตามกรมอบหมาย หรือตามคำสั่งของตุลาการสอบสวน (ผู้พิพากษาสอบสวน) หรือของศาล³² และภายหลังสำเร็จการสืบสวนสอบสวนแล้วต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้อัยการทราบ ในทุกการกระทำความผิดที่ตนได้พบเห็น ในทันทีทันใด³³

2. อัยการ

มีสถานะเป็นกรมที่ขึ้นกับกระทรวงยุติธรรม และมีผู้แทนประจำอยู่ตามศาลชั้นต่างๆ มีหน้าที่ฟ้องคดีอาญาต่อศาล และร้องขอให้เอากฎหมายมาปฏิบัติ ถ้าหากเห็นว่ามีความจำเป็น อัยการจะร้องขอให้ตุลาการสอบสวนหรือผู้พิพากษาเปิดการสอบสวนก็ได้ ทุกคำตัดสินคดีอาญาต้องได้อ่านต่อหน้าของผู้แทนกรมอัยการ สำหรับในเวลาปฏิบัติงานนั้น อัยการสามารถร้องขอ

²⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 181.

³⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แห่งราชอาณาจักรลาว, 2516: มาตรา 13.

³¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 18.

³² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 14.

³³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19.

กำลังจากแผ่นดิน (ตำรวจหรือทหาร) ได้โดยตรง³⁴ ผู้แทนของกรมอัยการมีความรับผิดชอบทุกอย่างต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

3. ตุลาการสอบสวน (ผู้พิพากษาสอบสวน)

ตุลาการสอบสวนถูกแต่งตั้งตามกฎหมายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามการเสนอของหัวหน้าศาลชั้นต้น กรณีที่ตุลาการสอบสวนประจำศาลชั้นต้นผู้หนึ่งผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หัวหน้าศาลชั้นต้นนั้นสามารถแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ทำหน้าที่ตุลาการสอบสวนชั่วคราวได้³⁵ ตุลาการสอบสวนมีหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญาในเขตอำนาจของศาลที่ตนสังกัด และไม่สามารถนั่งบัลลังก์ตัดสินคดีที่ตนได้ร่วมสอบสวนแล้วนั้นได้ ไม่เช่นนั้นคำตัดสินก็จะได้ไม่ได้³⁶ และตุลาการสอบสวนจะทำการสอบสวนได้ก็ต่อเมื่อภายหลังได้รับสำนวน และคำร้องขอให้ทำการสอบสวนจากอัยการ³⁷ ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น หากเห็นว่ามีความจำเป็น ตุลาการสอบสวนมีอำนาจออกหมายอาญาได้

ในการเอาคำให้การของพยานโดยตุลาการสอบสวน นั้นตุลาการสอบสวน ต้องออกคำสั่งให้ พนักงานของกำลังแผ่นดิน หรือตาแสงและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้เรียกทุกๆคน ซึ่งเห็นว่าคำให้การจะเป็นประโยชน์ ให้เอาสำเนาหมายเรียกฉบับหนึ่งมอบให้บุคคลเหล่านั้น³⁸

ในการสอบสวนโดยตุลาการสอบสวนนั้นจะเป็นการสอบสวนสำหรับความผิดร้ายแรง ที่มีโทษในสถานหนัก หรือมหันตโทษนั้น จำเป็นต้องมีการสอบสวนโดยตุลาการสอบสวนในเขตอำนาจของศาลนั้น เว้นแต่กรณีมีข้อยกเว้นเป็นพิเศษ สำหรับความผิดที่มีโทษเล็กๆ น้อยๆ จะไม่มีการสอบสวนโดยตุลาการสอบสวนเลย³⁹ อย่างไรก็ตาม ตุลาการสอบสวนจะทำการสอบสวนได้ ก็ต่อเมื่อได้รับคำร้องขอให้ทำการสอบสวนจากอัยการเสียก่อน แม้ความผิดนั้นจะมีโทษในสถานหนัก หรือโทษปานกลางก็ตาม ใ้ว่าตุลาการสอบสวนต้องการสอบสวนเวลาใดก็จะทำได้ตามใจชอบ⁴⁰ ในเวลาที่ตุลาการอัยการทำการสอบสวนอยู่นั้น ถ้าหากอัยการได้รับคำร้องขอจากผู้ถูกกล่าวหา หรือโจทก์ทางแพ่ง อัยการมีอำนาจร้องขอให้หัวหน้าศาล ถอนสำนวนคดีออกจากตุลา

³⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 1 และ 2.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 40.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 39.

³⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 31.

³⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 90.

³⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 68.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 69.

การสอบสวนผู้นั้น แล้วมอบให้ตุลาการสอบสวนผู้ใหม่ดำเนินการต่อไปก็ได้⁴¹ ตุลาการสอบสวนมีอำนาจดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้ได้ความจริง และเป็นประโยชน์ แต่ต้องชอบด้วยกฎหมาย⁴² เมื่อสำเร็จการสอบสวนแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการสอบสวนตามคำร้องขอของอัยการ หรือ จากการยื่นคำร้องขอของโจทก์ทางแพ่งหรือของผู้เสียหาย ตุลาการสอบสวนจะออกคำสั่งให้ส่งสำนวน และผลของการสอบสวนนั้นไปให้อัยการในทันทีทันใด เพื่อให้อัยการสั่งคดีต่อไป⁴³

4. การฟ้องคดีต่อศาล

กรมอัยการมีหน้าที่ในการฟ้องคดีอาญาต่อศาล และร้องขอให้นำเอากฎหมายออกมาปฏิบัติ ดังที่กล่าวมาในข้างต้น สำหรับการฟ้องคดีอาญาในศาลประนอม (ศาลอำเภอ) ไม่มีการสอบสวนโดยตุลาการสอบสวน และผู้ทำหน้าที่ฟ้องคดีต่อศาลแทนกรมอัยการนั้น ได้แก่ตำรวจยุติธรรมผู้หนึ่ง ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากหัวหน้าอัยการประจำศาลอุทธรณ์ ซึ่งที่ศาลประนอมนั้นตั้งอยู่⁴⁴ ในกรณีพิเศษ สำหรับการพิจารณาคดี หัวหน้าศาลประนอม จะเรียกนายอำเภอ หรือผู้รองนายอำเภอ มาทำหน้าที่ฟ้องคดีแทนกรมอัยการก็ได้⁴⁵

สำหรับศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ (ศาลฎีกา) จะมีผู้แทนกรมอัยการประจำอยู่ เพื่อทำหน้าที่ในการรับคำร้อง คำแจ้งเหตุ และพิจารณาในสิ่งที่ควรจะทำต่อไป⁴⁶ เพื่อความสำเร็จในการทำงาน อัยการจะเป็นผู้ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของบรรดาตำรวจ ที่อยู่ในเขตอำนาจของตน⁴⁷ หลังจากได้รับสำนวนคดีจากตำรวจยุติธรรมแล้ว อัยการจะเป็นผู้ทำหน้าที่กั้นกรอภยานหลักฐาน แล้วส่งคดีตามความเหมาะสม หากคดีอยู่ในเขตอำนาจของอัยการที่จะฟ้องต่อศาลได้ อัยการก็จะทำการฟ้อง หากกรณีนี้เห็นสมควรส่งให้ตุลาการสอบสวนทำการสอบสวน อัยการก็จะร้องขอให้ตุลาการสอบสวนทำการสอบสวน

ภายหลังที่ได้รับสำนวนคดีจากตุลาการสอบสวนแล้ว อัยการก็จะทำหน้าที่ฟ้องคดีต่อศาลตามเขตอำนาจของตน นอกจากที่กล่าวมานี้ อัยการยังมีอำนาจในการขออุทธรณ์คดี จากศาลชั้นของตนหรือชั้นต่ำกว่า ไปหาศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีที่สูงกว่า โดยทั่วไปแล้วอยู่ตามศาลชั้นต่างๆ จะมีผู้แทนของกรมอัยการ เช่น อธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์ อธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 73.

⁴² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 70 วรรค 1.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 69 วรรค 4 และมาตรา 75.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 37 วรรค 1.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 38.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 32.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 33.

อัยการประจำศาลชั้นต้น ส่วนตำรวจยุติธรรม ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์ให้ประจำศาลประนอม บรรดาผู้แทนของกรมอัยการดังกล่าว นั้น จะเป็นผู้ทำการฟ้องคดีในศาลชั้นต่างๆ ตามเขตอำนาจของตน สำหรับผู้เสียหายไม่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาโดยตรงได้ แต่สามารถยื่นคำร้องขอเป็นโจทก์ทางแพ่งอันเป็นเหตุให้อัยการต้องฟ้องคดีต่อศาล

5. การพิจารณาคดีอยู่ศาล (ตุลาการสอบสวนคือศาลชั้นสอบสวนชั้นต้น)

ศาลเป็นองค์กรพิพากษา มีอำนาจหน้าที่พิพากษาคดีอาญาตั้งแต่คดีลหุโทษจนถึงคดีอุกฉกรรจ์ ศาลเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมมีฐานะเท่าเทียม โดยประกอบด้วยศาลประนอม (ศาลอำเภอ) ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัด) ศาลอุทธรณ์ (มี 3 ภาค) และศาลอุทธรณ์ (ศาลฎีกา) ซึ่งนำเอาระบบไต่สวนมาใช้ เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายซีวิลลอว์ที่ประเทศฝรั่งเศสเป็นแม่แบบนำเข้ามาปกครองประเทศลาว และคดีอาญาที่จะขึ้นสู่ศาลได้ต้องมาจากการสั่งฟ้องของอัยการเท่านั้นเพราะให้หลักการดำเนินคดีโดยรัฐ ราษฎรหรือผู้เสียหายไม่มีอำนาจฟ้องคดีโดยตรง เพียงแต่ขอให้เป็นโจทก์ร่วมในกรณีคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ในการพิจารณาคดีอยู่ศาลนั้น ตุลาการ (ผู้พิพากษา) ที่ทำการพิจารณาคดีจะไม่ใช้คนเดียวเหมือนกับตุลาการสอบสวนคดีดังกล่าว และก่อนจะทำการไต่สวนในศาล ถ้ามีพยานศาลจะให้พยานทำการสาบานตัวว่าจะพูดตามความเป็นจริงเสียก่อนให้การ⁴⁸ ในเวลาทำการไต่สวนในศาล แต่สำหรับพยานที่เป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบหกปี ให้การโดยไม่ต้องสาบานตัว⁴⁹ หลังจากนั้นหัวหน้าศาลจะทำการดำเนินการไต่สวนจนกระทั่งสำเร็จภายใต้การกำกับดูแลของหัวหน้าศาล

4.2.2 ในสมัยที่ลาวได้รับเอกราช และเปลี่ยนแปลงการปกครองจากราชอาณาจักรมาเป็นระบอบ ส ป ป ลาว ปี ค.ศ. 1975-1990

ในวันที่ 2 ธันวาคม ปี ค.ศ. 1975 พระมหากษัตริย์ทรงออกมาประกาศสละบัลลังก์ และลบล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ แล้วประกาศให้ลาวเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยให้สมเด็จเจ้าสุภานุวงศ์ ดำรงตำแหน่งประธานประเทศ และประธานสภาประชาชนสูงสุด (ประธานรัฐสภา) ส่วนพระมหากษัตริย์มารับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาประธานประเทศ และแต่งตั้ง ท่าน ไทสร พรมวิหาน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่วนสมเด็จ เจ้าสุวรรณพรมมา (พี่ชายของ สมเด็จเจ้าสุภานุวงศ์) ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยราชอาณาจักร มารับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี จากนั้นมากฎหมายทุกฉบับตลอดถึงรัฐธรรมนูญของ

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 383.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 384.

รัฐบาลสมัยพระราชอาณาจักร ที่ไม่เหมาะสม และไม่เชื่ออำนาจในการบริหารประเทศ ก็ถูกยกเลิกทั้งหมด ในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975 แล้วตรารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ออกมาใช้ ซึ่งในช่วงระยะที่เตรียมการตรารัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้นได้มีคำสั่ง เลขที่ 53 / น ย ลงวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 1976 ของสำนักนายกรัฐมนตรี

(พ ร ก) เกี่ยวกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมออกมาใช้เป็นการชั่วคราวในคำสั่งฉบับนี้ ส่วนมากจะบัญญัติในเรื่องขั้นตอน และวิธีพิจารณาความอาญา เช่น การสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้อง และการตัดสินคดีอาญา แต่ก็ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการในการคุ้มครองสิทธิเด็กไว้

4.2.3 สรุปวิวัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศลาว

การศึกษาถึงวิวัฒนาการ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศลาวดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตของสังคมลาวตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมันยังแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าด้านอารยธรรมทางกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมของลาวอีกด้วย ซึ่งเริ่มจากที่ไม่มีกฎหมาย ไม่มีศาล ไม่มีกระบวนการยุติธรรมเหมือนเช่นปัจจุบัน จนค่อยๆปรากฏเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาทีละน้อยและพัฒนาาเรื่อยๆ ถึงว่าปัจจุบันแม้จะยังไม่ทันเทียบเคียงกับนานาอารยประเทศได้ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนและเงื่อนไขพร้อมๆกับระยะเวลาในการพัฒนาประเทศชาติแล้ว ก็ถือว่าประเทศลาวนั้นมีวิวัฒนาการทางด้านกระบวนการยุติธรรมไปในทางที่ดีขึ้นพอสมควร ในเรื่องของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน และขั้นตอนของการดำเนินคดี ถ้าดูจากวิวัฒนาการแล้วจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

4.3 ปัญหาของเด็กที่ถูกกระทำผิดทางเพศตามที่ปรากฏในสังคมปัจจุบันในประเทศลาว

ประเทศลาวมีการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ เช่นเดียวกับประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ปัจจุบันนี้มีไม่ใช่แต่เพียงเด็กผู้หญิงเท่านั้นที่ถูกทำร้าย และแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบต่างๆ อันเป็นผลให้ต้องถูกกระแทกกระทอนทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่เด็กผู้ชายก็ต้องตกเป็นเหยื่อของการกระทำดังกล่าวด้วยเช่นกัน การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กได้ทวีความรุนแรง และซับซ้อนยิ่งขึ้น เนื่องจากมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติ ถึงแม้ว่าประเทศลาว จะได้พยายามปราบปรามการละเมิดกฎหมายดังกล่าว แต่ก็ยังคงไม่ประสบผลสำเร็จ และสถานการณ์กลับยิ่งเลวร้ายลงกว่าเดิม สาเหตุสำคัญเนื่องจากกฎหมายของลาวในเรื่องกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายอาญา และกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กยังคงมีข้อบกพร่องอยู่ ตัวอย่างเช่นกฎหมายอาญามีได้

บัญญัติให้การข่มขืนกระทำชำเราเด็กผู้ชายเป็นความผิด และถึงแม้ในกรณีการกระทำอื่นที่กฎหมายอาญาบัญญัติเป็นความผิด กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับก็มีได้ให้ความคุ้มครอง และกำหนดกระบวนการสอบสวนและการพิจารณาที่เหมาะสมเพียงพอ จึงส่งผลให้เด็กที่เป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางเพศผู้เคราะห์ร้ายไม่กล้าออกมาเรียกร้องสิทธิทางกฎหมาย

ด้วยตระหนักถึงความรุนแรง ของปัญหาที่เกิดจากความบกพร่องของกฎหมายดังกล่าวผู้ศึกษาจะนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย ขั้นตอน วิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วย การปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก

4.3.1 กฎหมายอาญา

นอกจากบทบัญญัติทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญา ที่ให้ความคุ้มครองสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิต และเสรีภาพของเด็กเสมือนเช่นเดียวกันกับผู้ใหญ่แล้ว ยังมีบทบัญญัติโดยเฉพาะเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อเด็กโดยเฉพาะในบางมาตรา ดังเช่น

ความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่นความผิดฐาน ข่มขืนกระทำชำเรา มาตรา 119 (ใหม่) ที่วางหลักว่าบุคคลผู้ใดหากได้ใช้กำลัง ใช้อาวุธบังคับขู่เข็ญ ใช้อายสลับ ใช้สิ่งมีนเมา หรือ ใช้วิธีอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อกระทำชำเรา ด้วยการข่มขู่ผู้หญิงที่ไม่ใช้ภริยาของตน จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพ จำคุกตั้งแต่ ห้าปี ถึง สิบปี และจะถูกปรับตั้งแต่ 1.000.000 กีบ ถึง 5.000.000 กีบ

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดหากได้ข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงที่มีอายุ แต่ สิบห้าปี ห้า สิบแปดปี ที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลของตน หรือ ในการรักษาของตน จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพ จำคุกตั้งแต่ ห้าปี ถึง สิบปี และจะถูกปรับตั้งแต่ 2.000.000 กีบ ถึง 10.000.000 กีบ

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดหากได้ข่มขืนกระทำชำเรา ด้วยวิธีโหดเหี้ยม ข่มขืนกระทำชำเราเด็กที่มีอายุต่ำกว่า สิบห้าปี ได้ทำร้ายร่างกายผู้หญิงในเวลาข่มขืน หรือทำให้ผู้หญิงพิการตลอดชีวิต หรือ เสียชีวิต จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุกตั้งแต่ เจ็ดปี ถึง สิบห้าปี และจะถูกปรับตั้งแต่ 5.000.000 กีบ ถึง 15.000.000 กีบ

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดหากได้ข่มขืนกระทำชำเราแล้วได้ฆ่าผู้หญิงนั้น จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพ จำคุกตั้งแต่ สิบห้าปี ถึง ยี่สิบปี และจะถูกปรับตั้งแต่ 10.000.000 กีบ ถึง 20.000.000 กีบ หรือ ตัดอิสระภาพจำคุกตลอดชีวิต หรือ ประหารชีวิต

ความพยายามก่อการกระทำผิด ก็จะถูกลงโทษ

ความผิดฐานการกระทำชำเราเด็ก ตามมาตรา 121 (ใหม่) วางหลักว่า บุคคลผู้ใดหากได้เสปสมกับเด็กหญิง หรือเด็กชายที่มีอายุต่ำกว่า สิบห้าปี จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึง ห้าปี และจะถูปรับ ตั้งแต่ 2.000.000 กีบ ถึง 5.000.000 กีบ

ความผิดฐาน การค้าโสเภณี ตามมาตรา 123 (ใหม่) วางหลักว่า บุคคลผู้ใดหากหารายได้ด้วยการค้าโสเภณีจะในรูปการใดก็ตามจะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุกตั้งแต่หกเดือน ถึงสามปี และจะถูปรับตั้งแต่ 5.000.000 กีบ ถึง 10.000.000 กีบ

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดหากได้ถือเอาการค้าโสเภณีเป็นอาชีพ หรือเอาผู้หญิงอายุไม่ถึง 18 ปีเป็นโสเภณี หรือบังคับผู้หญิงที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลของตน ให้เป็นโสเภณี จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุก ตั้งแต่ สามปี ถึงห้าปี และจะถูปรับตั้งแต่ 10.000.000 กีบ ถึง 50.000.000 กีบ

ความผิดฐานกระทำอนาจาร ที่วางหลักว่า นอกจากการกระทำที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 199 ของประมวลกฎหมายอาญานี้ บุคคลผู้ใดหากได้กระทำที่แตะต้องถึงความอับอายทางเพศของบุคคลอื่น โดยฝืนใจของผู้นี้ จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพ จำคุก ตั้งแต่หกเดือน ถึงสามปี หรือคุมประพฤติ และจะถูปรับตั้งแต่ 100.000 กีบ ถึง 500.000 กีบ

นอกจากความผิดในประมวลกฎหมายอาญาที่ได้กำหนดความผิด เกี่ยวกับเพศที่กระทำต่อเด็กแล้วยังได้กำหนดความผิดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กเช่น มาตรา 86 การเผยแพร่สิ่งลามกเด็ก บุคคลผู้ใด หากได้ ผลิต จำหน่าย เผยแพร่ นำเข้า ส่งออก แสดง หรือขายหนังสือ รูป วีดิโอเทป วีซีดี ดีวีดี และสิ่งอื่นที่ลามกเด็ก จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปี ถึงสามปี และจะถูปรับตั้งแต่ 2.000.000 กีบ ถึง 6.000.000 กีบ

มาตรา 89 การร่วมเพศกับเด็ก บุคคลผู้ใด หากได้ร่วมเพศกับเด็กหญิง หรือเด็กชาย ที่มีอายุต่ำกว่า สิบแปดปี ลงมาหาสิบห้าปี ด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือตอบสนองผลประโยชน์ด้วยรูปการใดรูปการหนึ่ง จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุกตั้งแต่ สามเดือน ถึงหนึ่งปี หรือคุมประพฤติและจะถูปรับตั้งแต่ 1.000.000 กีบ ถึง 2.000.000 กีบ

บุคคลผู้ใดหากได้ร่วมเพศกับเด็กหญิงหรือเด็กชาย ที่มีอายุต่ำกว่า สิบห้าปี ลงมา หา สิบสองปี ด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือตอบสนองผลประโยชน์ด้วยรูปการใดหนึ่ง จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปี ถึงห้าปี และจะถูปรับตั้งแต่ 2.000.000 กีบ ถึง 5.000.000 กีบ

บุคคลผู้ใดหากได้ร่วมเพศกับเด็กหญิง หรือเด็กชาย ที่มีอายุต่ำกว่า สิบสองปี จะด้วยรูปการใดก็ตาม ถือว่าเป็นการข่มขืนกระทำชำเราเด็ก และจะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุก ตั้งแต่ เจ็ดปี ถึง สิบห้าปี และจะถูปรับ ตั้งแต่ 7.000.000 กีบ ถึง 15.000.000 กีบ

บุคคลผู้ใดหากได้เสนอ รับเอา จัดหา หรือสนองเด็กที่มีอายุต่ำกว่า สิบแปดปี ลงมาให้เป็น โสเภณี ถือว่าเป็นการกระทำผิด และจะถูกลงโทษ ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 134 (ใหม่) ของ กฎหมายอาญา

มาตรา 90 บุคคลใดหากได้กระทำความผิด ในสถานการณ์การค้าเด็ก จะถูกลงโทษตัดอิสระภาพจำคุก แต่ ห้า ปี ถึง สิบห้าปี และจะถูกปรับ ตั้งแต่ 10.000.000 กีบ ถึง 100.000.000 กีบ และจะถูกปรับ ทรัพย์สินตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 34 ของกฎหมายอาญา

จากบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อเด็กโดยเฉพาะที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ ว่า มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งคุ้มครองเด็กที่อ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งด้อยในความรู้สึกรู้จักคิด อันอาจทำให้ถูกหลอกลวงได้ง่าย ฉะนั้นความผิดบางฐานจึงบัญญัติโทษไว้รุนแรงกว่า การกระทำ ต่อผู้เสียหายที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งมีสติปัญญา ร่างกายแข็งแรง สามารถป้องกันตนเองได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนั้นยังบัญญัติว่า แม้เด็กจะยินยอมหรือเต็มใจ ผู้กระทำก็มีความผิดซึ่งเป็นการเพิ่มความ คุ้มครองแก่เด็กและเยาวชนมากขึ้น จากปัญหาข้ออ้างของผู้กระทำความผิดที่จะอ้างความยินยอม ของผู้เสียหาย เพื่อที่ตนจะได้ไม่ต้องรับผิด เช่น ความผิดฐานกระทำชำเราเด็ก หากเด็กนั้นยินยอม ผู้กระทำก็ไม่มีความผิด แต่หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี แม้ว่าเด็กนั้นจะยินยอม หรือไม่ก็ตามก็มีความผิดฐานนี้ และหากเป็นการกระทำต่อเด็กหญิงอายุไม่เกิน 12 ปี ผู้กระทำผิด ย่อมรับโทษหนักขึ้น

นอกจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการในการพิจารณาความ อาญาสำหรับผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ซึ่งจะได้กล่าวในตอนต่อไป

4.4 ขั้นตอนดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่

4.4.1 การสืบสวนสอบสวนคดีในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ในขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวน ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของลาว หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายทั้งปวงที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และอัยการประชาชน ได้ดำเนินการต่อกับความผิดที่ได้กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง คือ พิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือ ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษตามที่ได้กำหนดไว้ ในกฎหมาย และนอกจากการนำใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน และนำเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษแล้วนั้น ในการดำเนินคดีอาญาสำหรับกฎหมายของประเทศ ลาวแล้ว นอกจากจะดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วสำหรับการกระทำผิด

อาญาที่เด็กตกเป็นผู้เสียหายหรือพยานนั้น ในการดำเนินคดีของเจ้าพนักงานต้องได้ประสมประสานระหว่างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก

จากความหมายของการสืบสวนสอบสวนตามที่กฎหมายบัญญัติดังกล่าวข้างต้น การสืบสวนสอบสวนจึงต้องกระทำไปด้วยความบริสุทธิ์และเป็นกลางและยุติธรรม ในการแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย และต้องยึดหลักการฟังความทุกฝ่าย เนื่องจากสืบสวนสอบสวนเป็นการรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งดำเนินการไปเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดที่ถูกล่ามหา

ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา ได้กำหนดหลักการ ขั้นตอน วิธีการ ของการสืบสวน

การเริ่มการสอบสวนของเจ้าหน้าที่เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น หรือมีการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวนจะเริ่มการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ตามกฎหมายว่าด้วยการพิจารณาความอาญาตามมาตรา 39 เมื่อได้รับแจ้งความอย่างหนักแน่นเกี่ยวกับการกระทำผิด หรือพบเห็นร่องรอยของการกระทำผิดแล้ว เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนต้องรายงานให้อัยการประชาชนทราบภายใน 24 ชั่วโมง

ถ้าหากเห็นว่าเป็นคดีสำคัญ ต้องรายงานในทันที ในกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วน ต้องได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนนั้น หัวหน้าองค์การสืบสวนสอบสวน ต้องออกคำสั่งเปิดการสืบสวนสอบสวน ตามมาตรา 37 “ในกรณีที่มีข้อมูลโดยชัดแจ้งเกี่ยวกับการกระทำผิด หัวหน้าองค์การสืบสวนสอบสวน อัยการประชาชน ต้องออกคำสั่งเปิดการสืบสวนสอบสวน ในขอบเขตสิทธิอำนาจของตน

ในกรณีที่หัวหน้าองค์การสืบสวนสอบสวนเป็นผู้ออกคำสั่งเปิดการสืบสวนสอบสวน ต้องรายงานให้อัยการประชาชนทราบในทันที” ไปพร้อมๆ กันนั้น เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนต้องนำใช้มาตรการการสืบสวนสอบสวน และมาตรการกักกัน ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

นอกจากนั้นในมาตรา 37 ที่ได้กำหนดให้มีการสืบสวนสอบสวนโดยไม่ชักช้านั้นเป็นการคุ้มครองผู้ถูกหา ทำให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงข้อเท็จจริงได้เร็วว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำผิดด้วย เช่น “ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลโดยชัดแจ้งให้แก่การเปิดการสืบสวนสอบสวน หรือมีสาเหตุที่ทำให้การดำเนินคดีอาญาตกไปนั้น หัวหน้าองค์การสืบสวนสอบสวน อัยการประชาชนต้องออกคำสั่งไม่เปิดการสืบสวนสอบสวน และแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้บุคคล หรือการจัดตั้งที่ได้ฟ้องร้องหรือแจ้งความนั้นทราบ” ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ต้องหาอีกด้วย

ดังนั้นการสืบสวนสอบสวนจึงเป็นการค้นหาข้อเท็จจริง ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ และเพื่อมิให้ผู้บริสุทธิ์ถูกลงโทษและเพื่อปกป้อง ผู้เสียหายจากการกระทำ ความผิดทางอาญา โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ และอัยการประชาชนเป็นผู้มี หน้าที่สอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในสังคม หากมีการกระทำ ความผิดอาญาเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ สืบสวนสอบสวน (ตำรวจ) เป็นองค์กรแรกในกระบวนการยุติธรรมมีหน้าที่ในการรับผิดชอบ โดยตรงในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา กับผู้เสียหาย และผู้กล่าวหาว่าได้กระทำผิดตามข้อ กล่าวหาหรือไม่

4.4.2 สถานที่ทำการสืบสวนสอบสวน

ตามมาตรา 43 วรรค 5 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติไว้คือ เจ้าหน้าที่สืบสวน สอบสวน พนักงานสอบสวน จะสอบคำให้การนั้นต้องดำเนินการในห้องสืบสวนสอบสวนของ เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือพนักงานสอบสวนโดยเฉพาะ” ซึ่งโดยประสานกับมาตรา 45 ของ กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กนั้น นอกจากจะสอบคำให้การของเด็ก ในสถานที่ราชการของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะ แล้วยังต้องกระทำในห้องสัมภาษณ์เด็กเฉพาะ โดยปราศจากการรบกวน เพื่อเป็นการคุ้มครองเด็กไม่ปะปนกับคนอื่น ๆ ไม่ให้เด็กถูก กระทบกระเทือนจิตใจ ไม่ให้เด็กเกิดความรู้สึกสับสนและวุ่นวาย เกิดความรู้สึกอับอายซึ่งเป็นการ คุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ

4.4.3 การสอบปากคำ

ในการสอบปากคำเด็กตามมาตรา 44 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”ในการสอบ คำให้การของเด็ก ยังไม่ถึง สิบแปดปี คนหนวก คนใบ้ คนปัญญาอ่อน คนเสียจริตซึ่งไม่สามารถ ปฏิบัติสิทธิของตนได้นั้น ต้องมีการเข้าร่วมของผู้ปกป้อง ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้แทนอื่นๆ และ ยังมีกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของเด็กในมาตรา 45 ยังได้กำหนดไว้” คดีที่มี เด็กเป็นผู้เคราะห์ร้าย หรือเป็นพยานต้องเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การสืบสวนสอบสวน และ องค์การอัยการประชาชน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมเฉพาะเป็นผู้สัมภาษณ์โดยประสานสมทบกับนัก สังคมสงเคราะห์

ในการสัมภาษณ์เด็กนั้น องค์การสืบสวนสอบสวน และองค์การอัยการประชาชน ต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. มีวิธีการที่นุ่มนวล และเป็นมิตรต่อเด็กที่เป็นผู้ถูกเคราะห์ร้าย (ผู้เสียหาย) หรือเป็นพยาน
2. ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ปกป้อง เข้าร่วมกับเด็กทุกครั้ง ในเวลาสัมภาษณ์

3. ให้มีห้องสัมภาษณ์เด็กเฉพาะ โดยปราศจากการรบกวน
4. ถามเด็กด้วยคำพูดที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับอายุและความสามารถของเด็ก ในการจำแนกความถูกต้อง
5. มีวิธีการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เด็กมีการติดต่อกับผู้ต้องหา หรือจำเลย ในระยะเวลาที่สัมภาษณ์

4.4.4 บุคคลที่ควรอยู่กับเด็กในเวลาสอบปากคำ

ตามมาตรา 44 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความ และมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของเด็กได้กำหนดให้ ในเวลาสอบคำให้การของเด็กยังไม่ถึง 18 ปี จำต้องมีการเข้าร่วมของ ผู้ปกป้อง ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้แทนอื่นๆ เพื่อปกป้องเด็กทำให้เด็กไม่กลัวและกล้าที่จะเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเองและการให้มีพ่อแม่หรือบุคคลอื่นๆ ตามมาตรา 44 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กนี้ก็เพื่อจะ让他们เขาคอยให้การปกป้องทางด้านกฎหมายในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดี เพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของเด็ก

นอกจากนี้ในระยะเวลาที่ดำเนินคดีนั้นยังได้กำหนดมาตรการในการคุ้มครองเด็กเพื่อไม่ให้เด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายหรือพยาน ติดต่อกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในระยะเวลาที่สอบคำให้การ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กถูกข่มขู่จากผู้ต้องหา

ในเรื่องการสอบสวนจะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ ซึ่งในมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้อง และผลประโยชน์ของเด็กวรรคหนึ่งและสี่ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนและอัยการประชาชนต้องมีวิธีการที่นุ่มนวลและเป็นมิตรต่อเด็กที่เป็นผู้เสียหาย หรือเป็นพยาน และการถามเด็กด้วยคำพูดที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับอายุ และความสามารถของเด็กในการจำแนกความถูกต้อง

การใช้วิธีที่นุ่มนวล และเป็นมิตรนั้นเป็นวิธีการเพื่อทำให้ผู้เสียหายที่เป็นเด็กไว้วางใจกล้าที่จะเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่พนักงานสอบสวน

4.4.5 อำนาจในการสอบสวนผู้เสียหายและพยาน ผู้ต้องหา และบุคคลอื่น

เป็นการรวบรวมหลักฐานในการดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ที่สามารถสอบคำให้การ ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา และบุคคลอื่นๆ ที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ในคดี ตามมาตรา 15 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของพลเมืองความสงบเรียบร้อยของสังคม และหลักประกันความยุติธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับการแจ้งความเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา หรือพบเห็นร่องรอยการกระทำความผิด ต้อง

รายงานให้อัยการทราบภายใน 24 ชั่วโมง หากเป็นคดีที่มีความสำคัญหรือยุ่งยากต้องรายงานให้อัยการทราบโดยด่วน

พนักงานสอบสวนมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างกว้างขวาง หากเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นจะพิสูจน์ได้ว่า จำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ และการได้มาของพยานหลักฐานเหล่านั้น ต้องขอด้วยกระบวนการทางกฎหมาย และคำนึงถึงหลักเกณฑ์การรวบรวมพยานหลักฐานที่ดีที่สุด กล่าวคือ ต้องกระทำในกรอบของกฎหมาย และระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เช่น การสอบสวนผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยานจะต้องทำโดยไม่มีการชักจูง ให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการอื่นใดทั้งปวง ในการสอบสวนหรือการสอบปากคำ ต้องกระทำในสถานที่ราชการของตำรวจ

ในการสอบปากคำต้องกระทำเป็นรายบุคคล ห้ามมิให้กระทำโดยเผชิญหน้าตั้งแต่เริ่มต้นการสอบสวน เนื่องจากเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้ถูกสอบสวนมีโอกาสพูดคุ้ยหรือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกัน ในการเริ่มต้นการสอบสวน ก่อนอื่นต้องให้โอกาสแก่ผู้ต้องหาเล่ารายละเอียดของพฤติการณ์เกี่ยวกับคดีที่ผู้ต้องหาได้กระทำ หรือได้พบเห็น และในระหว่างนั้นห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ทำการสอบสวนซักถาม หรือพูดตัดความ หรือกระทำการอื่นใด ซึ่งอาจทำให้ผู้ต้องหาเกิดความสับสน แต่ควรวางวิธีการช่วยผู้ต้องหาลำดับเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน จากนั้นจึงตั้งคำถามตามที่ต้องการและเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี หลังจากสอบคำให้การของผู้ต้องหาหรือจำเลย เสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะทำการสอบคำให้การของผู้เสียหาย หรือพยานที่เป็นเด็กด้วยวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก

เมื่อเสร็จสิ้นจากการสอบสวน ถ้าเห็นว่าคดีควรจะจำหน่ายหรือปิดสำนวนพนักงานสอบสวนต้องออกคำสั่งจำหน่ายหรือปิดคดี พร้อมแจ้งให้อัยการทราบ แต่หากเห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอว่า ผู้ต้องหากระทำความผิด พนักงานสอบสวนต้องสรุปผลการสอบสวน พร้อมสำนวนคดี และของกลางให้อัยการ เพื่อส่งฟ้องคดีต่อไปตามมาตรา 23 ข้อ 7

4.5 การดำเนินการของอัยการในการสั่งฟ้องคดีอาญา

สำหรับประเทศไทยแล้วอาจกล่าวได้ว่าใช้ระบบการดำเนินคดีอาญา โดยรัฐเป็นผู้เสียหาย อันเนื่องจากการกระทำผิดอาญา ดังนั้น การดำเนินคดีอาญาจึงต้องอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐ แต่เพียงผู้เดียว ในการฟ้องคดีอาญามีแต่อัยการประชาชนเท่านั้นที่มีสิทธิสั่งฟ้องในฐานะเป็นโจทก์ในคดี ซึ่งอัยการต้องรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพยานหลักฐานในการกระทำผิดของผู้ต้องหาเป็นอย่างดี อันก่อให้เกิดความมั่นใจในการสั่งฟ้อง ทั้งให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้เสียหาย และผู้ต้องหา ทั้งสองฝ่ายจะได้เสนอพยานหลักฐานต่อศาล ทำให้การพิจารณาคดีของศาลถูกต้องและเป็นธรรม

ในระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศลาวนั้น ผู้เสียหายไม่มีอำนาจที่จะฟ้องคดีอาญาโดยตรง ยิ่งเป็นเด็กที่เป็นผู้เสียหายแล้ว ยิ่งไม่มีสิทธิที่จะขอเป็นทั้งโจทก์ทางแพ่งตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายเพราะผู้ที่จะเป็นโจทก์ทางแพ่งในคดีอาญาได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียหายคนนั้นมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ดังนั้นอาจจะเป็นผู้ปกป้อง พ่อแม่ ของเด็กจะขอยื่นคำร้องขอเป็นโจทก์ทางแพ่งในคดีอาญาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และเด็กผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ จะมีฐานะเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา

การสั่งฟ้องคดีอาญาต่อศาลนั้นเป็นการสัมฤทธิ์ผลแห่งการสืบสวนสอบสวนคดีของอัยการ และอัยการต้องเป็นผู้รวบรวมข้อเท็จจริงที่อัยการใช้ประกอบกันในการสั่งฟ้องคดี ตลอดถึงการที่อัยการจะใช้แถลงต่อศาล เพื่อให้ศาลลงโทษจำเลยอย่างเหมาะสมกับความผิดที่ได้กระทำโดยทั่วไปแล้วการฟ้องร้องคดีอาญาจะประกอบด้วยขั้นตอนการตรวจตาสำนวนคดี ขั้นตอนสรุปคดี ขั้นตอนการแถลงคดี และขั้นตอนการสั่งฟ้องคดีต่อศาลของอัยการประชาชน อันเป็นการส่งสำนวนคดีให้ศาลพิจารณาโดยผ่านการฟ้องของอัยการ ซึ่งการฟ้องคดีต่อศาลเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของศาล เนื่องจากถ้าไม่มีคำฟ้องของอัยการแล้วศาลก็จะมีอำนาจเอาคดีออกมาพิจารณาพิพากษาโดยลำพังได้ และคำสั่งฟ้องนี้ได้เปลี่ยนสถานะภาพผู้ต้องหาให้เป็นจำเลย เกือบทุกคดีที่ถูกฟ้องต่อศาลนั้นต้องเป็นคดีที่ได้ผ่านการสืบสวนสอบสวนประกอบหลักฐานของตำรวจ โดยได้รับการกลั่นกรองจากอัยการแล้ว เชื่อว่ามีความผิดตามข้อกล่าวหาและในฐานะเป็นโจทก์ที่เป็นตัวแทนของรัฐและสังคม จึงได้แถลงและฟ้องผู้ต้องหาให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษโดยผ่านขั้นตอนต่างๆ ตามกระบวนการทางกฎหมาย ดังนี้คือ

1. ขั้นตอนการตรวจตราและสั่งคดีของอัยการ

ตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา แห่ง สปป ลาว มาตรา 74 บัญญัติให้อำนาจอัยการ คือ เมื่ออัยการได้รับสำนวนคดีจากเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของตำรวจแล้วอย่างช้าไม่เกิน 15 วัน อัยการต้องตรวจตรา กลั่นกรองพยานหลักฐานและสั่งคดี การสั่งคดี การสั่งคดีของอัยการเป็นการดำเนินการเพื่อให้บุคคลที่มีเหตุผลน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดต้องถูกฟ้องร้อง เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีลงโทษบุคคลนั้นตามกฎหมายโดยที่อัยการมีอำนาจสั่งคดีดังนี้คือ

1. ถ้าหากเห็นว่าการสืบสวนสอบสวนคดียังไม่ครบถ้วน อัยการต้องออกคำสั่งส่งสำนวนคดีคืนไปให้ตำรวจ พร้อมด้วยคำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการสอบสวนเพิ่มเติม หรืออัยการจะเข้าร่วมการสอบสวน และในกรณีที่จำเป็นอาจเข้าร่วมดำเนินการสอบสวนด้วยตนเอง ซึ่งใน

กรณีนี้ถ้าการมีสิทธิที่จะออกหมายเรียกให้ผู้เสียหายที่เป็นเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ มาให้การ ในชั้นของอัยการได้ ตามมาตรา 73 ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของ สปป ลาว

แต่สำหรับคดีที่เด็กตกเป็นผู้เสียหายการเอาคำให้การของอัยการประชาชนจะกระทำในเวลา เอาคำให้การในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปกป้อง เจ้าหน้าที่ประชาสังคม เคราะห์ ตามมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก

2. ถ้าหากเห็นว่าไม่มีพื้นฐานซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 69 ของกฎหมายฉบับนี้ (อันเป็นเหตุให้มีการพักการดำเนินคดี) อัยการต้องออกคำสั่งให้พักการดำเนินคดี

3. ถ้าหากเห็นว่าไม่มีพื้นฐานซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 71 ของกฎหมายฉบับนี้ (อันเป็นเหตุให้มีการระงับคดี) อัยการต้องออกคำสั่งให้ระงับคดี⁵⁰

4. ถ้าหากเห็นว่ามาตรการที่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนของ อัยการใช้ไปนั้นยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย อัยการมีอำนาจเปลี่ยนแปลง หรือลบล้างมาตรการ ดังกล่าว

5. ถ้าหากเห็นว่าพยานหลักฐานในคดีครบถ้วน และเพียงพอที่จะใช้ยื่นผู้ต้องหาว่าได้กระทำความผิดอัยการก็ต้องออกคำสั่งฟ้อง พร้อมส่งพยานหลักฐาน และสำนวนต่อศาล

2 การสัมฤทธิ์ผลของการสืบสวน

ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาว การสรุปหรือการสั่งคดีของอัยการจะมี ขึ้นภายหลังที่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของตำรวจได้ส่งสำนวนการสอบสวน หรือสำนวนคดีมาให้ อัยการ หรือกล่าวได้ว่าภายหลังการสอบสวนได้เสร็จสิ้นแล้ว โดยทั่วไปแล้วผลของการสืบสวน สอบสวนเมื่อถึงที่สุดแล้ว ก็จะสิ้นสุดและสรุปได้ใน 2 รูปแบบ คือ การสัมฤทธิ์ผลของการสืบสวน สอบสวนโดยการสั่งให้ระงับคดี และการสัมฤทธิ์ผลของการสืบสวนสอบสวนโดยการฟ้องผู้ต้องหา ขึ้นศาล กล่าวคือ

(ก) การสัมฤทธิ์ผลของการสืบสวนสอบสวนโดยการสั่งให้ระงับคดี

การระงับคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 74 ของลาวนั้น หมายความว่าให้ยุติการเคลื่อนไหวใดๆ ที่แสวงหาการประกอบพยานหลักฐานในคดีอาญาอันถึงที่สุด ในเมื่อมี เหตุผลหนึ่งเหตุผลใดที่บัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 4 ซึ่งเป็นเงื่อนไขให้ ยกเว้นการดำเนินคดีอาญา หรือในเมื่อไม่มีพยานหลักฐานพอที่จะใช้ยื่นผู้ต้องหาว่าเป็นผู้กระทำความผิด

⁵⁰ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แห่ง สปปลาว, 15 พฤศจิกายน 2004: มาตรา 59 วรรค 2.

เงื่อนไขของการระงับคดี หมายความว่าเหตุการณ์ใดๆ ที่สกัดกั้นการชี้ขาดเนื้อหาคดี และพื้นที่ที่เกิดเงื่อนไขนั้นๆ ขึ้น การดำเนินการในคดีที่มีเป้าหมายเพื่อการชี้ขาดเนื้อหาคดีจะกระทำมิได้ ถ้าหากปรากฏเงื่อนไขระงับคดี อัยการจะดำเนินคดีนั้นต่อไปไม่ได้หรือหมดอำนาจที่จะดำเนินคดีนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาว กล่าวถึงเงื่อนไขระงับคดีไว้ เช่นในมาตรา 74 และเงื่อนไขต่างๆ ที่ระบุไว้ในมาตรานี้ไม่ได้เป็นเงื่อนไขระงับคดีทั้งหมด การที่จะเป็นกรณีเงื่อนไขระงับคดีนั้น คดีจะต้องยังคงมีอยู่แต่ดำเนินไม่ได้หรือดำเนินต่อไปไม่ได้ ตามมาตรา 74 บัญญัติว่า คดีอาญาจะถูกระงับได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 4
- (2) เมื่อไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด

(ข) การสัมฤทธิ์ผลของการสืบสวนสอบสวนด้วยการส่งสำนวนคดีต่อศาลโดยผ่านการฟ้องร้องของอัยการ

ในกรณีที่สัมฤทธิ์ผลของการสืบสวนสอบสวนด้วยการฟ้องร้องผู้ต้องหาขึ้นศาลนั้น เมื่ออัยการผู้มีอำนาจออกคำสั่งฟ้องและลงนามในคำฟ้อง ก็จะนำสำนวนคดีพร้อมคำฟ้องไปยื่นฟ้องต่อศาล โดยการประกอบสำนวนคดีต้องสมบูรณ์ ครบถ้วน และมีพยานหลักฐานหนักแน่น เพียงพอที่จะยืนยันเพื่อลงโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ และต้องรับประกันเอกสารต่าง ๆ หรือข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งที่ประกอบเป็นสำนวนไม่ให้เสียหาย อันจะนำไปสู่การแถลงและฟ้องคดีของอัยการหรือการพิจารณาพิพากษาของศาลที่ไม่ยุติธรรม ซึ่งการฟ้องคดีของอัยการนั้นอาจมีทั้งกรณีที่ไม่มีคำร้องของผู้เสียหาย และในบางกรณีก็อาจมีคำร้องของผู้เสียหาย หรือโจทก์ทางแพ่ง ประกอบไปด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การฟ้องคดีในกรณีที่มีคำร้องของผู้เสียหาย

ผู้เสียหาย คือบุคคลที่ได้รับความเสียหายทางสุขภาพ วัตถุ และจิตใจ อันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลอื่น โดยได้ทำการฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ต้องหา หรือจากผู้รับผิดชอบทางแพ่ง เพื่อขอค่าสินไหมมาชดเชยความเสียหายให้แก่ตน⁵¹

เด็กผู้เสียหายทางเพศจะยื่นคำฟ้อง โดยผ่านผู้ปกป้องต่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของตำรวจ (พนักงานสอบสวน) หรือยื่นต่ออัยการก็ได้ เพื่อขอให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรืออัยการออก

⁵¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 20 วรรคแรก.

คำสั่งเปิดการสืบสวนสอบสวนเริ่มต้นการดำเนินคดีอาญา⁵² ในระหว่างการดำเนินคดีอาญาก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดเวลาใดก็ได้

2. คำสั่งฟ้องคดีอาญาขึ้นศาล

ปกติศาลจะประทับรับฟ้องเกือบทุกคดีอาญาที่อัยการได้ฟ้องไปนั้นไว้เพื่อพิจารณา โดยไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อนแต่ประการใด แม้ว่าคำสั่งฟ้องและคำแถลงจะส่งไปให้ศาลพร้อม ๆ กัน และในเวลาเดียวกันก็ตาม แต่คำสั่งฟ้องก็มีความแตกต่างจากคำแถลงอยู่ที่ว่า “คำแถลงนั้นเป็นเพียงหนังสือประกอบการพิจารณาคดีของศาล ส่วนคำสั่งฟ้องนี้จะทำให้สถานะของผู้ต้องหา กลายเป็นจำเลยในศาลทันที”

4.6 บทวิเคราะห์มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศ ในชั้นสืบสวนสอบสวนของประเทศ ลาว

ดังที่ทราบกันแล้วว่าการสอบสวนเป็นการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินงานทั้งหลาย ตามกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาได้บัญญัติ เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ หลังจากที่ได้มีความผิดเกิดขึ้นแล้วมีคำฟ้องร้อง การแจ้งความของบุคคล หรือการจัดตั้ง เกี่ยวกับการกระทำผิด ซึ่งการแจ้งความนั้นได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรืออัยการ ดังนั้นเมื่อได้รับการแจ้งความว่ามีการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เกิดขึ้นหัวหน้าองค์การสืบสวนสอบสวน หรืออัยการ ต้องออกคำสั่งเปิดการสืบสวนสอบสวนในขอบเขตอำนาจของตน

ถึงแม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของเด็กมาตรา 45 จะกำหนดให้มีการสอบปากคำเด็กต้องใช้คำพูดที่นิมนวลก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วการสอบปากคำเด็กผู้เสียหายทางเพศ ในชั้นสอบสวนไม่ได้มีการกำหนดวิธีปฏิบัติไว้เป็นพิเศษเหมือนกับกรณีที่เกิดเป็นผู้กระทำผิด ที่มีระเบียบกรมตำรวจเกี่ยวกับคดีว่าด้วยการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชน กำหนดวิธีปฏิบัติไว้ จึงมีการสอบสวนเด็กเช่นเดียวกับคดีเกี่ยวกับเด็กทั่ว ๆ ไปและวิธีปฏิบัติต่อเด็กแตกต่างกันไปตามวิธีการของพนักงานสอบสวนแต่ละคน เช่น มีการสอบปากคำเด็กพนักงานบาง คนอาจจะยังไม่มี ความชำนาญในด้านจิตวิทยาเด็กอย่างเพียงพอ หรือบางครั้งอาจลืมคำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจที่อ่อนแอของเด็ก ประกอบกับภาษาที่ใช้กับเด็กในการสอบปากคำยังไม่เหมาะสม จึงเป็นเหตุให้การสอบปากคำสั่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กและทำให้การให้การ

⁵² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19 และ 20.

ของเด็กคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง หรือเด็กอาจจะไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ไม่ยอมให้การ ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีมติตกลงของสภาแห่งชาติ แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับเลขที่ 05/สพช ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2006 เกี่ยวกับการรับรองเอกาณูหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก ขึ้นมาเพื่อปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญามาตรา 44 ที่กำหนดให้การสอบคำให้การของเด็กยังอายุไม่ถึงสิบแปดปี ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติสิทธิของตนได้นั้น ต้องมีการเข้าร่วมของผู้ปกป้อง ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้แทนอื่น ๆ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กโดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 45 เกี่ยวกับการสอบคำให้การของเด็กผู้เสียหาย ดังนี้

มาตรา 45 คดีที่มีเด็กเป็นผู้เคราะห์ร้าย หรือเป็นพยาน ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การสืบสวนสอบสวน และองค์การอัยการประชาชน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมเฉพาะเป็นผู้สัมภาษณ์ โดยประสานสมทบกับนักสังคมสงเคราะห์

ในการสัมภาษณ์นั้น องค์การสืบสวนสอบสวน และองค์การอัยการประชาชน ต้องปฏิบัติดังนี้

1. มีวิธีการที่นุ่มนวล และเป็นมิตรต่อเด็กที่เป็นผู้เคราะห์ร้าย หรือเป็นพยาน
2. ให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือ ผู้ปกป้อง เข้าร่วมกับเด็กทุกครั้ง ในเวลาสัมภาษณ์
3. ให้มีห้องสัมภาษณ์เด็กเฉพาะ โดยปราศจากการรบกวน
4. ถามเด็กด้วยคำพูดที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับอายุ และความสามารถของเด็กในการจำแนกความถูกต้อง
5. มีวิธีการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เด็กมีการติดต่อกับผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยในระยะเวลาที่สัมภาษณ์

ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะสามารถคุ้มครองสิทธิของเด็กผู้เสียหายให้เด็กได้รับความยุติธรรม ที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าเดิม

ข้อดี

1. จากหลักการของมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก โดยประสานสมทบกับมาตรา 44 ของกฎหมายการดำเนินคดีอาญา ซึ่งจะเป็นการช่วยในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายไม่ได้รับความบอบช้ำจิตใจได้ เช่น การสอบคำให้การของเด็กผู้เสียหายก็ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก ได้กำหนดให้เวลาสอบปากคำเด็กต้องเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การสืบสวนสอบสวน และองค์การ

อัยการประชาชน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมเฉพาะเป็นผู้สัมภาษณ์ โดยประสานสมทบกับนักสังคมสงเคราะห์ เป็นกรณีที่เราเห็นว่าการทำงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวนที่เด็กเป็นผู้เสียหาย โดยเฉพาะคดีความผิดทางเพศนั้นจะเป็นการลดขั้นตอนในการสอบสวน ซึ่งนับได้ว่าเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ขั้นตอนในการดำเนินคดีอาญาตามปกติการสอบสวนกระทำโดยพนักงานสอบสวนสรุปสำนวนแล้วเสนอความเห็นให้พนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง ซึ่งถ้าหากพนักงานอัยการพิจารณาเห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอ ก็จะมีคำสั่งให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยอาจสั่งให้สอบปากคำเด็กผู้เสียหายหรือออกคำสั่งให้พยานเด็กมาเพื่อซักถามได้ ซึ่งทำให้เด็กต้องเล่าเหตุการณ์ที่รู้สึกเจ็บปวดและอับอายอีกครั้ง เป็นการทำให้เด็กต้องย้อนระลึกถึงเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่กรณีนี้จะเป็นการลดขั้นตอนของการดำเนินคดีและเป็นประโยชน์กับเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายมากกว่า และเป็นการดำเนินคดีอาญาตามระบบอัยการที่สมบูรณ์ ถ้าพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มต้นคดี โดยให้พนักงานสอบสวนและอัยการที่ได้รับการฝึกฝนให้ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีประเภทนี้ เพื่อพนักงานอัยการจะได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้การค้นหาความจริงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยถือว่ากระบวนการสืบสวนและการฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกัน และเพื่อเป็นการจำกัดจำนวนครั้งที่ผู้เสียหายจะต้องให้การอันเป็นการช่วยให้เด็กผู้เสียหายลดความทุกข์ทรมาน และความกระทบกระเทือนจิตใจได้ในระดับหนึ่ง

2. ในกรณีที่ต้องสอบปากคำเด็ก ต้องใช้วิธีที่นิ่มนวล และเป็นมิตรต่อเด็กคือ การสร้างความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันและสร้างความรู้สึกที่เป็นกันเองกับเด็กตั้งแต่ครั้งแรกที่พบกัน เพื่อจะได้รับ ความไว้วางใจจากเด็กจนเด็กยอมเปิดเผยเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ซึ่งในการสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันนั้นอาจจำเป็นต้องใช้เวลาบ้าง เช่น อาจมีการเล่นเกมส์ หรือพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป หรือใช้วิธีการอื่น ๆ ก่อนที่การสอบปากคำอย่างเป็นทางการหรือการซักถามปัญหาต่าง ๆ จะเริ่มขึ้นเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกไว้วางใจและเชื่อถือในตัวเจ้าพนักงานตำรวจมากขึ้น และกล้าที่จะเล่าเหตุการณ์ที่ตนถูกกระทำ ความผิดทางเพศให้เจ้าพนักงานฟัง

3. การให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือ ผู้ปกป้อง เข้าร่วมกับเด็กทุกครั้ง ในเวลาสัมภาษณ์ในระหว่างที่มีการสัมภาษณ์นั้น ตามมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กนั้นได้สอดคล้องกับมาตรา 44 ของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของ สปป ลาว ก็เพื่อลดความหวาดกลัวและปรับสภาพจิตใจของเด็กให้เป็นปกติ ทำให้เด็กเกิดความสบายใจและมั่นใจมากขึ้นและกล้าที่จะพูดมากขึ้น เพื่อเด็กจะได้ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่พนักงานสอบสวน เนื่องจากเด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปกป้องคุ้มครองและได้รับความรักความอบอุ่นของพ่อแม่จะทำให้เด็กสามารถเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์

4. ในกรณีที่มีให้สัมภาษณ์เด็กเฉพาะ โดยปราศจากการรบกวน ตามมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก ก็ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา มาตรา 43 นั้นเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าในกรณีที่จะต้องสอบปากคำเด็กอายุยังไม่ถึง 18 ปีนั้น ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำในห้องที่จัดไว้สำหรับเด็ก ไม่ปนกับผู้ใหญ่ เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กปัจจุบันของประเทศไทยบัญญัติไว้ และกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญามาตรา 43 ในกรณีที่จำเป็นสามารถกระทำในสถานที่อื่นก็ได้ ดังนั้นการสอบสวนเด็กซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศจึงไม่ต้องกระทำ ณ ที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น เช่นอาจจะทำการสอบสวนอยู่ช่วยเหลือเด็กก็ได้ โดยอยู่คนละแห่งกับสถานีตำรวจเพื่อเด็กจะไม่ต้องไปปะปนกับคนอื่น ๆ ให้เด็กรู้สึกสับสนและวุ่นวาย

5. ซึ่งถ้าจัดให้มีการสอบปากคำผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ จะช่วยพนักงานสอบสวนได้มาก และก็ไม่เป็นการขัดต่อ กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญามาตรา 44 และมาตรา 45 กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก เนื่องจากกฎหมายดังกล่าว ก็ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวน และอัยการ ต้องประสานสมทบกับนักสังคมสงเคราะห์ในการสอบคำให้การเด็กผู้เสียหาย ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลดังกล่าวสามารถจะช่วยให้เด็กให้การได้ดีขึ้น เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพจิตใจ อารมณ์ ความสามารถและความต้องการของเด็ก โดยมีเทคนิคในการตั้งคำถามที่ไม่ทำให้เด็กรู้สึกกระทบกระเทือนจิตใจหรือทุกข์ทรมานในการตอบคำถาม มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายตามความสามารถและวุฒิภาวะของเด็ก แต่ละคน หลีกเลียงคำถามที่มีสองความหมาย กำกวม คำถามยาวๆ และใช้ภาษาพูดเหมือนกับเด็กเป็นผู้กระทำผิด เพราะจะทำให้ไม่ได้ความจริง เนื่องจากเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ โดยส่วนใหญ่จะตกใจง่ายและมีความหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว

ข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไข

1. จากหลักการของมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กได้กำหนดไว้ว่าคดีที่มีเด็กเป็นผู้ถูกเคราะห์ร้าย หรือเป็นพยาน ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การสืบสวนสอบสวน และองค์การอัยการประชาชน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมเฉพาะเป็นผู้สัมภาษณ์ โดยประสานสมทบกับนักสังคมสงเคราะห์ แต่เนื่องจากว่าเจ้าหน้าที่ส่วนมากมักจะเข้าใจว่าไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นเพียงแต่ปฏิบัติตามมาตรา 44 ของกฎหมายการดำเนินคดีอาญาก็เป็นการเพียงพอแล้ว และเจ้าพนักงานส่วนมาก จะมีความเคยชินในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญามากกว่า ซึ่งเด็กผู้เสียหายจะไม่ได้รับการคุ้มครองมากนักเนื่องจากในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญายังมีข้อบกพร่องหลายประการเช่นในกฎหมายการดำเนินคดีอาญามาตรา 44 ไม่ได้กำหนดว่าเวลาสอบสวนเด็กผู้เสียหาย ต้องมีอัยการเข้าร่วมในการสอบคำให้การ

ของเด็กผู้เสียหาย โดยสมทบกับนักสังคมสงเคราะห์ และต้องมีห้องสำหรับการสอบคำให้การเด็ก ผู้เสียหายโดยเฉพาะ และอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก

2. ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิเด็ก และผลประโยชน์ของเด็กได้บัญญัติไว้ว่าการ สอบคำให้การคดีที่มีเด็กเป็นผู้เคราะห์ร้าย หรือเป็นพยาน ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การสืบสวน สอบสวน และองค์การอัยการประชาชน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมเฉพาะเป็นผู้สัมภาษณ์ โดยประสาน สมทบกับนักสังคมสงเคราะห์นั้น ในความเป็นจริงแล้วเจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวน หรืออัยการ บางคนยังขาดวิธีการในการสัมภาษณ์เด็ก ซึ่งบางคนอาจไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมในด้านจิตวิทยา หรือเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนบางคนมิใช่นักกฎหมายโดยแท้ หรือขาดความรู้ความสามารถใน การปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากการสอบสวนคดีเกี่ยวกับเด็กที่เป็นผู้เสียหาย โดยเฉพาะคดีที่เด็กเป็น ผู้เสียหายทางเพศแล้ว ยิ่งต้องการเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนที่มีความชำนาญในลักษณะที่เป็น การเฉพาะด้านในการสอบคำให้การของเด็ก บุคลากรผู้ทำการสอบสวน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น พนักงานสอบสวนผู้ชาย หรือมีการสอบสวนตามปกติเหมือนผู้เสียหายในคดีเด็กทั่วไป และ นอกจากนี้พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่อาจมิได้มีความชำนาญ หรือเทคนิคในการสอบสวนเด็ก รวมทั้งขาดความละเอียดอ่อนในการตั้งคำถาม โดยเฉพาะบางคนอาจปฏิบัติหรือใช้คำพูด ใช้ ภาษาในลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับเด็กหรือรุนแรงเกินไป หรือขาดความสามารถในการเข้าถึงจิตใจ ของเด็กจึงทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือนทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งขัดต่อหลักในกฎหมายว่า ด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก มาตรา 45 การสอบสวนจะต้องกระทำด้วยความ บริสุทธิ์ และพนักงานสอบสวนต้องเคารพสิทธิของเด็กผู้เสียหายหรือเป็นพยานที่จะให้การด้วย ความเต็มใจไม่ใช่ถูกถามในลักษณะเหมือนตนเป็นผู้กระทำผิด เพราะจะทำให้ไม่ได้ความจริง เนื่องจากผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศส่วนใหญ่จะตกใจง่าย และมีความหวาดกลัวอยู่ ตลอดเวลาอยู่แล้ว และทำให้เด็กบางคนไม่ให้ความร่วมมือ

3. กรณีที่กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา มาตรา 44 และกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก มาตรา 45 ได้บัญญัติว่า ในการสอบคำให้การของเด็ก ที่อายุยังไม่ถึง สิบแปดปี คนหูหนวก คนใบ้ คนปัญญาอ่อน คนบ้า ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติสิทธิของตนได้นั้น ต้องมีการ เข้าร่วมของผู้ปกป้อง ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้แทนอื่นๆ ของเด็ก นั้นเป็นการคุ้มครองเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่ถูกกระทำความผิดทางเพศ เนื่องจากเด็กจะมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการ คุ้มครองจากผู้ที่เป็นพ่อแม่ตน ได้รับความรักเอาใจใส่ ฉะนั้นเด็กจึงกล้าที่จะเล่าเหตุการณ์ที่ตนถูก กระทำความผิดทางเพศให้เจ้าพนักงานฟัง แต่การจัดให้มีการเข้าร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกป้อง หรือ บุคคลอื่นๆ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญามาตรา 44 และกฎหมายว่าด้วยการปกป้อง สิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก มาตรา 45 ได้บัญญัติไว้

ในบางครั้งการสอบคำให้การของเด็ก เด็กอาจไม่ต้องการให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ปกป้อง เข้าร่วมเสมอไป เพราะเด็กอาจจะกลัว หรืออับอายที่จะต้องเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นยิ่งถ้าเป็นเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจากผู้ปกครองของตนเองแล้ว เด็กยิ่งไม่กล้าที่จะให้การต่อหน้าผู้ปกครองของตน ไม่ว่าจะเป็นพ่อหรือแม่กระทำผิด หรือบุคคลอื่นๆ ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 45 และ มาตรา 44 ดังนั้นการที่จะจัดให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ปกป้อง หรือบุคคลอื่นเข้าร่วมกับเด็กควรถามความเห็นชอบของเด็กเสียก่อนเพราะเด็กบางคนอาจไม่ต้องการให้ผู้ปกครอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เข้าร่วมในเวลาให้การ เด็กอาจไม่ต้องการให้บุคคลเหล่านั้นเข้าร่วม หรือควรรีให้เด็กเป็นผู้เลือกเองที่จะให้ใครเข้าร่วมในการสอบคำให้การ

4. การสอบคำให้การของเด็กต้องสอบในห้องที่จัดไว้โดยเฉพาะไม่ให้ปะปนกับคนอื่นแต่ในความเป็นจริงแล้วห้องสำหรับสอบคำให้การเด็กนั้นยังไม่ได้มาตรฐาน และการสอบคำให้การตาม มาตรา 43 ของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาได้บัญญัติให้การเอาคำให้การต้องกระทำในสถานที่ตำรวจ แต่ถ้าจำเป็นก็สามารถกระทำในสถานที่อื่นก็ได้ แต่ข้อความที่ว่าสามารถกระทำในสถานที่อื่นได้นั้น ก็ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่ากรณีแบบไหนถึงจะว่าจำเป็นและสามารถกระทำได้ในสถานที่อื่นได้

ดังนั้นส่วนมากการสอบคำให้การจึงมักจะกระทำในสถานีตำรวจ และการที่เด็กต้องได้เข้าไปให้การให้สถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีคนมากหน้าหลายตาทั้งเจ้าหน้าที่และคนทั่วไป ที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัว หรือเด็กอาจรู้สึกอับอายกลัวคนอื่นจะรู้เรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเอง ก่อนที่จะเข้าไปในห้องที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดไว้สำหรับเอาคำให้การเด็ก และเมื่อถึงเวลาสอบคำให้การเด็กอาจจะไม่สามารถให้การได้ โดยเฉพาะเด็กผู้ถูกกระทำผิดทางเพศ

5. มาตรา 45 กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กได้บัญญัติว่า ให้ถามเด็กด้วยคำพูดที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับอายุ และความสามารถของเด็กในการจำแนกความ ถูกผิดนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องกระทำ แต่การสอบคำให้การต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ อัยการประชาชนทำการสอบสวนเท่านั้น ตามมาตรา 45 กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก ซึ่งพนักงานสอบสวนบางคนอาจยังไม่มีความสามารถเพียงพอในด้านจิตวิทยาต่อเด็ก ซึ่งบางครั้งอาจใช้คำถามที่ยากต่อความเข้าใจของเด็ก

6. ส่วนในเรื่องหลักฐานในคดีนั้นเช่นคำให้การ ของผู้เสียหาย หรือพยาน ผู้ต้องหา หรือจำเลย รูปภาพร่องรอย บาดแผล นั้นเจ้าหน้าที่จะทำเป็นบทบันทึกไว้เป็นสามฉบับ ต้นฉบับประกอบเข้าสำนวนคดี ฉบับหนึ่งให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือพนักงานสอบสวนเก็บรักษาไว้ และอีกฉบับหนึ่งมอบให้แก่ผู้ให้การ ซึ่งการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร นั้นเมื่อคดีขึ้นสู่ศาลต้องได้นำตัวเด็กที่

เป็นผู้เสียหายมาให้การ ซึ่ง เด็กอาจจะตอบคำถามไม่เหมือนเดิม เด็กอาจลืม เนื่องจากวุฒิภาวะยังต่ำ หรือเด็กอาจกลับคำให้การในภายหลัง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากเด็กถูกข่มขู่ ถูกบังคับ

7. ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศลาวยังขาดการเก็บหลักฐานในทางวิทยาศาสตร์ และพยานหลักฐานทางการแพทย์ คือสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการตรวจร่างกายของเด็กผู้เสียหาย เช่น คราบเลือด คราบอสุจิ เส้นผมหรือเส้นขน ซึ่งการตรวจพิสูจน์เหล่านี้สามารถพิสูจน์การกระทำผิดในเชิงบวก (positive) ได้ดียิ่งขึ้น โดยกระบวนการตรวจสอบทางดีเอ็นเอ (DNA) ซึ่งจะสามารถนำเอาผลของการตรวจพิสูจน์เหล่านี้ยืนยันการกระทำผิดของผู้ต้องหาได้ และยืนยันการกระทำผิดของจำเลยได้ในชั้นพิจารณาของศาล

8. ในการสอบคำให้การของเด็กผู้เสียหายในชั้นสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจของลาวนั้นเจ้าหน้าที่ไม่ได้บันทึกคำให้การของเด็กด้วยวิธีโอเทป ไว้เป็นหลักฐานในชั้นสืบสวนสอบสวน และเพื่อใช้เป็นหลักฐานในชั้นพิจารณาคดีของศาลในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวเด็กผู้เสียหายมาเบิกความในศาล เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบันไม่ได้กำหนด ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนสามารถบันทึกด้วยวิธีโอเทปคำให้การของเด็ก ไว้เป็นหลักฐาน เพียงแต่บัญญัติไว้ว่าในการเอาคำให้การแต่ละครั้ง เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือพนักงานสอบสวนต้องจดบันทึกเพื่อประกอบเข้าสำนวน และจะใช้ประกอบการพิจารณาในชั้นพิจารณาของศาล ฉะนั้นในกรณีที่ไม่สามารถนำเอาตัวเด็กผู้เสียหายเข้ามาเบิกความในชั้นศาลได้นั้น ได้สร้างความลำบากในการพิจารณาคดีของศาลในกรณีที่จำเลย ปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นผู้กระทำผิด

เพราะฉะนั้นถ้าหากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้สามารถบันทึกภาพ และเสียงด้วยวิธีโอเทปในเวลาสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้ นั้น จะสามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันในชั้นต้นว่าเด็กคนนั้นถูกกระทำความผิดทางเพศอย่างไรบ้าง เนื่องจากในวิธีโอเทปจะแสดงให้เห็นถึงร่องรอย บาดแผล สีหน้าการแสดงท่าทางอารมณ์ และความรู้สึกของเด็กในขณะนั้น ซึ่งเป็นเวลาที่ใกล้กับเวลาที่เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นมากที่สุด ทั้งยังสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันว่าชั้นต้นเด็กผู้เสียหายได้ให้การเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศอย่างไร เพราะถ้าหากเวลาผ่านไปนานอาจมีการเปลี่ยนแปลงคำให้การ หรือกลับคำให้การในภายหลังจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ดังนั้นเราสามารถนำเอาวิธีโอเทปคำให้การในเบื้องต้นมายืนยันได้ว่า มีการกระทำความผิดทางเพศกับเด็กผู้เสียหายจริง

4.7 ขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาล

1. กระบวนของศาลก่อนการพิจารณา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาว ไม่ได้บัญญัติให้ศาลต้องทำการไต่สวนมูลฟ้อง เนื่องจากประเทศลาวใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ อำนาจที่ฟ้องคดีเป็นของ

อัยการเท่านั้น⁵³ จึงถือว่าพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดีที่ได้ถูกถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ส่งมายังศาลได้ ผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากหน่วยงานของรัฐมาแล้ว

ภายหลังจากที่ศาลได้รับสำนวนคดีจากอัยการก็จะทำการตรวจฟ้อง ว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลตนหรือไม่ รวมทั้งประเด็นอื่นๆ เช่น

(1) ตรวจดูสำนวนคดีดังกล่าวว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาหรือไม่ เพื่อป้องกันการสั่งฟ้องที่ไม่ถูกต้อง

(2) ตรวจดูองค์ประกอบของการกระทำผิดอาญาว่าครบองค์ประกอบการกระทำผิดอาญาหรือไม่

(3) ตรวจดูอายุความ

(4) ตรวจดูว่าคำสั่งฟ้องของอัยการสั่งฟ้องผู้ต้องหาต้องมีอายุต้องไม่ต่ำกว่า 15 ปี

(5) ในคดีที่ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศลาว มาตรา 22 บัญญัติให้ต้องมีคำฟ้องร้องเองของผู้เสียหาย หากผู้เสียหายถอนฟ้อง คดีดังกล่าวก็จะไม่สามารถดำเนินคดีได้

(6) คดีที่อัยการสั่งฟ้องได้มีการสั่งไม่ฟ้อง หรือมีการพิพากษายกฟ้องในที่ผ่านมา หรือไม่

หากไม่มีปัญหาหนึ่งปัญหาใดที่กล่าวมา ศาลก็จะประทับรับฟ้องคดีดังกล่าว เพื่อพิจารณาซึ่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลชั้นต้นที่รับสำนวนคดีมาพิจารณา ก็จะมอบสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งพิจารณาและดำเนินการ เช่น

(1) ส่งสำนวนคดีนั้นคืนไปยังอัยการเพื่อทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมหากพบว่าการสืบสวนยังไม่ครบถ้วน

(2) ส่งสำนวนคดีคืนไปยังอัยการ เพื่อแก้ไขคำสั่งฟ้อง หรือสั่งฟ้องเพิ่มเติมหากพบว่าคำสั่งฟ้องของอัยการไม่ตรงกับการกระทำผิดตัวจริง หรือหากพบว่าการกระทำผิดอื่นหรือมีบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำผิดที่ยังไม่ได้รับการสั่งฟ้องศาล

(3) นำสำนวนคดีดังกล่าวออกพิจารณาพิพากษาในห้องพิจารณาเมื่อศาลเห็นว่าคดีดังกล่าวดำเนินการสืบสวนสอบสวนและสั่งคดีความตามขั้นตอนของกฎหมาย⁵⁴

ในชั้นพิจารณาและพิพากษาของศาล การดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาวใช้ระบบไต่สวน ซึ่งมีที่มาจากระบบกฎหมายจากประเทศ

⁵³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 75.

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 76.

ฝรั่งเศส อัยการจะมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำเนินคดี เนื่องจากอัยการถือว่าเป็นตัวแทนของรัฐ และเป็นโจทก์กล่าวฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลมีหน้าที่ค้นหาความจริง เข้าร่วมในการสืบสวนสอบสวน เด็กผู้เสียหาย หรือพยาน และผู้ที่กระทำความผิด ร่วมกับพนักงานสอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานยืนยันการกระทำความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้อง และผลประโยชน์ของเด็ก ภารกิจหลักของอัยการในประเทศลาวก็คือปกป้องผลประโยชน์ของรัฐ และสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการก่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ มีอำนาจสอบสวนกลับกรองและสั่งฟ้องคดีอาญาตามกฎหมายนอกจากนี้ยังมีอำนาจเข้าร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย ในชั้นพิจารณาพิพากษาของศาล⁵⁵ และสามารถฟ้องผู้ต้องหาขึ้นศาลเพิ่มเติมได้หากเห็นว่าการฟ้องร้องก่อนหน้านี้ยังไม่ครบถ้วนเพียงพอ และอัยการสามารถขึ้นนั่งซักถามเคียงคู่ผู้พิพากษาได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ เนื่องจากถือว่าอัยการ และผู้พิพากษาช่วยกันค้นหาความจริงและพิพากษาตามความจริงแห่งพยานหลักฐานที่ค้นพบ

ระบบการพิจารณาและพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาวมาตรา 13 บัญญัติให้การพิจารณาและสืบพยานในชั้นศาลให้กระทำโดยเปิดเผย ยกเว้นในกรณีที่เกิดคดีที่เกี่ยวข้องกับความลับของชาติ การกระทำความผิดของเด็กที่มีอายุไม่ถึง 18 ปี การกระทำความผิดต่อสายสัมพันธ์ทางครอบครัว และศีลธรรมอันดีของประชาชนที่ต้องพิจารณาเป็นการลับ

ซึ่งคดีที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมอันดีของประชาชนก็จะมีคดีที่เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดทางเพศเป็นต้น ซึ่งในการพิจารณาคดีของศาล ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาวจะไม่ได้กำหนดขั้นตอน วิธีการ และมาตรการในการดำเนินคดีประเภทนี้โดยเฉพาะ การดำเนินคดีจะปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการ และมาตรการเช่นเดียวกันกับคดีที่มีการล่วงละเมิดทางเพศทั่วไปไม่ได้จำแนกว่าจะเป็นคดีที่มีการล่วงละเมิดทางต่อเด็กหรือต่อผู้ใหญ่ ในการพิจารณาคดีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะเป็นคนกล่าวเปิดการพิจารณาโดยมีองค์คณะผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณา 3. คน หนึ่งคนเป็นประธาน หรือหัวหน้าองค์คณะ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมคือ อัยการ จำศาล ผู้เสียหาย จำเลย พยานโจทก์ พยานจำเลย โจทก์ทางแพ่ง ผู้รับผิดชอบใช้แทนทางแพ่ง ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม การพิจารณาเริ่มจากผู้พิพากษาประธานคณะจะแจ้งสิทธิในการดำเนินคดีประธานคณะศาล หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในคณะศาล อัยการ จำศาล ผู้เชี่ยวชาญและล่ามแล้วแจ้งบรรดาสิทธิดังกล่าวให้คู่ความ และผู้เข้าร่วมในการดำเนินคดีทราบ หลักการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย โดยเฉพาะผู้เสียหายที่เป็นเด็ก และหลักการให้ความคุ้มครองสิทธิจำเลย

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 13.

ในการสืบพยานในชั้นพิจารณาของศาลนั้น ศาลจะสืบพยานในวันที่พิจารณาคดีไปพร้อมกัน โดยเริ่มจากการสืบพยานฝ่ายโจทก์ ซึ่งอัยการในฐานะเป็นโจทก์เป็นคนเสนอคำสั่งฟ้อง พร้อมพยานหลักฐานทั้งพยานวัตถุ พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของคดี เพื่อยืนยันการกระทำ ความผิดของจำเลย โดยจำเลยมีสิทธิจะให้การปฏิเสธหรือรับสารภาพ ถ้าหากจำเลยรับสารภาพก็จะเป็นเงื่อนไขให้ศาลลงคำวินิจฉัยได้เร็ว แต่ถ้าจำเลยปฏิเสธไม่ยอมรับ พยานหลักฐานที่ฝ่ายโจทก์เสนอ ศาลก็จะให้จำเลยนำเสนอพยานหลักฐานของจำเลย เปิดการถามค้าน ซึ่งศาลจะเริ่มการไต่สวนจากผู้เสียหายที่เป็นเด็กก่อน แล้วจึงถามจำเลย และพยานต่อไปโดยศาลจะเป็นคนซึ่งนำหน้าพยานหลักฐานของสองฝ่าย แต่ถ้าหากพยานหลักฐานที่โจทก์เสนอนั้นไม่สามารถยืนยันการกระทำ ความผิดของจำเลยได้ ศาลก็จะเลื่อนการพิจารณาเพื่อค้นหาพยานหลักฐาน ซึ่งอาจเป็นพยานหลักฐานทางวัตถุ พยานบุคคล หรือหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นอกเหนือจากที่โจทก์เสนอมา ซึ่งภายหลังที่การสืบเสาะหาพยานหลักฐานทั้งหมดมาพิจารณาแต่จำเลยยังมีพยานหลักฐานมาหักล้าง พยานหลักฐานของโจทก์ได้ศาลก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยแก่จำเลย กล่าวคือให้จำเลยพ้นข้อกล่าวหาไป⁵⁶

แต่สำหรับผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้น แม้เด็กจะมีความจำดี แต่เด็กบางคนก็อาจไม่เข้าใจ หรือไม่ทราบสาระสำคัญของกรกระทำผิด และขาดความสามารถในการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนได้ ทั้งนี้เนื่องจากการขาดวุฒิภาวะและความอ่อนประสบการณ์ของเด็ก โดยเฉพาะในคดีความผิดทางเพศที่กระทำต่อเด็กที่เล็กมาก หรือมีความผิดปกติเนื่องจากความพิการทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาด้วยแล้ว ยิ่งทำให้ศาลได้ข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานจากพยานปากผู้เสียหายที่เป็นเด็กไม่เพียงพอที่จะรับฟังเพื่อลงโทษจำเลยได้ ทั้งที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริงและปรากฏความเสียหาย และในการซึ่งนำหน้าคำเบิกความของเด็ก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาความจริง และการซึ่งนำหน้าพยานหลักฐานในคดีจะต้องตระหนักเสียก่อนว่าเด็กสามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นภายในกรอบของประสบการณ์ ความรู้ ความคิดเห็น และความพร้อมของ ความสนใจต่อเหตุการณ์เท่านั้น ซึ่งในการนี้ศาสตร์ที่ว่าด้วยจิตวิทยาเด็กและศาสตร์ที่ว่าด้วยจิตวิทยาทำให้การพยานบุคคล มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินคดีอาญาและเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ เพราะหากบุคคลดังกล่าวไม่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้แล้ว อาจเกิดความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย ดังนั้นบรรดาผู้พิพากษาจึงจำเป็นต้องมีความระมัดระวัง และต้องใช้เทคนิคเป็นอย่างมากในการไต่สวนคดีในห้องพิจารณาของศาล

ถ้าหากเห็นว่าผลของการสืบพยานสองฝ่ายเสร็จสิ้น และมีพยานหลักฐานยืนยันหนักแน่นว่าจำเลยกระทำผิดจริง ศาลก็จะให้อัยการแถลงถึงเหตุการณ์การกระทำ ความผิดของจำเลยรวมทั้ง

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 78.

ค่าเสียหายที่ผู้เสียหายร้องขอ และให้จำเลยมีความเห็นเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่องค์คณะผู้พิพากษา จะกล่าวปิดการพิจารณาชั่วคราวเพื่อทำคำวินิจฉัยในห้องประชุมลับ

ในการทำวินิจฉัยในห้องลับ ศาลจะถือเอาผลของการพิจารณาในห้องพิจารณาคดีเป็นหลัก โดย จะชี้แจงนำหนักพยานหลักฐานของแต่ละฝ่ายที่ศาลนำสืบ เพื่อลงคำวินิจฉัย การลงคำวินิจฉัย ถือเอา ตามเสียงข้างมากสองในสามเป็นอันชี้ขาดในการทำคำพิพากษา⁵⁷ ส่วนการอ่านคำพิพากษานั้น ต้องอ่านโดยเปิดเผยเสมอ ถ้าการอ่านคำพิพากษาไม่สามารถอ่านในวันเดียวกันก็ให้เลื่อนการอ่าน ในวันต่อมา แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวัน บุคคลที่ไม่เห็นด้วยต่อคำพิพากษาดังกล่าว มีสิทธิอุทธรณ์ ภายในยี่สิบวัน นับจากวันที่ศาลพิพากษาหรือนับจากคู่ความรับทราบ หรือสิทธิตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 86 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁵⁸

การร่วมมือสากล เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา

การร่วมมือสากล ในการดำเนินคดีอาญาระหว่างองค์กรที่มีสิทธิในการดำเนินคดีอาญาของ สปป ลาว และของต่างประเทศ ต้องปฏิบัติบนหลักการเคารพความเป็นเอกราช อำนาจอธิปไตย และผืนแผ่นดินอันครบถ้วนของชาติ ไม่แทรกแซงเข้าในการดำเนินงานภายในของกันและกัน เสมอภาค ต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง สปป ลาว และหลักการ พื้นฐานของกฎหมายสากล⁵⁹

ในการร่วมมือสากลในการดำเนินคดีอาญา ต้องดำเนินให้สอดคล้องกับสัญญาที่ สปป ลาว ได้ ลงนามกับต่างประเทศ หรือสนธิสัญญาที่ สปป ลาว เข้าร่วมเป็นภาคี และตามกฎหมายของ สปป ลาว

ในกรณีที่ สปป ลาว ไม่ทันได้ลงนาม หรือไม่ทันได้เข้าร่วมเป็นภาคีในสนธิสัญญาสากลที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญานั้น ต้องให้ดำเนินตามหลักการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน แต่ ไม่ให้ขัดกับกฎหมายของ สปป ลาว⁶⁰

4.8 บทวิเคราะห์มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายทางเพศในชั้นพิจารณาคดีของประเทศลาว

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 79.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 86.

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 117.

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 118.

การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์มาเป็นเวลานานแล้ว และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความก้าวหน้าของเด็กที่จะเติบโตในวันข้างหน้า ซึ่งประเทศลาวได้เข้าร่วมในสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในปี พ.ศ. 1991 ซึ่งกำหนดสิทธิของเด็กและรัฐบาลลาวก็ได้ปรับปรุงกฎหมายหลายฉบับเพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว ซึ่งในกฎหมายได้กำหนดขั้นตอน วิธีการและมาตรการในการดำเนินคดีต่อผู้ที่ทำให้เกิดต่อเด็ก แต่เนื่องจากกฎหมายของประเทศลาวนั้นได้รับอิทธิพลมาจากระบบกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส เมื่อครั้งที่ประเทศฝรั่งเศสได้เข้ามาปกครองประเทศลาวในปี พ.ศ. 2436 ถึงปี พ.ศ. 2518 นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายของประเทศรัสเซีย และกลุ่มประเทศสังคมนิยม ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของระบบกฎหมายของประเทศลาวในปัจจุบัน ที่ใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ โดยคำนึงถึงการรักษาสิทธิประโยชน์ของส่วนรวม

ปี พ.ศ. 2533 รัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศลาวได้ผ่านการรับรองจากรัฐสภา และประกาศใช้อย่างเป็นทางการ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้แบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 อำนาจ กล่าวคือ อำนาจนิติบัญญัติได้แก่ รัฐสภา อำนาจบริหาร ได้แก่ รัฐบาล และอำนาจตุลาการ ได้แก่ ศาลและอัยการ อำนาจฝ่ายนิติบัญญัตินั้นมีหน้าที่ออกกฎหมาย และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารและตุลาการ สำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติให้ขั้นตอนการสอบสวนฟ้องร้องเป็นขั้นตอนเดียวกัน กล่าวคือ อำนาจหน้าที่การสอบสวนเป็นของพนักงานสอบสวน อำนาจหน้าที่ในการสั่งฟ้องคดีเป็นของอัยการ

การดำเนินคดีในชั้นพิจารณาและพิพากษาของศาลนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาวใช้ระบบไต่สวน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากระบบฝรั่งเศส อัยการจะมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำเนินคดี เนื่องจากเป็นตัวแทนของรัฐและโจทก์กล่าวฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้เพียงองค์เดียว โดยที่อัยการจะมีหน้าที่ค้นหาความจริงร่วมกับพนักงานสอบสวน ซึ่งอัยการจะเข้าร่วมในการสอบคำให้การของเด็กผู้เสียหายสมทบกับพนักงานสอบสวน และนักสังคมสงเคราะห์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก นอกจากนี้ในกฎหมายการดำเนินคดีอาญา มาตรา 44 ยังกำหนดไว้ว่าในเวลาสอบคำให้การของเด็กอายุยังไม่ถึงสิบแปดปี คนหูหนวก คนปัญญาอ่อน คนบ้า ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติสิทธิของตนเองได้นั้น ต้องมีการเข้าร่วมของผู้ปกป้อง ครู ผู้ปกครอง หรือผู้แทนอื่นๆ ของเด็ก ดังนั้นอัยการจึงทำหน้าที่แถลงกล่าวฟ้องในคดีอาญา ซึ่งในการสืบพยานในชั้นศาลของประเทศลาวกฎหมายบัญญัติให้กระทำโดยเปิดเผยหรือปิดลับ ซึ่งถือว่าเป็นการนำเอาระบบกล่าวหาเข้ามาใช้และยังให้พยานหลักฐานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้นเข้ามาสู่การพิจารณาของศาลได้ ซึ่งจะเห็นว่าศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง ในการพิจารณาของศาล องค์คณะผู้พิพากษา

ประกอบด้วยผู้พิพากษา 3 คน ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ซึ่งนับตั้งแต่การพิจารณาไปถึงการพิพากษาเป็นองค์คณะเดียวกันไม่มีการสับเปลี่ยน ยกเว้นในกรณีที่มีการคัดค้านตัวผู้พิพากษาคคนหนึ่งคนใดหรือมีการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต ในการไต่สวนคดีของศาล ประธานศาลจะถามชีวิตประวัติของจำเลย และแจ้งคำสั่งฟ้องของอัยการ และขอกล่าวหาให้จำเลยทราบ หลังจากนั้นศาลจะฟังคำให้การของผู้เสียหาย หรือโจทก์ทางแพ่ง จำเลย พยาน และบุคคลอื่น ๆ ตามลำดับ และในเวลาไต่สวนคดีนั้น คู่ความ และผู้เข้าร่วมอื่น ๆ ในการดำเนินคดีมีสิทธิถามผู้เข้าร่วมในการดำเนินคดีเพิ่มเติม โดยการอนุญาตจากประธานศาล จากนั้นอัยการจะเป็นคนแถลงความผิดของจำเลยต่อหน้าศาล และกระบวนการพิจารณานั้นจะเสร็จสิ้นต่อเมื่อองค์คณะผู้พิพากษาได้วินิจฉัยพยานหลักฐานที่ผ่านการสืบในห้วงพิจารณา และลงความเห็นโดยเอาเสียงข้างมากสองในสามขององค์คณะเป็นอันชี้ขาดและทำคำพิพากษา

ข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขในระบบกฎหมาย และกระบวนการพิจารณาคดีในการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายของประเทศลาว

ข้อดี

1. ในการดำเนินคดีอาญาของประเทศลาวในชั้นพิจารณาคดีของศาลนั้น อัยการประชาชนจะเป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์ของรัฐและเป็นโจทก์กล่าวฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถึงแม้ว่าจะไม่มีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ก็ตาม หากอัยการหรือพนักงานสอบสวนทราบ หรือพบเห็นหลักฐานของการกระทำผิดก็สามารถเปิดการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีได้ และมีเพียงอัยการเท่านั้นที่มีสิทธิ สั่งฟ้องคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งเป็นผลดีในการดำเนินคดีในชั้นศาล เนื่องจากว่าอัยการจะเป็นผู้เข้าร่วมในการสอบสวนคดีอาญา และสอบถามให้การผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ตามมาตรา 45 ของกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก ซึ่งทำให้อัยการได้ใกล้ชิดกับพยานหลักฐาน และข้อเท็จจริงแห่งมูลคดี ทำให้อัยการสามารถเข้าไปคุ้มครองสิทธิของเด็กผู้เสียหาย คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาได้ตั้งแต่ต้น

2. ระบบการดำเนินคดีของศาลในประเทศลาวเป็นระบบไต่สวน ซึ่งเห็นว่าศาลมีอำนาจในการสืบพยานเพิ่มเติมได้ ซึ่งจะเป็นผลดีในการดำเนินคดีโดยเฉพาะคดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายเนื่องจากในการไต่สวนของศาล ศาลจะดำเนินคดีด้วยความเป็นกลาง ศาลจะฟังคำให้การผู้เสียหาย หรือโจทก์ทางแพ่ง จำเลย ผู้รับผิดชอบทางแพ่ง ทนายความ พยาน และผู้เข้าร่วมอื่น ๆ ตามลำดับ และศาลจะเป็นผู้ไต่สวนโดยการตั้งคำถามทุกคนที่เกี่ยวข้องกับคดี ซึ่งเป็นการให้สิทธิแก่ผู้เสียหาย และจำเลย

เกี่ยวกับหลักฐานสามารถนำพยานหลักฐานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้นเข้าสู่การพิจารณาของศาลได้ ซึ่งศาลจะเป็นผู้ชั่งน้ำหนักว่าหลักฐานไหนที่เชื่อได้และเชื่อไม่ได้

3. ในเวลาไต่สวนคดีในชั้นศาลนั้น คู่ความ และผู้เข้าร่วมอื่น ๆ ในการดำเนินคดี คณะศาล อัยการ มีสิทธิถามผู้เข้าร่วมอื่น ๆ ในเวลาดำเนินคดี โดยการอนุญาตจากประธานองค์คณะศาล ซึ่ง จะเห็นได้ว่าศาลมีอำนาจในการห้ามมิให้ จำเลยหรือทนายจำเลยถามคำถามที่เห็นว่าไม่เหมาะสม ดังนั้นคำถามใดที่ประธานคณะศาลเห็นว่าไม่เหมาะสม ประธานองค์คณะศาลจะไม่อนุญาตให้ ถาม หรือมีการซักถาม โดย เฉพาะคดีความเสียหายทางเพศที่เกิดขึ้นแก่เด็กประธานคณะศาลยิ่ง ต้องได้เอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดต้องถูกทำร้ายอีกโดยคำถามที่ไม่เหมาะสมของ จำเลย หรือทนายจำเลย

4. ในชั้นพิจารณาคดี องค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษา 3 คน ที่มีอำนาจ พิจารณาพิพากษา ซึ่งนับตั้งแต่การพิจารณาไปจนถึงการพิพากษาจะเป็นองค์คณะเดียวกันไม่มี การสับเปลี่ยน จึงทำให้การพิจารณาพิพากษามีความเที่ยงธรรมเพราะได้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุด

5. ในการดำเนินคดีของศาล ศาลมีสิทธินำใช้มาตรการสืบสวนสอบสวน และมาตรการ สกัดกั้น ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 42 ถึงมาตรา 68 ของกฎหมายว่าด้วย วิธีพิจารณาความ อาญา

ข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไข

1. เนื่องจากกระบวนการพิจารณาคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กของ ประเทศลาวในปัจจุบันพบว่า กระบวนการในการค้นหาความจริงมีลักษณะที่เช่นเดียวกันกับการ ดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยไม่มีการคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของคดีแต่ละประเภท โดยเฉพาะคดีที่ เด็กเป็นผู้เสียหายในความผิดทางเพศ การสืบพยานในศาลใช้วิธีการตามปกติที่ใช้กับผู้เสียหาย หรือพยานเด็กในคดีทั่ว ๆ ไป ซึ่งไม่อาจนำมาใช้กับเด็กผู้เสียหายทางเพศ เนื่องจากวิธีการดังกล่าว จะทำให้เกิดความกดดัน และทุกข์ทรมานในจิตใจหรืออารมณ์อย่างรุนแรง ไม่เกิดผลดีในด้านการ ดำเนินคดี ทั้งยังเป็นผลร้ายในทางซ้ำเติมเด็กผู้เสียหายทางเพศอีกด้วย

2. ในการพิจารณาคดีในชั้นศาล ผู้เสียหายมีหน้าที่ต้องเข้ามารายงานตัวและเบิกความต่อ ศาล ดังนั้นในเวลาไต่สวน ผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยเฉพาะผู้เสียหายที่เป็นเด็กในคดีถูกล่วงละเมิด ทางเพศต้องเผชิญหน้ากับจำเลยในห้องพิจารณา และตอบคำถามของผู้พิพากษาและทนายจำเลย หรือจำเลย เหมือนกับในชั้นสอบสวนทำให้เด็กต้องย้อนกลับเสมือนหนึ่งต้องตกเป็นเหยื่อถูกระทำ ความผิดอีกครั้งหนึ่ง และคำถามที่คู่ความถามเด็กก็ยังคงอาจเป็นคำถามที่ตอกย้ำจิตใจของเด็กซึ่ง บอบช้ำให้เลวร้ายยิ่งขึ้น ส่งผลให้ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบพยานคลาดเคลื่อน

3. ในคดีความผิดทางเพศการพิจารณาคดีของศาลมุ่งเน้นไปที่พยานหลักฐานในการให้ การของผู้เสียหาย คำให้การของจำเลย ดังนั้นเด็กผู้เสียหายจำเป็นต้องมาเบิกความในศาลและ

เผชิญหน้ากับจำเลย ซึ่งทำให้เด็กผู้เสียหายต้องได้รับความบอบช้ำและเด็กต้องตอบคำถามของผู้พิพากษา และคำถามของจำเลย หรือทนายจำเลย และถึงแม้จะมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิของเด็กส่วนหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหาสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีคดีเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้ตัวผู้เสียหายที่เป็นเด็กมาเบิกความในศาล ด้วยเหตุผลที่ว่าพวกเขาเป็นเด็กเร่ร่อนหรือถูกข่มขู่ บังคับทั้งด้วยอำนาจเงินหรืออิทธิพลต่าง ๆ ไม่ให้มาเบิกความในศาล หรือมาศาลแล้วเบิกความขัดกับที่ได้ให้การไว้ในชั้นสืบสวนสอบสวน

4. ในพิจารณาคดีของศาลจำเป็นต้องได้มีพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้การพิพากษามีความรอบด้านและภาวะวิสัย แต่หลักฐานในคดีความผิดทางเพศส่วนใหญ่จะเป็นหลักฐานทางด้านบุคคลคือ หลักฐานที่ได้มาจากคำให้การของจำเลย พยาน ผู้เสียหาย การชี้ตัว การยืนยันความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เช่นพยานหลักฐานทางการแพทย์ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจร่างกายของเด็กผู้เสียหาย เช่นคราบเลือด คราบอสุจิ เส้นผม เส้นขน ซึ่งการตรวจพิสูจน์ได้ว่าการกระทำผิดต่อเด็กเกิดขึ้นจริง แต่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ เนื่องจากประเทศลาวยังขาดเทคนิคในการตรวจสอบทาง (DNA) เพื่อพิสูจน์ว่าใครเป็นเจ้าของคราบเลือด คราบอสุจิ เส้นผม เส้นขน ที่ติดตัวผู้เสียหายหรือในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อนำตัวผู้เป็นเจ้าของคราบเลือด คราบอสุจิ เส้นผม เส้นขนหรือตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ฉะนั้นในชั้นพิจารณาคดีของศาลจึงอาศัยแต่คำให้การของผู้เสียหาย พยาน และจำเลย คำเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นสำคัญ ซึ่งถ้าหากจำเลยปฏิเสธไม่รับสารภาพ ก็เป็นการลำบากที่จะลงโทษจำเลยได้

5. ในชั้นพิจารณาคดีของศาลในประเทศลาว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของลาว ให้สิทธิแก่จำเลยในการนำเสนอพยานหลักฐานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของตน และมีสิทธิถามค้านพยานหลักฐาน ในคดี แต่ใจทักในคดีอาญาของลาวจะเป็นอัยการ ซึ่งมีทั้งอำนาจสอบสวนและสั่งฟ้องคดีขึ้นศาล หากพิจารณาดูอาจเป็นการต่อสู้ระหว่างอัยการกับจำเลย ที่มีลักษณะเป็นปรปักษ์กัน ซึ่งอัยการเองเป็นเจ้าของพนักงานของรัฐไม่ควรจะต่อสู้กับจำเลยแต่ควรจะเป็นคนกลางมากกว่า

4.9 มาตรการฟื้นฟูและเยียวยาผู้เสียหายที่เป็นเด็ก

เนื่องจากเด็กผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศได้รับความบอบช้ำทางด้านร่างกาย และจิตใจเป็นอย่างมาก ดังนั้นการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขภาวะทางร่างกายและจิตใจ ให้คืนสู่สภาพปกตินั้นถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเมื่อได้รับข้อมูล หรือการแจ้งเหตุเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อเด็ก เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสมทบกับองค์การปกครองชั้นของตน เพื่อให้การช่วยเหลือโดยด่วนแก่ผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ นำส่งผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศไปยังสถานที่พักที่ปลอดภัย พร้อมกันนั้นก็ควรดำเนินคดีต่อผู้ถูกกล่าวหาตามระเบียบกฎหมาย

การช่วยเหลืออันจำเป็นแก่ผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศมี

- การช่วยเหลือทางด้านอาหาร และที่พัก
- การช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย
- การช่วยเหลือทางการแพทย์
- การช่วยเหลือทางการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน
- การช่วยเหลือกับคืนสู่ภูมิลำเนา ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กในประเทศลาว ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความอ่อนแอที่สุดในสังคมถือเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมลาวปัญหาหนึ่ง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมากคือ พบว่ามีความใกล้เคียงกับสภาพปัญหาในต่างประเทศ เช่น แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของการกระทำ ความผิดทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือโดยบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู หรือบุคคลทั่วไปทั้งที่เป็นชาวลาว หรือชาวต่างประเทศ หรือจากกลุ่มคนที่รวมกลุ่มกันประกอบการค้าประเวณีเด็กหรือการค้ามนุษย์ อันเนื่องจากความไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ของพนักงานรัฐต่อผู้กระทำผิด และความไม่ทันสมัยของกฎหมายกับรูปแบบของการกระทำ ความผิดของผู้กระทำผิด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแก้ไขบรรดามาตรการทางกฎหมาย และมาตรการ ทางสังคมควบคู่กัน และควรได้รับความสนใจจากรัฐบาลอย่างจริงจัง และต่อเนืองทั้งนี้เพื่อเป็นการ ค้ำครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กผู้เสียหาย ซึ่งต้องการความช่วยเหลือและดูแลเป็นพิเศษ โดย มาตรการทางกฎหมายในส่วนของการยุติธรรมนับเป็นมาตรการหนึ่งที่จะมาช่วยดูแลและ แก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งการนำเอากฎหมายของต่างประเทศมาใช้ โดยตรงนั้นไม่ก่อประโยชน์ ให้กับสังคมลาวมากนัก เนื่องจากการมีพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการ ปรับใช้กฎหมายของต่างประเทศดังกล่าว จึงควรที่จะต้องมีการดำเนินการศึกษา และวิเคราะห์ถึง ความเหมาะสมก่อน และต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป มิใช่รวดเร็วและทันทีทันใดจนเกินไป ทั้งนี้เพื่อให้เวลาแก่ระบบเดิมที่เป็นอยู่ในการเปลี่ยนกลไกของระบบเพื่อยอมรับความคิดใหม่ๆ ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วย

ในเรื่องของมาตรการทางกฎหมายในประเทศลาวพบ ในส่วนของกระบวนการยุติธรรม ทางอาญานั้น กระบวนการในชั้นสอบสวนและในชั้นพิจารณาคดีของศาลเป็นกระบวนการที่สำคัญ แต่ในปัจจุบันพบว่ามีควมบกพร่องของการค้นหาความจริงในคดีที่มีการกระทำความผิดทางเพศ ต่อเด็ก ในด้านของกระบวนการ วิธีปฏิบัติและตัวบุคคลากรในชั้นสอบสวน และชั้นพิจารณาคดีจึงมี ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. เสนอให้พนักงานสอบสวนของประเทศลาว สอบคำให้การของเด็กในห้องที่จัดไว้สำหรับเด็กโดยเฉพาะ เป็นการลับและไม่ปะปนกับคดีทั่วไป ด้วยบรรยากาศที่เป็นมิตรกับเด็ก เพื่อให้ เด็กคลายความรู้สึกว่าถูกรังแกและรู้สึกสบายใจ เนื่องจากไม่ต้องตกเป็นเป้าสายตาของบุคคล แปลกหน้า โดยในระหว่างสอบสวนควรจัดให้มีนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมในการ สอบปากคำนั้นด้วย เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญจึงมีเทคนิคในการตั้ง

คำถามโดยไม่ให้เด็กกระทบกระเทือนจิตใจมากนัก และมีวิธีการทำให้เด็กสามารถเรียงลำดับความคิดและรื้อฟื้นความจำได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายกับความสามารถและวุฒิภาวะของเด็กแต่ละคน และนอกจากนี้ควรให้มีบุคคลที่เด็กร้องขออยู่ร่วมกับเด็กในระหว่างสอบสวนด้วย เพื่อลดความกลัวและสร้างความอุ่นใจให้กับเด็ก

2. เสนอให้ปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 44 และกฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก มาตรา 45 ได้บัญญัติว่า ในการสอบคำให้การของเด็ก ที่อายุยังไม่ถึง สิบแปดปี คนหูหนวก คนใบ้ คนปัญญาอ่อน คนบ้า ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติสิทธิของตนได้นั้น ต้องมีการเข้าร่วมของผู้ปกป้อง ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้แทนอื่นๆ ของเด็ก นั้นเป็นการคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะเด็กที่ถูกกระทำคามผิดทางเพศ แต่ในบางครั้งการสอบคำให้การของเด็ก เด็กอาจไม่ต้องกรอให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ปกป้องเข้าร่วมเสมอไป เพราะเด็กอาจจะกลัว หรือ อับอายที่จะต้องเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นยิ่งถ้าเป็นเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจากผู้ปกครองของตนเองแล้ว เด็กยังไม่กล้าที่จะให้การต่อหน้าผู้ปกครองของตน ไม่ว่าจะ เป็นพ่อหรือแม่กระทำผิด หรือบุคคลอื่นๆ ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 45 และ มาตรา 44 ดังนั้นควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการพิจารณาความอาญามาตรา 44 และ มาตรา 45 ของกฎหมายว่าการปกป้องสิทธิ และ ผลประโยชน์ของเด็กในส่วนการที่จะจัดให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ปกป้อง หรือบุคคลอื่นเข้าร่วมกับเด็กควรถามความเห็นชอบของเด็กเสียก่อนเพราะเด็กบางคนอาจไม่ต้องกรอให้ผู้ปกครอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเข้าร่วมในเวลาให้การ เด็กอาจไม่ต้องกรอให้บุคคลเหล่านั้นเข้าร่วม หรือ ควรให้เด็กเป็นผู้เลือกเองที่จะให้ใครเข้าร่วมในการสอบคำให้การ

3. เสนอให้ในการสอบคำให้การของเด็กควรให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งกระทำเป็นการลับ ไม่ปะปนกับผู้ใหญ่ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจจะกระทำการสอบสวนในสถานที่ใดก็ได้ที่เห็นว่าจะมีความเหมาะสม และเป็นความลับสำหรับเด็ก ผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ ซึ่งอาจจะจัดให้มีสถานที่สำหรับใช้สืบสวนสอบสวนคดีที่มีการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจะจัดคนละแห่งกับสถานีตำรวจเพื่อเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศที่มีความบอบช้ำทางร่างกาย และจิตใจมีความรู้สึกดีไม่มีความกดดันจากสถานที่ที่มีผู้คนจำนวนมากเข้าออกกัน และทำให้เด็กไม่มีความกังวลว่าจะต้องมีคนอื่นรู้เรื่องของเขามาก เด็กจะรู้สึกไม่อับอายในสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขา ทำให้จิตใจของเด็กไม่กระทบกระเทือนมากต่อสภาพที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิดทางเพศ และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ในการถามปากคำเด็กนั้นและให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใดอาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนัก

สังคมสงเคราะห์ เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวนโดยมิให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวน และห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร”

4. ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาควรกำหนดให้สามารถบันทึกวิดีโอเทป ในเวลาสืบสวนสอบสวนในคดีที่มีการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กเพื่อใช้เป็นหลักฐาน ซึ่งการบันทึกวิดีโอเทปก็นับว่าเป็นวิธีการบันทึกการสอบสวนที่มีประโยชน์สำหรับคำให้การของเด็ก เพราะวิดีโอเทปสามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันในขั้นต้น ว่าเด็กคนนั้นถูกกระทำผิดทางเพศอย่างไรบ้าง เนื่องจากในวิดีโอเทปจะแสดงให้เห็นถึงร่องรอย บาดแผล สีหน้าการแสดงท่าทางอารมณ์ และความรู้สึกของเด็กในขณะนั้น ซึ่งเป็นเวลาที่ใกล้เคียงกับเวลาที่เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นมากที่สุด ทั้งยังสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยัน ว่าขั้นตอนเด็กผู้เสียหายได้ให้การเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศอย่างไร เพราะถ้าหากเวลาผ่านไปนานอาจมีการเปลี่ยนแปลงคำให้การ หรือกลับคำให้การในภายหลัง ดังนั้นเราสามารถนำเอาวิดีโอเทป คำให้การในเบื้องต้นมายืนยันได้ว่ามีการกระทำผิดทางเพศกับเด็กผู้เสียหายจริง ดังนั้นควรจัดให้มีการบันทึกวิดีโอเทปทั้งภาพ และเสียง การสอบปากคำของเด็กผู้เสียหายในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจไว้เป็นหลักฐาน เพราะถ้าหากมีกรณีที่เด็กผู้เสียหายไม่สามารถไปเบิกความในศาลได้ หรือกรณีที่เด็กอาจกลับคำให้การภายหลังก็สามารถมีพยานหลักฐานที่เป็นวิดีโอเทปคำให้การของเด็กผู้เสียหายมายืนยันต่อศาล

5. ในเรื่องของความบกพร่องของตัวบุคลากร อาจกำหนดให้มีระเบียบกรมตำรวจเกี่ยวกับการดำเนินคดีในกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานสอบสวนทั้งในด้านจิตวิทยา เพื่อจะได้มีความเห็นอกเห็นใจเด็กผู้ที่ถูกทำร้าย และฝึกให้รู้จักเทคนิคในการตั้งคำถาม การใช้ภาษาที่สุภาพ นุ่มนวล ง่ายต่อการเข้าใจ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยอาจมีการจัดให้พนักงานสอบสวนหญิงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้เพราะสถานภาพที่เป็นเพศหญิงด้วยกันจะช่วยให้การสอบสวนมีบรรยากาศเป็นกันเอง ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจ และกล้าที่จะบรรยายภาพข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ถึงกระนั้นก็ตามก็ควรจัดให้มีการอบรมพนักงานสอบสวนผู้ชายด้วย เนื่องจากปัญหาการกระทำผิดทางเพศที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะเด็กหญิงเท่านั้น กล่าวคือ เด็กชายก็อาจถูกกระทำผิดทางเพศได้เช่นเดียวกัน

นอกจากความบกพร่องในชั้นสอบสวนดังกล่าวข้างต้น พบว่ายังมีข้อบกพร่องในกระบวนการพิจารณาคดีเรื่องการเบิกความในศาล เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศลาวไม่ได้มีการแยกแยะวุฒิภาวะของผู้เสียหายให้ชัดเจน ทำให้การดำเนินคดีอาญาในกรณีที่เด็กตกเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศมีลักษณะ และวิธีการดำเนินคดีอาญาเหมือนกับคดีอาญาทั่วไป ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อความทุกข์ทรมานหรือความกดดันทางด้านจิตใจและอารมณ์ของเด็กผู้เสียหาย จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. เสนอควรจัดให้มีห้องพิจารณาที่มีรูปแบบไม่เป็นทางการมาก คือไม่ใช่ให้เด็กเบิกความจากราวกัน ไม่ให้ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ สวมเครื่องแบบในการขึ้นบัลลังก์เหมือนกับคดีทั่วไป เพื่อให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง นอกจากนี้ให้ศาลใช้ดุลพินิจประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับอายุและวุฒิภาวะของเด็กและความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับจำเลย โดยหากศาลพบว่าพยานมีความอ่อนวัยมาก หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจำเลยก็ต้องยิ่งลดความเคร่งครัด และเป็นทางการในการพิจารณาคดีลงมากยิ่งขึ้น โดยอาจจะมีการกำหนดไว้ในระเบียบวิธีการดำเนินคดี เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในคดีความผิดทางเพศ

2. ควรจัดให้พยานที่เป็นเด็กอยู่ในห้องอื่นต่างหากจากห้องพิจารณา โดยไม่ต้องเผชิญหน้ากับจำเลย และให้มีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์อยู่ร่วมด้วย เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ไม่ตื่นกลัว โดยให้ศาล พนักงานอัยการถามคำถาม จำเลยหรือพยานจำเลย และให้มีการถ่ายทอดภาพ และเสียงคำเบิกความของพยานไปยังห้องพิจารณาโดยผ่านโทรทัศน์วงจรปิด

3. ควรจัดหางบประมาณจัดให้มีห้องพิจารณาสำหรับพยานที่เป็นเด็กแยกต่างหาก และงบประมาณในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงจากเด็กในคดีความผิดทางเพศ ทั้งนี้เพราะรัฐมีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งความยุติธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ประเมินค่าหรือราคาไม่ได้ เพราะฉะนั้นหากมีมาตรการใดที่สามารถนำมาซึ่งความยุติธรรม และก่อให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้นก็คิดว่าน่าจะเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรจะสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว โดยอาจจะทำไว้สักหนึ่งห้องสำหรับอยู่ศาลนครหลวงและศาลแขวง

4. ควรมีการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนของการรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดีที่เด็กตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทางเพศ ในกรณีที่ไม่ได้พยานที่เป็นเด็กมาเบิกความหรือกรณีที่เด็กกลับคำให้การด้วยสาเหตุต่างๆ โดยให้ศาลรับฟังสืบบันทึกภาพ และเสียงคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเสมือนหนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้น ในชั้นพิจารณาของศาล และสามารถรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นในการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้ และนอกจากนี้ควรมีระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับเนื้อหาเทคนิคในการสอบปากคำเด็กผู้เสียหายโดยใช้วิดีโอเทป เพื่อเป็นการประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา และเด็กผู้เสียหาย

5. ควรมีการปรับปรุงทัศนคติแนวความคิดในการทำงาน นอกเหนือจากความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและระเบียบวิธีการดำเนินคดี โดยผู้พิพากษาคควรจะมึลักษณะกระตือรือร้น ในการค้นหาความจริงแห่งคดี เพราะระบบกฎหมายของประเทศลาวใช้ระบบไต่สวนดังนั้นผู้พิพากษาคควรตั้งคำถามให้ตรงประเด็นเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงได้อย่างชัดเจน และเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ตรง

ประเด็นและเที่ยงตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเมื่อศาลถามเองทั้งหมดเสร็จแล้วจึงปล่อยให้คู่ความถามเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาด ซึ่งจะถามได้เฉพาะที่ไม่ไปซ้ำซ้อนกับที่ศาลได้ถามไว้ในตอนแรก โดยศาลจะคอยควบคุมดูแลให้คู่ความทั้งสองฝ่ายถามพยานด้วยความสุภาพ นุ่มนวลและตรงประเด็นมากที่สุด และนอกจากนี้ควรจัดให้มีการอบรมพนักงานอัยการ เพื่อให้มีความเข้าใจในการดำเนินคดีที่เด็กตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทางเพศมากขึ้น และสภาพทนายความควรอบรมทนายความให้ยึดมั่นต่อจรรยาบรรณทางวิชาชีพและมารยาทในการว่าความ ทนายความไม่ควรเห็นแก่ความสำคัญของการชนะคดี การว่าความของทนายในลักษณะข่มขู่ ทำให้ผู้เสียหายกลัวและอับอาย โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของเด็กผู้ตกอยู่ในภาวะที่มีอาการบาดเจ็บทางจิตอยู่ด้วย

6. นอกเหนือจากปัญหาทั้ง 2 ประการใหญ่ๆ ที่พบในกระบวนการยุติธรรมในประเทศลาว คือในเรื่องของความบกพร่องในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังพบปัจจัยปลีกย่อยที่เกิดขึ้นในเรื่องของสื่อมวลชนที่เสนอข่าวที่ไม่ให้ความเคารพในชื่อเสียง และเกียรติคุณของตัวเด็กและครอบครัว ทำให้เด็กไม่สามารถกลับไปสู่สังคมเดิมได้อย่างปกติ เช่นการลงข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ แม้จะมีการเอาแถบสีดำมาปิดตาและบอกนามสมมุติของเด็ก แต่การที่บอกชื่อและที่อยู่จริงของพ่อแม่ ก็เป็นการเปิดเผยทางอ้อมแล้วว่าเด็กคนนี้เป็นใคร จึงทำให้ผู้เสียหายหรือผู้ญาติไม่แจ้งความดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด ทำให้คดีเกี่ยวกับความผิดทางเพศมีน้อยกว่าความผิดที่เกิดขึ้นจริง เพราะผู้เสียหายกลัวความเสียหายที่จะตามมาอีก ดังนั้นจึงควรมีการควบคุมสื่อมวลชนในการเผยแพร่ภาพที่กระทบต่อเด็กที่เป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ โดยออกกฎหมายมาคุ้มครอง โดยห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายรูป และห้ามมิให้หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารลงรูปของเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือลงข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือในการพิจารณาของศาล ซึ่งอาจจะทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือลงข้อความแสดงถึงที่อยู่ของโรงเรียนของเด็กของเยาวชนนั้น ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษ

7. เมื่อได้มีการเสนอถึงแนวทางที่ควรจะเป็นไปในการคุ้มครองสิทธิเด็กแล้ว สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงประการถัดไปคือ ทำอย่างไรถึงจะป้องกันปัญหาการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กนั้นไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยอาจจะมีการนำรูปแบบของต่างประเทศมาใช้ เช่น ในประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ มาใช้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เชมจุฑา สุวรรณจินดา กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2540”.

คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

คณิง ภาไชย แก้วไขเพิ่มเติมโดย ณรงค์ ใจหาญ . ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เล่ม 1). พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2537.

คณิง ภาไชย แก้วไขเพิ่มเติมโดย ณรงค์ ใจหาญ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2539.

ชนกพล สกลผดุงเขตดี. การป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของหญิงและเด็ก : ศึกษาอนุสัญญาระหว่างประเทศและเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ, วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย , 2545”.

ภาษาลาว

กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็ก, 27 ธันวาคม 2006.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของลาว, 15 พฤศจิกายน 2004.

ประมวลกฎหมายอาญาของลาว, 10 เมษายน 2004.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของราชอาณาจักรลาว, 2516.

ประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรลาว, 2516.

สมพู่ แก้วมูลถนนี่ “บรรดาสนธิสัญญา,”ใน เกี่ยวกับ สนธิสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก และกฎหมาย สปป ลาว. ปากป่าสรวร ของ ส ป ป ลาว: ปากป่าสรวร, 2002.

สุภาสิทธิ รอวันชัย,กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเปรียบเทียบไทย – ลาว: ขั้นตอนก่อน การพิจารณาของศาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,2547

- สาลิต บัวศรีสวัสดิ์, คัมภีร์พระธรรมศาสตร์หลวง กฎหมายโบราณลาว,พิมพ์ครั้งที่ 1,(นครเวียงจันทน์:โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ, ค.ศ. 1993),

ภาษาอังกฤษ

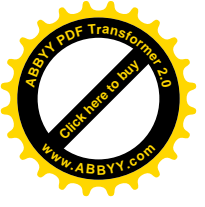
Barshis, V. The question of marital rape. Women's Studies International Forum 6
(1983):383

Diana E.H.Russell, Rape in marriage. New York: Macmillan Press, 1990.

Eve S. Buzawa and Carl G.Buzawa, Domestic violence: The criminal justice response,
Newbury park, CA: Sage Publications, 1990

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ศาลชั้นต้น

เลขที่ 207/

ขต.อ

นครหลวงเวียงจันทน์

4 มิถุนายน 2009

คำพิพากษาคดีอาญา

คณะศาลอาญาของศาลประชาชนชั้นต้นนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย
 ท่าน ยัวเรี เซียยี..... เป็นประธาน
 ท่าน อานูสร ทองสีสหวัด..... เป็นคณะ
 ท่าน นาง ประพรจิต จันทน์ทจัก.....เป็นคณะ
 นั่งพร้อมด้วย ท่านมิตตสอน สุกันญา.....อัยการประชาชน
 ได้เปิดการพิจารณาคดีเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2009 เวลา 09: 00 นาฬิกา ที่ห้องพิจารณาคดีของศาล
 ชั้นต้นนครหลวงเวียงจันทน์เพื่อพิจารณาคดีอาญา เลขที่ 40/ขต.อ ลงวันที่ 23 มกราคม 2009

ระหว่าง

อัยการประชาชนนครหลวงเวียงจันทน์ โจทก์
 นาง บัวไขแก้ว อายุ 47 ปี สัญชาติ ลาว อาชีพ แม่บ้าน ที่อยู่ปัจจุบัน หน่วย 12 บ้านอากาศ อำเภอ
 สีโคตตระบอง นครหลวงเวียงจันทน์โจทก์ทางแพ่ง
 นาย บุญมา วิลัยพร อายุ 47 ปี สัญชาติ ลาว อาชีพ รับจ้าง ปัจจุบัน อยู่บ้าน ดงป่าแหบ อำเภอ จัน
 ทะบุรีนครหลวงเวียงจันทน์จำเลย

ถูกหาว่า ช่มชู้กระทำชำเรา

ถูกจับตัวเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2550 สถานที่กักขัง ทาศด้า

ศาล

ในนาม สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว
 ศาลมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยศาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน
 ลาว

ได้แจ้งรายชื่อขององค์คณะผู้พิพากษา อัยการ และ จำศาล พร้อมด้วยสิทธิในการค้านตัว
 แก่โจทก์และจำเลยทราบแล้ว

ได้แจ้งคำสั่งฟ้อง ช้อกล่าวหา และสิทธิในการต่อสู้คดีแก่จำเลยทราบแล้ว

ได้ฟังคำให้การของจำเลยเสร็จแล้ว

ได้รับฟังคำให้การครั้งสุดท้ายของจำเลยเสร็จแล้ว

วินิจฉัย

ตามที่ได้พิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ ที่มีในสำนวนคดีและผลของการไต่สวนในห้องพิจารณาแล้วนั้นศาลจึงได้วินิจฉัยดังต่อไปนี้

เห็นว่า ในปี 2002 นาย บุญมา วิสัยพร (จำเลย) ได้แต่งงานกับ นาง บัวไขแก้ว (โจทก์ทางแพ่ง) โดยถูกต้องตามจารีตประเพณี ซึ่งผ่านมาต่างฝ่ายต่างก็เคยหย่าร้างกันมาแล้ว และนางบัวไขแก้ว (โจทก์ทางแพ่ง) ได้มีลูกติดกับสามีเก่ามา 5 คน ผ่านมาทั้งสองได้เข้าบ้านอยู่ค้ายดงป่าสัก แล้วย้ายมาเช่าอยู่บ้าน วัดไทยใหญ่ทุ่ง ถึงปี 2006 จึงย้ายมาอยู่หมู่บ้านอากาศ จนถึงปัจจุบัน ในระยะเวลาอยู่หมู่บ้าน วัดไทยใหญ่ทุ่ง และหมู่บ้านอากาศ นายบุญมาวิสัยพร (จำเลย) ได้ข่มขืนกระทำชำเราลูกเลี้ยง ซึ่งเป็นลูกแฝด ของนาง บัวไขแก้ว (โจทก์ทางแพ่ง) ชื่อ เด็กหญิง พรแสง จำนวน 13 ครั้ง ข่มขืนกระทำชำเรา เด็กหญิง พัดสอน คู่แฝด จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งครั้งแรก ในการข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงทั้งสอง นายบุญมา (จำเลย) ได้เอาผ้าแพรปิดปากเด็กหญิงทั้งสองไว้ ในเวลากระทำชำเรานั้น นายบุญมา (จำเลย) ได้ข่มขู่ว่าถ้าให้ใครรู้จะตี และไล่ออกจากบ้าน ต่อมาเจ้าหน้าที่สืบรู้ จึงได้กักตัวนาย บุญมา(จำเลย)มาดำเนินคดีจนถึงปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของ นายบุญมา(จำเลย) เป็นการกระทำผิดทางอาญา ในฐาน ข่มขืนกระทำชำเรา ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 128 วรรค 03 ของกฎหมายอาญาฉบับปรับปรุงด้วยว่า ในปี 2002 นาย บุญมา(จำเลย) ได้แต่งงานกับ นางบัวไขแก้ว (โจทก์ทางแพ่ง) ซึ่งเป็นแม่มีลูกติดมาด้วย 5 คน ภายหลังแต่งงานแล้ว นาย บุญมา(จำเลย) และนาง บัวไขแก้ว (โจทก์ทางแพ่ง) ได้พากันเข้าบ้านอยู่ หมู่บ้าน วัดไทยใหญ่ทุ่ง แล้วต่อมาได้ย้ายบ้านมาอยู่หมู่บ้านอากาศ ในปี 2006 ในเวลาที่เข้าบ้านอยู่ หมู่บ้านวัดไทยใหญ่ทุ่ง และ บ้านอากาศ นั้นนาย บุญมา(จำเลย) ได้ข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง พอนแสง 13 ครั้ง และเด็กหญิง พัดสอน 4 ครั้ง ซึ่งเด็กหญิงทั้งสองเป็นลูกติดมากับนาง บัวไขแก้ว (โจทก์ทางแพ่ง) ต่อการกระทำดังกล่าวของ นายบุญมา (จำเลย) เป็นการกระทำที่แตะต้องถึงสุขภาพของเด็ก แต่ต้องถึงจิตครองประเพณี ผิดต่อกฎหมาย และเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อสังคม ศาลจึงเห็นควรลงโทษจำเลยตามกฎหมาย

เห็นว่า นายบุญมา (จำเลย) ได้ข่มขืนกระทำชำเราเด็กที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของตน และ ข่มขืนเด็กที่มีอายุเพียง 9 ปี และข่มขืนถึง 2 คน ศาลจึงถือว่าเป็นการกระทำผิดที่ร้ายแรง และเป็นอันตรายต่อสังคม ศาลจึงเป็นควรเพิ่มโทษ นาย บุญมา (จำเลย) ตามมาตรา 41 ข้อ 4 ของกฎหมายอาญาฉบับปรับปรุงคือ ลงโทษจำคุก ในฐาน ข่มขืนกระทำชำเราเด็ก สิบปี และปรับ 10.000.000 กีบ และเพิ่มโทษ นาย บุญมา (จำเลย) ตามมาตรา 41 ของกฎหมายอาญาอีก สามเดือน รวมโทษจำคุก สิบปี สามเดือน และปรับ 10.000.000 กีบ

เห็นว่า นาง บัวไขแก้ว (โจทก์ทางแพ่ง) ได้เรียกร้องค่าเสียหายในครั้งนี้จากนาย บุญมา (จำเลย) คือ ค่าเสียหายต่อจิตใจ ค่าทำขวัญ และค่ารักษา รวมทั้งหมด เป็นเงินจำนวน

20.500.000 กีบ ต่อการร้องขอดังกล่าว เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการร้องขอที่มีเหตุผล แต่เป็นการร้องขอที่สูงเกินไป ศาลจึงได้พิจารณาให้ตามความเหมาะสมคือ ให้ นาย บุญมา (จำเลย) รับผิดชอบจ่ายค่าเสียหายต่อจิตใจ และ ทำขวัญพร้อมทั้งค่ารักษาสุขภาพของเด็กรวมเป็นเงินจำนวนทั้งหมด 10.000.000 กีบ ให้แก่ นาง บัวไข (โจทก์ทางแพ่ง) ตามมาตรา 1 ของกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันนอกสัญญา

เห็นว่า นาย บุญมา (จำเลย) เป็นผู้กระทำผิด จึงเห็นควรให้ นาย บุญมา (จำเลย) เสียเงินค่าทำเนียมศาล ค่าสำเนาเอกสาร และค่าเสียสำนวนคดี ตามมาตรา 27 28 29 30 และ 33 ของกฎหมายว่าด้วยค่าธรรมเนียมศาล

เห็นตามมาตรา 41 ข้อ 4 128 วรรค 3 ของกฎหมายอาญาฉบับปรับปรุงใหม่ มาตรา 1 ของกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันนอกสัญญา มาตรา 27 28 29 30 และ 33 ของกฎหมายว่าด้วยค่าธรรมเนียมศาล มาตรา 82 85 และ 86 ของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา ฉบับปรับปรุง

ด้วยเหตุนี้

จึงได้พิพากษาต่อหน้าประชาชนเป็นขั้นต้น โดยมีโจทก์ โจทก์ทางแพ่ง และจำเลย บอกว่า นาย บุญมา (จำเลย) มีความผิดในข้อหา ข่มขืนกระทำชำเราเด็ก

ลงโทษจำคุก นาย บุญมา (จำเลย) ลิบปี สามเดือน และปรับ 10.000.000 กีบ

ให้ นาย บุญมา (จำเลย) จ่ายค่าเสียหายต่อจิตใจ ค่าทำขวัญ และค่ารักษาสุขภาพของเด็ก รวมเป็นเงิน ทั้งหมด จำนวน 10.000.000 กีบ

ให้นาย บุญมา (จำเลย) เสียค่าธรรมเนียมศาล จำนวน 30.000 กีบ

ศาลได้แจ้งให้โจทก์และจำเลยทราบแล้วหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่พอใจต่อคำพิพากษาฉบับนี้มีสิทธิอุทธรณ์หรือคัดค้านได้ภายใน 20 วัน นับจากวันที่พิพากษาเป็นต้นไป

ประธาน

จำศาล

ลงชื่อและประทับตรา

ลงชื่อ และประทับตรา

ภาคผนวก ก
สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ศาลชั้นต้น

เลขที่ 315/ขต.อ

นครหลวงเวียงจันทน์

ลงวันที่ 23 มิถุนายน

2009

คำพิพากษาคดีอาญา

คณะศาลอาญาของศาลประชาชนชั้นต้นนครหลวงเวียงจันทน์ซึ่งประกอบด้วย

ท่าน ยัวเรอเซย์ยีเป็นประธาน

ท่าน อานูสร ทองสีสหวัด.....เป็นคณะ

ท่าน นาง ประพรจิต จันทน์ทจัก.....เป็นคณะ

นั่งพร้อมด้วย ท่าน บุญไทย วงศ์คำอัยการประชาชน

ได้เปิดการพิจารณาคดี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2009 เวลา 13:00 นาฬิกา ตอหน้าย ที่ห้องพิจารณาคดี
ของศาลชั้นต้นนครหลวงเวียงจันทน์เพื่อพิจารณาคดีอาญาเลขที่168/ขต.อ ลงวันที่ 26 มีนาคม 2009

ระหว่าง

อัยการประชาชนนครหลวงเวียงจันทน์โจทก์

นาง ปาร้ววาง อายุ 11 ปี สัญชาติ ลาว อาชีพ นักเรียน ปัจจุบันอยู่หมู่บ้าน ท่ากกไร อำเภอ

ปากงึนนครหลวงเวียงจันทน์ผู้เสียหาย

นาย มงคุดู ไชยวง อายุ 27 ปี สัญชาติ ลาว อาชีพ พนักงาน ปัจจุบัน อยู่หมู่บ้าน นาดาน อำเภอ

ไซธาณีนครหลวงเวียงจันทน์.....จำเลย

ถูกล่าวหาว่า ช่มชู้นกระทำชำเรา (ชั้นพยายาม)

ถูกจับตัวเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2008 สถานที่กักขัง อำเภอ ปากงึม

ศาล

ในนาม สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

ศาลมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยศาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน

ลาว

ได้แจ้งรายชื่อขององค์คณะผู้พิพากษา อัยการ และ จำศาล พร้อมด้วยสิทธิในการคัดค้านตัว แก่โจทก์
และจำเลยทราบแล้ว

ได้แจ้งคำสั่งฟ้อง ช้อกล่าวหา และสิทธิในการต่อสู้คดีแก่จำเลยทราบแล้ว

ได้ฟังคำให้การของจำเลยเสร็จแล้ว

ได้รับฟังคำให้การครั้งสุดท้ายของจำเลยเสร็จแล้ว

วินิจฉัย

ตามที่ได้พิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ ที่มีในสำนวนคดีและผลของการไต่สวนในห้องพิจารณาแล้วนั้นศาลจึงได้วินิจฉัยดังต่อไปนี้

เห็นว่า นาย มงคุณุ ไชยวง (จำเลย) ได้ให้การรับสารภาพ ตามบทบัญญัติฉบับลงวันที่ 16 และ 20 ตุลาคม ปี 2008 และบรรยายงานด้วยตนเองว่า ในวันที่ 15 ตุลาคมปี 2008 เวลาประมาณ 7 โมง ตนได้ขับรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นรถของพ่อตน แล้วขับไปหมู่บ้าน ท่ากกไร จุดประสงค์จะไปถามซื้อไก่ชน เมื่อขับถึงหมู่บ้าน ท่ากกไร ตนได้เข้าไปถามซื้อไก่ชน กับประชาชนของหมู่บ้านนั้น และได้เข้าไปถามซื้อไก่ชนที่บ้าน เด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) แต่ถูกพ่อของเด็กหญิง ปาร์ววง บอกตนว่าที่บ้านของเขาไม่มีไก่ชน มีแต่อยู่หมู่บ้านถัดไป เมื่อพ่อของเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) พูดเสร็จแล้วก็เอารถไปกินหญ้า ในเวลานั้น เด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) กำลังจะไปโรงเรียน ตนจึงถามว่า พาไปหาซื้อไก่ชนที่หมู่บ้านใกล้ๆ ได้ไหม แต่ถูก เด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ตอบว่า กลัวไปโรงเรียนไม่ทัน ตนจึงบอกว่าจะพาไปส่งที่โรงเรียน จากนั้นตน และเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) จึงขับรถจักรยานยนต์ออกมา เมื่อขับห่างออกจากหมู่บ้าน ประมาณ 500 เมตร มีทางแยก ตนจึงขับรถจักรยานยนต์ แวะเข้าไปไปได้ประมาณ 100 เมตร ตนจึงจอดรถจักรยานยนต์ และเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) กำลังจะวิ่งหนีแต่ตนจับแขนไว้ ต่อมาเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ได้ร้องขอความช่วยเหลือ แต่ตนได้เอามือปิดปากไว้ แล้วเอากำปั้นชกท้องของเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) สองครั้ง แล้วผลักตัวเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ลงพื้นดิน แล้วบอกให้เด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ถอดเสื้อผ้าออก แต่เด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ไม่ยอมถอด ตนจึงถอดผ้าชิ้นของเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ในเวลานั้นตนก็ได้ถอดกางเกงของตน จากนั้นจึงได้หักไม้ทำเป็นมีดขู ไม่ให้ร้อง แต่เด็กหญิงก็ได้ พูดเป็นภาษาลาวสูง จากนั้นตนจึงเอาอวัยวะเพศของตนออกมาเพื่อร่วมเพศเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) แต่เด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ไม่ยอม ตนจึงนั่งทับท้องเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ทำให้น้ำอสุจิของตนออก ตนจึงลุกขึ้นแล้วบอกให้เด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) สวมเสื้อผ้า ตนจึงเอาเด็กหญิงไปส่งที่บ้าน และก่อนจะกลับบ้านตนได้บอกเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ว่า ตอนบ่ายตนจะกลับมาหาอีก ตนจึงกลับบ้านอาบน้ำ กินข้าว แล้วกลับมาหาเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) อยู่ที่บ้านอีก ต่อมาจึงถูกจับตัวมาดำเนินคดี

เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของ นาย มงคุณุ ไชยวง (จำเลย) เป็นการกระทำผิดทางอาญา ในฐานะ พยายามข่มขืนกระทำชำเราเด็ก ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 128 วรรค 5 ของกฎหมายอาญาด้วยว่า นาย มงคุณุ ไชยวง (จำเลย) ได้มีเจตนาใช้กำลังข่มขู่ เพื่อข่มขืนกระทำชำเรา แต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากมีการขัดขืน และต่อสู้ออกจากเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ซึ่งแสดงออกในคำให้การฉบับลงวันที่ 16, 20 ตุลาคม 2008 และบรรยายงานด้วยตนเองของเด็กหญิง ปาร์ววง (ผู้เสียหาย) ว่า ในวันที่ 15 ตุลาคม 2008 เวลา 7 โมงเช้า นาย มงคุณุ ไชยวง (จำเลย) ได้ไปถามซื้อ

โกชนอยู่ที่บ้านของตน แต่ไม่มีจึงได้บอกให้ เด็กหญิง ปาร้ววาง (ผู้เสียหาย) พาไปซื้อโกชนอยู่หมู่บ้านถัดไป เมื่อนั่งรถจักรยานยนต์ ห่างออกจากหมู่บ้านประมาณ 500 เมตร นาย มุงคุณุ ไชยวง (จำเลย) จึงแวะเข้าป่าไป ประมาณ 100 เมตร โดยหลอกว่าไปดูเขารางวัดที่ดิน เมื่อจอดรถ นาย มุงคุณุ ไชยวง (จำเลย) จึงชักท้อง เด็กหญิงปาร้ววาง (ผู้เสียหาย) 3 ครั้ง แล้วผลักล้มลง และนาย มุงคุณุ (จำเลย) ได้ถอดกางเกงของตนเองออก แล้วเอาอวัยวะเพศสอดใส่ อวัยวะเพศของเด็กหญิง ปาร้ววาง (ผู้เสียหาย) 3 ครั้งแต่ไม่เข้า นาย มุงคุณุ (จำเลย) จึงเอาอวัยวะเพศมาถูตามขาของเด็กหญิง ปาร้ววาง (ผู้เสียหาย) ทำให้น้ำอสุจิ ของนาย มุงคุณุ (จำเลย) ออก ซึ่งต่อมารกระทำดังกล่าวของ นาย มุงคุณุ (จำเลย) มันได้แต่ตั้งถึงสายสัมพันธ์ครอบครัว ไร้ครอบครัว ประเพณีอันดีงามของชาติ เกียรติศักดิ์ศรีของบุคคลอื่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และทำให้สังคมไม่มีความสุข ศาลจึงเห็น ควรลงโทษจำเลยตามกฎหมาย

เห็นว่า เกี่ยวกับค่าเสียหาย นาง ย่างร้ววาง (โจทก์ทางแพ่ง) และนาย มุงคุณุ (จำเลย) ทั้งสองได้ตกลงกันเป็นเงิน 20.000.000 กีบ และได้จ่ายกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตามบทบัญญัติฉบับลงวันที่ 25 พิจิกา 2008 และคำร้องถอนฟ้องของ นาย เจยด้วงวาง (ผู้ปกครองของผู้เสียหาย) ฉบับลงวันที่ 25 พิจิกา 2008 ดังนั้นศาลจึงเห็นควรให้แล้วแก่กันไป

เห็นว่า นาย มุงคุณุ (จำเลย) ได้กระทำความผิดที่เป็นอันตรายต่อเด็ก จึงเป็นสาเหตุเพิ่มโทษ แต่เห็นว่า นาย มุงคุณุ (จำเลย) ได้จริงใจใช้แทนค่าเสียหายทางแพ่ง และการกระทำผิดครั้งนี้เป็นครั้งแรก จึงเห็นควรให้รอกการลงโทษไว้ส่วนหนึ่งตามมาตรา 40 และ มาตรา 47 ใหม่ของกฎหมายอาญา

เห็นว่า นาย มุงคุณุ (จำเลย) เป็นผู้กระทำความผิด จึงเห็นควรให้ นาย มุงคุณุ (จำเลย) จ่ายเงินค่าธรรมเนียมศาล ตามมาตรา 28 29 30 และ 33 ของกฎหมายว่าด้วยค่าธรรมเนียมศาลเช่น ค่าส่งหมายเรียก หมายเชิญ 10.000 กีบ ค่าพิมพ์เอกสาร 10.000 กีบ ค่าสำเนาเอกสารต่างๆ 10.000 กีบ รวมเป็น 30.000 กีบ

เห็นตามมาตรา 128 วรรค 5 ของกฎหมายอาญา มาตรา 28 29 30 และ 33 ของกฎหมายว่าด้วยค่าธรรมเนียมศาล มาตรา 82 85 และ 86 ของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา ฉบับปรับปรุง

ด้วยเหตุนี้

จึงได้พิพากษาต่อหน้าประชาชนเป็นขั้นต้น โดยมีโจทก์ โจทก์ทางแพ่ง และจำเลย บอกว่า นาย มุงคุณุ ไชยวง (จำเลย) มีความผิดในฐาน พยายาม ช่มชู้นกระทำชำเราเด็ก

ลงโทษจำคุก นาย มุงคุณุ ไชยวง (จำเลย) หนึ่งปี และปรับ 700.000 กีบ แต่ให้ปฏิบัติตัวจริง หนึ่งเดือน กับ ยี่สิบเจ็ดวัน ส่วนเหลือให้รอกการลงโทษไว้

ให้นาย มุงคุณุ ไชยวง (จำเลย) เสียค่าธรรมเนียมศาล จำนวน 30.000 กีบ

ศาลได้แจ้งให้โจทก์และจำเลยทราบแล้วหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่พอใจต่อคำพิพากษานี้
นี้มีสิทธิอุทธรณ์หรือคัดค้านได้ภายใน 20 วัน นับจากวันที่พิพากษาเป็นต้นไป

ประธาน

จำศาล

ลงชื่อและประทับตรา

ลงชื่อ และประทับตรา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE DEMOCRACY UNITY PROSPERITY

National Assembly No. 34/PO

DECREE

Of the

PRESIDENT

Of the

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

On the Promulgation of the Amended Law on Criminal Procedure

Pursuant to Chapter 6, Article 67, point 1 of the Constitution of the Lao People's Democratic Republic regarding the promulgation of the Constitution and of laws adopted by the National Assembly;

Pursuant to Resolution No. 01/NA, dated 15 May 2004, of the National Assembly of the Lao People's Democratic Republic regarding the adoption of the Amended Law on the Criminal Procedure; and

Pursuant to Proposal No. 13/NASC, dated 24 May 2004, of the National Assembly Standing Committee.

The President of the Lao People's Democratic Republic

Decrees That:

Article1. The Amended Law on the Criminal Procedure is hereby promulgated.

Article2. This decree shall enter into force on the date it is signed.

Vientiane, 14 June 2004

The President of the Lao People's
Democratic Republic

[Seal and Signature]

Khamtai SIPHANDONE

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE DEMOCRACY UNITY PROSPERITY

National Assembly No. 01/NA

15 May 2004

LAW ON CRIMINAL PROCEDURE

Part I

General Provisions

Article 1. Purpose

The Law on Criminal Procedure defines principles, regulations, and measures on criminal procedure aiming to deal with criminal cases correctly and with justice, to eliminate and prevent offences, to protect the legitimate rights and interests of citizens, to ensure social security and public order, and to create conditions for the multi-ethnic people to participate in the protection and development of the nation.

Article 2. Criminal Proceedings

Criminal proceedings [refers to] the process whereby investigators, public prosecutors, the people's courts and other parties participating in the criminal process search out wrongful acts urgently, completely, and thoroughly in order to subject offenders to proceedings, to ensure the correct application of the laws, [to ensure] justice, to not allow offenders to escape punishment, and to avoid punishing those who are innocent.

Article 3. Necessity for Criminal Proceedings

If any investigator or public prosecutor finds traces of any offence, [he] shall open an investigation within the scope of his jurisdiction, [and] use investigative and coercive measures as provided in the laws in order to search out offences and offenders and then prosecute such offenders in court for their punishment to be decided according to the laws.

Article4. Causes Leading to the Dismissal of Criminal Cases

Causes which will not lead to the opening of an investigation or which will lead to the discontinuation of criminal proceedings are as follows:

1. Non-existence of the incident [which was alleged to constitute] the offence;
2. Lack of components of an offence;
3. Expiration of the limitation period for commencing criminal prosecution;
4. Pardon is granted;
5. A child who is under fifteen years old commits an act that endangers society. In this case, the child will be sent for re-education;
6. There is a mediation agreement between the injured party and the accused person, in a case where the wrongful act does not endanger society as provided in Article 22 of the Penal Law;
7. The injured party has not lodged a complaint or the injured party withdraws his complaint, in a case where the wrongful act is an offence as provided in Article 22 of the Penal Law;
8. Death of the offender;
9. There is an order to dismiss the case or there is a final decision of a people's court regarding the same case.

Article5. Prohibition on Breaching Citizens' Rights and Freedoms

It is prohibited to arrest, detain or conduct any building search without an order from a public prosecutor or from a people's court, except in the case of an on-the-spot arrest or in the case of urgency. In the case when an arrest or detention contradicts the laws, or is a detention [or] deprivation of liberty beyond the period provided for in the laws or in a court decision, the public prosecutor shall issue an order to release [the arrested or jailed person] immediately.

Any individual who arrests, detains or conducts any search of buildings or persons in contravention of the laws shall be subject to criminal proceedings and shall be criminally liable.

Article6. Equality of Citizens before the Laws and the Court

Criminal proceedings must be conducted on the basis that all citizens are equal before the laws and the people's courts without discrimination on the basis of gender, race, ethnicity, socio-economic status, language, educational level, occupation, beliefs, place of residence, and others.

The people's courts shall create conditions for citizens, especially accused persons, defendants, and civil plaintiffs, to exercise their rights to ensure that criminal proceedings are conducted correctly and objectively.

Article7. Guarantee of Right of Defence to Accused Person

An accused person has the right to defend the case. The accused person may defend himself or have a lawyer to provide him legal assistance.

The people's courts, public prosecutors, interrogators and investigators shall guarantee the right of defence in the proceedings to an accused person in order to protect his legitimate rights and interests.

The claimant shall bring evidence to prove his claim and to prove that the accused person or defendant committed the offence. The offender, accused person, or defendant has the right to present evidence to defend himself but shall not be forced to bring evidence to prove his innocence.

Article8. Presumption of Innocence

In criminal proceedings, as long as the accused person or defendant has not yet been convicted [pursuant to] a final decision of the people's courts as a wrong-doer, he shall be regarded as innocent and shall be treated properly.

Article9. The Right of the Courts to Adjudicate Cases

Only the people's courts have the jurisdiction to adjudicate a criminal case [;] no individual shall be deemed an offender or be punished criminally without a court decision.

Article10. Collective Consideration of Case

Judicial tribunals of the People's Supreme Court, the appellate people's courts, the people's provincial or city courts, and the people's district or municipal courts

consist of three judges, one of them taking on the role of presiding judge, and the other two as members [of the tribunal].

Only judges who are appointed in accordance with the laws may be assigned to judicial tribunals.

The decision of each tribunal must be reached by a majority vote.

The [deliberations] of judicial tribunals shall be secret.

Article 11. Independence of Judges

In considering and deciding a case, judges shall be independent and comply with the laws only.

Article 12. Language Used in Proceedings

Court proceedings must be in the Lao language. Persons who participate in the proceedings who do not know the Lao language have the right to use their own language or other languages through translation.

Article 13. Trial in Open Court Hearing

All trials in the courtroom shall be conducted openly, except for cases that concern secrets of the State or society, the offences of individuals who are from fifteen years old but under eighteen years old, or some offences that concern the spousal relationship or customs and traditions that shall be conducted in [a] closed-door [hearing].

In all cases, the court's decision must be read out openly.

Article 14. Effect of a Court Decision

The people's courts, on behalf of the Lao People's Democratic Republic, issues instructions, orders, decisions at first instance, decisions on appeal and decisions on cassation.

Instructions, orders, decisions at first instance, decisions on appeal and decisions on cassation of the people's courts that have become final shall be strictly respected by all Party organizations, State organizations, the Lao Front for National Construction, mass organizations, social organizations, enterprises, and citizens;

concerned individuals or organizations shall implement them strictly as provided in Article 85 of the Constitution.

Decisions at first instance, decisions on appeal and decisions on cassation of the people's courts that have become final shall not be revised, unless the case has been re-opened.

Article 15. Recusal and Challenge

If a judge, public prosecutor, court clerk, interrogator, investigator, expert, or translator is a relative of, or has any interest in or conflict with, any party to the case, he shall recuse himself from the proceedings.

If such person does not voluntarily recuse himself, either party has the right to challenge such person [and require that he be] recused from the proceedings.

Article 16. Prohibition from Considering the Same Case Twice

A judge who is involved in the consideration of a criminal case once shall not be allowed to participate in the consideration of the [same case] a second time at any level of the people's courts, except as otherwise provided by the laws.

Article 17. Comprehensive, Thorough, and Objective Case Proceedings

The people's courts, public prosecutors, interrogators, and investigators must apply measures provided by the laws to ensure that the proceedings are comprehensive, thorough, and objective, with the aims of finding evidence to prove the guilt or to confirm the innocence of the accused person or defendant and of examining reasons to reduce or increase criminal liability.

In the taking of testimony from the accused person or defendant, or from individuals who participate in the proceedings, it is prohibited to use violence, force, threats, beating, or other unlawful measures.

Article 18. Guarantee of the Right of Citizens to Bring Petitions or Claims

[Every] citizen has the right to bring a petition or claim regarding the performance of duties of the investigation organizations, the Office of the Public

Prosecutor, the people's courts, or any person in such organizations who has contravened the laws.

The organization that has received such petition or complaint shall examine and consider such document in a timely manner, and shall report the results of the examination in writing to the organization or individual who sent the petition or complaint, and find an appropriate method to deal with their problem.

Organisations that have committed offences shall restore the dignity of, and shall compensate for the benefits lost by, the injured party. Any civil servant or individual who violates the laws shall be subject to disciplinary [measures] or legal proceedings depending on the severity of the offence.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part II

Evidence in Criminal Proceedings

Article 19. Evidence

Evidence in a criminal case are facts which demonstrate the existence or non-existence of acts which are dangerous to society, the guilt of the individual conducting those acts and other circumstances which are useful for a proper consideration of the case.

Article 20. Types of Evidence

Evidence in criminal proceedings consists of:

- Physical evidence;
- Documentary evidence;
- Evidence from persons.

Physical evidence is derived from material items relating to the offence, such as guns, knives, fingerprints, bloodstains, and other materials.

Documentary evidence is derived from letters, reports of the investigation, reports of the activities of the people's courts, accounts, drawings, sketches, photographs, and other documents relating to the offence.

Evidence from persons is derived from the testimony of suspects, accused persons, or defendants, the testimony of witnesses or injured parties, the identification and confirmation of the offender, and opinions of experts relating to the offence.

The evidence mentioned above includes evidence to prove guilt that confirms that the accused person or defendant committed the offence, and evidence to prove innocence that confirms that the accused person or defendant is innocent.

In criminal proceedings, [concerned persons] shall seek both evidence to prove guilt and evidence to prove innocence.

Article 21. Examination and Evaluation of Evidence

The people's courts, public prosecutors, interrogators, and investigators shall examine, weigh, and evaluate evidence based on a comprehensive, thorough, and objective consideration of the case and with confidence

In the examination and evaluation of evidence, if the evidence indicates doubt whether the accused person or defendant committed the offence, such person must be released from charges.

Criminal proceedings should not mainly take into account the admission of the accused person or defendant but should seek additional evidence to prove the guilt of such [persons]. Even if the accused person or defendant denies or does not admit [such guilt], if there is strong and reliable evidence, he [may be] regarded as the wrongdoer.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part III

Organisations [with Responsibility for] Criminal Proceedings and Participants in Criminal Proceedings

Chapter 1

Organisations [with Responsibility for] Criminal Proceedings

Article 22. Organisations [with responsibility for] Criminal Proceedings

Organisations [with responsibility for] criminal proceedings consist of:

- Investigation organizations;
- The Office of the Public Prosecutor;
- The People's Courts

Article 23. Investigation Organisations

The investigation organizations are:

1. The investigation organization of police officers;
2. The investigation organization of military officers;
3. The investigation organization of customs officers;
4. The investigation organization of forestry officers;
5. The investigation organizations of other sectors as provided by the laws.

Investigation organizations have the following rights and duties:

1. To accept and record complaints regarding offences;
2. To immediately report to the public prosecutor regarding offences;
3. To issue an order to open investigations, and send a copy of the order to the public prosecutor immediately;
4. To proceed to investigate;
5. To use coercive measures as provided in the laws, as well as to release any suspect who was detained, and to report in writing to the public prosecutor;
6. To appeal against the orders of lower-level public prosecutors to higher-level public prosecutors;
7. To summarize the investigation and prepare a case file to be submitted to the public prosecutor.

In the exercise of such rights and the performance of such duties, the investigation organizations shall carry out their activities within the scope of their authority as provided in the laws.

Article 24. Rights and Duties of Investigation Officers

The staff of [each] investigation organization consists of the head, deputy heads, and investigators.

The head of [each] investigation organization has the following rights and duties:

1. To direct and lead the overall activities of the investigation organization;
2. To issue orders to open or not to open investigations, to issue orders to suspend or dismiss criminal cases, and to issue orders to detain or release [any person] from detention;
3. To propose to the public prosecutor to issue orders to arrest, remand, or release before sentencing [any person], to extend the period for investigations, and to extend the period of remand;
4. To summarize and prepare the case file to submit to the public prosecutor to consider after the completion of the investigation;
5. To exercise such other rights and perform such other duties as provided by the laws.

[Each] deputy head of an investigation organization has the responsibility to assist the head [of the investigation organization] in the implementation of activities and will be assigned to perform specific tasks as assigned by the head. When the head of the organization is engaged on other matters, the assigned deputy will act on his behalf.

[Each] investigation officer has the following rights and duties:

1. To receive and record complaints, reports or claims relating to offences;
2. To take testimony from the injured party, civil plaintiff, accused person, witnesses, and other concerned persons;
3. To inspect the site of the incident, to conduct “inspections of dead body”, to conduct searches of buildings, vehicles, and persons, [and] to collect evidence relating to the offence;

4. To look for, arrest and escort accused persons, according to the order of the people's courts or public prosecutors;

5. To implement orders and to report on the status of proceedings in criminal cases to the head of the investigation organization;

6. To exercise other rights and perform other duties according to the order of the head of the investigation organization and as provided by the laws.

The exercise of rights and performance of duties of the staff of an investigation organization shall be carried out according to the scope of its authority as provided by the laws.

To ensure the exercise of the rights and the performance of the duties mentioned above, [each] investigation officer shall have strong political commitment, have good character, be truly faithful to the interests of the nation and the rights and interests of the people, have ethics, and have received education or training in law and in technical subjects relating to investigation.

Article 25. Office of the Public Prosecutor

The Office of the Public Prosecutor consists of:

1. The Office of the Supreme Public Prosecutor;
2. offices of the appellate public prosecutors;
3. offices of the provincial [or] city public prosecutors;
4. offices of the district [or] municipal public prosecutors;
5. offices of the military prosecutors.

The rights [,] duties and qualifications of public prosecutors and interrogators are defined in the Law on the Office of the Public Prosecutor. Rights [,] duties, and qualifications of military prosecutors are defined in the Presidential Edict on the Office of the Military Prosecutor.

Article 26. The People's Court

The People's Court consists of:

1. The People's Supreme Court;
2. The appellate courts;

3. The people's provincial and city courts;
4. The people's district and municipal courts; [and]
5. The military courts.

The rights and duties of the people's courts and military courts, and the qualifications of judges, are defined in the Law on the People's Court.

Chapter 2 Participants in Criminal Proceedings

Article 27. Participants in Criminal Proceedings

Participants in criminal proceedings are as follows:

1. Accused or defendant;
2. Injured party;
3. Civil plaintiff;
4. Civilly liable party;
5. Witnesses;
6. Experts;
7. Translators;
8. Lawyers and protectors.

Article 28. Accused and Defendant

An accused is an individual who has been brought to proceedings by an order to open investigations issued by an investigator or a public prosecutor, except when there is direct prosecution.

An accused who is being prosecuted in court is called a defendant.

An accused who has been sentenced by the people's court is called a prisoner.

An accused or a defendant has the right to:

1. Be informed of and defend against the charge made against him;
2. Submit evidence;
3. Submit requests;
4. Ask to see the documents in the case file, to make a copy of required documents from the file, or to make notes of necessary information contained in the file, after investigation has been completed;
5. Retain and meet with a lawyer or other protector to contest the case;
6. Participate in court hearings;
7. Require the recusal of a judge, public prosecutor, interrogator, investigator, expert, or translator;
8. Complain against acts and orders of investigators, interrogators, public prosecutors, or the people's courts that he believes to be unlawful;
9. Make a final statement in court hearings as the last party;
10. Appeal against, or request the cancellation of, an order of an investigator, an interrogator, or a public prosecutor, or an instruction, order, or decision of the people's courts.

An accused or a defendant has the obligation to:

1. Appear according to an order or summons of an investigator, an interrogator, a public prosecutor, or the people's court;
2. Provide testimony or explanations relating to the charge;
3. Comply with the regulations and orders of the people's court in court hearings.

Article 29. Injured Party

An injured party is an individual whose health, life, property, or spirit is injured by offences [committed by] other persons.

An injured party has the right to:

1. Give testimony regarding the case;
2. Submit evidence;
3. Submit requests;

4. Receive compensation for losses;
5. Ask to see documents in the case file, to make a copy of required documents from the file, or to make notes of necessary information contained in the file, after investigation has been completed;
6. Participate in court hearings;
7. Require the recusal of a judge, public prosecutor, interrogator, investigator, expert, or translator;
8. Complain against the acts and orders of an investigator, an interrogator, a public prosecutor, or the people's courts that he believes to be unlawful;
9. Appeal against, or request the cancellation of, an order of an investigator, an interrogator, or a public prosecutor, or an instruction, order, or decision of the people's courts;
10. Agree to mediate with the accused or defendant in the case of an offence that does not endanger society;
11. Retain a lawyer or other protector to contest the case;
12. Withdraw the claim.

If an injured party has died, his close relatives may exercise his rights as provided in this article.

1. Appear according to an order or summons of an investigator, an interrogator, a public prosecutor, or the people's courts;
2. Be liable for his refusal to give testimony or for any false testimony.

Article 30. Civil Plaintiff

A civil plaintiff is an individual who has filed a civil claim against the accused or against those who have civil liability for compensation for damages.

A civil plaintiff has the same rights and obligations as an injured party, as provided in Article 29 of this law.

Article 31. Civilly Liable Party

A civilly liable party is an individual or organization liable for losses arising from the offence of an accused or defendant who is under its control.

A civilly liable party may be parents, adoptive parents, guardians, or users [of the accused or defendant] , [or] managers, organisations, or enterprises.

A civilly liable party has the right to:

1. Respond to the claim;
2. Provide explanations relating to the claim;
3. Submit evidence;
4. Submit requests;
5. Ask to see documents in the case file, to make a copy of required documents from the file, or to make notes of necessary information contained in the file, after investigation has been completed;
6. Participate in court hearings;
7. Require the recusal of a judge, public prosecutor, interrogator, investigator, expert, or translator;
8. Complain against the acts and orders of an investigator, an interrogator, a public prosecutor or the people's courts that he believes to be unlawful;
9. Appeal against, or request the cancellation of, an order of an investigator, an interrogator or a public prosecutor, or an instruction, order, or decision of the people's courts;
10. Retain a lawyer or other protector to contest the case.

A civilly liable person has the same obligations as an injured party, as provided in Article 29 of this law.

Article 32. Witness

A witness is an individual who knows about [or] saw the incident constituting the offence or the circumstances of the case. Persons who are deaf, mute, or incompetent, children under eighteen years of age, and relatives of the litigants can be brought to give testimony but they shall not be deemed to be witnesses.

A witness has the right to:

1. Give testimony;
2. See the record of his testimony, during the investigation stage;

3. Request to modify or add to his testimony;
4. Complain against the acts and orders of an investigator, an interrogator, a public prosecutor, or the people's courts that he believes to be unlawful;
5. Receive protection under the laws and regulations from any threat to life, health, or property because of giving testimony.

Witnesses have the same obligations as injured parties, as provided in Article 29 of this law.

Article 33. Expert

An expert is an individual who has knowledge and experience in a specific field and is recognized by a relevant competent institution, which makes him able to clarify issues relating to his field of expertise.

In verifying evidence, investigators, interrogators, public prosecutors, or the people's courts shall issue an order to appoint an expert.

The expert shall conduct the verification of evidence within the scope and the period provided in such order.

Experts provide their opinions on their own behalf and are liable for such opinions, and must also keep confidential information in the case confidential.

Article 34. Translators

A translator is an individual who has knowledge, ability, or experience in translating a language used by a participant in the proceedings who does not know the Lao language.

Translators shall be liable for their translations and have the obligation to keep confidential information in the case confidential.

Article 35. Lawyers and Protectors

Protectors are individuals who participate in proceedings to protect the rights and interests of an accused, a defendant, an injured party, a civil plaintiff, or a civilly liable party.

A protector may be a lawyer, a representative of an organization, the husband or wife, a parent, a guardian, or a close relative.

In the case where the accused or defendant is a child under 18 years of age, a deaf or mute person, an insane or mentally ill person, someone who does not know the Lao language, or someone who will receive the death penalty, that person must have a protector. If the accused person or defendant has no protector, the people's court is required by law to appoint a lawyer.

A lawyer or protector may participate in the case from the date of the order to open an investigation.

A lawyer and a protector [each] has the right to:

1. Meet the accused or defendant;
2. Ask to see documents in the case file, to make a copy of required documents from the file, or to make notes of necessary information contained in the file, after investigation has been completed;
3. Submit evidence;
4. Submit requests;
5. Participate in court hearings and provide opinions;
6. Require the recusal of a judge, public prosecutor, interrogator, investigator, expert, or translator;
7. Complain against the acts and orders of an investigator, an interrogator, a public prosecutor, or the people's courts that he believes to be unlawful;
8. Appeal against, or request the cancellation of, an order of an investigator, an interrogator, or a public prosecutor, or an instruction, order, or decision of the people's courts;
9. Receive protection under the laws and regulations from any threat to life, health, or property because of contesting the case on behalf of his client.

A lawyers and a protector [each] has the obligation to:

1. Use all methods of defence provided for in the laws in order to protect the rights and interests of the person whom the protector is defending;
2. Provide legal assistance to the person whom the protector is defending;
3. Comply with the code of ethics and conduct and contribute in searching for evidence, to ensure that the proceedings are correct and just.

In addition, a lawyer also implements other rights and obligations as provided in specific regulation of the bar association.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part III
Investigation of Criminal Cases
Chapter 1
Opening an Investigation in a Criminal Case

Article 36. Causes for Opening an Investigation

Causes for opening an investigation in a criminal case are as follows:

- 1 There is a claim or complaint regarding an offence from an individual or organization. Such claim or complaint shall be submitted to an investigator or a public prosecutor;
- 2 The offender turns himself in;
- 3 Discovery of traces of an offence by an investigator or a public prosecutor

During the examination and consideration, if the court finds evidence of a new offence, [it] has the right to request that an investigation be opened.

An investigation in a criminal case shall only be opened if there is sufficient information demonstrating the components of an offence.

Article 37. Order to Open Investigation

In the case where there is sufficient information relating to the offence, the head of an investigation organization, [or] a public prosecutor shall issue an order to open an investigation within the scope of their respective authorities. The contents of that order shall set out the date, time, and location of the issuance of the order, the name, surname, position, and title of the issuer and the investigator, the information [that is the basis] for opening the investigation, the location of the offence, and the relevant article of the Penal Law.

In the case where the investigator issues an order to open an investigation [, he shall] immediately report to the public prosecutor.

In the case where there is insufficient information to open an investigation or there is cause for the dismissal of the criminal case, the head of the investigation organization or the public prosecutor shall issue an order not to open an investigation

and shall also inform the individuals or organizations that have brought the claim or complaint of such order.

Parties on either the plaintiff's or the defendant's side can appeal to the public prosecutor against an order not to open an investigation by the head of an investigation organization. Parties on either the plaintiff's or the defendant's side can appeal to a higher-level public prosecutor if such order not to open an investigation is issued by the public prosecutor, within seven days from the day they have been informed of such order.

Article 38. Monitoring and Inspection by the Public Prosecutor Relating to the Opening of an Investigation

The public prosecutor has the duty to monitor and inspect the adherence to laws in respect of the opening of an investigation.

In the case where the head of an investigation organization has issued an order to open an investigation without sound legal information as provided in Article 37 of this law, the public prosecutor shall issue an order to cancel such order and dismiss the case.

In the case where the head of an investigation organization has issued an order not to open an investigation without sufficient reason, the public prosecutor shall issue an order to cancel such order and shall issue an order to open an investigation by himself.

Chapter 2 Investigation

Article 39. Activities of Investigators

Upon receipt of a credible complaint regarding an offence or upon the discovery of any trace of an offence, investigators shall report to the public prosecutor within 24 hours.

If it is an important case, the report shall be made immediately.

In the case where an offence requires urgent investigation, the head of the investigation organization shall issue an order to open an investigation as provided in

Article 37 of this law. At the same time, the investigators shall use investigative and coercive measures as provided in the laws.

When the investigation has been completed, if it is found that there is no credible evidence or there are other causes as provided in the laws to dismiss or suspend the case, the head of the investigation organization shall issue an order to dismiss or suspend the proceedings and then report to the public prosecutor.

If reliable evidence is found to prove that the accused has committed an offence, the investigator shall make a summary of the investigation, and prepare a case file and exhibits, and send [them] to the public prosecutor.

Article 40. Direct Prosecution to the Court

When the offence is a minor offence or major offence for which the law defines a term of deprivation of liberty not exceeding three years, and if there is complete evidence, the investigator or interrogator may, as an alternative [to the usual procedure], send the case file together with exhibits and the accused person to the public prosecutor to directly prosecute such accused person in court without the need to open an investigation.

Article 41. Period for Investigation

The investigator shall proceed to investigate, summarize the investigation and prepare the case file together with exhibits, to send [them] to the public prosecutor within sixty days from date of the order to open an investigation.

If there is reliable information or traces but the investigation is not complete and there is a need to continue [the investigation], the public prosecutor may extend the period for investigation for [periods of] two months [at a time] according to the request of the investigation organization.

In the case where there is a return of the case file to the investigation organization for additional investigation, the additional period for investigation shall not exceed sixty days from the date when the investigation organization receives the case file.

In the case where there is a resumption of investigation into a suspended or dismissed case, the investigation shall be performed in accordance with the provisions

of paragraph 1 and paragraph 2 of this article from the date of the order to resume investigation.

In authorizing or not authorizing an extension of the period for investigation, the public prosecutor shall issue an order in writing containing his reasons within forty-eight hours from the date [it has] received the request for extension.

Chapter 3

Investigative Measures

Article 42. Types of Investigative Measures

Types of investigative measures are:

- Taking testimony;
- Questioning in confrontation;
- Inspection of incident site;
- Inspection of dead body;
- Search of buildings, vehicles, or persons;
- Seizure and sequestration of assets;
- Re-enactment;
- Identification and confirmation.

Article 43. Taking Testimony

Taking of testimony from an accused person:

Investigators and interrogators shall take testimony from the accused persons immediately after opening an investigation. If such testimony is impossible to obtain immediately, this shall be documented with reasons.

At the beginning of taking testimony from an accused person, the investigator or interrogator shall notify [the accused person] of the charges and explain to the concerned accused person his rights and obligations.

Taking of testimony from witnesses, injured parties and civilly liable persons:

Investigators and interrogators shall notify [witnesses, injured parties and civilly liable persons] of their rights and obligations, and shall warn them of their [legal] liabilities in the taking of testimony or if they refuse to provide testimony.

The taking of testimony shall be performed at the office of the investigator or interrogator. If necessary, it may be carried out in another place.

In the taking of such testimony, in addition to the investigator and interrogator, there shall be a recorder present

Article44. Taking Testimony from Children under Eighteen Years Old, Deaf Persons, Mute Persons, and Insane and Mentally Ill Persons

In taking testimony from a child under eighteen years of age, a deaf person, a mute person, or an insane or mentally ill person, who is unable to exercise his rights, there shall be the participation of a protector, teacher, parent, guardian, or some other representative.

Article45. Record of Testimony

Each time testimony is taken, the investigator or interrogator shall make a record.

The record of testimony must indicate: location, date, [and] time [when the testimony was taken;] the given name and surname, and the rank and title of the investigator or interrogator [;] the given name and surname, and a brief biography of the person giving the testimony [;] and others as provided for in the [standard] form.

Upon completion of the testimony, the investigator or interrogator must read the contents of the record of testimony to the person giving the testimony or allow the individual to read it by himself. Afterwards, all the parties involved in the taking of testimony shall sign or affix their thumbprint on each page [of the record]. When taking testimony of a child under eighteen years of age, a deaf person, a mute person, or an insane or mentally ill person, the protectors shall be required to sign or affix their thumbprints on [the record of testimony] to certify such testimony.

If any word is crossed out or added to the record of testimony, the investigator or interrogator, the recorder, and the person giving the testimony have to sign and affix their thumbprints at the start of the line where the word has been crossed out or added.

In the event that the person giving the testimony does not agree to sign or affix his thumbprint, the investigator or interrogator shall make a note of this at the end of the record.

The record of testimony must be made in three copies: the original copy must be kept in the case file, the second copy shall be kept by the investigator or interrogator and the other copy shall be given to the person giving the testimony.

Article46. Questioning in Confrontation

When the testimony [of several persons] do not conform [to each other], the investigator or interrogator has the right to question those persons in confrontation [;] each confrontation shall not involve more than two individuals. The record of the questioning in confrontation shall be performed in accordance with Article 45 of this law.

Article47. Inspection of Incident Site

When searching for traces of an offence or for evidence, especially physical evidence, with the aim of making the circumstances of the offence clear, the investigator or interrogator shall inspect the incident site and gather material items, documents, and others relating to the offence.

The inspection of incident site may be made before or after the opening of an investigation. The inspection of an incident site shall be made during the day [at any time] from 6.00 a.m. to 6 p.m., except in necessary and urgent cases. When the inspection of incident site cannot be completed [by 6 p.m.], it shall continue until it is completed.

During the conduct of an inspection of incident site, at least two witnesses shall be present. When deemed necessary public prosecutors and representatives of village administrations shall be invited to participate.

Investigators or interrogators have the right to bring accused persons and suspects, to request injured parties and witnesses, and to invite relevant experts to participate in the inspection of incident site.

In the inspection of incident site, the investigator or the interrogator shall make a sketch of the incident site, collect material items relating to the offence and traces of the offence, and take photographs.

Article48. Inspection of Dead Body

The investigator or interrogator shall conduct an inspection of dead body at the location where the corpse is situated and it is required that at least two witnesses and a forensic specialist or other relevant expert participate in [such inspection of dead body]. When deemed necessary, public prosecutors and representatives of village administrations shall be invited to participate.

Article 49. Record of Inspection

During the conduct of an inspection of incident site or inspection of dead body, the investigator or interrogator shall make a record on the spot. The record [of inspection] shall indicate: the location, date, time of initiation, and time of termination of the inspection[;] the given name, surname, address, occupation, position, and title of the investigator, the interrogator, and other individuals participating in the inspection[;] the circumstances that are observed or that occur during [the inspection] [;] and the material items and other things seized by indicating the type, number, appearance, size, weight, and quality.

After making a record of inspection, making sketches, and reading out, all individuals participating in such inspection shall sign or affix their thumbprints.

Article 50. Appointment of Experts to Conduct Verification

When it is deemed necessary to conduct a verification, specifically in cases where there is a death from unknown causes, a rape or there are doubts about the age or mental capacity of the accused person, the head of the investigation organization or the public prosecutor shall issue an order to appoint a forensic specialist or other relevant expert to conduct the verification.

Such order shall state: the given name and surname of the forensic specialist or relevant expert, the issues to be verified, the time period for verification, [and] the rights and duties of the relevant [forensic specialist or other] expert.

The investigator or interrogator shall notify the accused person, the injured party, the civil plaintiff, and the civilly liable party of such order.

When the verification is complete, the expert shall summarize his opinions and send such summary to the investigator or the interrogator within the time period assigned.

Verification may be undertaken by one or several experts and several times [;] in re-verifying [any matter established by an expert], a larger number of experts is required.

Article51. Searches

Searches may be conducted only when there is an order in writing from the public prosecutor or the people's court, except in necessary and urgent cases, but [in such necessary and urgent cases, the search] shall be reported to the public prosecutor within twenty-four hours after completing such search.

Before and after a search, the individuals involved in such search shall demonstrate their honesty [and] good faith towards the owner of the searched premises, the owner of vehicles or persons subject to the search.

Article52. Building Searches

Buildings [refers to] houses or other [structures] on the land where such houses are located, boats, barges which are used by families as their residence, offices, guest-houses, hotels, and others.

Building searches shall be made in the presence of the head of village administration, the house owner, and at least two witnesses. In the event that there is a search of an office, an organization, or an enterprise, it shall be conducted in the presence of a representative of such office, organization, or enterprise.

A search of any place of worship or temple, which is one type of building search, such as a search of: temples, sima, churches, and towers, shall have the participation of the head monk, the head priest, or the persons in charge or representatives of the concerned religious organizations.

Building searches and searches of places of worship or temples shall be made during the day [at any time] from 6.00 a.m. to 6 p.m. When the search cannot be completed [by 6 p.m.], it shall continue until it is completed.

Material items and other documents can be seized as exhibits in a criminal case only if they are related to the offence or are things that contravene the laws.

Article53. Search of Vehicles and Individuals

Search of vehicles such as: cars, boats or other vehicles which are suspected to conceal illegal objects or offenders, can be conducted at any time but must be in the presence of the owner of such vehicles.

The search of any person who is arrested, detained, or suspected of concealing objects can be conducted without an order [for such search].

Officials conducting searches shall be individuals who are of the same gender as the individual being searched.

The search of a female shall be conducted at enclosed premises.

Article 54. Record of Search

When the search of a building, vehicle, or person has been completed, the officials who conducted such search shall make a record of the search on the spot and draw up a list of exhibits with details of their appearance, quantity, and quality.

The record of search must be made in three copies and read out to participants in the search [who shall] sign or affix their thumbprints as evidence [to certify their participation]. One record must be kept in the case file, one record shall be given to the owner of the house or representative of the relevant office, organization or enterprise, and the other record is to be given to the village administration.

The record of search of vehicles or individuals shall also be made in three copies, one record to be kept in the case file, one record to be given to the owner of the vehicle or to the person searched and the other record to be kept by the officer.

Article 55. Seizure and Sequestration of Assets

In the event that the type, amount, and location of the place where materials relating to the offence are being kept are clearly known and [such materials] are useful for the proceedings, the head of the investigation organization or the public prosecutor shall issue an order to seize or sequester such assets. For materials which are immovable, there shall be an order to sequester them.

[In the event that] illegal objects, especially drugs, have been seized, the head of the relevant organization shall immediately appoint an expert to verify the quality, type, and composition of such drugs in accordance with Article 50 of this law.

The methods for seizure and sequestration and the methods for recording such seizure or sequestration shall be in accordance with Articles 51, 52, and 54 of this law.

Article 56. Protection of Exhibits

An exhibit is an asset relating to the offence, [an asset] that was used or would have been used in the offence, [or an asset] that was received or would have been received from the offence.

Such exhibits are obtained from seizures, searches, inspections, and the use of other investigative measures.

Exhibits shall be protected, managed, kept in safe and appropriate places, and [recorded in] detailed lists. Exhibits which are objects that can be packaged shall be packaged in bags, [affixed with a] wax seal, stamped [with the relevant organization's seal], and kept properly.

An exhibit that is money, foreign currency, a check or negotiable instrument, or precious metal shall be deposited in a bank according to regulations. For money that is evidence in proceedings, the serial number of each note shall be recorded. Perishable or degradable exhibits shall be sold and the proceeds shall be kept.

Exhibits that are drugs shall be kept in special storage and strictly protected under the management of the public security sector.

Any individual who uses, damages, loses, exchanges, or embezzles any exhibit shall be subject to penalties as provided in Articles 112 and 157 of the Penal Law.

The list of exhibits shall accompany the case file. The level that the case file has reached is the level that has the authority to deal with the exhibits.

Article 57. Re-Enactment

Re-enactment is an act to verify the correctness of information [which] an investigator, interrogator, or public prosecutor may undertake by requiring the accused person or defendant to demonstrate his actions again. In re-enactment, injured parties or witnesses may be requested to demonstrate their actions again. The re-enactment [scene] shall be photographed, measured, and sketched.

Re-enactment shall be conducted in the presence of at least two witnesses and injured parties may also participate. If deemed necessary, the public prosecutor and relevant expert may also participate.

A re-enactment shall only be conducted if it does not endanger life, health, or the environment and does not cause damage to human dignity.

A record of re-enactment shall be made in accordance with Article 54 of this law.

Article 58. Identification and Confirmation

Identification is an investigative measure whereby a witness or injured party identifies the accused person or defendant [to be the person] whom he knows or saw commit the offence.

Confirmation is an investigative measure whereby a witness or injured party certifies an object relating to the offence or dead body that he knows about or has seen.

When necessary, the investigator, interrogator, or public prosecutor shall require witnesses, injured parties, suspects, or accused persons to identify individuals or confirm objects or dead bodies.

Before identification or confirmation, the person identifying individuals or confirming objects or dead bodies shall give testimony regarding the circumstances that he knows about or has seen, [and shall also] inform about the distinguishing features, appearance, and special characteristics of the individual, object, or dead body.

In identification of individuals, the individual to be identified shall be brought together with at least three individuals who have similar physical features, [and] the person identifying shall be brought to carry out the identification [in a way that] ensures the anonymity and safety of such person.

In confirmation of objects, the objects to be confirmed shall be brought with at least three objects that have similar characteristics and are of the same type.

A record of identification or confirmation shall be made in accordance with Article 54 of this law.

Chapter 4

Coercive Measures

Article 59. Types of Coercive Measures

Types of coercive measures consist of:

- Issuance of warrants;
- Detention;
- Arrest;
- Remand;
- Pre-sentencing release;
- Pre-sentencing house arrest;
- Suspension of position or duties.

Article60. Issuance of Warrants

In the event that a suspect, accused person, witness, civil plaintiff, or civilly liable person has received a summons three times, but failed to appear without any reason, the head of the investigation organization or the public prosecutor will issue a warrant to bring such person [to appear].

Article61. Detention

If, after taking testimony from a suspect, some reliable evidence is found to prove that he committed an offence for which the laws prescribe the penalty of deprivation of liberty, the head of the investigation organization or the public prosecutor may issue an order to detain such suspect for forty-eight hours to conduct further investigations, but shall report in writing to the public prosecutor within twenty-four hours from the time of the detention.

Within those forty-eight hours, the investigator or interrogator shall promptly take the preliminary testimony of the detainee and, after taking such testimony, form one of the following opinions:

1. If there is no reliable information to issue an order to open an investigation, the investigator or interrogator shall ask for an order from the head of the investigation organisation or the public prosecutor to release the suspect and shall immediately report in writing to the public prosecutor;

2. If reliable information is found that is the basis for opening an investigation and it is deemed necessary to remand the suspect, the head of the investigation organisation shall issue an order to open an investigation and ask for an order of

remand from the public prosecutor. The interrogator also has to ask for an order to open an investigation and an order of remand from the public prosecutor.

After receiving the request of a head of an investigation organisation or an interrogator for an order of remand, the public prosecutor decides within twenty-four hours whether to release or to remand [the detainee].

Article 62. Arrest

The arrest of any individual shall be accompanied by an order in writing from the public prosecutor or the people's court, except in the case of an on-the-spot arrest or in an urgent case.

Before the issuance of an order to arrest, the public prosecutor or the people's court shall consider the following conditions:

1. The act must be an offence for which the law prescribes the penalty of deprivation of liberty;
2. The evidence in the case must be reliable.

In addition, [such issuance] shall be based on other conditions such as: the suspect may flee, destroy evidence, commit a new offence, [or] hurt the injured party or witness [;] or the suspect may be hurt by the injured party or by other individuals.

If there is to be an arrest of a monk or a novice, the head monk or the representative of the relevant religious organization shall be informed to de-frock [such monk or novice] before his arrest. For an ordained person in any other religion, the head of such religious organization shall be informed of the arrest.

For arrest in normal situations, the arrest order along with the cause for such arrest shall be declared to the person to be arrested.

In all cases, after the arrest of an accused person, the investigator shall report in writing to the public prosecutor within twenty-four hours and the taking of testimony from the arrested person shall be conducted within forty-eight hours, together with the forming of an opinion whether to release [pending sentencing] or to remand [such person].

If an opinion is formed to release [pending sentencing] or to remand an arrested person, the head of the investigation organization or the interrogator shall ask the public prosecutor for an order to release [pending sentencing] or to remand.

After receiving a request for release [pending sentencing] or for an order of remand from the head of the investigation organization or the interrogator, the public prosecutor shall decide within twenty-four hours whether to release [pending sentencing] or to remand [the arrested person].

In the event that it is not the investigator who conducts the arrest, the arrested person shall be handed over to the investigator immediately. For arrests in remote areas, the arrested person shall be handed over to the investigator within seven days from the date of the arrest.

Arrests shall be conducted by using [such] methods and in a manner that are appropriate to the characteristics of the offence and the person to be arrested.

Beating or torture of the arrested person is prohibited.

Arrest shall, in every case, be notified to the [person's] family, [and to the] office, organization, or enterprise to which the concerned individual is attached within twenty-four hours, and [they shall also be notified of] his place of detention if it will not hinder the case proceedings.

Article 63. On-the-spot Arrests and Arrests in Urgent Cases

On-the-spot arrest is an arrest of an individual in [any of] the following cases:

1. The individual is in the act of committing an offence or has just finished committing an offence;
2. The individual, having committed an offence, is being pursued, the individual has actually been seen at the incident, or the injured party has identified him as the person committing the offence;
3. The individual has traces of evidence of an offence on his body or in his house or work-place at a time when such offence has just occurred.

Arrest in urgent cases is an arrest of an individual in [any of] the following cases:

1. The individual who is suspected of committing an offence has a dubious background or an uncertain residence;

2. The individual who is suspected of committing an offence is in the act of fleeing.

On-the-spot arrests and arrests in urgent cases do not require an arrest order from the public prosecutor or from the people's court.

Article 64. Record of Arrest

In every case, an arrest shall be recorded to be used as evidence.

The record of arrest shall indicate: the given name, surname, rank, position, function, and office of the investigator together with the given name, surname, age, occupation, rank, position, function, and address of the arrested person[;] the date, time, and location of the arrest[;] the charge, causes, information, and evidence leading to the arrest.

The record of arrest shall indicate: the name, amount, type, quality, and distinguishing features and characteristics of objects that have been seized as exhibits and other objects which were on the body of the arrested person.

Materials items found on the body of the arrested person that are lawful shall be returned to his family in full and in the same condition, and, at the same time, a record of acknowledgment of receipt shall be made in the presence of the arrested person. In the event that [such] material items found on the body of the arrested person are not in full or in the same condition, the officers in charge of the protection of such material items shall be criminally liable as provided in Articles 112 and 113 of the Penal Law.

Article 65. Remand

Remand is temporary detention for [the purpose of] investigations before a final decision of the court.

To remand, there must be a written order from the public prosecutor and [such remand] shall be based on the conditions provided in Article 62 of this law.

Persons remanded shall be detained separately from prisoners and shall be in appropriate conditions because such persons are regarded as innocent.

The period of remand shall not exceed three months from the date of the issuance of the order to remand. If it is deemed necessary to undertake further investigations, the public prosecutor may extend the period of remand for additional

periods of three months at a time according to the request of the head of the investigation organization, but the total period of remand shall not exceed three months for minor offences and one year for major offences. If the remand continues beyond that period and there is insufficient evidence to prosecute [such person] in court, the public prosecutor shall issue an order to release [such person] immediately and to return lawful material items that were found on his body to such person in full and in the same condition by making a record of acknowledgement of receipt.

The period of remand shall be included when calculating the period of implementation of the penalty of deprivation of liberty.

Article 66. Pre-Sentencing Release

Pre-sentencing release is temporary release from remand after the completion of investigation and before the decision of the court becomes final [in respect of] minor offences in order that the person may conduct his defence while at liberty.

A release pending sentencing must have the written order of the public prosecutor.

During the proceedings, the public prosecutor has the right, within the scope of his authority, to decide to release a person from remand or may decide to release a person from remand based on the request of the accused person, an organization to which such individual is attached, a representative [of the accused person], husband or wife, guardian, parent, or close relative of the accused person.

Pre-sentencing release shall be based on the following conditions:

If [he] is convinced that the accused person or the defendant will not flee, will not destroy evidence, will not commit further offences, will not hurt an injured party or witnesses[,], or the accused person will not be hurt by others.

In releasing a detained person [pending sentencing] according to a request from the accused, his organization, his representative, or the husband or wife, guardian, parents, or close relative of such accused person, [the public prosecutor may require] appropriate bail.

The person who is released [pending sentencing] shall report to concerned officials at the specified time once a month.

It is prohibited to release [pending sentencing] for major offences.

Article67. Pre-Sentencing House Arrest

A suspect or an accused person may be detained at his home or other premises, and forbidden from going out without authorization from the investigator or the public prosecutor.

For pre-sentencing house arrest, there must an order from the head of the investigation organization or the public prosecutor [which order] shall define the conditions with which the person must comply at such place.

In the event that a suspect or an accused person breaches any regulation on pre-sentencing house arrest, [concerned officials] may use other more serious coercive measures.

Article68. Suspension of Position or Duties

Suspension of position or duties is the suspension from [his] position or duties of a suspect or accused person because of an offence that is related to his position or duties in order not to hinder investigations.

For suspension of position or duties, there must be an order of the public prosecutor. The order to suspend position or duties shall be sent to the organization to which the suspect or accused person is attached to implement the suspension of such position or duties.

Chapter 5

Case Suspension and Case Dismissal

Article69. Case Suspension

Case suspension is the temporary suspension of proceedings because of the following causes:

1. The accused is in hiding, has fled from the proceedings or the concerned individual's residence is unknown and evidence in the case is not yet sufficient;
2. It is unknown who committed the offence;
3. There is confirmation from a doctor that the accused has a serious health condition or has lost control of his mental faculties.

The suspension of cases mentioned in point 1 and point 2 shall occur only after the period of investigation has ended.

For the suspension of cases, there must be an order of the head of the investigation organization or the public prosecutor. The order for suspension of the case [made by] the head of the investigation organization shall immediately be copied and reported to the public prosecutor.

For the suspension of cases mentioned in point 3, the head of the investigation organization or the public prosecutor shall issue an order to send the accused person for treatment.

Criminal cases that have been suspended may be dismissed when the limitation period for prosecution expires.

An order to suspend or to dismiss a case shall be notified to the parties, and the injured party or civil plaintiff has the right to appeal within seven days from the date they were notified of such order.

Article 70. Resumption of Suspended Case

When the cause for the suspension of a case ceases to exist and the limitation period for prosecution has not yet expired, the head of the investigation organization or the public prosecutor shall issue an order to resume the suspended proceedings.

Article 71. Case Dismissal

Case dismissal is the termination of proceedings because of the following causes:

1. When there exists any cause set out in Article 4 of this law;
2. When there is insufficient evidence to prove that the accused person committed the offence.

In the event that there is a case dismissal, the public prosecutor shall immediately issue an order to release the accused person. The investigator, the interrogator and the public prosecutor shall immediately return lawful material items, including objects seized as exhibits, which are the property of the accused person.

There are two types of case dismissal:

- Dismissal of the case based on law;

- Dismissal of the case based on evidence.

Dismissal of the case based on law is the dismissal of a case as provided in point 1 of this article.

Dismissal of the case based on evidence is the dismissal of a case as provided in point 2 of this article.

Article 72. Re-Opening of a Case which has been Dismissed

Cases dismissed based on law cannot be re-opened.

Cases dismissed based on evidence can be re-opened.

Re-opening of a case that has been dismissed can only occur when there is new evidence and the limitation period for prosecution has not expired.

In re-opening a case that has been dismissed, the public prosecutor shall issue an order to cancel the order to dismiss the case and then shall issue an order to re-open the case.

Chapter 6

Rights and Duties of Public Prosecutors

in Monitoring and Inspecting

Adherence to Laws by Investigation Organisations

Article 73. Rights and Duties of Public Prosecutors

In the monitoring and inspection of adherence to laws by investigation organizations, the public prosecutor has the following rights and duties:

1. To lodge a complaint, open an investigation and prosecute offenders, [and] to use measures to prevent an offender from being let off from the proceedings;
2. To monitor and inspect the adherence to regulations regarding investigations;
3. To monitor and inspect in order to ensure that individuals are not detained, arrested, or put in prison in contravention of the laws;
4. To strictly monitor and inspect in order to ensure that innocent persons are not punished;
5. To demand the criminal case file, documents, and other information relating to an offence from the investigation organization for review;

6. To participate in investigations and, when it is necessary, to himself conduct investigations;

7. To cancel an order of the head of the investigation organization that is in conflict with the laws or that is [not supported by] sufficient reasons;

8. To provide written instructions on investigations, search for offenders, the interpretation of an offence, [and] the use of investigative and coercive measures;

9. To issue warrants, orders to arrest, orders to detain, orders for building searches, and orders of pre-sentencing release;

10. To extend the period for investigation and the period of remand, as provided in this law;

11. To send the case file to investigators or interrogators together with instructions for additional investigation;

12. To order investigators or interrogators who breach the laws during the proceedings to cease investigation and to take legal action against such persons if the breach constitutes an offence;

13. To suspend and dismiss cases in accordance with the causes provided in Articles 69 and 71 of this law;

14. To exercise such other rights and perform such other duties as provided by the laws.

Article 74. Opinions of the Public Prosecutors

The public prosecutor shall study the case which he has received from an investigation organization or interrogator no later than fifteen days from the date he receives the case file and shall issue any of the following orders:

1. If it is deemed that the investigation of the case is still incomplete, the public prosecutor shall send the case file back to the investigation organization or interrogator together with his written instructions for additional investigation;

2. If it is deemed that there is any cause for suspension of the case, as provided in Article 69 of this law, the public prosecutor shall issue an order to suspend the case;

3. If it is deemed that there is any cause for dismissal of the case, as provided in Article 71 of this law, the public prosecutor shall issue an order to dismiss the case;

4. If it is deemed that any investigative or coercive measure that the investigator or the interrogator has used is not appropriate for the circumstances of the case, the public prosecutor has the right to modify, nullify, or cancel such measure;

5. If it is deemed that there is sufficient information and evidence, the public prosecutor shall issue an order to prosecute the accused person in court.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part IV

Proceedings in the Court of First Instance

Article 75. Acceptance of the Case for Consideration

The court shall accept a criminal case for consideration only when there is an order for a prosecution from the public prosecutor. The court shall consider such case within one month from the date it receives such order from the public prosecutor.

For direct prosecutions as provided in Article 40 of this law and for cases relating to minor offences, the court shall consider and decide the case within fifteen days from the date it receives the prosecution order from the public prosecutor.

Article 76. Consideration of the Case by the Court

After receiving the case file from the public prosecutor, the president of the court assigns one judge to review the case and then to submit it to the president of the court to decide as follows:

1. To send the case file back to the public prosecutor for additional investigation if it is deemed that the investigation is yet incomplete;
2. To send the case file back to the public prosecutor to issue additional orders for prosecution if it is deemed that there are other offences or other individuals [not covered in] the prosecution order which was sent to the court;
3. To determine the time for the court hearing if it is deemed that the investigation has been conducted correctly and completely.

Article 77. Court Measures

In court proceedings, the court has the right to use investigative and coercive measures as provided in Articles 42 to 68 of this law.

Article 78. Case Hearings at the Court of First Instance

Case hearings at the court of first instance shall be made directly, verbally, openly or in closed sessions in certain cases, with debate [by the parties], continuously and before the same judicial tribunal.

The presiding judge of the judicial tribunal has the duty to lead the trial in an impartial manner.

After a trial is declared open, the presiding judge must announce [the following matters:] the names of the members of the judicial tribunal, the public prosecutor, and the court clerk [;] the case to be considered, the right to request recusal of the entire judicial tribunal, any member of the judicial tribunal, public prosecutors, court clerks, experts, and translators [;] and the rights of the litigants and the participants in the proceedings. If there is any modification in the judicial tribunal because of a request for recusal, the judicial tribunal shall [declare] a temporary recess for the court to consider and make a decision regarding such matter.

After this, the presiding judge of the judicial tribunal asks for the biography of the defendant, [and asks that the defendant be informed of] the order of prosecution of the public prosecutor and the charges.

Thereafter, the judicial tribunal shall hear the statement of the injured person or civil plaintiff, the defendant, the civilly liable party, lawyers, witnesses, and other participants in the proceedings.

During a trial, the litigants and participants in the proceedings, the public prosecutor, and the judicial tribunal have the right to ask other participants in the proceedings additional questions with the approval of the presiding judge. The judicial tribunal shall bring exhibits and evidence of the case to the courtroom and shall open the debate.

When the debate has ended, the judicial tribunal shall propose to the public prosecutor to make a statement. After that, the judicial tribunal shall allow the defendant or his lawyer to make a last statement. Thereafter, the presiding judge shall close the debate and declare a temporary recess of the trial in order to make a decision in a closed session.

If there is a change to any member of the judicial tribunal, the trial must be re-conducted.

Article 79. Decision Made During Closed Session of the Court

Deliberations during closed sessions of the court must be in detail, comprehensive, thorough, complete and objective and based principally on the results of the hearing in the courtroom to ensure a proper and fair decision.

The final decision made at a closed session of the court must be reached based on a majority vote; the junior judges shall be allowed to express their opinion and vote first, and the presiding judge shall be the last person to express his opinion and give a vote.

The dissenting judges have the right to express their opinion in writing to be kept in the file for the consideration of the court at the higher level, if any appeal or request for cassation is submitted.

Article 80. Pronouncement of Decision in Trial

Once a decision has been reached at a closed session of the court, the presiding judge and members of the judicial tribunal must pronounce the final decision in an open court session and also instruct [the litigants] of their right to appeal the court's decision

If the final decision cannot be pronounced at that time, it may be adjourned to another day not exceeding seven days.

Article 81. Suspension and Adjournment of Trial

A suspension of a trial is when case proceedings temporarily cease due to circumstances which create an obstacle to the trial. For instance, the defendant suddenly falls ill or loses his legal capacity.

An adjournment of the trial is the decision to adjourn the case to another day because of the need to collect new evidence, or in the event that a person who is important to the consideration of the case did not appear at trial, or because of other reasons.

Article 82. Decision Made in the Presence of the Parties, Decision Considered to be Made in the Presence of the Parties, and Decision Made in Default

“Decision made in the presence of the parties” is a decision made by the court where the civil plaintiff and the defendant have participated in the proceedings, but excludes a decision of the court on cassation.

“Decision considered to be made in the presence of the parties” is the decision of the court when a civil plaintiff or defendant has received a summons but does not appear in court without reason, or when the offence is a minor offence where the civil plaintiff or the defendant proposes to the court to decide the case without participation of such concerned person. In such case, neither the civil plaintiff nor the defendant has the right to object to the decision, but has the right to appeal.

Decision in default is the decision of the court when the civil plaintiff or defendant does not come to the court hearing, in [circumstances] where the court has sent a summons and understands that such person has received the summons but that person did not [actually] receive such summons for any reason. For instance, the summons was sent but did not reach such person, or such person fled. In such case, the civil plaintiff or defendant has the right to object to the decision within twenty days from the date he is informed of the decision. The same judicial tribunal shall re-adjudicate the case in the presence of such concerned person in accordance with regulations governing the consideration of cases in a court of first instance.

Article 83. Jurisdiction of the Court to Decide the Case at First Instance

The people’s court that has jurisdiction to decide a criminal case [at first instance] is the people’s court where the incident occurred or where the defendant lives.

The people’s district, municipal, provincial or city court has jurisdiction to decide cases as a court of first instance.

The people’s district or municipal court has jurisdiction to decide criminal cases relating to minor offences as provided in Article 22 of the Penal Law.

The people’s provincial or city court has jurisdiction to decide criminal cases that do not fall under the jurisdiction of the people’s district or municipal court.

Article 84 Types of Decision of the Court at First Instance

The types of decision that the court at first instance may issue are as follows:

1. Decision to punish;
2. Deprivation of liberty, fine, and others;
3. Total or partial stay of the execution of the penalty;
4. Decision of acquittal.

After the court of first instance decides a case, it has to print out such decision within ten days from the date of the decision.

In the case where there is no appeal or objection to the decision of the court of first instance, the decision shall be final and [no one] shall have right to request for cassation of such decision.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part VI

Proceedings on Appeal

Article 85. Right to Request Appeal or Object to Court Decision

The defendant, or his lawyer or protector, has the right to request an appeal against an instruction, order, or decision of the court [at first instance].

The public prosecutor has the right to object to the court of appeal in respect of an instruction, order, or decision of the court [at first instance] which is not in conformity with the laws or which does not have sufficient reasons.

The civil plaintiff and civilly liable party, or their lawyers or protectors, have the right to request an appeal against an instruction, order, or decision [at first instance] of the court only in respect of civil matters.

The request for appeal against any instruction, order, or decision [at first instance] of the court shall be presented to a court only.

Article 86. Time Period for Appeal and Objection

The court of appeal can only accept the case for consideration if there is a request for appeal from the litigants or an objection from the public prosecutor.

Litigants have the right to request an appeal against, and the public prosecutor has the right to object to, an instruction or order of the court of first instance within seven days from the date they were informed. The period for request for appeal or objection to the decision of the court of first instance is twenty days from the date when the decision was read out or the date [the concerned parties] were informed.

Article 87 Regulations Regarding Appeal or Objection

When there is a request for appeal from the litigants, or any objection by the public prosecutor, against any instruction, order, or decision [at first instance] of the court, such request for appeal or objection must be submitted to the court of appeal through the court of first instance. The court of first instance must inform the person who wishes to appeal about the timeframe of appeal, the [pleadings to be submitted in] an appeal, fees in relation to the appeal and other rights of such person. The court of first instance must accept the request for appeal or objection even if the timeframe has

expired, and within thirty days, the court of first instance shall send the request for appeal or objection together with the case-file to the court of appeal for its further consideration.

In the event that the court of first instance does not accept or delays the acceptance of a request for appeal or an objection, the litigant or the public prosecutor has the right to submit the request for appeal or the objection directly to the court of appeal.

Once the timeframe for requesting an appeal [or making an objection] has ended, if the court of first instance which received the request for appeal or the objection delays the submission of the case-file the litigant or the public prosecutor has the right to request the court of appeal to demand the case-file [from the court of first instance] for consideration.

The court of appeal must consider the case within two months from the date of receipt of the case-file.

In the event of a request for appeal or an objection against the decision, the court of first instance shall give notice of the request for appeal or the objection to the other party to allow him to lodge a defence or objection. If the defendant is in prison, he should be informed through the prison officers.

Before the consideration and adjudication [on appeal] at the court of appeal begin, the litigants and the public prosecutor [each] has the right to submit a written statement to the court of appeal to give additional reasons for his appeal or objection, [and] to comment on the appeal of the other party or the objection of the public prosecutor.

Article 88. Right to Withdraw an Appeal or Objection

Before the consideration and adjudication [on appeal] at the court of appeal take place, the litigants [,] other concerned parties in the case [,] and the public prosecutor [each] has the right to withdraw his request for appeal or objection.

In the event that the request for appeal or the objection is withdrawn, the litigants, other concerned parties or the public prosecutor does not have the right to request an appeal or to object again.

Article 89 Presentation of Evidence to the Court of Appeal

In the court of appeal, persons who are described in Article 85 of this law have the right to present new evidence before the public prosecutor makes his statement in the court hearing.

Article 90. Regulations Relating to Consideration of a Case at the Court of Appeal

Regulations relating to consideration of a case at the court of appeal are the same as the regulations relating to consideration of a case at the court of first instance[,] as provided in Articles 77, 78, 79, 80, 81, and 82 of this law.

After the presiding judge of the judicial tribunal opens the trial in accordance with the regulations and after the responsible member reports on the case, the presiding judge of the judicial tribunal shall allow the person who requested the appeal or the public prosecutor who objected to the decision to give the reasons for such person's appeal or objection.

In the case where there is presentation of new evidence, the court shall inform the appellate public prosecutor and other participants in the proceeding. After that, the defendant, or his lawyer or protector, [and] the injured party [and] the civilly liable party, or their lawyers or protectors, will give explanation to the court. After the court has heard the statement of the appellate public prosecutor, it shall allow the defendant, or his lawyer or protector, to make a final statement [;] then the court will close the debate and declare a temporary recess of the trial in order to make a decision in a closed session. Finally, it will bring the judgment to read out in court.

Article 91. Scope of Jurisdiction in Consideration of the Case by the Court of Appeal

In consideration of a criminal case, the court of appeal shall review the legal correctness and reasons for the decision [at first instance], based mainly on the result of the court hearing [at appellate level] and new evidence. The

court of appeal not only considers the matters of appeal or objection, but it has to review the total case proceedings that related to all the defendants in the same case, even though some defendants do not appeal or the public prosecutor does not object to matters concerning such defendants.

In consideration of the case, the appellate court has the right to reduce the penalty, but has no right to increase the penalty, except when there is an objection of the public prosecutor.

Article 92. Types of Decisions of the Court of Appeal

The types of decision that the court of appeal can issue are as follows:

1. To confirm the decision of the court of first instance entirely;
2. To amend the decision of the court of first instance in part or in its entirety and to decide to increase or reduce the penalty for the offence that the court of first instance imposed;
3. To nullify the decision [at first instance] and send the case to a new tribunal at the court of first instance in order to consider the case or send the case back to the original tribunal to reconsider if such tribunal has not considered a certain claim of the litigants or [a certain] request of the public prosecutor; [and]
4. To nullify the decision of the court of first instance, and then to [issue a] decision of acquittal.

The decision of the court of appeal is the final decision as to the contents of the case.

The court of appeal that has made a decision on the case must print out the decision within twenty days from the date of the decision.

Article 93 Reasons for Nullifying or Amending a Decision

The reasons for nullifying or amending a decision of the court of first instance are as follows:

1. The investigation is not comprehensive, thorough, and objective;
2. The court's reasoning is not in conformity with the facts of the case;
3. The imposition of the penalty is not appropriate to the nature [of the offence], the danger to society of the offence, or the characteristics of the offender;
4. There is a breach of the regulations on criminal procedure or incorrect use of the Penal Law.

Article 94. Re-consideration of the Case by the Court of First Instance

In the case where the appellate court sends the case back to the court of first instance to reconsider, the consideration of such case shall be in accordance with the general regulations.

In the re-consideration of the case, the court of first instance may only increase the penalty when the re-investigation reveals new facts that prove that the defendant committed another offence, there is an additional order to prosecute from the public prosecutor.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part VII

Proceedings in the Court of Cassation

Article 95 The Jurisdiction of the Court of Cassation

Only the People's Supreme Court has the right to adjudicate a case on cassation and at a final level for legal aspects of the case.

Article 96 Request for Cassation and Objection to Court Decisions

A civil plaintiff, defendant, lawyer or protector of either party, or the appellate public prosecutor has the right to request for cassation or object to an instruction, order, or decision of the court of appeal to the court of cassation [pursuant to which the court of cassation is requested to] review the conformity of such instruction, order, or decision to the laws.

The court of cassation shall accept [requests for cassation regarding] the instruction, order, or decision of the court of appeal for consideration, only when there is a request for cassation by the civil plaintiff, defendant, or their lawyers or protectors, or when there is an objection of the appellate public prosecutor.

A civil plaintiff, defendant, and the appellate public prosecutor [each] has the right to request cassation or the right to object to an instruction or order of the court of appeal no later than seven days from the date when they were informed. For the decision of the court of appeal, [they] have to request for cassation or objection within two months from the date such decision was read out or the date they were informed.

Article 97. Regulations on Cassation

In requesting for cassation or objecting against any instruction, order, or decision of the court of appeal, the litigants or the public prosecutor shall submit a request for cassation or an objection against such instruction, order, or decision to the court of cassation through the court of appeal which decided the case. The court of appeal shall instruct the person who has asked for cassation about the time period to request for cassation, how to write a request for cassation, the fee for the request for cassation and his other rights. The court of appeal must accept the request for cassation or objection even if the timeframe has expired, and within thirty days, the court

of appeal shall send the request for cassation or objection together with the case-file to the court of cassation for its further consideration.

In the event that the court of appeal does not accept or delays to accept a request for cassation or objection, the litigants and the public prosecutor [each] has the right to submit the request for cassation or the objection directly to the court of cassation.

Once the timeframe for the request for cassation or objection has ended, if the court of appeal which received the request for cassation or objection delays the submission of the case-file to the court of cassation, the litigants and the public prosecutor [each] has the right to request the court of cassation to demand the case-file [from the court of appeal] for consideration.

The court of cassation shall consider the case within two months from the date of receipt of the case-file.

In the case where there is a request for cassation or objection, the court must inform the other litigants to allow them to respond to the request for cassation or objection. If the defendant is in prison, he should be informed through the prison officers.

Before the consideration and adjudication of the case at the court of cassation begin, the litigants and the public prosecutor [each] has the right to submit a written explanation to provide additional reasons for his request for cassation or objection, [and] to comment on the request for cassation of the other party or the objection of the public prosecutor.

Article 98. Consideration of the Request for Cassation or Objection at the Court of Cassation

The court of cassation considers the request for cassation or objection in the courtroom with the presence of the Supreme Public Prosecutor who shall make a statement.

If necessary, the court of cassation will summon the sentenced person or other concerned persons to participate [in the court hearing].

After the opening of the court hearing, the presiding judge or member of the judicial tribunal who is responsible for the case, shall report the status of the case, the relevant instruction, order, or decision, [and] the contents of the request for cassation or objection[,] together with his comments on the case. After that, the other members of the judicial tribunal and the Supreme Public Prosecutor [each] has the right to question [the person] who has presented the report of the case, and other concerned persons have the right to request and provide comments on the case during the court hearing.

After the Supreme Public Prosecutor makes his statement, the presiding judge of the judicial tribunal shall declare a temporary recess of the hearing in order to make a decision in a closed session. Finally, he will bring the judgment to read out in the court.

Article 99. Type of Decisions of the Court of Cassation

The types of decision of the court of cassation are as follows:

1. To not accept the request for cassation or objection, if the litigants or the public prosecutor do not comply with regulations relating to requests for cassation or objections;
2. To cancel the request for cassation or objection, and confirm the entire instruction, order, or decision of the court of appeal;
3. To amend the instruction, order, or decision of the court of appeal in part or in its entirety [to the extent] that it contradicts the laws;
4. To nullify the instruction, order, or decision of the court of appeal entirely without sending the case back to the appellate court, and then to issue a decision of acquittal;
5. To nullify the instruction, order, or decision of the court of appeal partially or in its entirety, and then send the case-file to a new or the previous judicial tribunal of the court of appeal, when the [previous] judicial tribunal has not yet considered certain request.

Article 100. Reasons for Nullifying or Amending an Instruction, Order, or Decision

The court of cassation has authority to nullify or amend any instruction, order, or decision of the court of appeal partially or entirely when there is any cause set out in paragraphs 3 and 4 of Article 93 of this law.

Article 101. Scope of Jurisdiction in Consideration of the Case at the Court of Cassation

In its consideration of the request for cassation or objection, the court of cassation has a duty to consider only matters relating to legal aspects as presented in the request for cassation or objection and shall not question as to matters of fact in the case.

If there are many persons who were convicted in that case, but the request for cassation or objection only relates to one or a few persons, the court shall consider the case relating to all convicted persons in the same case, even if the request for cassation or objection does not relate to such persons.

If it is found that the court of appeal decided to acquit incorrectly or if it is found that the imposition of the penalty on the convicted defendant is consistent with the actual offence, the court of cassation shall nullify the decision [of the court of appeal] and then send the case to the court of appeal to re-consider.

Article 102. Re - consideration of the Case by the Court of Appeal

In the event that the court of cassation nullifies the decision [of the court of appeal] and sends it back to the court of appeal to reconsider, the re-consideration of such case shall be in accordance with Article 90 of this law.

In the event that the new judicial tribunal of the court of appeal delivers a decision that is not in conformity with the decision of the court of cassation, and if the defendant does not request for cassation, the Supreme Public Prosecutor, by law, shall object against that decision to the People's Supreme Court.

In the re-consideration of the case, if the court of cassation delivers the same decision, and it sends the case back to the court of appeal for the second time, the new judicial tribunal of the court of appeal shall strictly comply with the decision of the court of cassation.

Part VIII
Judgment Enforcement

Article 103. Court Decisions to be Enforced

The instructions, orders or decisions of the courts which shall be enforced are:

1. An instruction, order, or decision of a district or municipal court that has become final;
2. An instruction, order, or decision of the court of first instance that has to be enforced temporarily;
3. An instruction, order, or decision of the court of first instance, and a decision of the people's appellate court at provincial or city level, that has become final;
4. An instruction, order, or decision of the court of appeal that has become final;
5. An instruction, order, or decision of the People's Supreme Court.

Article 104. Judgment Enforcement Organisations

Judgment enforcement organisations are:

1. Judgment enforcement offices of the provincial or city justice division, and judgment enforcement units of the district or municipal justice offices, that are in charge of enforcement of penalties relating to compensation for civil damages, fines, confiscation of assets, and re-education without deprivation of liberty;
2. Prisons [that are in charge of enforcement of penalties relating to] deprivation of liberty, [and] the details will be provided in specific regulations.

Enforcement of instructions, orders, or decisions of the military courts that have become final is the responsibility of the judgment enforcement officers of the military courts, [and] the details will be provided in specific regulations.

Article 105. Release of a Prisoner

When a convicted person has served the penalty of deprivation of liberty completely in accordance with the court decision, the prison officer shall release such person; if such person has not yet been released, the public prosecutor shall issue an order to release such person.

Conditional release of prisoners before the term shall be carried out in accordance with Article 47 of the Penal Law.

Release by pardon granted by the President of the State on the occasion of important days of the nation shall be carried out in accordance with regulations on pardon.

Release by amnesty shall be carried out in accordance with the resolution of the National Assembly.

The releases mentioned above shall be implemented immediately, even if the civil plaintiff requests an appeal, or requests for a cassation, or the convicted person has not yet paid the compensation for civil damages or fines. Compensation for civil damages or fines shall be assigned to judgment enforcement offices or units to enforce.

Article 106. Method for Release

Release shall be carried out as follows:

1. After the prisoner has served the sentence completely as defined in the court decision, or has received a release before the term, or received a release in accordance with the order of the public prosecutor, the committee in charge of the prison shall prepare and bring the person who is to be released to educate as well as to ask him to write and swear to an oath. The village administration and the family of such person shall be invited to be present at the time of the release, and the village administration shall be assigned to continue to educate such person;

2. The officer in charge of keeping material items lawfully possessed by the person to be released shall return such material items to the concerned person in full and in the same condition by making a record of acknowledgment of receipt of such

items. If the material items are not returned in full and in the same condition, the officer in charge shall be liable as provided in Article 64 of this law;

3. In the event that the released person does not have a family or relative to take such person or is in no condition to return home by himself, the committee in charge of administration of the prison shall pay an allowance and travel fee that is appropriate in the circumstances to such person together with documents to be handed over to the village administration;

4. The committee in charge of the administration of the prison shall make a record of the release as provided in laws and regulations;

5. In releasing a prisoner who is a foreign citizen who has not yet made compensation for civil damages, there shall be preventive measures not to allow such person to exit from the country until such person makes compensation in full.

Article 107. Implementation of Death Penalty

When the decision on death penalty has become final, to review the correctness of such decision, the President of the People's Supreme Court will issue an order regarding the implementation of the death penalty. If the order of the President of the People's Supreme Court confirms the decision on death penalty, the person subject to death penalty has the right to request the President of the State for a pardon within thirty days from the date of such order or from the date when he was informed about such order.

The implementation of the death penalty will be carried out after one year from the issuance of a decision not to grant pardon or from the date when the People's Supreme Court issues the order on such matter in a case where there is no request for a pardon.

There will be specific regulations on the implementation of the death penalty.

Part VIII

Re-Opening of the Case

Article 108. Acceptance of Consideration of a Re-Opened Case

Final decisions may be re-opened.

Only the People's Supreme Court has jurisdiction to consider a re-opened case.

The People's Supreme Court shall accept a criminal case for consideration at the level of a re-opening only if there is a request from the Supreme Public Prosecutor based on new information or evidence.

The re-opening of a case shall take place upon a request of the litigants [through the Office of the Supreme Public Prosecutor] or of the Supreme Public Prosecutor under its duties. The Supreme Public Prosecutor's request to re-open a case is made to ensure compliance with the laws.

Article 109. Reasons for Re-Opening a Case

The reasons for re-opening a case in the event that new information or evidence is discovered are as follows:

1. The witnesses gave false testimony, an expert gave a false opinion, the translation was false, or the evidence presented was false, which lead to a wrong decision;
2. The judge, the public prosecutor, the interrogator, or the investigator was not impartial, which lead to a wrong decision;
3. There are other facts which indicate the guilt or innocence of the person who was convicted, which were unknown when the court delivered the decision.

Article 110. Time Limit for Re-Opening of a Case

The re-opening of a case, in the event that new information or evidence is found, with the purpose to increase the criminal liability of the person who was convicted, shall be conducted only within one year from the date of final decision. The re-opening of a case to lighten or discharge the criminal liability of a party against whom a decision was rendered may be conducted at any time without limitation.

Death of the party against whom a decision was rendered shall not be a barrier to the re-opening of the case for the purpose of searching for the truth regarding the charges made against that concerned individual.

Article 111. Investigation of a Criminal Case Upon Discovery of New Circumstances or New Evidence

Any individual or organization which discovers new circumstances or evidence regarding a case which has had a final order or decision rendered upon it shall submit a request or shall inform the provincial or city public prosecutor.

When there exists any cause which is set out in Article 109 of this law, the public prosecutor shall issue an order to open an investigation regarding such discovery of new circumstances or evidence.

In the event that the public prosecutor deems that it is unreasonable to re-open the case, the public prosecutor shall issue an order not to re-open the investigation. This order shall be notified [by the public prosecutor] to relevant individuals and organizations and such persons shall have the right to request a cancellation of such order by a higher-level public prosecutor.

Article 112. Conduct of the Public Prosecutor in Re-Opening the Case

After investigations arising from the discovery of new circumstances or evidence have been completed, if it is deemed that there are sufficient reasons to re-open the case, the public prosecutor shall send the case file, together with other documents of the investigation, and his statement to the Supreme Public Prosecutor to request re-opening of the case to the People's Supreme Court. If there is no sufficient reason to re-open the case, the Supreme Public Prosecutor shall issue an order to dismiss the case and to inform concerned individuals or organizations.

Article 113. Jurisdiction of the People's Courts in Re-Opening of the Case

In the consideration of a re-opened case, the People's Supreme Court has the jurisdiction to:

1. Nullify the request of the Supreme Public Prosecutor;
2. Cancel the court decision and then issue a decision of acquittal;

3. Cancel the final decision and send the case file to a new judicial tribunal at the court of first instance to re-consider the case.

The consideration of the case by the new judicial tribunal shall comply with general regulations relating to proceedings at the court of first instance.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part X

Treatment Measures

Article 114. Use of Treatment Measures

During the investigation or court hearing, or during the serving of a sentence of deprivation of liberty, the public prosecutor or the people's court

has the right to apply treatment measures to the detainee or the person serving the sentence who is insane, has lost his mental capacity, is seriously ill, has an infectious disease, [or] is addicted to alcohol or drugs[, where such condition] has been certified by a doctor [,] by sending such person to a hospital or to a special treatment centre. After having received effective treatment, such person shall be brought to the proceedings if the limitation period for prosecution has not expired or the time-limit for serving the sentence has not expired.

The time for medical treatment shall be included in the time for serving the sentence.

Article 115. Approval for Treatment in Emergency Case

When the accused person, defendant, or prisoner is suddenly sick and the doctor at the place of detention cannot provide treatment to such person, the officers in charge of the place of detention shall send such person for treatment at a State hospital and shall inform the public prosecutor or the people's court.

Article 116. Protection and Supervision of Persons under Treatment

An accused person, defendant, or prisoner who is sent for treatment, shall be sent for treatment only to a State hospital or a special State treatment centre.

Protection and supervision of a person under treatment is the responsibility of the police in order to prevent such person from escaping from proceedings or punishment. If a police officer causes an accused person or prisoner to escape from criminal punishment, he shall be liable to criminal charges as provided in Article 161 of the Penal Law.

The expenses relating to the treatment are the responsibility of the State.

Part XI

International Cooperation in Criminal Proceedings

Article 117. Principle of International Cooperation in Criminal Proceedings

International cooperation in criminal proceedings between the competent organization conducting criminal proceedings in the Lao PDR and competent organs of foreign countries shall comply with principles of respect for the independence, territorial sovereignty of the States, non-interference in the domestic affairs, equality and mutual benefit, and be consistent with the Constitution of Lao PDR and the fundamental principles of international law.

Article 118. International Cooperation in Criminal Proceedings

International cooperation in criminal proceedings must be carried out in compliance with agreements that the Lao PDR has signed with foreign countries or international conventions that it has entered into and in accordance to the laws of the Lao PDR.

In the event that the Lao PDR has not yet signed or not yet entered into international conventions relating to criminal proceedings, [such co-operation] shall be carried out on the basis of principles of mutual cooperation, but shall not be in conflict with the laws of the Lao PDR.

Article 119. Implementation of Judicial Assistance

In the provision of judicial assistance, the competent organization conducting criminal proceedings in the Lao PDR shall comply with the agreements that the Lao PDR has signed with foreign countries or international conventions that the Lao PDR is a party to and shall comply with this law.

Provision of judicial assistance may have the objective of extradition, or exchange of prisoners, or seizure or sequestration of assets of an accused person or defendant, or enforcement of judgment, or cooperation in combating of cross-border crime and others.

Article 120. Refusal to Provide Judicial Assistance

The competent organization conducting criminal proceedings in the Lao PDR may refuse to provide judicial assistance in the following cases:

1. The request for judicial assistance is not in conformity with agreements that the Lao PDR has signed with foreign countries, or international conventions to which the Lao PDR is a party, or the laws of the Lao PDR.

2. The provision of the judicial assistance would affect the sovereignty, security or stability of the nation, or any important interest of the Lao PDR.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part XII
Final Provisions

Article 121. Implementation

The government of the Lao PDR issues regulations to implement this law.

The People's Court, the Office of Public Prosecutor, and other concerned sectors shall strictly implement this law

Article 122. Effectiveness

This law shall enter into force on the date when the President of the Lao People Democratic Republic issues a decree for its promulgation.

This law replaces the Law on Criminal Procedure No. 30/SPA, dated 23 December 1989.

Regulations and provisions which contradict this law are null and void.

Vientiane, 15 May 2004

The President of the
National Assembly

[Seal and Signature]

Samane VIGNAKET

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE DEMOCRACY UNITY PROSPERITY

President's Office No. 04/PO

DECREE
Of the
PRESIDENT
Of the
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
On the Promulgation of the
Law on the Protection of the Rights and Interests of Children

Pursuant to Chapter 6, Article 67, point 1 of the Constitution of the Lao People's Democratic Republic adopted by the National Assembly;

Pursuant to Resolution No. 05/NA, dated 27 December 2006, of the National Assembly of the Lao People's Democratic Republic on the adoption of the Law on the Protection of the Rights and Interests of Children; and

Pursuant to Proposal No. 04/NASC, dated 10 January 2007, of the National Assembly Standing Committee.

The President of the Lao People's Democratic Republic

Decreases That:

Article1. The Law on the Protection of the Rights and Interests of Children is hereby promulgated.

Article2. This decree is effective from the day it is signed.

Vientiane, 16 January 2007

President of the Lao People's
Democratic Republic

[Seal and Signature]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
PEACE INDEPENDENCE DEMOCRACY UNITY PROSPERITY

National Assembly No. 05/NA

27 December 2006

LAW ON THE PROTECTION
OF THE
RIGHTS AND INTERESTS OF CHILDREN

Part I

General Provisions

Article 1. Objectives

The Law on the Protection of the Rights and Interests of Children defines principles, rules and measures relating to the administration, monitoring and inspection of the implementation of the protection of the rights and interests of multi-ethnic children, including measures against those committing offences towards children, in order to ensure that children are whole in body, mind and spirit, so that children have good attitude, knowledge and ability and are able to have good lives in the society and become good successors of the nation.

Article 2. Definitions

The various terms used in this law shall have the following meanings:

1. A child is any person below 18 years of age;
2. Children in need of special protection means those who are half-orphaned, orphaned, abandoned, neglected or without parental care; children who are victims of physical abuse, sexual abuse, prostitution, human trafficking; children who work in hazardous conditions seriously affecting their life or health; exploited and displaced children; drug-addicted children; children affected by HIV/AIDS; and children adversely affected by legal proceedings;
3. Disabled children means children who are not whole in body, mind or spirit so as to cause suffering and affect their growth and development. Such disability may exist at the time of birth or after the birth of the child;

4. Neglected children means children whose parents or guardians do not provide care, educ

the development of the children, such as: health, sufficient and hygienic nutrition, safe shelter, education, and moral development, based on the economic condition of the family;

5. Abandoned children means children whose parents or guardians do not provide guardianship, care and upbringing;

6. Half-orphaned child means a child whose father or mother is deceased;

7. Orphaned child means a child whose parents are both deceased;

8. Physically-tortured by their parents, guardians or other persons;

9. Sexually-abused children means children who have been raped, or are victims of sexual relationships or obscenity;

10.Children affected by HIV/AIDS means children who are infected with HIV/AIDS, children who have been half- orphHIV/AIDS, or children living with an HIV/AIDS positive family member;

11. Disadvantaged children means children who lack the conditions necessary and abilities;

12. Child offenders means children who are subject to criminal proceedings;

13. Guardians means persons who have responsibilities towards children similar to their parents';

14. Social workers means persons who are appointed by relevant State agencies to provide assistance to children in need of special protection

15. Child torture means any act or omission that physically or morally harms the child to commit a crime or to do something that physically or morally harms the child;

16. Child protection means the activities performed by individuals or organizations to development of good attitudes, knowledge and abilities, receive protection of rights and interests, and are able to efficiently participate in social activities;

17. Assistance to children means activities performed by individuals or organizations to help needs of children, to reintegrate children into their families and enable them to adapt to society;

18. Vocational training centre for child offenders means a centre for the ideological and behavior providing professional training aimed at changing them to good members of society;

19. Investigation means investigation in juvenile cases.

Article 3. The Rights of the Child

Every child shall have the following basic rights:

1. [To have] a safe life and suitable physical and moral development;
2. To be registered at birth, have a first name and family name and to acquire a nationality;
3. To be recognized and cared for by parents, and not to be separated from parents unless it is necessary to protect the child's interests;
4. [To have] access to health care, medical treatment and rehabilitation of health when ill;
5. To obtain education so that they can have good attitudes, knowledge, abilities, talents, professional training, labour skills and employment;
6. [To have rights to] speech and to the expression of [their] opinions; to socialize and exchange good experiences with other children; to participate in social, artistic, literary, sports and recreational activities that are appropriate for the age of the child;
7. To have access to and learn information that is suitable for the age and level of development of the child and to be protected from harmful information;
8. To be protected from all forms of physical and moral abuse;
9. To receive special protection in legal proceedings;
10. To obtain other rights as stipulated in the laws

Article 4. Best Interests of Children

The best interests of the child shall be the deciding factor in making decisions, in particular about issues relating to child care, appointment of guardians, adoption,

education, medical treatment and the conduct of criminal proceedings against [the child].

Article5. Responsibilities of Child

Children have the following main responsibilities:

1. To respect their parents, guardians, family members, teachers, leaders, and elders, and the rights of others;
2. To help their parents, families, friends, elderly persons and disabled persons according to their abilities;
3. To study diligently and achieve at least primary education, and to strictly observe school rules;
4. To care for their [own] health and hygiene, and to protect public property and the environment;
5. To respect and implement the Constitution, and the laws and regulations of the State;
6. To be honest, patriotic, love the nation, love persons having good deeds towards the nation, and respect fine national culture and customs;
7. To contribute to social activities based on their individual abilities.

Article6. Non-Discrimination against Children

All children are equal in all aspects without discrimination of any kind in respect of gender, race, ethnicity, language, beliefs, religion, physical state and socio-economic status of their family.

Article7. Participation of Children

The State, society and family shall create conditions for children to participate in various activities and to express their views in all matters affecting them. Those views shall be given due and balanced consideration based on the age and discernment of the child.

Article8. Responsibilities of the State

The State considers the importance of children in the protection and development of the nation. The State shall[:] formulate policies on education and building the capacity of children to ensure that children are patriotic and love the nation[:]; pay attention to establish sufficient formal and professional schools, and treatment facilities[:]; promote children to participate in social activities[:]; [and] create and improve measures to protect children from exploitation, neglect, torture and other abuses.

Article9. Responsibility of Society

The society has the responsibility to contribute to the physical and mental building and development of children, especially to participate in building facilities for treatment and education, [to contribute] in the activities of sports, arts, and literature, and [to contribute] in the protection of children from various social shortcomings.

Article10. Responsibilities of Parents and Guardians

Parents and guardians have the following responsibilities:

1. To care for and bring up [their] children, to ensure the safety of the children, to encourage and promote full development of the children and to protect the children from danger, such as: violence, being taken advantage of, and all forms of exploitation;
2. To ensure primary health care for [their] children;
3. To encourage, promote, create conditions and facilitate [their] children to complete at least primary education;
4. To educate [their] children to be good members of the family and society and to be successors in undertaking the mission of the nation;
5. To be the lawful representatives of [their] children, and to protect the rights and interests of the children in court proceedings and other places;
6. To be good role models for their children;
7. To have other responsibilities in accordance with the laws.

Article11. Fund

To ensure the development of children and the protection of the rights and interests of children, the State considers it necessary to create a fund.

The sources of the fund are obtained from:

- The State budget;
- Contributions from individuals and domestic organizations;
- Assistance from foreign countries and international organizations;
- Other sources.

The organization and operation of the fund are determined in specific regulations.

Article 12. International Relations and Cooperation

The State promotes international relations and cooperation concerning the protection of the rights and interests of children through the exchange of best practices and information, the building and upgrading of officials, the attracting of assistance and others.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part II
Health Care, Family Registration and Raising of Children

Chapter 1
Health Care for Children

Article 13. Provision of Health Information

Children have the right to learn and have access to appropriate and sufficient information on health from radio, television and other sources of mass media.

The public health, education and information-culture sectors, mass media organizations and various social organizations, including the State and the private sector, are responsible for, or have to contribute to, providing health information to children on a regular basis.

Article 14. Health Care and Nutrition for Pregnant Women

The State pays attention to ensuring that pregnant women have access to pre-natal and post-natal health care in accordance with regulations, in particular, by providing regular examinations and proper monitoring of risks to pregnant women, and birth assistance.

Individuals and organizations shall contribute to providing pregnant women with knowledge and understanding on nutrition, especially on the consumption of food that is useful and not harmful, in order to enable the newborn child to be whole in body, mind and spirit.

Article 15. Primary Health Care for Children

The State shall create conditions to provide children with health care services as follows:

1. Pre-natal health care services;
2. Full immunizations according to the age of the child;
3. Sufficient and safe nutrition, clean drinking water, and life in a good environment free from pollution that is hazardous to the health;

4. Access to health information and education that is consistent with the child's age and level of understanding;
5. Access to health services for the treatment of illness and rehabilitation of health;
6. Regular medical checkups and monitoring.

Article 16. Monitoring and Provision of Health Care for Children

After birth, children have the right to examination of their health and monitoring of their growth on a regular basis.

Children from 15 years of age to 18 years of age have the right to decide on the method and place of appropriate medical treatment, except for children who are under the control of an authority or who are mentally disabled.

Disabled children, abandoned children and children from poor families, while ill, shall receive health examinations and treatment in various treatment facilities with the service fees to be paid by the State social welfare fund.

Article 17. Care of Children Affected by HIV/AIDS

The State and society shall create conditions for children affected by HIV/AIDS to have access to health care and education, to live with their family and to be protected from all forms of discrimination from the community and society.

The State must create conditions for children affected by HIV/AIDS to receive policies on health protection and care as follows:

1. Take measures to prevent transmission of HIV/AIDS, particularly mother-to-child transmission of HIV/AIDS;
2. Provide counseling for children infected with HIV/AIDS. Children should not be forced to be tested for HIV/AIDS, and their HIV/AIDS status should be kept confidential;
3. Provide care and treatment to children infected with HIV/AIDS, including providing them with antibiotics and other medicines;

4. Encourage the society and community to support and assist children infected with HIV/AIDS.

Article18. Responsibility of the State to Protect Children from Accidents

The State has the responsibility to lay down regulations and measures, and to encourage and monitor [their] implementation, to protect children from accidents that may cause harm to their health or life, in particular, [regulations and measures on] the order and safety of road traffic and safety in kindergartens.

Chapter 2

Family Registration

Article19. Registration of Births

The hospital where a child is born shall issue a birth certificate for the child [;] then the father or mother shall bring the certificate to notify the head of the viage where the parents village or where they have registered their family book in order to register the birth of the child.

If a child is born in a place other than a hospital, the father or mother must notify the head of the village where the parents live or where they have registered their family book in order to register the birth of the child.

In the case where a child is born in a foreign country, the father or mother must notify the Lao embassy or consulate accredited in the relevant country to register the birth of the child.

The registration of a child shall be done within 30 days after the date of birth.

Additionally, the Family Registration Law shall be applied.

Article20. First Name and Family Name of Children

Every child has the right to a name and surname as prescribed by Article 31 of the Family Law.

Article 21. Children's Nationality

A child's nationality is determined by its parents' nationality if they have the same nationality.

If the parents have different nationalities, the child may take the nationality of either the father or the mother, in conformity with the Law on Lao Nationality.

Chapter 3

The Care and Raising of Children

Article 22. Provision of Care to Children

Parents, guardians, other members of the family, relatives, the society and relevant organizations shall provide warm care to children by being close to and loving [the children], and providing counseling, education, assistance and others to physically, morally and mentally develop the children.

Divorced parents shall continue to maintain a personal relationship with their children, especially with those who have not reached the age of maturity.

Article 23. Guardians

Children without parents shall have the right to be cared for by a guardian appointed in conformity with Articles 43 to 46 of the Family Law.

Article 24. Obligations of Parents or Guardians

The father and mother shall have the joint obligation to care for and raise their children independent of their marriage status pursuant to Article 35 of the Family Law.

Parents or guardians have the obligation to create and provide the best conditions for children to have good health, to develop and to have a bright future.

If parents or guardians experience a problem in raising children and cannot solve the problem by themselves, they may seek counseling and assistance from relevant organizations.

Article 25. Responsibilities of the State in the Raising of Children

The State is responsible for the care and raising of children without parents or guardians, or who are abandoned by their parents, by building or developing orphanages, boarding-schools and others.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part III
Child Development

Chapter 1
Education for Children

Article26. Promotion of Child Education

The State has policies to promote and create conditions to ensure that children receive education by expanding formal education, professional training centre and skills training centre from both State and private sectors, and by providing sufficient teachers, textbooks and materials, aimed at developing children's knowledge, abilities, attitudes and talents, in order that children become successors in the mission for the efficient protection and development of the nation.

Parents, guardians and social organizations have the obligation to promote and create conditions for children to attend school and remove obstacles [obstructing] children from obtaining an education.

Article27. Child-Friendly Schools

The State has the policy to create child-friendly schools that are popular for children and attract them to learn. A child-friendly school is a place with a good environment that promotes learning and study by children, where they can receive attention, counseling and assistance from teachers, with friendly solidarity among students [; and where they are] protected from the use of violence, physical punishment or inappropriate words or acts that affect the dignity of children, [and] from discrimination or bias, and work that exceeds their abilities.

Article28. Promotion of Children with Talent

The State, society and families shall promote children who have talent by creating favourable conditions for the children to fully expand their talents alongside general education.

Article29. Education for Disadvantaged Children

The State has policies on free learning and providing necessary materials, assistance and exemptions of fees to support disadvantaged children, children in remote areas, and children from poor families. These children shall at least achieve primary education, and shall have access to vocational training.

Article30. Education for Children with Disabilities

Disabled children shall have access to education and vocational training without discrimination through a policy of education for all.

The State promotes and creates conditions for disabled children to receive education and encourages the private sector, social organizations and various organizations, both domestic and foreign, to assist in the education of disabled children.

Article31. Education for Children Affected by HIV/AIDS

The State creates conditions for children affected by HIV/AIDS to receive education and to participate in various activities in school without discrimination.

Disclosure of the HIV/AIDS status of children is forbidden.

Chapter 2**Child Participation****Article32. Child Participation in Various Activities**

All children have the right to participate in various activities that are useful for physical, moral and mental development, such as: educational, socio-cultural, artistic, literary, sports and recreational activities in the community.

Schools and local administrative authorities are responsible for drawing up the plans for, and for arranging, places for the above-mentioned activities.

Article33. Child Participation in Creative [Activities]

The State formulates policies that promote all children to be creative in presenting their work, which is useful and a good example to other children, in expressing their opinions, in participating in society and in expressing their ability through different forms.

Article34. Child Participation in Decision Making

All children have the right to study and express their opinions in decision-making, especially on issues relating to their futures and fates. Individuals and concerned organizations shall facilitate them in such expressions of opinion, and shall consider such opinions, based on the balancing of the age and the discernment of the child.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part IV
Protection and Assistance to Children

Chapter 1
Responsibilities of the State in Protection and Assistance to Children

Article 35. Policies on Protection and Assistance to Children

The State has policies to prevent and combat acts of child violence or exploitation, by adopting protective measures and assistance to children at risk of violence or exploitation, by assigning the Ministry of Labour and Social Welfare

To actively collaborate with other relevant sectors, such as: organizations in public health, education, justice, foreign affairs, public security, the Office of the Public Prosecutor, mass organizations and other concerned organizations.

The Ministry of Labour and Social Welfare shall issue regulations and instructions on protection and assistance to children, and establish the Committee for Protection and Assistance to Children, aimed at implementation, including monitoring, inspecting and encouraging [such] implementation.

Article 36. Rights and Duties of the Committee for Protection and Assistance to Children

The Committee for Protection and Assistance to Children has the following main rights and duties:

1. To receive reports on children who are at risk and children in need of special protection, and to identify and use emergency measures to protect and assist them;
2. To create conditions and provide assistance to the families of children in need of special protection and children at risk to enable them to solve the problem in the right way by themselves;
3. To advise, monitor and regularly inspect the care and assistance to children provided by various centres or relevant places;

4. To collect statistics on children in need of special protection and children at risk in the area under its responsibility, to summarise on the execution of its own work and regularly report to the higher authority.

Article37. Policy on Strengthening Families

The State promotes the self-strengthening of families, promotes solidarity, provides assistance to parents in performing their duties of care, raising and educating their children, and identifies weak families and children or those at high risk, in order to provide protection and assistance.

The strengthening of families has the following contents:

1. Provision of assistance to parents to build their capacity to perform their obligations in caring for and educating their children, [to assist parents] to provide for the well-being and best interests of their children and of the family, and to create solidarity within the family;
2. Prevention of external impacts on families and children, and provision of appropriate recommendations, consultation and assistance to families and children with problems;
3. Creation of public awareness on the dangers and bad impact of child abuse and exploitation.

Chapter 2

Protection and Assistance to Children in Need of Special Protection

Article38. Reporting

A network system shall be established under the direction of the Committee on Protection and Assistance to Children in order to keep track of situations happening in the children's community and the society, and to identify situations that cause children to need special protection.

The main duties of the network are the following:

- To monitor children who have been neglected or taken advantage of;
- To collect data and statistics relating to children in need of special protection and regularly report to the Committee on Protection and Assistance to Children;
- To provide counseling and recommendations to children in need of special protection;
- To facilitate and collaborate with relevant sectors concerning protection and assistance to children.

In addition, any person or organization that knows of or observes any situation regarding any child at risk of needing special protection or any child in need of special protection, must promptly notify or report on that situation to the Committee on Protection and Assistance to Children or to an investigation agency if it is a criminal offence.

Article39. Determination of Methods for Protection and Assistance to Children

Upon discovering or receiving a report on a child in need of special protection, the Committee for Protection and Assistance to Children shall consider a plan, and determine the necessary types and methods of assistance, based on the opinion of the child, and its age and level of discernment.

Article40. Urgent Measures for Child Protection

Upon discovering, or receiving a report on, a child in need of special protection, in order to remove the child from such harm, the Committee on Protection and Assistance to Children shall undertake immediate measures as follows:

1. Inspect any place where it is suspected that there is a child in need of special protection;
2. Take the child away from its parents or guardians and put it temporarily in a safe place or in a child shelter if its parents or guardians have problems;

3. In the case where the child in need of special protection is taken from another place, the child shall be given to the care of its parents or guardians, unless the parents or guardians have problems.

Article 41. Procedures for Protection and Assistance to Children

Depending on each child's individual circumstances, the Committee on Protection and Assistance to Children shall adopt the following procedures:

1. Place the child in a shelter;
2. Provide counseling, health care, education, vocational training, and other necessary support to the child to assist in the child's physical and moral recovery and social reintegration;
3. Identify the parents or guardians and return [the child] to them;
4. Provide assistance and counseling to the child's parents or guardians to enable [them] to perform their obligations to give good care and education to their children [;] help in income-generation [;] and provide financial and other necessary support;
5. Monitor and pay regular home visits to inspect the quality of care to the child by parents or guardians.

Article 42. Alternative Care for Children

Childcare has many alternatives, and consideration of the use of such alternative care shall be based on the following conditions:

1. The best interests of the child shall be the main factor to be taken into consideration;
2. In appointing the guardian, preference shall be given to members of the family, and close relatives living near the child, except if it is in conflict with the child's best interests;
3. The need to preserve the culture, language, religion and racial background of the child;
4. Placement of the child in a residential care institution, such as an orphanage, boarding-school or other institutional establishment shall be a measure of last resort;

5. The views of the child shall be taken into consideration, based on a balancing evaluation of the age and the discernment of the child;

6. Children affected by HIV/AIDS shall be cared for by their family and should not be isolated from other children and society.

Article43. Monitoring and Review of Alternative Childcare

The Committee on Protection and Assistance to Children and village administrative authorities shall monitor and review the implementation of alternative care prescribed in Article 42 of this law to ensure that children benefit fully from alternative care and that they receive sufficient care and protection.

Shelters and other places that accept children for care shall regularly monitor and review their performance in order to ensure that children effectively and quickly reintegrate into society.

Chapter 3

Interviewing Children Who Are Victims and Witnesses

Article44. Rights of Children who are Victims and Witnesses

Children who are victims and witnesses in criminal proceedings shall have the following rights:

1. To have their dignity and human value respected;
2. To express their views, which shall be considered based on the balancing of the child's age and level of discernment;
3. To have support from parents, guardians or legal protectors at all stages of the proceedings to protect their legitimate rights and interests;
4. To have their privacy protected;
5. To be protected from coercion, threat, and all types of danger, including their family members;

6. To have other rights as provided in the Law on the Development and Protection of Women and the Law on Criminal Procedure.

Article45. Interview of Children

The interview of children in cases where the children are the victims and witnesses shall be conducted by specially trained investigators and public prosecutors in collaboration with social workers.

In the course of the interview, the investigator and public prosecutor shall act as follows:

1. Use sensitive and friendly methods towards children who are victims and witnesses;
2. Allow their parents, guardians or legal protectors to participate during each interview;
3. There shall be a special separate room with no disturbance;
4. Children shall be questioned using simple language suitable to their age and level of discernment;
5. Appropriate methods shall be taken to prevent the child from having contact with the accused or defendant during the interview.

Chapter 4

Prevention, Treatment and Rehabilitation of Substance-Addicted Children

Article46. Prevention of Substance Addiction

The State has the policy, and adopts regulations and laws, to prevent addiction to substances, such as: narcotic drugs, alcohol, beer and other intoxicating substances, and to encourage the society and families to participate actively in such prevention, including providing methods for education, and enhancing awareness and consciousness about the harmful effects of addictive substances.

Article47. Treatment and Rehabilitation of Substance-Addicted Children

The State formulates policies, creates favourable conditions and organizes the treatment, therapy and rehabilitation of substance-addicted children, alongside vocational training, by encouraging the participation of the society, schools and family.

The treatment and placement of substance-addicted children in hospitals or rehabilitation centres shall be a measure of last resort and shall be for no longer than the time necessary for the treatment and rehabilitation.

Admission of substance-addicted children into treatment and rehabilitation centres shall be in strict compliance with regulations that shall be approved by the Committee on Protection and Assistance to Children.

Chapter 5 Prohibitions

Article 48. Prohibitions for Children

The basic prohibitions for children are as follows:

- Consuming narcotic drugs, drinking alcohol or beer, smoking cigarettes, and [consuming] other narcotic substances;
- Serving in nightclubs, guesthouses, hotels, and restaurants;
- Using services in nightclubs, guesthouses, hotels, and restaurants in wrongful ways, such as for consuming narcotic drugs, or drinking intoxicating substances;
- Being infatuated with pornographic and obscene things;
- Playing games that are outside of the curriculum during school time;
- All kinds of gambling;
- Bearing all kinds of weapons or explosives;
- Other prohibitions as provided by the laws and regulations.

Article 49. Prohibitions for Parents, Guardians and other Persons

Prohibitions for parents, guardians and other persons are as follows:

- Obstructing children from receiving medical treatment, immunization, [or] education or from participating in various activities for the physical, moral or mental development of the children or the development of their knowledge or ability;
- Causing serious physical injury, insulting children;
- Being bad examples for the children;
- Using children to buy or advertise narcotic or intoxicating substances;
- Allowing children to use or provide services in nightclubs, guest houses, hotels and gambling places;
- Allowing children to enter their restaurants that serve alcoholic drinks, beer, or other intoxicating drinks;
- Allowing children to be infatuated with pornographic and obscene things;
- Putting up signs to advertise alcohol, cigarettes, beer, or other intoxicating substances near schools or children community areas;
- Other prohibitions as provided by the laws and regulations.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part V
Solutions Relating to Problem Children

Chapter 1
Child Offenders

Article 50. Children Who Have Not Reached the Age of Penal Responsibility

A child under fifteen years of age at the time of commission of an offence will not be considered as an offender, as provided in Article 7 of the Penal Law.

Article 51. Rights of Child Offenders

A child who is a suspect or defendant has the following rights during the criminal proceedings:

1. To have the case proceed outside the judicial process in the event that it is not a serious offence;
2. To be informed of the allegations against it and to receive the right to a defence;
3. To have legal assistance from a lawyer or legal protector and to have its parents or guardians present at all stages of the criminal proceedings;
4. To receive appropriate treatment with no threat, coercion or use of foul language at all stages of the criminal proceedings;
5. To be protected and guarded by concerned officials in respect of its safety;
6. To have the case proceed confidentially, specifically concerning the personal history and information of such child;
7. To have other rights as stipulated by various laws.

Chapter 2
Solving of Juvenile Cases without Referring to the Court

Article 52. Offences by Children That Need Not Be Referred to the Court

An offence committed by a child that is not sent to the court is a minor offence or a major offence punishable by imprisonment of less than three years.

Article53. Sectors Involved in Solution

Sectors that have the right to solve an offence committed by a child without referring to the court include:

1. Village child mediation units;
2. District or municipal justice offices;
3. Investigation agencies;
4. Offices of the Public Prosecutor.

In the event that a village child mediation unit has not been established, the village mediation units shall be responsible.

Article54. Methods of Solving Cases without Referring to the Court

An offence committed by a child can be solved by the following methods without referring to the court:

1. Warning, re-educating the child offender;
2. Requiring the child to apologise to the injured party in an appropriate manner;
3. Mediation between the child offender and the injured party;
4. Compensation by the parents or guardians for the damage caused by the child;
5. Requiring the child to perform community service work based on the ability and age of the child.

Chapter 3

Mediation of Juvenile Cases

Article55. Responsibilities of Village Child Mediation Units

In a case where a juvenile case is not referred to the court, the village child mediation unit has the following main rights and duties:

1. To warn, re-educate the child offender;
2. To mediate civil cases relating to children;
3. To mediate criminal cases relating to child offenders as stipulated in Article 52 of this law;
4. To monitor, encourage compensation for damages;
5. To monitor child offenders, including child offenders who have served [their] sentences.

Article 56. Rights and Duties of District and Municipal Justice Offices Relating to Mediation of Juvenile Cases

The justice office at each district or municipality has the rights and duties to re-educate, compromise and mediate in juvenile cases submitted by village child mediation units as a result of an unsuccessful mediation as stipulated in Article 55 of this law, and shall comply with the provisions of Articles 79 and 80 of the Civil Procedure Law.

In the event of unsuccessful mediation, the parties are entitled to lodge a claim in court.

Article 57. Principles for Mediation of Juvenile Cases

The mediation of a juvenile case shall be conducted in accordance with the following principles:

1. There must be precise, clear evidence of the offence and the child has admitted its offence;
2. There must be participation of the child offender, parents or guardians each time.

Chapter 4

Investigation of Juvenile Cases

Article 58. Rights and Duties of Investigation Agency in Juvenile Cases

The investigation of a juvenile case shall be conducted by a specialised investigation agency.

In conducting criminal proceedings against a child, the investigation agency, in addition to performing its rights and duties stipulated in the Law on Criminal Procedure and other relevant laws, shall have the following rights and duties:

1. To summarise and consider referring the juvenile case to the village child mediation unit for solution, if it is found that the offence is one of those offences defined in Article 52 of this law;

2. To mediate the juvenile case at its own level within thirty days from the date of receiving the petition from a party whose case cannot be mediated at a district or municipal justice office.

In the event that the investigation agency cannot mediate the case, it shall undertake an investigation of juvenile case and summarise the case to send it to the public prosecutor for consideration and conduct of criminal proceedings;

3. In cases where the law prescribes punishment by imprisonment of three years or more, to undertake investigation, summarise the juvenile case and send to the public prosecutor for consideration;

4. To monitor, inspect, give advice and manage the list of child suspects and prisoners within its responsibility.

Article 59. Principles for Investigation of Juvenile Cases

In conducting criminal proceedings against children, the investigation agency shall use investigation measures provided in the Law on Criminal Procedure and shall comply with the following principles:

1. In investigation, questioning of a child offender shall be conducted in a smooth and appropriate manner based on the age and discernment of the child;
2. Parents, guardians or other support persons of the child must participate in the questioning and testimony of the child; and the parents, guardians or other support persons have no right to make testifying statements on behalf of their children but have the right to make proposals on issues, as they deem appropriate;
3. The taking of testimony from a child shall be conducted openly in a special room, without coercion or threat, and avoiding the use of terms or language which affect the dignity and spirit of the child;
4. Each questioning [session] shall not be conducted for more than ninety minutes;
5. Investigation in juvenile cases shall be completed within thirty days and can be prolonged for thirty days by the decision of a public prosecutor.

Chapter 5

Use of Preventative Measures Against Children

Article60. Preventative Measures Against Children

Preventative measures against children are general measures defined in Article 59 of the Law on Criminal Procedure, namely:

1. Issuance of warrant;
2. Detention;
3. Arrest;
4. Remand;
5. Pre-sentencing release.

Article61. Issuance of Warrant

In the event that an investigation agency, public prosecutor or juvenile court has summoned a child three times to appear before it, but the child has failed, without reason, to appear, the child will be subject to a warrant to be brought to appear, accompanied by its parents or guardians.

Article62. Detention of a Child

If necessary, a child will be detained for no more than forty-eight hours where the child has allegedly committed a serious crime punishable under the law by imprisonment of three years or more, [but] there must be sufficient evidence.

If it is necessary to keep a child in detention, the investigator shall observe the following principles:

1. The child shall be informed of the reasons for the detention and guided on its rights under the law;
2. The child's parents or guardians shall be notified immediately;
3. It is prohibited to use all forms of violence, threat by weapons or by other things, foul language and defaming language towards a child offender;
4. The child shall be referred for a medical examination to check the health and mental condition of the child in detail and the result shall be kept confidential, except where the concerned authorities have ordered the disclosure;
5. The child's safety shall be ensured while in detention facilities;
6. The detained child must be kept in a specific child detention area separated from the other gender.

Article63. Arrest

The arrest of a child must be accompanied by an order in writing from a public prosecutor or juvenile court, except for cases where the child is seen committing a serious crime or in other urgent cases.

The public prosecutor or court shall issue an order of arrest against a child only as a measure of last resort, where all of the following conditions are satisfied:

1. All components of a crime are presented;
2. The child is alleged to have committed a serious crime punishable under the law by imprisonment of three years or more;
3. The evidence is clear and precise;

4. There is reason to believe that the child may flee or destroy evidence, or commit further serious crimes, or harm victims or witnesses, or be harmed by others.

In the arrest of a child, the investigator shall comply with the requirements stipulated in Article 62 of this law.

Article 64. Remand of Children

Remand of a child shall be based on the following reasons and conditions:

1. There must be an order in writing from a public prosecutor or juvenile court, which complies with the conditions stated in Article 63 of this law;
2. Parents, guardians, relatives, friends and protectors shall be allowed to visit the child offender.

The duration of remand of a child must be no more than one month commencing from the date of issuance of the remand order. If it is necessary to undertake further questioning, the public prosecutor or juvenile court may extend the custody for one more month but the total duration of remand shall not be more than four months for a major offence and eight months for a crime.

Article 65. Pre-sentencing Release of Children from Detention

The pre-sentencing release of children from detention is considered as a priority in juvenile criminal proceedings, particularly when conditions for remand are not met. The pre-sentencing release of children from detention shall take place on the request of their parents, guardians, or close relatives, or by a public prosecutor or juvenile court. No bail for the release, except in necessary cases, shall be required.

The investigators must give their opinion regarding the request of parents, guardians, or close relatives of the child for the release of a child within 24 hours after receiving such request, and send the request with their opinion to the public prosecutor or juvenile court no later than 24 hours. If the public prosecutor or juvenile court decides to release the child, the latter must be released immediately.

A child released from detention shall be placed under the supervision of a parent, guardian or relative who has agreed to be responsible for the child.

There will be no release from detention when a crime is alleged to have been committed.

Chapter 6

Proceedings Conducted by Public Prosecutors in Juvenile Cases

Article 66. Proceedings Conducted by Public Prosecutors in Juvenile Cases

In conducting criminal proceedings against a child, the public prosecutors, in addition to performing their rights and duties stipulated in the Law on Criminal Procedure and in other laws, shall have the following rights and duties:

1. To undertake measures, within the scope of their authority, to protect the rights and interests of the child;
2. To consider referring the case to the village child mediation unit for solution;
3. To solve cases at their own level through mediation, and to prosecute in the juvenile court, if the mediation is unsuccessful;
4. To consider issuing an arrest warrant or order of remand in the case of necessity and when the offence is punishable by imprisonment of three years or more;
5. To consider issuing an order of pre-sentencing release.

In order to ensure the performance of its rights and duties, the Supreme Public Prosecutor may establish special juvenile units to deal specifically with juvenile cases.

Article 67. Timeframe for Undertaking of Juvenile Cases by Public Prosecutors

The public prosecutors shall consider a case received from the investigation agency within ten days, commencing from the date of receiving such case file, and shall decide as follows:

1. Return the case file to the investigation agency for additional investigation;
2. Prosecute the case in the juvenile court.

In the event that the public prosecutors decide to mediate the juvenile case at their own level, they must complete the case within thirty days from the date of receiving the case file.

Chapter 7 Juvenile Courts

Article 68. Establishment of Juvenile Courts

A juvenile court shall be established in each province and city as approved by the National Assembly Standing Committee; it shall be under the direct supervision of the People's Supreme Court and have first instance jurisdiction.

The juvenile divisions of the Court of Appeal and of the People's Supreme Court will serve as courts of appellate instance and cassation respectively.

In the event that the juvenile courts have not been established, the juvenile divisions of the people's courts are assigned to consider juvenile cases.

Article 69. Cases Considered by Juvenile Courts

Juvenile courts have the right to consider the following cases:

1. Criminal cases committed by children;

2. Cases concerning child labour;
3. Civil cases relating to children;
4. Other cases relating to children.

Article 70. Principles of Juvenile Court Proceedings

Juvenile courts shall conduct proceedings in accordance with the following main principles:

1. The court hearing shall be conducted in secret and in an appropriate room which is different from the ordinary court room;
2. The child shall have the right to participate in the proceedings, to express its views, which shall be considered based on the balancing of the age and discernment of the child;
3. The proceedings in the court must be conducted in the Lao language and use simple words that are easy to understand, and if the child does not know the Lao language an interpreter must be provided;
4. The child shall have the right to legal assistance from a lawyer or other legal protector, and to have its parents or guardians participate;
5. Follow other principles as prescribed by the Law on Criminal Procedure and other relevant laws.

Article 71. Timeframe for Proceedings in Juvenile Courts

A juvenile court proceeding shall proceed with the case within fifteen days from the date of receiving the order of prosecution from the public prosecutor.

Article 72. Penalties to be Imposed on Children

In addition to applying the general principles on the imposition of penalties as stipulated in the Penal Law, juvenile courts may undertake such measures and impose such penalties as are appropriate to the child's age and level of discernment as follows:

1. Applying court measures against the child pursuant to Article 53 (New) of the Penal Law;

2. Staying of execution pursuant to Article 47 of the Penal Law and sending child offenders to parents or guardians, [or] village administrative authorities for re-education;

3. The penalty of imprisonment imposed on children shall only be as a measure of last resort, except for a crime;

4. Children shall not be subject to the death penalty or life imprisonment. In cases of necessity where a penalty of imprisonment is required, the juvenile court may impose a half-term of the penalty that would otherwise be imposed on that child under the Penal Law; or the court may impose a lighter penalty than that prescribed by the Penal Law pursuant to Article 44 of Penal Law.

Article 73. Juvenile Court Proceedings in Civil and Other Matters

Juvenile court proceedings in civil and other matters shall be conducted in conformity with the Law on Civil Procedure and other relevant laws.

Chapter 8 Child Offender Vocational Training Centres

Article 74. Rights and Duties of Vocational Training Centres for Child Offenders

Child offenders sentenced by the court to imprisonment will be sent to vocational training centres for child offenders.

The rights and duties of such vocational training centres are:

1. To educate children on ideology and attitudes; to provide education, vocational training and other necessary services, particularly health services, to assist the child to become a good person and to reintegrate into society;

2. To organize work that is appropriate to the age of the child;

3. To liaise, cooperate and coordinate with relevant organizations to conduct activities in performing its duties;

4. To exercise such other rights and perform such other duties as prescribed by the laws.

The establishment and activities of vocational training centres for child offenders are regulated by specific regulations.

Article 75. Rights of Children in Vocational Training Centres

A child offender placed in a vocational training centre shall have the following rights:

1. To have accommodation and appropriate food;

2. To have suitable clothing consistent with the climate;

3. To receive medical treatment, education and vocational training;

4. To engage in sports and leisure activities;

5. To meet with its parents, guardians, protectors, relatives and friends;

6. To receive useful information;

7. To be protected from all forms of abuse and maltreatment.

8. To have other rights as stipulated in the laws.

Article 76. Responsibilities of Children in Vocational Training Centres

A child offender sent to a vocation training centre shall have the following main responsibilities:

1. To respect and strictly follow the internal regulations of the centre;
2. To behave in such a way as to become a good child;
3. To pay attention to education, work and vocational training;
4. To respect and pay attention to the rights of other people in the same facility.

Article 77. Monitoring and Inspection of Vocational Training Centres

The State pays attention to the regular monitoring and inspection of vocational training by assigning the offices of the Public Prosecutor, in collaboration with other relevant agencies, to monitor and inspect the performance of duties of these vocational training centres, in order to ensure that the centres carry out their duties and activities effectively and in conformity with the laws and regulations.

Article 78. Encouragement and Support to Children Released from Centres

Children released from vocational training or rehabilitation centres shall be provided with support and assistance from the Committee for Protection and Assistance to Children by monitoring, education, counselling and assisting children to finding work in order to give them the opportunity to quickly reintegrate into society.

Part VI
Administration and Inspection on the
Protection of Rights and Interests of Children

Article 79. Organisations Responsible for Administration and Inspection

The government uniformly administers and inspects the implementation of activities on the protection of the rights and interests of children throughout the country.

The government assigns responsibilities to relevant sectors at central and local levels, especially the Ministry of Justice, the National Commission for Mothers and Children, the Ministry of Labour and Social Welfare, the Ministry of Public Health, the Ministry of Education, the Ministry of Information and Culture, the Ministry of Public Security, the Ministry of Foreign Affairs, the Lao Front for National Construction, the mass organizations, the Office of the Supreme Public Prosecutor, and the People's Supreme Court as the organizations to administer and inspect the protection of the rights and interests of children.

In the administration and inspection of the protection of the rights and interests of children, the Ministry of Justice shall act as the focal point for coordinating with relevant sectors.

Article 80. Rights and Duties of Organisations Responsible for Administration and Inspection

The organizations responsible for administration and inspection of the protection of the rights and interests of children have the following rights and duties:

1. To formulate strategies, policies, regulations and laws relating to the protection of the rights and interests of children;
2. To propagate and disseminate the policies, regulations and laws relating to the protection of the rights and interests of children;

3. To build and train officers specializing in activities concerning the protection of the rights and interests of children;
4. To supervise, encourage, monitor and inspect the implementation of policies, regulations and laws relating to the rights and interests of children;
5. To collect statistics and data relating to children;
6. To coordinate with relevant sectors on activities concerning the protection of the rights and interests of children;
7. To liaise and cooperate with foreign countries and international organizations concerning activities relating to the protection of the rights and interests of children;
8. To summarise and report on activities relating to the protection of the rights and interests of children to the government;
9. To exercise such other rights and perform such other duties as prescribed by the laws.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part VII

Policies Towards Persons with Outstanding Achievements and Measures Against Violators

Article 81. Policies Towards Persons with Outstanding Achievements

Individuals or organizations with outstanding achievements [relating to] this law will be rewarded, complimented or receive other policies as determined by regulations. Children who are good role models for friends in exercising rights and performing responsibilities will be rewarded, complimented or receive other policies as appropriate.

Article 82. Measures against Violators

Individuals or organizations that violate this law will be subject to various sanctions, such as: re-educational, administrative or penal measures, based on the nature of the violation, including compensation of civil damages.

Article 83. Re-education Measures

Individuals or organizations that violate this law will be re-educated when acting as follows:

- Obstructing children from receiving medical treatment, immunization or education; [obstructing children] from participating in various activities for their physical, moral and mental development and for the development of their knowledge and ability;
- Behaving as bad examples for children;
- Using children to buy or advertise narcotic or intoxicating substances;
- Putting up signs to advertise alcohol, beer, cigarettes and other intoxicating substances near schools or in children community areas;

- Negligence in the performance of duties by staff responsible for the protection of the rights and interests of children;

- Employing a child under 14 years of age;

- Other violations that are not serious in nature as prescribed in this law.

- Putting up signs to advertise alcohol, beer, cigarettes and other intoxicating substances near schools or in children community areas;

- Negligence in the performance of duties by staff responsible for the protection of the rights and interests of children;

- Employing a child under 14 years of age;

- Other violations that are not serious in nature as prescribed in this law.

Article 84. Administrative Measures

Individuals or organizations that violate this law will be fined or subject to disciplinary sanctions when acting as follows:

- Violations referred to in Article 83, that continue after re-education;

- Allowing children to enter a restaurant serving alcohol, beer or intoxicating drinks;

- Allowing children to take part in pornographic and obscene activities;

- Employing children over the limit of hours or to perform heavy work as prescribed by the Labour Law;

- Other violations stated in this law, which are administrative violations.

Besides the above-mentioned measures, the violators may be subject to suspension or withdrawal of business license.

Fines are determined in specific regulations.

Article 85. Disclosure of Children's Privacy

Any person who reveals the identity or personal information of a child who is a victim, suspect, defendant, or convicted person shall be punished by imprisonment from three months to one year or re-educated without deprivation of liberty and fined from 500,000 Kip to 2,000,000 Kip.

Article 86. Disseminating Child Pornography

Any person who produces, distributes, disseminates, imports, exports, displays or sells magazines, photographs, films, videos, VCDs, DVDs and other items of child pornography, shall be punished by imprisonment from one year to three years and fined from 2,000,000 Kip to 6,000,000 Kip.

Article 87. Using Child Labour

Any person using child labour in hazardous sectors, and who has been subject to administrative measures but has repeated the offence, shall be punished by imprisonment from three months to one year and fined from 1,000,000 Kip to 2,000,000 Kip.

If such use of child labour causes disability or death to the child, [such person] shall be punished by imprisonment from three years to seven years and fined from 3,000,000 Kip to 7,000,000 Kip.

Article 88. Abandonment of Children

Any person who intentionally abandons a child shall be punished by six months to two years imprisonment and fined from 600,000 Kip to 2,000,000 Kip.

If the abandonment results in disability or death to the child, [such person] shall be punished by imprisonment from three years to seven years and fined from 3,000,000 Kip to 7,000,000 Kip.

Article 89. Sexual Relations with Children

Any individual who has sexual relations with a girl or boy under eighteen to fifteen years of age by paying or giving any type of benefit shall be punished by imprisonment from three months to one year or re-educated without deprivation of liberty and fined from 1,000,000 Kip to 2,000,000 Kip.

Any individual who has sexual relations with a girl or boy from under fifteen to twelve years of age by paying or giving any type of benefit shall be punished by imprisonment from one year to five years and fined from 2,000,000 Kip to 5,000,000 Kip.

Any individual who has sexual relations with a girl or boy under twelve years of age by any means shall be considered as having committed rape and that person shall be punished by imprisonment from seven years to fifteen years and fined from 7,000,000 Kip to 15,000,000 Kip.

Any individual who has requested, received, recruited or offered children under eighteen years of age to become prostitutes, shall be considered as an offender and shall be punished as stipulated in Article 134 (New) of the Penal Law.

Article 90. Trafficking in Children

Any person who commits an offence of trafficking in children shall be punished by imprisonment from five years to fifteen years and fined from 10,000,000 Kip to 100,000,000 Kip and shall have his assets confiscated as provided in Article 134 of the Penal Law.

Article 91. Civil Measures

In addition to the penalties stipulated in Articles 85 to 90 of this law, the offender shall pay compensation for damages such as medical treatment, moral injury, sick leave, travel, food and accommodation and other damages.

Part VIII
Final Provisions

Article 92. Implementation

The government of the Lao People's Democratic Republic is to implement this law.

Article 93. Effectiveness

This law shall become effective after ninety days from the date of the promulgating decree of the President of the Lao People's Democratic Republic.

Any provisions that contradict this law are repealed.

Vientiane, 27 December 2006

President of the National Assembly

[Seal and Signature]

Thongsing THAMMAVONG

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

-นางสาว ทองสมุทร เทพปัญญา

- เกิดเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2521 ที่บ้านวัดนาค อ. สีเส็ดตระนาค จ. นครเวียงจันทน์
ประเทศลาว

- ภูมิการศึกษา: สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสีเส็ดตระนาค
และมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเพี้ยวัด สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต
จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2543

- ประสบการณ์: เข้ารับราชการในปี พ.ศ. 2524 ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ของศาลฎีกา
ในปี พ.ศ. 2547 ได้รับการแต่งตั้งจากสภาแห่งชาติเป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาคกลางของ
ประเทศลาว

ศูนย์วิทยพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย